הארץ

שנה יום א׳ י״ב באלול תשמ״ז, 6 בספטמבר VOL. 68/20779 SEPTEMBER 6 1987

רב קומות על
אשדומות

משטחי בידוד מקרטון כוורת מומלצים במיוחד ליציקת רצפות תלויות כהפרדה בין הקרקע והרצפה זול, קל, חזק ונוח בשימוש
רח׳ הצבר 1, אזור, טל. (03)805414

משטרת ירושלים בכוננות להפגנת אלפי עובדי התעשיה האווירית היום

יקיפו את קרית הממשלה 7 פעמים ויתקעו בשופרות ● הוועד: נקפיד לשמור על הסדר ● במשרד הבטחון מעריכים: תוך חודש יתבהר עתיד התעסוקה בתעשיה האווירית ● רבין לקיסר: כ־300 מהנדסים חסרים לצה״ל ● התפטרות ארנס נכנסה לתוקף ● שמיר קיבל בסוף השבוע מסר משולץ: "לאחר שנפלה ההחלטה, ברצוני לשוב ולהבטיח את האינטרס החזק והמתמשך שלנו, ותמיכתנו בכלכלת ישראל ובביטחונה הצבאי"

מאת א. קרן, יהודית וינקלר, עקיבא אלדר, צבי בראל ונורית כהנא

כ־15 אלף מעובדי התעשיה האווירית יפגינו היום בירושלים בעת ישיבת הממשלה כדי שתחזור בה מהחלטתה לסגור את פרוייקט הלביא. ההפגנה קיבלה רשיון מ־המשטרה. ועד עובדי התעשיה האווירית הודיע כי קיבל עליו להקפיד כי המפגינים לא יפריעו לישיבת הממשלה, יאפשרו לשרי הממשלה לצאת ולבוא וישמרו על הסדר. בהפגנה ישאו המפגינים דגם של הלביא, יתפללו ויתקעו בשופרות. בין היתר יהיו טייסים לובשי סרבלים. (ע). משטרת ירושלים נערכת

(סוף בעמוד 5)

600 שוטרים ופרשים הסתערו על חרדים שהתפרעו בשבת בירושלים

27 חרדים נעצרו לאחר שיידו אבנים, והפרו את הסדר ● 3 נפצעו: אחד החרדים, נהגת מכונית שנפגעה מאבן, וחובש של מג״ב שחש לעזור לחרד פצוע ונרגם בידי חרדים שארבו לו ● ההפגנות — ב־24 מוקדים ● המשטרה הפעילה כוח רב והשתמשה בגז מדמיע

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ" בירושלים

השלמה ניכרת היתה במהומות השבת בירושלים. 27 חרדים נעצרו אתמול אחר הצהריים לאחר שיידו אבנים, התפרעו והפרו את הסדר הציבורי. עמם נעצר חילוני אחד. לצורך פיזור ההפגנות השתמשה בכמות גדולה של גז מדמיע. הפעילה כוח רב, 600 שוטרים, מסוק ופרשי משטרה מצוידים באלות, שהסתערו על מפירי הסדר.

בשבת נפצעו שלושה — אחד העצורים החרדים; תושבת מרכז הארץ נעמי עזריה, שנסעה בהצהריים במכוניתה סמוך לכניסה לעיר נפגעה מאבן בראשה והועברה לבית החולים שערי צדק; וחובש של מג״ב שנקרא לסייע לחרד פצוע, באזור רחוב בר־אילן. חובש זה ספג מטר אבנים ממארב מתוכנן של חרדים שהכינו לו מלכודת.

עיקר הפעילות ההתרחשה אתמול בשעות אחר הצהריים, כאשר חרדים הפגינו ב־24 מוקדים שונים. הפרות הסדר הבולטות במיוחד היו בצומת שבטי ישראל הנביאים, בצומת בר אילן צפניה ובצומת יפו הטורים.

בצומת הנביאים שבטי ישראל התגודדו סמוך לשעה 5 אחר הצהריים מאות חרדים. הם לא נשמעו להוראות המשטרה שהורו להתקדם לעבר רחוב הנביאים. פרשי משטרה חמושים באלות הסתערו על גוש המפגינים וביצעו מעצרים בכמה גלים. רימוני גז מדמיע נורו אל המפגינים שניסו שוב ושוב לחסום את הצומת. כן נעשה שימוש בסילוני מים.

מול גוש המפגינים החרדים ניצבו מאות חילונים שהגיעו למקום. כוח משטרה גדול הפריד בין שני המחנות ולבסוף, הורה גם למפגינים החילונים להתפזר. רבים מהעצורים החרדים הם אנשי ישיבת תולדות אהרון הקיצונית, הסמוכה לרחוב שבטי ישראל. העצור החילוני היחיד במהלך השבת הוא תושב מבשרת, המוכר למשטרה, שחסם ביחד עם כמה חברים את הצומת הלני המלכה שבטי ישראל.

"רגמו את החובש"

המוקד הראשי השני של ההתפרעויות היה צומת בר אילן. שם נזרקו אבנים על כלי רכב נוסעים וביניהם על רכב של חבלן משטרה. מישיבת מגן אברהם הסמוכה לצומת נמסר אתמול, כי בעת הארוע פרצו שוטרים לישיבה וביצעו מעצרים בקרב תלמידים. מהמשטרה לא נמסר כל אישור לידיעה זו. דובר המחוז הדרומי של המשטרה פקד רפי לוי שמסר על ארועי השבת, הדגיש, כי באזור צומת בר אילן התבקש חובש של מג״ב לטפל בחרד פצוע השוכב בחצר סמוכה. החובש נכנס לחצר ואז נזרקו לעברו אבנים. הוא נפצע וקיבל טיפול רפואי במקום.

גם באזור רחוב הטורים נרשמו הפרות סדר רבות, ליד בית פומרנץ התכתשו ביניהם חרדים וחילונים. בין העצורים החרדים נמצא גם צבי משי זהב, מהפעילים בעדה החרדית. אחד מנפגעי הגז המדמיע הוא ראש בד״ץ, משה אריה פריינד, בן 78, שיצא עם אנשי סטמר למקום.

בעת מסירת הידיעה מתגודדים עשרות חרדים בצומת מאה שערים ושער מנדלבאום ומנסים לחסמה. הם הבעירו עגלות אשפה של העיריה והמשטרה עסוקה בפינוים.

נפתח עוד קלנוע

בליל שבת נפתח בירושלים בית קולנוע נוסף, אורנע. הידיעה על הפתיחה נמסרה רק בליל שבת כדי למנוע לחצים שיביאו לסגירתו.

סמוך לשעה 20.00 הודיע בעל בית הקולנוע שבמרכז ירושלים, כי בשעה 22.00 יוקרן במקום חיוך הגדי. בשעה היעודה החל הסרט וקדמה לו הרצאה של הסופר דוד גרוסמן. באמצע הסרט פרץ לבית הקולנוע חבר מועצת עיריית ירושלים מטעם אגודת ישראל מאיר פרוש. הוא פתח בזעקות "שבת" ונגרר מהמקום על ידי שניים מפעילי ר״צ דני בן שיטרית ואורנן יקותיאלי.

שעה קודם לכן הפגין פרוש עם דתיים אחרים ממועצת עיריית ירושלים מול בית אגרון, שם הוקרן סרט. סגנו המתפטר של טדי קולק מסיעת ש״ס הרב ניסים זאב נשא במקום דרשה, באוזני דתיים וחרדים. במקום פרצו ויכוחים סוערים. בליל שבת הוקרנו סרטים בבית יצחקי ונערכו הופעות בידור בצוותא ובבית שמואל.

דובר עיריית ירושלים רפי דוידה מסר אתמול על ארועי השבת, כי העיריה לא תפעל בנושא הקרנות המסחריות בשבת, כל עוד יימשכו הפגנות החרדים. "אי אפשר לעבור לסדר היום על מה שהתרחש אתמול. לא יתכן שמיעוט אלים יעמיד את כל העיר על הרגליים".

על הכוחות פיקד מפקד המחוז הדרומי רחמים קומפורט ומפקד מרחב ירושלים יוסף יהודאי.

"שאבעס!" — קורא מפגין חרדי אתמול במאה שערים מול השוטרים. (צילום: רחמים ישראלי)

שמירה הדוקה על תאצ׳ר — מחשש לפיגוע של המחתרת האירית

לונדון (ע״ר) אמצעי הביטחון סביב ראש ממשלת בריטניה מרגרט תאצ׳ר תוגברו על רקע שמועות כי ארגון הצבא האירי הרפובליקאי מתכוון להתנקש בה בוועידת המפלגה השמרנית שתתקיים בחודש הבא.

המשטרה סרבה להגיב על ידיעות כי היא מחפשת חוליית־חיסול של הצבא הרפובליקאי באיזור שבקרבת בלקפול, שם עומדים השמרנים להתכנס ב־6 עד 9 באוקטובר.

350 הרופאים המרדימים בבתי־החולים פותחים היום בעיצומים

הערכה: העיצומים יפחיתו מספר הניתוחים ב־30 עד 50 אחוז

מאת עדנה אריזור

350 הרופאים המרדימים בבתי החולים פותחים היום בעיצומים.

העיצומים יגרמו דחיה של ניתוחים אלקטיביים.

היום ידונו המרדימים עם הנהלות בתי החולים בסדרי העבודה שלהם. המרדימים הודיעו בסוף השבוע כי יעבדו "לפי הספר". בין השאר, יממשו את זכותם ליום חופש לאחר תורנות של 24 שעות, ולא יעבדו שעות נוספות במשמרות. רופא מרדים ישגיח על החולה מתחילת פעולת ההרדמה ועד סופה.

עיצומי המרדימים נועדו לשפר את שכרם ולהוסיף תקנים בבתי החולים.

לפי הערכה, יגרמו עיצומי הרופאים המרדימים הפחתה של 30% — 50% במספר הניתוחים האלקטיביים המתוכננים לשבוע הקרוב.

הנהלת משרד הבריאות תעשה בימים הקרובים מאמצים לבוא לידי הסכם עם נציבות שרות המדינה על תוספת תקנים. הדיון בנושא נדחה בשל העדרו של נציב שרות המדינה מהארץ.

במשרד מקווים כי אם ייחתם השבוע הסכם על השכר במגזר הציבורי, יהיה אפשר [illegible] את מבוקש המרדימים.

ביטוח החובה לרכב יתייקר ב־24 אחוז — מאוקטובר

מאת אריה לביא

תעריפי ביטוח החובה לרכב יועלו מ־1 באוקטובר ב־24%.

הביטוח יתייקר על פי הסכם שהושג בין המפקח על הביטוח במשרד האוצר, יהודה דרורי, לראשי תאגיד "אבנר". התעריפים החדשים טעונים אישור ועדת הכספים של הכנסת.

ועדת המשנה לביטוח, בראשות ח״כ שלמה עמר, תדון כנראה השבוע בתעריפים החדשים, וב־14 בספטמבר תדון בהם מליאת ועדת הכספים.

חברות הביטוח דרשו לייקר את התעריפים ב־38%, אך האוצר התיר לייקר רק ב־24%.

התעריפים החדשים אמורים לכסות חלק מההפסדים המצטברים של "אבנר". ב־1986 הפסיד 60 מיליון שקל, וההפסד המצטבר מסתכם ב־132 מליון שקל.

עוזרו של פלאטו־שרון חשוד שניסה להבריח אדם לחו״ל בעזרת תעודה רשמית

מאת נורית אמיתי

עוזרו של חבר הכנסת לשעבר פלאטו שרון, ז׳אן קלוד להב (43), חשוד כי ניסה בסוף השבוע שעבר להעביר דרך ביקורת הגבולות בנמל התעופה בן גוריון, את אמיל דיגאן, איש עסקים מסביון שנגדו עומד צו עיכוב יציאה מהארץ.

הוא עשה זאת, כך הוראה, באמצעות תעודה שנותרה בידו מהשנים שהיה פלאטו־שרון חבר כנסת, והוא היה עוזרו. באמצעות תעודה זו, סברוהו אף הורשה, חדר לתחום ביקורת הדרכונים בנמל התעופה, ועבר שם בלא שהוא נבדק ברישומים.

במשטרה חושדים כי להב היה אמור לקבל תמורה כספית על מעשהו. זמן קצר לאחר שעברו את דוכני ביקורת הדרכונים, הבחין אחד האחראים כי משהו אינו כשורה ועצר את השניים לחקירה.

המשטרה הביאה את השניים לפני שופט, ז׳אן קלוד להב חשוד בקשירת קשר לביצוע פשע ובקבלת דבר במרמה.

לבקשת עורך הדין אלי כהן, פרקליטו של להב, שוחררו החשודים בערבות, והדרכונים הופקדו במשטרה.

בין התנאים על שחרורו של להב בערבות היתה מכירתו של חבר הכנסת לשעבר פלאטו שרון.

דיפלומט סובייטי בכיר ל"הארץ": גם בישראל צריכים קצת גלאסנוסט

"הוועידה הבינלאומית חייבת להסתיים בהסכם כולל אחד" ● "הוועידה לא תטיל ווטו ולא תכפה פתרון; נתמוך בכל מה שיוסכם בין ישראל והצדדים" ● "אין כעת בישראל הנהגה שתוכל לקדם התהליך" ● בריה״מ תחדש יחסיה עם ישראל במהלך דיוני־השלום ולא בסופם

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה״ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). ברית המועצות איננה מבקשת להעניק לוועידה הבינלאומית את זכות הווטו ואיננה דורשת כי הוועידה תוכל לכפות פתרון. "אבל אנו עומדים על כך שלא ייחתמו הסכמי ביניים אלא הסכם אחד כולל", אמר ל"הארץ" דיפלומט סובייטי בכיר. לדבריו, לא תסכים ברית המועצות לכך שייחתם הסכם נפרד בין ישראל לירדן והפלשתינאים בלי שיהיה הסכם גם עם סוריה ולבנון. "אנו נתמוך בכל מה שיוסכם בין

(סוף בעמוד 5)

חידוש הקשר בין ישראל להונגריה — ביום שני הבא בטקס רשמי בברן

הטקס היה אמור להיערך כבר מחר, אך ההונגרים דחו אותו מתוך כעס על שסגן יו״ר הכנסת, ח״כ אהרן נחמיאס, פירסם הודעה על מועד הטקס בלא לתאם זאת מראש עימם

דנוה (עסט״א). טקס החתימה על ההסכם בין הונגריה לישראל להקים משרדי אינטרסים זו בתחומה של זו, יתקיים במשרד החוץ של שוויץ בברן ב־14 בספטמבר.

הטקס יתקיים בהשתתפות של שר החוץ השוויצרי, פייר אובר. שוויץ ייצגה את האינטרסים של ישראל בהונגריה, מאז ניתקה הונגריה את היחסים ב־1967.

בראש משלחת ישראל יעמוד ישעיהו ענוג, סגן מנכ״ל משרד החוץ, וישתתפו בה היועץ המשפטי, ויקטור הראל, ושגריר ישראל בשוויץ, דוד ריבלין.

שלשום נמסר בירושלים כי הונגריה דוחה את מועד פתיחת משרדי האינטרסים, באורח פתאומי ומבלי לתת הסבר.

(סוף בעמוד 5)

בהסתדרות צופים: הסכם שכר למגזר הציבורי — כבר השבוע

היום ייפתח השלב הסופי של המו״מ ● הערכה: יוסכם על תוספת ישירה מתונה לשכר, ותוכנית רב־שנתית לקיצור שבוע העבודה

מאת יהודית וינקלר

צוותי המשא ומתן המרוכזים של האוצר, המעסיקים הציבוריים וההסתדרות פותחים היום בשלב הסופי של המשא ומתן על הסכם השכר במגזר הממשלתי־ציבורי, עקב ההבנות הבסיסיות שהושגו בשיחות נסים־קיסר בשבוע שעבר.

בהסתדרות מעריכים כי למרות הקשיים התביעות הייחודיות של האיגודים המקצועיים, ייחתם הסכם עוד השבוע.

עובדי המדינה תובעים אולטימטיבית לאשר תחילה פיצוי של כ־

(סוף בעמוד 5)

עשרות נהרגו בצידון מהפצצת מטוסי ישראל

יעד ההפצצה — מפקדות מחבלים ● תושבים: נהרסו 2 עמדות של אבו־נידאל ו־2 בתי מגורים ● לבנון תתלונן במועצת הבטחון

מחבל פלשתיני מנסה לחלץ את גופת חברו מבין ההריסות, לאחר הפצצת מטוסי חיל האוויר אתמול בלבנון. (תצלום אי־פי)

מאת ראובן פדהצור
סופרו הצבאי של "הארץ"

מטוסי חיל האוויר תקפו בשבת בבוקר יעדי מחבלים מצפון לצידון. דובר צה״ל הודיע כי היעדים שהותקפו שימשו מפקדות של ארגוני מחבלים, ומהן תוכננו יציאות לפיגועים בישראל בזמן הקרוב. כל המטוסים חזרו בשלום לבסיסם.

"40 — 50 נהרגו"

צידון (ע״ד־ע״צ). לפחות 40 בני אדם נהרגו אתמול בהתקפת חיל האוויר בדרום לבנון. כך מסרו כאן מקורות במשטרה ובבית החולים המקומי.

בהרוגים — 4 נשים ו־4 ילדים. 35

(סוף בעמוד 5)

חדשות הארץ

שיחות היום

עם: מוטי איווניר, לשעבר כדורגלן מכבי ת״א המשחק בהולנד
על: פתיחת עונת הכדורגל בארץ (עמ׳ 2)

★

הקונגרס יידרוש מרייגן: להגביל משך המעורבות האמריקאית במפרץ (עמ׳ 2)

★

טדי קולק הפגין מול משרד רוה״מ: גם לירושלים מגיע איצטדיון (עמ׳ 3)

★

הטייס הגרמני רוסט נדון במוסקווה לארבע שנות מאסר במחנה עבודה (עמ׳ 7)

★

דברת: רום כרמל סגור ואין כל סיכוי לפתיחתו מחודש (חדשות כלכלה, עמ׳ 8)

ורדמיל — המכללה המהירה בעיבוד תמלילים
י־ם: 639015, 227248, 699311
ת״א: 615270, 285282, 499389
צפון: 04־333950, 335233 06־571343

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: נאה.
הטמפרטורות:
● ירושלים: 18–25.
● תל־אביב: 22–30.
● חיפה: 22–30.
● באר־שבע: 21–31.
הגולן 17–27, טבריה 22–35, שומרון 20–29, נתב״ג 21–30, יריחו 22–35, אילת 23–36.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש״ח
יציג	1.5948	+0.0005
נוסעים	1.8956	+0.0008
שחור	1.7000	—

שער הסל

יציג	1.6816	0.0028

בגליון זה 14 עמודים

ערך את העמוד: משה ריינפלד

אני מעביר עסקים לבינלאומי

תשלום עסק משופר

החשבון העסקי היחיד המחזיר לך עמלות

הבינלאומי מחזיר לך 50% מהעמלות על עסקים נוספים

הבנק הבינלאומי הראשון עושה זאת שוב והפעם חידוש מהפכני בחשבונות העיסקיים.
"חשבון עסקי משופר" המחזיר לך 50% מסכום העמלות על הגידול בהיקף עסקיך בחשבון.
החזר העמלות יקל ויגדל ככל שפעילותך העסקית תגבר.
מעתה כאשר תעביר עסקים לבינלאומי הראשון תוכל לשלם פחות עמלה על קניה ומכירה של ניירות ערך, הפקדת שיקים דחויים, עסקות יבוא ויצוא, עמלת חליפין בקניה ומכירת מטבע חוץ וכן פחות דמי ניהול חשבון ודמי פקדון משמרת.

איך פועלת השיטה החדשה?

בבינלאומי קובעים לך "בסיס ראשוני" המחושב בעמלות ששילמת בשלושת החודשים האחרונים. אם הגדלת את היקף עסקיך בבנק ברבעון הנוכחי וסכום העמלות עולה על ה"בסיס" יוחזרו לך 50% מסכום העמלות העודף. סכום הבסיס החדש שיקבע יהיה סכום העמלות ששילמת בפועל. סכום הבסיס החדש שיקבע לך מידי רבעון, לא יהיה נמוך מסכום הבסיס המירבי שנקבע לך ברבעון כלשהו בעבר.

הטבה מיוחדת ללקוחות חדשים

אם עדיין אין לך "חשבון עסקי משופר" בבינלאומי צפוי לך רווח נאה. הבנק מעניק ללקוחות חדשים הטבה מיוחדת, ה"בסיס" ההתחלתי למצטרפים חדשים יהיה 75 ש״ח לרבעון בלבד. כלומר, אם תגיע בבינלאומי להיקף עמלות של לדוגמא 500 ש״ח לרבעון יחזיר לך הבנק 212.50 ש״ח!

עד 10,000 ש״ח החזר עמלות!

כן, בבינלאומי אתה יכול להגיע להחזר עמלות של 10,000 ש״ח לכל רבעון!
האם אתה מכיר עוד בנק שמחזיר לך עמלות? ועוד בסכומים כאלה!
חבל על כל יום שאתה משלם עמלות מיותרות!
פתח "חשבון עסקי משופר" בבינלאומי כבר היום!
פרטים נוספים בסניפים.

• הבנק רשאי להפסיק את התוכנית או לשנות את תנאיה בכל עת.
• החזר העמלות מתייחס לחשבונות בקירוב 400 ש״ח בלבד
• מינימום החזר עמלה 10 ש״ח

הבנק הבינלאומי הראשון

מפיד בקן (יעקבסון)

صكا من الاحل

האוצר ובנק ישראל קיימו דיון סגור במדיניות הכלכלית ל־88'

האוצר: לא מדובר ב"מדיניות חדשה", אלא ברעיונות משותפים להמשך המדיניות כעת

מאת דן סגיר

בשבוע שעבר קיימו צמרת משרד האוצר ובנק ישראל שורה של דיונים סגורים בנושא התקציב והמדיניות הכלכלית לשנה הבאה.

בניגוד לפירסומים שהיו בסוף השבוע נמסר ממשרד האוצר כי אין המדובר כלל ועיקר ב"מדיניות כלכלית חדשה", אלא במחשבות, רעיונות ותפיסות המשותפים לבנק ישראל ולאוצר לגבי הדרכים ל־המשך המדיניות הכלכלית הנוכחית. שר האוצר, משה נסים, שהשתתף בדיונים יחד עם נגיד בנק ישראל, פרופ' מיכאל ברונו, יוצא היום לארה"ב ורק לאחר שובו יקבל החלטות בנושאים שהועלו.

שאלה מרכזית שעומדת לדיון היא האם יש לפעול בצורה נמרצת יותר בשנה הבאה להורדת שיעור האינפלציה שהוא כעת בין 18 ל־20 אחוז לשנה, דבר שיחייב הקפאת שער החליפין של השקל לתקופות ארוכות יותר, וכן הקפאת שכר וקיצוצים נוספים בתקציב. האפשרות השניה היא להמשיך בשיעור האינפלציה הנוכחי (שנמשך כבר שנתיים), דבר שיחייב במהלך השנה הבאה לערוך פיחות נוסף של השקל ביחס לדולר ושאר המטבעות.

בכל מקרה באוצר מרגישים שעקרונות המדיניות הכלכלית שהיתה בשנתיים האחרונות ימשכו. אלה כוללים רפורמה בשוק ההון, ביטול סיבסודי אשראי, הקטנת תמריצי יצוא במקביל לשמירה מרבית על שער חליפין יציב, הקטנת הסובסידיות השונות למוצרים ושירותים ורפורמה במס שאמורה להרחיב את הבסיס ולהקטין את הנטל מעל האחרונים. כל זאת במסגרת תקציבית מאוזנת ותוך מגמה אופטימית להקטין את חלקו של הסקטור הציבורי.

בדיונים הובע סיפוק מה־התפתחויות הכלכליות בשנה ה־נוכחית ובעיקר מההאטה המסתמנת בקצב האינפלציה, משיעור האבטלה הנמוך, ומהגידול הניכר ביתרות מטבע החוץ למרות עודף בייבוא וגידול־מה בייצוא.

מחבלים בין ההריסות, לאחר הפצצת מטוסי חיל האוויר הישראלי אתמול ליד צידון. (תצלום אי־פי)

הקונגרס ידרוש מרייגן: להגביל משך המעורבות האמריקאית במפרץ

מחיר ליווי המיכליות הכוויתיות — 200 מיליון דולר לשנה ● עקב הפגיעה באניית הסוחר האיטלקית "ג'ולי רובינו" החליטה גם איטליה לשלוח למפרץ כוח ימי משלה

מאת צבי בראל
שלמה שמיר
ותולדה ליברטומה

וואשינגטון, ניו־יורק ופירנצה (מיוחד ל"הארץ"). ימים ספורים לפני שובו של הקונגרס האמריקאי מפגרת הקיץ נודע כי ידרוש מהנשיא רייגן להגביל את משך וזמן המעורבות האמריקאית במפרץ הפרסי וכן את משימת לווי המיכליות הכוויתיות שעלותה למשרד ההגנה כ־200 מיליון דולר בשנה.

הקונגרס לוחץ עוד לפני כחודש על הממשל להפעיל את חוק כוחות המלחמה המחייב את הנשיא לבקש את אישור הקונגרס להמשך מעורבות באזור שבו קיימת סכנת מלחמה. רייגן נמנע עד כה מיישום חוק זה בטענה שאזור המפרץ איננו אזור מלחמה אמריקאי וכי אין בכוונת ארה"ב להיות מעורבת שם באורח צבאי. אך כמות הפיגועים בין איראן לעירק, ריבוי המיכליות שנפגעו בשבוע האחרון שבו חידשה עירק את התקפותיה, וירי טיל ה"סילקוורם" האיראני בסוף השבוע לכוון כווית (טיל שאותו התכוונה, לדעת מומחים, לירות לעבר אחת המיכליות) נתנו ביסוס לחששות הקונגרס שלארה"ב לא תהיה ברירה אלא להיות מעורבת באורח צבאי באזור ולפיכך על הנשיא להפעיל מיד את החוק האמור.

בינתיים מגבירה ארה"ב את מאמציה להקטין את הסכנה האיר־אנית באמצעים דיפלומטיים. פעולת שכנוע מדינית אמריקאית שנמשכה שבועיים הניבה את הזמנת מזכיר או"ם פרז דה קואיאר לאיראן. דה קואיאר ידרוש מראשיה לדבוק בהחלטת או"ם 598 הקוראת להפסקת אש בין הצדדים, ויבהיר לאיראן כי סרוב לעשות כן עלול להסתיים בהחלטת אמברגו צבאי על איראן. איום זה עשוי להיות ממשי הפעם בשל הסכמתן של ברית המועצות וסין להשתתף בו.

כוח ימי איטלקי אושר עקרונית

בעקבות הפגיעה באניית הסוחר האיטלקית "ג'ולי רובינו" במפרץ הפרסי בליל יום ה', החליטה ממשלת רומא ביום ו' לשלוח למפרץ כוח ימי כדי להגן על אניות הסוחר האיטלקיות באיזור. הכוח יהיה מורכב כפי הנראה משבע אניות לרבות שלוש שולות מוקשים חדישות מסוג "לאריצ'י" שזו להן הפעולה הראשונה, שלוש פריגטות מסוג "מסטראלה" ואניית סיוע. צוותי שבע האניות מונים קרוב ל־800 איש. בימים הבאים עומדות להיכנס למפרץ הפרסי חמש אניות סוחר איטלקיות, אבל עד אז לא תהיה שהות לכוח האיטלקי להגיע למקום. החלטת הממשלה עוררה תגובות סותרות אצל חברות הספנות החוששות מפני פעולות תגמול איר־ניות נגד אניותיהן.

החלטת הממשלה שהתקבלה פה אחד, היא ברורה מבחינה עקרונית אך לא מבחינה מעשית. בשיגור הכוח מיד אחרי דיון בוועדות החוץ, ההגנה והצי של שני בתי הפרלאמנט, שיתחיל מחר, מצדדות מפלגות הקואליציה של הסוצי־אליסטים, הסוציאל־דמוקרטים, הריפובליקאים והליבראלים וכן חלק ממפלגת הרוב הדימוקרטית־נוצרית של ראש הממשלה, גובאני גוריה. חלק אחר של אותה מפלגה לעומת זאת תומך בקו הזהיר של שר החוץ הדימוקרטי־נוצרי, ג'וליו אנדריאוטי.

ראיתי שמעתי

הספרדים באים להתייעץ

לרגל החגיגות לציון מלאת חמש מאות שנה לגילוי אמריקה על־ידי ספרד, מבקשת כנראה ספרד להסתייע בניסיון הישראלי בציון אירועים חגי־גיים, שכן נשיא הוועדה ה־ספרדית לחגיגות אלו, ד"ר לואיז ברסיה, ייפגש השבוע בירושלים עם שר החינוך, יצחק נבון. נבון עומד בראש ועדת השרים לסמלים ולטקסים.

ברסיה, שהוא מזכיר המדינה לענייני שיתוף פעולה בין־לאומי, יקיים גם שיחות מ־דיניות עם מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, והיום יסעד על שולחנו של המנכ"ל הבריני, ד"ר יוסי ביילין.

א. לם

מהומה בחצר המלוכה הצרפתית

אירופה במשיכה להיות בש־לווה למרות "ההתפתחויות ה־כבירות" בחצר המלוכה ה־צרפתית: הדוכס של פאריס, הטוען לכתר הצרפתי מבית שושלת הבורבונים, הדיח בע־קבות מריבות משפחתיות את בנו הבכור מלהיות יורש־עצר ומינה במקומו את נכדו, ז'אן. הבן הבכור, הדוכס של קלרמון, הודח לאחר שהעז לעשות את החמור מכל: להתגרש ולשאת אשה לא־צרפתיה. אולם, הבן בכרב להכביד בהודח וטוען בכנוס שעבר בפאריס שלאביו אין כל זכות "לשחק כרצונו עם הדברים הללו, עם העוצמה ההיסטורית של המשכיות ה־כתר. רק קפה־הם, מזור לרוח, תקף בירושת העצר".

המלוכה הצרפתית, אגב, סול־קה במסאה כבר לפני קרוב ל־200 שנה בהוציא חורה קצרה של המלך לארמונו בת־קופת ה"רסטורציה" במאה ה־19, היתה צרפת — ונותרה — רפובליקה לכל דבר.

יואב מוקר
פאריס

הפילהרמונית הוציאה את האנגלים משלוותם

התזמורת הפילהרמונית ה־ישראלית, שהופיעה השבוע בלונדון בשני קונצרטים, הצ־ליחה להוציא את הקהל הלונ־דוני מכליו. בקונצרט הראשון, שהתקיים ב"ברביקן סנטר", עמד הקהל הלונדוני המעונב על רגליו והריע לתזמורת ול־מנצח זובין מהטה, לאחר ביצוע הסימפוניה הראשונה של מאהלר. בחלקו הראשון של הקונצרט ניגן הכנר שלמה מינץ את הקונצ'רטו לכינור של ברהמס וקצר אף הוא תשואות נלהבות. בין אורחי הכבוד בקונצרט כלמו ה"כ: אבא אבן, שגריר ישראל בבר־יטניה, יהודה אבנר, אישי ציבור, חברי פרלמנט בריטים, אנשי בימה ועתונות.

מרגש במיוחד היה לראות בקהל את ידידת התזמורת, הנ־סיכה ז'אקלין דורפרה, החולה בטרשת נפוצה ורתוקה לכסא גלגלים, אשר עשתה מאמץ מיוחד כדי להגיע לקונצרט.

הקונצרט השני התקיים ב־"אלברט הול" במסגרת פס־טיבל ה"פרומס", ובו נוגנה רק יצירה אחת — הסימפוניה הש־מינית של ברוקנר. קהל של שמונת אלפים איש, ביניהם בני נוער רבים וסטודנטים, החל לשאוג ולרקוע ברגליו בתחל־הבות בתום הנגינה, תופעה שאינה זכורה לתזמורת מזה זמן רב. גם לאחר ירידת התזמורת מהבימה נמשכו באולם מחיאות הכפיים הקצובות. ואילו ברחוב קידמה את פני הנגנים קבוצה גדולה של אנשים — כנראה מהקהילה היהודית בבריטניה — אשר הריעה לכבודם "בראבו, לשנה הבאה בירושלים".

הקונצרט כולו הועבר בשי־דור ישיר ברשת הבי־בי־סי.

עש"ת

להקה רוסית במטוס ישראלי

להקת הפולקלור הרוסית "אומסק" תגיע לארץ ביום ראשון הבא במטוס של "אר־קיע", לאחר שהתברר שהמטוס הקפריסאי שהיה אמור להביאה, לאחר שהגיעה במטוס רוסי לקפריסין, יהיה קטן מדי. בדיקה של נתיבי טיסה אחרים, ובתוכם גם אפשרות של נחיתה מיוחדת של "אל על" במוס־קווה, לא עלתה יפה. לבסוף, בהתערבות משרד החוץ ה־ישראלי, הושג זכיון נחיתה חד־פעמי למטוס "ארקיע" בקפרי־סין ומשם הוא יביא את 50 חברי הלהקה.

בהופעת הבכורה של הלהקה בירושלים יהיו נוכחים ראש הממשלה, שר החוץ וראש עיר־יית ירושלים.

ב.ש.

המקדש הבודהיסטי הגדול באירופה

קאלו רימפושה, גורו טיב־טאני, ועוד 40 מנהיגים דתיים מטיבט חנכו בשבוע שעבר מקדש בודהיסטי בצרפת. שלו־שת אלפים מוזמנים הגיעו לסאון־א־לואר, בסמוך לארמון דה פלאג, לטקס פתיחת ה־מקדש הבודהיסטי הגדול ב־אירופה, קאגיודלינג, שפירושו "אלף פעמים בודהה".

הגורו אמר בהזדמנות זו: "כל הדתות, הנצרות, האיסלם ו־הבודהיזם, חותרות לקראת או־תה מטרה והיא השלווה הפני־מית של הצבור האנושי". האם מקרה הוא שמקומה של הדת היהודית נפקד בנאומו של הגורו?

שולמית קיכרי

ג'ואן קולינס מכה על הברזל בעודו חם. כל עוד היא נמצאת במוקד ההתעניינות הציבורית, החליטה לנסות את כוחה בהפקה של סדרת טלוויזיה בה גם תככב. לצורך קידום כבירות הסדרה בת שש השעות, "המאהב" שמה (אלא מה), התנדבה קולינס לספק את המידע שיש לה מאהב חדש, אך אין בכוונתה להינשא לו. (תצלום: אי. פי)

בעריכת עירית רוזנבלום

שיחת היום / גדעון אלון

עם: מוטי איווניר, לשעבר כדורגלן מכבי תל־אביב, וכעת בקבוצת "רודה" בהולנד (בטלפון מהולנד)

על: פתיחת עונת הכדורגל בארץ

הקהל מועט — כי אין רמה

עקבת מהולנד אחרי המחזור הראשון של משחקי הליגה הלאומית בארץ?

בוודאי. שמעתי ברדיו את הדיווחים מהמגרשים, ושמחתי לשמוע שהקבוצה שלי, מכבי תל אביב, ניצחה את שמשון, ופתחה את העונה החדשה ברגל ימין.

צופים רבים לא באים ל־משחקי הליגה. יש לך הערכה מדוע משחקי הליגה שלנו אינם מושכים קהל?

זו לא תופעה חדשה. זה תהליך שכבר נמשך כמה שנים. זכור לי שכבר לפני שנתיים, עוד לפני שנסעתי להולנד, רק משחקי צמרת או מפגשי דרבי בין הפועל ומכבי תל אביב, מילאו את היציעים. העונה מנסים לתרץ את כך שעוד כמה שחקנים טובים יצאו לשחק בחו"ל. אבל אני חושב שהסיבה לכך שקהל מועט בא למשחקים היא שבשנים האחרונות המשחקים אינם מתעלים לרמה גבוהה.

לפני פתיחת העונה דנו באפשרות לאפשר לכל קבוצה לייבא שני שחקנים זרים. אתה תומך ברעיון הזה?

אני מאמין ששחקנים זרים יוכלו להעלות את רמת המשחק ולמשוך יותר קהל. כמובן שהשאלה היא אלו שחקנים ייבאו. אם נחשוב בהגיון, לשחקן אירופאי טוב אין מה לחפש בארץ. לדעתי, השחקנים שיס־כימו לבוא הם בני שלושים, שכבר אינם יכולים להשיג חוזים טובים באירופה אך עדיין הם שחקנים טובים בקנה מידה ישראלי.

ברמות השכר של 70 — 90 אלף דולר שמשלמים לכוכבים בארץ, אי־אפשר למשוך כדורג־לנים מצטיינים מאירופה?

יכול להיות. אני חושב שהשח־קנים שמשתכרים סכומים כאלה בארץ, אינם פחות טובים מהכדורגלנים מחו"ל שאפשר לייבא. אבל ייתכן שאני טועה ויש שחקנים טובים מנורווגיה, דנמרק ואפילו בלגיה, שבעד משכורות כאלה יסכימו לבוא לשחק בארץ.

אתה מאמין שהבאת כדורג־לנים מאירופה תמשוך יותר קהל למגרשים?

הקהל הישראלי אוהב כוכבים. אם יצליחו להביא ארצה כדורג־לנים בעלי יכולת אטרקטיבית, כפי שעשו בכדורסל, אין לי ספק שיותר קהל יבוא למגרשים. מאראדונה וודאי ימלא את היציעים של איצטדיון רמת גן. אבל מאראדונה לא יבוא לשחק בארץ, וגם אף שחקן אחר של נבחרת ארגנטינה. יתכן שכדורג־לנים טובים, אבל לא כל כך מוכרים מהליגה האנגלית, יסכימו לשחק בארץ. אם יציעו להם כאן חוזים מפתים. חשוב להדגיש שכפי שלנו, הישראלים המשחקים באירופה, יש קשיי התאקלמות. באותה מידה גם לשחקנים מאירופה שיבואו ל־ישראל, יהיה קשה להתאקלם בארץ.

חוליית מחבלים נלכדה לאחר שחבר בה נפצע ממטען שהניח

לחוליה — של "פתח" — מייחסים פיגועים באוטובוסי של אגד בתל אביב, בצומת כפר סילבר, ביפו, בפתח תקווה וברחובות

(ע). זרועות הבטחון חשפו חוליה של ארגון המחבלים "אל פתח", שמייחסים לה ביצוע פיגועים באו־טובוסי אגד. הפיגועים בוצעו בחו־דשים האחרונים בתל אביב, בצומת כפר סילבר ליד אשקלון, ביפו, פתח תקווה ורחובות.

חשיפת החוליה התאפשרה בעיקבות לכידתו של אחד מחבריה, לאחר שנפצע לפני כשבוע בשעת הנחת מטען חבלה באוטובוס בתחנת אגד בדרום תל אביב. בעקבות מעצרו של המחבל הפצוע, נעצרו חברים אחרים בחוליית "אל פתח" אליה השתייך.

בין הפיגועים, שביצועם מיוחס לחוליה — הנחת מטען חבלה באו־טובוס אגד מתל אביב לאשקלון ב־3.7.87. המטען התפוצץ ליד צומת כפר סילבר ונהג האוטובוס, שהמטען הונח ליד המושב שלו, נפצע קל. נערה, שישבה ליד הנהג, לקתה בהלם. עוד פיגוע של אותה חוליה בוצע שבועיים וחצי לאחר מכן (21.7.87) באוטובוס של קו 86 ביפו. כמו כן מייחסים לאותה חוליה הנחת רימוני יד ממולכדים, שהתגלו לפני פיצוצם באוטובוסים של אגד בחודש יוני השנה בפתח תקוה וברחובות.

גורמי בטחון סבורים, שאותה חו־ליה גם פוצצה מטען חבלה ביום ו' האחרון ליד מחנה הממשל הצבאי ברפיח.

חריש מעכב ההחלטה אם להעמיד לדין את יוזם עצומת הרבנים נגד בג"ץ

מאת גדעון אלון
סופר "הארץ"

היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, מעכב זה כמה חודשים את ההחלטה אם לנקוט צעדים משפ־טיים נגד הרב גדליהו אקסלרוד החשוד בביזוי בית המשפט.

הרב אקסלרוד יזם בזמנו את העצומה שעליה חתמו 52 רבנים חיפנים שהכריזו שהם כופרים בהחלטת בג"ץ בעניין רישומה של הגיורת שושנה מילר כיהודיה וקראו לציבור שלא לציית לפסק הדין של בג"צ.

בפברואר השנה, פנה השר לענייני הדתות, זבולון המר, וקרא לו לנקוט צעדים משפטיים נגד הרבנים שחתמו על העצומה. הוא הדגיש כי "לדעתי אין ערוך לחומרתם של הדברים הכלולים בעצומה ואין שיעור לחומרתו של מעשה הפצת אותה העצומה. מי שהרע כמדומה לעשות מכולם היה הרב גדליהו אקסלרוד שנטל על עצמו להיות המוציא והמביא לגבי אותה עצומה".

בתום דיונים ממושכים החליט חריש להסתפק בזימונו של הרב אקסלרוד לחקירה במשטרה. הרב אקסלרוד נחקר, אולם המשטרה העבירה את התיק לידי חריש בלא שום המלצה, ומאז מונח התיק על שולחנו של היועץ המשפטי.

גורמים משפטיים אמרו אמש כי חריש מתכוון לזמן את הרב אקסלרוד ל"שימוע". ולכן מתעכבת ההחלטה אם לנקוט נגדו צעדים משפטיים מזה כמה חודשים.

הערכה: 5000 מתים ומיליון וחצי ללא קורת גג בשטפונות בבנגלאדש

פקיד ממשלה: אלפים רבים ימותו בימים הקרובים ברעב ובמגיפות

שירות "ניו יורק טיימס"
דאקה, בנגלאדש

מיליון וחצי בני אדם איבדו את בתיהם בחודש האחרון בשטפונות כבדים שפקדו את בנגלאדש, אחת המדינות העניות והצפופות־האוכלו־סים ביותר בעולם. יתכן שמספר המתים מתקרב לחמשת אלפים, אף כי הממשלה נוקבת במספר 613. פקיד ממשלה אמר, כי "אלפים נוס־פים ימותו בימים הקרובים ברעב ובמגיפות".

נשיא בנגלאדש, גנרל חוסיין ארשאד, אמר, כי השטפונות הם "החמורים ביותר זה 70 שנה".

השטפונות פגעו כמעט בכל רחבי מערב בנגלאדש, השוכנת בין הודו לבורמה. היא גדולה פי שבעה מישראל, אבל חיים בה מאה מיליון בני אדם ויותר. 1140 בני אדם לכל קמ"ר. ההכנסה השנתית לגולגולת היא 119 דולאר. נזקי השטפונות מוערכים במיליארד וחצי דולאר.

בבנגלאדש יש מדי שנה שט־פונות בגלל השלגים על הרי ההימ־לאיה, ובגלל הצפת שני הנהרות הגדולים הזורמים בה — הגאנגס והבראהמאפוטרה. עוצמת השט־פונות של השנה מיוחסת לאבדן שטחים מיוערים. היער היה בולם בשנים קודמות את המים הגואים.

כדי להתמודד עם האסון צריכה בנגלאדש בבהילות, לפי הערכה רשמית, מיליון וחצי טונות של דגנים למאכל, ומאה מיליון דולאר ויותר לתיקון התשתית ההרוסה ולהרחבת פעולות ההצלה.

שטפונות כבדים מילאו תפקיד מרכזי בהיסטוריה של בנגלאדש. ב־1971 הם הוחישו את ההתקוממות נגד שלטון פקיסטן, שהביא בסוף אותה שנה לניתוק בנגלאדש מן המדינה הפקיסטנית. ב־1974 הרגו שטפונות חמורים פחות מאלה של השנה לפחות 40 אלף בני אדם.

הערכה לא רשמית העמידה אז את הקרבנות על 300 אלף. השט־פונות הם הוחישו את ההפיכה הצבאית ב־1975, שבה נרצח מייסד בנגלאדש, השייח' מוג'יבור רחמן. נראה שהשטפונות החדשים מאיי־מים על יציבות ממשלתו של גנרל ארשאד, אשר תפס את השלטון בה־פיכה צבאית ב־1982.

5 חיילי צד"ל נפצעו מאש מחבלים

(ע). 5 חיילי צד"ל נפצעו ביום ו' בבוקר מירי מרגמות של מחבלים אל מוצב צד"ל השוכן ליד הכפר בינת־ג'בל שבגזרה המרכזית.

חיילי צד"ל השיבו אש ושיתקו את מקורות הירי.

הפצועים, 4 מהם קל ואחד בינוני, פונו לטיפול בבית החולים במרג'־עיון.

ערך את העמוד: משה ריינפלד

אמש במופע / רפי קינן

לילה יבש בפארק

בוב דילן, תום פטי ושוברי הלבבות, רוג'ר מקגווין בפארק הירקון.

שעתיים המתנו לה: מ־8.30 עד 10.30. שעה אחת מן השתיים מילאו רוג'ר מקגווין ולהקת תום פטי ושוברי הלבבות, ושעה אחת הוקדשה להאזנה לתקליטים (דווקא טובים) משנות ה־60, שרויים על הדשא, תחת ירח מלא, מיחס לרגלי המאווררים.

האם ההמתנה היתה שווה 40 הדקות של בוב דילן (שאחריהן נאלצתי לברוח כדי לדווח. אבל הרבה יותר לא יכול היה להיות, שכן על פי רישיון העיריה צריך לדומם את מגבירי הפארק אחרי השעה 11.30), היו משעממות למדי. עד כדי כך שאנשים החלו לפלס דרכם ליציאות עוד לפני צאתי ומחיאות הכפיים היו צנועות עד מאוד. דילן שר בסגנונו הידוע, שהיה פעם טבעי ושנשמע היום מאניירסטי מאוד. הקול השטוח הבוקע הישר מן הסימפונות, היתוך המשפטים, משיכה של קצות מילים וכדומה. השירים הקצביים נשמעו מפיו פחות או יותר אותו הדבר, ודווקא בשיר שקט או שניים היו לו רגעים של חסד. אפילו רגעים של נוסטלגיה לא חזינו.

תום פטי ושוברי הלבבות הם להקת רוקאנדרול קלאסית יוצאת מן הכלל שזכתה למחיאות כפיים סוערות בחלק הסולו שלה בתכנית. אך היא נעדרת יחוד סגנוני. כלהקת ליווי היו חברי הלהקה (שתי גיטארות, פסנתר, גיטארה בס ותופים) מצויינים וברגעים רבים נשאו את דילן.

רוג'ר מקגווין, סולנה לשעבר של להקת "הציפורים" ז"ל הידועה הסב הנאה רבה בשירי עם ומחאה משנות ה־60 כשהוא מלווה עצמו בגיטארה 12 מיתרים.

בסך הכל, ערב ארוך ונטול שיאים.

העתון הבריטי "אינדיפנדנט":

ואנונו שלח לג'ודי זימט מכתבי אהבה עם צלבים

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). בכמה מכתבי אהבה שכתב לחברתו ה־אמריקאית ג'ודי זימט, טוען מרדכי ואנונו כי הפירסומים על נסיבות חטיפתו בידי "סינדי" המסתורית מלונדון לרומא "אינם מדוייקים".

היומון הבריטי "אינדיפנדנט" ה־מוסר על כך מוושינגטון, מוסיף כי במכתבים מתלונן ואנונו על תנאי מאסר קשים "הגובלים בעינויים נפשיים" ועל חוסר יכולתו ליצור קשר עם העולם החיצון. הוא מאשים את המוסד בהפצת מידע כוזב על חטיפתו מאיטליה.

בסך הכל כתב ואנונו עד כה 33 מכתבים לזימט שחלקם מעוטר בצ־לבים ובהם הצהרות אהבה לחברתו. באחד מהם הוא כתב כי הוא "אסיר מצפון" וכי איננו מתחרט על גילוי תוכניתה הגרעינית של ישראל. "יש לי אמונה חזקה ועמוקה שעשיתי את הדבר הנכון ואיש איננו יכול לשנות את מה שעשיתי. אני מאמין שיותר ויותר אנשים יבינו שמה שעשיתי היה טוב".

במכתב אחר, לפעילה האנטי־גרעינית האריית נסטל, כתב: "הם אומרים שאני מרגל, אבל אני לא כזה". הוא התלונן כי סוהרים בכלא אשקלון הכריחו אותו להסוות את הופעתו על ידי גידול זקן, הרכבת משקפיים וחבישת כובע, אבל עלה בידו להמרות את פקודותיהם.

ה מ ע ל ו ת ש ל

אל על

	מעלות מינימום	מעלות מכסימום		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	16	19	גשם	9	20
אתונה	21	27	מ"ה	20	31
בוקרשט	15	25	מ"ח	–	–
בריסל	14	20	מ"ח	14	21
וינה	16	22	ס"ר	15	27
ז'נבה	15	23	מ"ח	13	24
לונדון	14	18	גשם	14	19
ליסבון	18	24	בהיר	18	26
מדריד	17	30	בהיר	19	30
ניו־יורק	14	23	מ"ח	13	25
פאריס	15	21	מ"ח	14	22
פרנקפורט	15	20	גשם	15	27
ציריך	15	22	מ"ח	–	–
קהיר	21	31	בהיר	21	32
קופנהאגן	14	18	גשם	15	18
רומא	20	27	ס"ר	18	31
שטוקהולם	11	18	מ"ח	9	18

EL AL אל על

המומים וכואבים את מותה של אמנו וסבתנו האהובה

זהבה חמצני
לבית אהרונוביץ

ההלויה תתקיים היום יום ראשון י"ב באלול תשמ"ז 6.9.87 בשעה 12.30 בצהרים בבית העלמין בחולון מהשער החדש

משפחות: טל־שחר
הרנוף
חן

אנו מבקשים להמעיט ככל האפשר מביקורי תנחומים

יקירנו

אינג' ברוך ברוך

איננו

ההלויה תצא מחר יום שני י"ג באלול תשמ"ז 7.9.87 בשעה 3.15 אחר הצהרים מבית ההלויות העירוני רח' דפנה 5 תל־אביב ותתקיים בבית העלמין בכפר שמריהו בשעה 4.30 אחר הצהרים
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים בית ההלויות

רעייתו: אנקה
בנו וכלתו: דורי וסילביה ברוך
בתו וחתנו: גילה ואלכס אמודי
הנכדים: גיא, דן, עמית וערן

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו הפתאומית של יקירנו

יעקב וולפוביץ ז"ל

ההלויה נערכה ביום שישי י' באלול תשמ"ז 4/9/87

המתאבלים:
אשתו: יעקבה
בניו: גילי ואריק
בתו: דליה
וכל בני המשפחה

טקס גילוי המצבה של אמנו האהובה

רוזטה שפיץ ונדוזל ז"ל

יתקיים מחר, יום שני י"ג באלול תשמ"ז (7.9.87), בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער החדש

לכל מנחמינו בכתב ובעל פה תודה מקרב לב

המשפחה האבלה

משפט "איוואן האיום" נדחה בשל מחלת השופט טל

ד"ר גרנט, שחשף את זיוף היומנים של היטלר, יעיד במשפט דמיאניוק

המומחה האנגלי לזיהוי מסמכים החל כבר בבדיקת תעודות במטה הארצי של המשטרה בירושלים

(עט). המומחה לזיהוי מסמכים, ד"ר יוליוס גרנט מאנגליה, בן 80, שחשף את הזיוף של יומני היטלר, הגיע ארצה שלשום בבוקר, לצורך מתן עדות במשפט דמיאניוק מטעם ההגנה. המשפט עצמו נדחה לפחות עד ל־16 בספטמבר, בגלל מחלתו של השופט צבי טל, אשר לקה בהתקף לב קל ומאושפז במחלקה לטיפול נמרץ בבית החולים שערי צדק בירושלים.

ד"ר יוליוס גרנט הוכיח ב־1983, לבקשת ה"סאנדיי טיימס" הלונדוני, את העובדה שיומני היטלר שפורסמו בשבועון הגרמני "שטרן" הם זיוף.

כבר ביום ו' הגיע ד"ר גרנט למעבדות המטה הארצי בירושלים והחל בבדיקת שורת מיסמכים, שהוגשו במהלך משפט דמיאניוק. המיסמכים שיבדוק יהיו בעיקר תעודת השירות של ג'ון דמיאניוק, שהוצגה לטענת התביעה במחנה האימונים בטרווניקי. כמו כן יבדוק שתי תעודות נוספות שהגיעו באחרונה מבריה"מ, תעודות שהוצגו לטענת התביעה לשני אנשי כוחות העזר הנאציים במחנה האימונים בטרווניקי.

ביום ו' התקיימה בלשכתה של השופטת דליה דורנר, בבית המשפט המחוזי בירושלים, ישיבה בה נכחו התובע, עו"ד מיכאל שקד, והסניגור, עו"ד יורם שפטל. הישיבה נועדה לקביעת מועדים למשפט דמיאניוק לאור מחלתו של השופט צבי טל. בישיבה נקבע כי ב־16 בחודש ספטמבר תתקיים ישיבה נוספת ובה ייקבעו מועדי המשפט, בהתאם למצב הבריאותי של השופט צבי טל.

היום תוגש לבית המשפט העליון בקשה מטעם היועץ המשפטי לממשלה להאריך את מעצרו של ג'ון דמיאניוק בשלושה חודשים נוספים, מכיוון שבקרוב תימלא שנה למעצר. החוק מחייב, לאחר שנה של מעצר עד תום ההליכים, ששופט בית המשפט העליון יאריך את המעצר לתקופות קצובות של שלושה חודשים.

קריאה לקיים כנס חירום של חקלאים להצלת יבנאל

מאת אברום צחר
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

יו"ר המועצה המקומית כפר תבור, מיכה גולדמן, קורא לקיים כנס חירום של חקלאים במטרה להציל את החקלאות ביבנאל. לדברי גולדמן, לכנס החירום, שיתקיים בסיסמה "לא ניתן ליבנאל ליפול", יוזמנו גם ממלא מקום ראש הממשלה, שמעון פרס, ושר החקלאות, אריק נחמקין.

חקלאי יבנאל החליטו לחסל את האגודה החקלאית על רקע החובות הכבדים שצברה האגודה בשנתיים האחרונות.

נסגרה אוניברסיטת א־נג'אח על רקע מאבק פנימי בקמפוס

בין סטודנטים ממחנה תומכי ה"פתח" לבין חברי "הגוש האסלאמי" ● הנהלת המוסד לא הודיעה מתי יתחדשו הלימודים

מאת סופר "הארץ" בשטחים

הנהלת אוניברסיטת "א־נג'אח" בשכם הודיעה אתמול לסגור את שערי הקמפוס עד להודעה חדשה, בשל מתיחות רבה השוררת בין סטודנטים ממחנה תומכי ה"פתח" לבין חברי ה"גוש האסלאמי" באוניברסיטה.

באוניברסיטת "א־נג'אח" קיימת יריבות מסורתית בין ה"שביבה" (תומכי ה"פתח") לבין ה"גוש האסלאמי". לפני שבוע אירעה התפרצות אלימה על רקע היריבות הזו. התפתחה תיגרה אלימה בין קבוצות של תלמידים משני המחנות וכמה מהם נזקקו לטיפול רפואי. הסיבה למתיחות היתה טקס שאירגן ה"גוש האסלאמי" לכבוד השנה המוסלמית החדשה, מבלי לתאם את הדברים עם מועצת התלמידים (הנשלטת בידי ה"שביבה") ועם הנהלת האוניברסיטה.

הסטודנטים תומכי ה"פתח" הפעילו לחץ על הנהלת האוניברסיטה להעניש את יריביהם מה"גוש האסלאמי", ומועצת התלמידים השביתה את הלימודים ליומיים.

אתמול התחדשה המתיחות בין אירגוני הסטודנטים היריבים באוניברסיטה וההנהלה הורתה לכל התלמידים להתפזר לבתיהם בשעות הצהריים.

לפי שעה לא ידוע מתי יתחדשו הלימודים באוניברסיטת "א־נג'אח".

פייצל חוסייני שוחרר ממעצר בן 10 ימים

מעצרו — על רקע חשדות לפעילות בארגון לא חוקי ● לא נמסר על העמדתו לדין

מאת אורי ניר, סופר "הארץ"

ראש המרכז ללימודים ערביים במזרח־ירושלים, פייצל חוסייני, אחד מאישי הציבור הבולטים ביותר שבין תומכי אש"ף, שוחרר ביום שישי ממעצר בן עשרה ימים. באי כוח המשטרה לא ביקשו הארכה נוספת של מעצרו, והוא שוחרר בלא ערבות, ובלי שנמסר על פתיחה בהליכים משפטיים כלשהם נגדו.

חוסייני נעצר לפני עשרה ימים ל־48 שעות, ולאחר זאת הוארך המעצר בשמונה ימים נוספים. בבקשה להארכת מעצרו טענה המשטרה כי יש נגדו חשדות של פעילות בארגון בלתי חוקי, ומתן שירותים לארגון בלתי חוקי. בעת הדיון בהארכת מעצרו הסתמכה התביעה בעיקר על חומר חסוי.

פייצל חוסייני שוחרר לפני כחודש ממעצר מינהלי בן שלושה חודשים.

עורכת את העמוד: עדה אגמון

כתב העת של המחלקה להכשרת מורים באוניברסיטת י־ם:

סטודנטים חילוניים להוראת ספרות מאמצים גישות דתיות

נוטים להדגיש הקניית ערכים והנחלת מורשת ישראל על חשבון ההיבט האסתטי של היצירות

מאת נילי מנדלר
סופרת "הארץ" לענייני חינוך

סטודנטים חילוניים, המכשירים עצמם להיות מורים לספרות בחטיבות הביניים ובכתות הגבוהות בעל־יסודיים, מזדהים, לעתים, יותר עם הגישה המקובלת בהוראת המקצוע בזרם הממלכתי־דתי, מאשר עם הגישה של הזרם הממלכתי. לפי הגישה הראשונה, מגמת הוראת הספרות היא הקניית ערכים מוסכמים, תבניות ולאומיים לתלמיד ובעיקר הנחלת מורשת ישראל, כאשר ההיבט האסתטי של היצירות נדחק כמעט לסוף הרשימה. הגישה השניה גורסת שהעיקר הוא ההיבט האסתטי, היכרות עם ז'אנרים ספרותיים וחינוכו של התלמיד להיות קורא טוב.

מסקנות אלה, פרי עבודה עם סטודנטים המכשירים עצמם להוראת ספרות, כלולות במאמר על מטרות הוראת המקצוע, המתפרסם בגליון החדש של "עיונים בחינוך", כתב העת של המחלקה להכשרת מורים בבית הספר לחינוך באוניברסיטה העברית. כותבת המאמר, רחל רוזנר, היא מורה וחונכת במחלקה זו.

רוזנר מציינת, כי בין הסטודנטים המתעתדים להיות מורים לספרות מתעוררים לעתים קרובות ויכוחים עקרוניים בשאלות כמו: האם צריך והאם ניתן באמצעות יצירות ספרותיות לחזק בתלמיד את זהותו היהודית, לחזק את הקשר שלו עם ארץ ישראל ומדינת ישראל ולחזק את בטחונו בזכותו של עם ישראל על ארץ ישראל. לדבריה, הסטודנטים [illegible] לתלמיד.

טדי קולק בהפגנת יחיד מול משרד ראש הממשלה: גם לירושלים מגיע איצטדיון

טדי קולק, ראש עיריית ירושלים, בשעת הפגנתו בחזית בניין ראש הממשלה, במחאה על העיכוב באישור האיצטדיון. לידו — עוזרת לשכתו, שבעזרת טלפון אלחוטי, ניהלה את עבודתה השוטפת ממקום ההפגנה. (צילום: י.ס.פ.א.)

(עט). ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, ערך ביום שישי בבוקר הפגנת מחאה מול משרד ראש הממשלה בירושלים, בדרישה ששמיר, המכהן גם כשר הפנים, יאשר את הקמת איצטדיון הכדורגל בשכונת מנחת בירושלים.

ראש העירייה העביר את לשכתו אל הרחבה שמול בניין ראש הממשלה. שם הוצב שולחן וטלפון אלחוטי, שאיפשר לטדי קולק להמשיך בעיסוקיו הרגילים, כולל ניהול ישיבת סיעתו "ירושלים אחת", שנפגשה ב"משרד המאולתר" מול משרד ראש הממשלה.

מאחורי שולחנו של טדי הוצבה כרזה עליה כתוב: "כבוד ראש הממשלה ושר הפנים, תושבי בירת ישראל, זכאים, לאחר התחייבות של שנים, לאיצטדיון, המותנה בחתימת שר הפנים וראש הממשלה — וחתימה טובה".

טדי קולק אמר לכתב עתי"ם, כי הוא בא "לצעוק על התעללות שעושים לתושבי ירושלים במשך שנים" בכך שאין נותנים אישור לבניית האיצטדיון. לדעתו, משתמש ראש הממשלה בסמכותו בצורה לא נכונה בעניין זה. לדבריו, נפגש עם שמיר מספר פעמים בעניין האיצטדיון "ואין טעם לארגן עוד פגישה, היות וראש הממשלה רוצה התחייבות שלא ישחקו באיצטדיון הכדורגל בירושלים בשבתות. דרישה כזאת אני לא יכול להבטיח, כשם שאינני יכול להתחייב על מה שהאפיפיור יעשה, כך אינני יכול להתחייב שלא ישחקו בשבת."

קולק הבהיר, כי ההחלטה אם לשחק בשבת או באמצע השבוע באיצטדיון בירושלים היא של אגודות הספורט ולא של ראש העיריה. לדבריו, יותקנו באיצטדיון אמצעי תאורה שיאפשרו משחקים גם בשעות הערב, כך שמשחקים אכן יוכלו להתקיים גם במשך השבוע.

ד"ר יהושע רוטנשטרייך מונה לנשיא העולמי של המשפטנים היהודיים

(עט). ד"ר יהושע רוטנשטרייך מונה בסוף השבוע לנשיא העולמי של ארגון המשפטנים ועורכי הדין היהודיים. ד"ר רוטנשטרייך מונה לתפקיד על ידי הקונגרס שנערך במשך השבוע האחרון בירושלים. הוא החליף את השופט בדימוס חיים כהן, שביקש לפרוש מנשיאות הארגון בשל מצבו הבריאותי.

לממלא מקום לד"ר רוטנשטרייך נבחרה שופטת ביהמ"ש המחוזי בתל־אביב, הדסה בן עתו. למנכ"ל הארגון נבחר עו"ד ברוך גייכמן מתל־אביב.

ד"ר יהושע רוטנשטרייך היה בין היוזמים והפעילים להקמת ארגון המשפטנים ועורכי הדין היהודיים, שקם בשנת 1969 ומאז היה אחד החברים הפעילים בו ושימש בתקופה האחרונה כממלא מקום נשיא הארגון.

בריה"מ פתחה חיוג טלפוני ישיר למערב

מוסקווה (עי"ת). בריה"מ פתחה בקשר של חיוג טלפוני ישיר עם המערב, אמר ביום ששי דובר משרד החוץ הסובייטי, גנאדי גראסימוב.

הוא ציין, כי תחילה יונהג חיוג ישיר עם חמש מדינות: פינלנד, צרפת, איטליה, אוסטריה ומערב גרמניה.

עוד אמר גראסימוב, כי חיוג ישיר הותקן במהלך אולימפיאדת מוסקווה ב־1980, אך הוא נותק ביולי 1982.

שבועון החדשות הווינאי "וואכן פרסה":

בארכיון ה"סי־איי־אי" מצוי תיק של קורט ולדהיים כמרגל

דובר הנשיא מכחיש הפרסומים

מאת אליהו זהבי
סופר "הארץ" בסקנדינוויה

קופנהגן (מיוחד ל"הארץ"). בתום מלחמת העולם השניה הציע קורט ולדהיים את שירותיו לשירות הביון האמריקאי "סי־איי־אי" כ"מודיע" — גילה שבועון החדשות הווינאי "וואכן פרסה". בארכיון ה"סי־איי־אי" שמור תיק על פעילותו של ולדהיים כמרגל.

דובר הנשיא הכחיש את הפרסום בשבועון הווינאי, אך ה"סקופ" הפיקנטי שפורסם ב"וואכן פרסה" זכה לכותרות בעתוני המערב.

ההיסטוריון הגרמני ורנר מאזר:

סטאלין שחרר את הס ללילה אחד והציע לו תפקיד במזרח ברלין

ההיסטוריון מסתמך על עדות ראש ממשלת מזרח גרמניה לשעבר, אוטו גרוטוהל ● התפקיד שהוצע לסגנו של היטלר — ראש מפלגת הנאצים לשעבר בגרמניה המזרחית ● הס דחה את ההצעה בטענה: לא אבגוד בהיטלר

פאריס, (ע"צ ועי"ת). אחד ההיסטוריונים המפורסמים ביותר של הנאצים המערב גרמני, ורנר מאזר, מסר כי פושע המלחמה הנאצי רודולף הס, שמת בחודש שעבר אחרי 40 שנים בכלא, שוחרר על ידי בריה"מ למשך לילה אחד ב־1952, והוצע לו תפקיד פוליטי בכיר במזרח גרמניה.

ההיסטוריון מוסיף, כי סגנו של היטלר דחה הצעה זו.

מאזר (65), שחיבר ביוגרפיה של היטלר וחיבר ספרים אחרים על הנאצים, מסר בשבת את הגילוי לשבועון הצרפתי פיגארו־מגאזין. מאזר היה ב־1983 ההיסטוריון הראשון, שקבע כי "היומנים" כביכול של היטלר שפורסמו בשבועון המערב גרמני "שטרן", לא היו אלא זיוף גס.

לגבי הגילוי החדש על הס, מציין מאזר, כי הוא בטוח שגם גילוי זה יעורר פיקפוקים מצד רבים. אולם "אני יודע, כי אני מניח את אמינותי, את כבודי, על כפות המאזניים ואני מקבל עלי את מלוא האחריות על מה שאני מגלה היום, במהלך 40 השנים ו־29 הימים של שביו בכלא שפנדאו, ידע רודולף הס לילה אחד של חופש במחתרת. שכן, במהלך אחד החודשים שבו היתה תורנות השמירה בידי הסובייטים, הוציאו אותו הללו בחשאי מהכלא לאחר רדת הלילה, והובילו אותו למקום מסויים, כמובן, ללא ידיעת המעצמות המערביות".

המקור של ההיסטוריון הוא ראש ממשלת מזרח גרמניה לשעבר, אוטו גרוטוהל, שמת ב־1964, לאחר שכיהן בתפקידו מאז 1949.

לדברי מאזר, השביע אותו גרוטוהל לשמור פרשה זו "לפחות 20 שנה" עד לאחר מותו של גרוטוהל. "קיימתי את הבטחתי עד היום", הדגיש.

היה זה באמצע מאי 1952 שמאזר, שהיה אז היסטוריון צעיר של הנאצים במכון המחקר על האימפריאליזם במזרח ברלין, ולפני שערק חודשים ספורים לאחר מכן למערב, נפגש עם גרוטוהל. הלה השמיע אז באוזניו את ההצהרה המפתיעה:

"לגבי רודולף הס, ראיתי אותו בערך לפני חודשיים לפני עשרה שבועות. הוציאו אותו הרוסים בלילה מכלא שפנדאו, על פי הוראות סטאלין. בחשאי, כמובן. היתה זו תורנות השמירה שלהם."

גרוטוהל הוסיף, "בלילה זה הציעו לו הרוסים ובני שיחו המזרח גרמניים הסכם. הוא צריך היה להתחייב לפרסם הצהרה, בה אמור היה לקבוע כי הסוציאליזם, עליו חלם כל ימי חייו, נמצא בשלב של התגשמות במזרח גרמניה.

תמורת זאת, היה שביו מסתיים מיד. אחרי הצהרה זו היה הס מתמנה לראש המפלגה הנאציונל־דמוקרטית, שבה היו מאורגנים הנאצים לשעבר של מזרח גרמניה. לותאר בולץ, המנהיג הנוכחי של מפלגה זו, השתתף בפגישה זו".

סטאלין רצה סמל

ביחס לסיבות של סטאלין לגייס מנהיג נאצי בכיר לשעבר, אמר גרוטוהל להיסטוריון: "סטאלין היה מעוניין בדמות סמלית. סטאלין רצה בהס, באישיותו ובשמו".

"הס סירב בתוקף ובשחצנות להצעה שהועלתה בפניו, המשיך גרוטוהל. "הוא הבהיר, כי אין הוא יכול לבצע תעלול כזה נגד אדולף היטלר לאחר מותו. הזמן עבר, הלילה התקרב לסיומו. הרוסים [illegible] מאד ואמרו לו, כי במקרה כזה, הוא יישאר כלוא עד יום מותו, ואף איימו עליו בסנקציות מיוחדות, אם יגלה לאדם כלשהו את שחרורו הלילי. לאחר מכן החזיר אותו המטוס הצבאי הסובייטי לברלין, והוא הוחזר לתאו בכלא שפנדאו".

מאזר הוסיף, כי בדיקות שערך לאחר מכן על פרשה זו איפשרו לו לקבוע בדיוק את המועד של הפגישה — בלילה שבין ה־17 ל־18 במארס 1952, בעיר דרזדן או בויימאר.

עוד גילה גרוטוהל, כי סטאלין רצה למנות את הס למישרה בכירה, משום שהאמין כי נאצים רבים במזרח ובמערב גרמניה יתלכדו מאחורי סגנו לשעבר של היטלר.

קיצור התורים לרופאים מקצועיים בקופ"ח הכללית

שרותי קופ"ח הכללית נערכים לקיצור התורים לרופאים במקצועות:

• פנימית • כירורגיה כללית • אורטופדיה
• נשים • אורולוגיה • עיניים • עור • א.א.ג.

רופאים במקצועות אלה יקבלו את חברי קופ"ח עם הפניית רופא המשפחה במרפאות המקצועיות (וגם ע"י רופאים עצמאיים הקשורים לקופת חולים).

2
רשימה שניה בסדרה
המאמץ ימשך ויתמיד

עיר	מקצועות	שם המרפאה
אפקים	עיניים, נשים, עור, א.א.ג., פנימית	מרפאה מקצועית
באר-שבע	נשים, פנימית	באמצעות כל מרפאות הקהילה
באר-שבע	אורטופדיה, נוירולוגיה	ט', יא', מצדה
באר-שבע	נוירולוגיה - מקצועית	ווינייט, מעפילים
בית-שאן	א.א.ג, נשים	באמצעות כל מרפאות הקהילה
הוד השרון	א.א.ג., כירורגיה, אורולוגיה	באמצעות כל מרפאות הקהילה
הרצליה	עור, עיניים, אורטופדיה, נשים, א.א.ג., כירורגיה	באמצעות כל מרפאות הקהילה
חדרה	כירורגיה, אורולוגיה, נשים, א.א.ג., אורטופדיה	באמצעות כל מרפאות הקהילה
טבריה	כירורגיה, נשים, עור, א.א.ג., - רקתי	באמצעות כל מרפאות הקהילה
יפו	נשים, א.א.ג., כירורגיה, עור, אורולוגיה, פנימית	באמצעות כל מרפאות הקהילה
כפר-סבא	עור, עיניים, אורטופדיה, נשים, א.א.ג., כירורגיה	באמצעות כל מרפאות הקהילה
לוד	פנימית, כירורגיה, נשים, עיניים, א.א.ג.	באמצעות כל מרפאות הקהילה
מגדל העמק	אורולוגיה	באמצעות כל מרפאות הקהילה
נצרת עלית	א.א.ג., נשים, אורולוגיה, עור	באמצעות כל מרפאות הקהילה
נתניה	כירורגיה, אורטופדיה, אורולוגיה, נשים, א.א.ג.	באמצעות כל מרפאות הקהילה
ערד	פנימית, א.א.ג., עור	ערד
פתח-תקוה	א.א.ג., כירורגיה, אורולוגיה	באמצעות כל מרפאות הקהילה
צפת	כירורגיה, נשים, עיניים - אזורית	באמצעות כל מרפאות הקהילה
קצרין	נשים	מרכז בריאות
קרית-גת	א.א.ג., כירורגיה, עיניים, פנימית נשים - מקצועית	באמצעות כל מרפאות הקהילה
קרית-שמונה	כירורגיה, נשים, א.א.ג. - מרכזית	באמצעות כל מרפאות הקהילה
רמלה	פנימית, כירורגיה, נשים, א.א.ג.	באמצעות כל מרפאות הקהילה
רמת-גן	כירורגיה-הרצל	באמצעות כל מרפאות הקהילה
רמת-גן	א.א.ג., אורולוגיה-הרא"ה	באמצעות כל מרפאות הקהילה
רמת-השרון	עור, עיניים, אורטופדיה, נשים, א.א.ג., כירורגיה	באמצעות כל מרפאות הקהילה
רעננה	עור, עיניים, אורטופדיה, נשים, א.א.ג., כירורגיה	באמצעות כל מרפאות הקהילה
ראשל"צ	כירורגיה, נשים, אורולוגיה, עיניים, עור, א.א.ג.	באמצעות כל מרפאות הקהילה
שדרות	נשים, אורטופדיה, נוירולוגיה, א.א.ג.	שדרות
תל-אביב	נשים, עיניים, א.א.ג., כירורגיה, עור	באמצעות כל מרפאות הקהילה
חיפה	עיניים, עור, א.א.ג., נשים	באמצעות כל מרפאות הקהילה
ירושלים	פנימית, כירורגיה, א.א.ג., עור	באמצעות כל מרפאות הקהילה

עוד יותר בריאות!

קופת חולים

מדפסות Panasonic

מ־ 750 ש"ח כולל מע"מ

מבצע לתחילת שנת הלימודים - עד ראש־השנה: הזדרזו!

מדפסות האיכות של פנסוניק עכשיו אצלך במחיר מדהים.
ממהירות של 100 תווים לשניה,
כולל הדפסת איכות, נייר רציף, נייר בודד,
עם השרות והאחריות של בית מידן מחשבים
להזמנה, פנה מיד למידן, טל. 03-9229541.

מידן מחשבים בע"מ נציגי PANASONIC בישראל.
ניתן לרכוש גם ב"לדנו מחשבים", קרליבך 27 ת"א.

صكدا من الاجل

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

עם הפנים ליציעים

מאת יהושע שגיא

הליגה הלאומית לכדורגל נפתחה אתמול בקול דממה דקה. פחות כ־20 אלף צופים באו לשבעת משחקי הפתיחה, כה שמוכיח שהבעיה המרכזית של הכדורגל בעונה הקרובה תהיה השאלה איך להחזיר את הצופים אל מגרשי הכדורגל.

אוהדי הכדורגל יחזרו אל המגרשים רק אם הקבוצות — עסקנים, מנהלים, מאמנים וגם שחקנים — יבינו שכדורגל הוא קודם לכל ומעל לכל אירוע בידורי. בעידן המקצוענות גם הכדורגלן הישראלי חייב להדגים ולהתנהג כמו שחקן על במת התיאטרון. כלומר: לתת לצופה ביציע פיצוי מושלם על כספו ועל זמנו.

באותו שמרבית השחקנים איבדו את תחושת השליחות המקצועית — אין כיום לתת את הנשמה בעד הפועל, או לשחק עם כל הלב למען מכבי, כפי שהיה בעבר הלא רחוק — כל מה שנותר להם זו הפגנת יכולת אישית מירבית למען הצלחת הקבוצה ולמען האגו של הגנפים. כל גישה אחרת פסולה בעיקרה ומוציאה את המטרה.

ראשי הקבוצות חייבים להבין, כי עיניהם חייבות להיות נשואות קודם לכל ומעל לכל לעבר היציעים, אל הקהל. מאחר שבירוקי הכדורגל בישראל רוחם כבולם עלובים, בעניקים לאוהדים שירותים מוגבלים עד כביישים. ברור מדוע נוטה אוהד הכדורגל הישראלי הבוגר להעדיף פיצוחים עם טראנזיסטור בבית, על פני הויה טראגבסית של ביקור באיצטדיון־לאיצטדיון של הליגה הישראלית. המפגש עם קודדים גסי רוח, עם מזוכבים בלוכלכים, שירותים בידיי צפנה, הגיה פראית ופקקי תנועה בכבישים וכפי שקרה שלשום בחולון, שלא לדבר על איכות כדורגל ירודה. כל אלה מספיקים כדי לגרש גם את אהדתי האוהדים מן היציעים.

המועדונים חייבים להתמודד עם בעיה זו, להיטיב את השירותים לצופים, ליצור תקשורת עם היושבים ביציע; הדפסת תוכניות, הפעלת מערכת הגברה להכרזת מידע לקהל, כי משחק, מה מספר חולצתו, מי נכנס ומי יצא וכיוצא בזה פרטים, שהופכים ביקור מתבי בבגרים למעורבות רגשית חוויה. הצעד הבא חייב להיות הסדרת מקומות שבורים ביציע, כדי שאוהד מכבי יוכל לבוא גם עם רעיתו, או בנו, בלי להידחק ולהידחק ולקרוע את בגדיו.

עד כמה אין מועדוני הכדורגל מתייחסים ברצינות אל אוהדיהם, תעיד העובדה ששום מועדון אינו מעסיק איש יחסי ציבור בהגדרה מלאה. מגלגלים סכומי עתק, אבל מצפצפים על הציבור. אין מקימים דו"ח לאיש, כל אחד כטוב בעיניו יעשה.

במכבי תל אביב, עם כניסתו של מנהל דגם גיורא שפיגל, מתקבל הרושם כאילו מנסים ליצור דפוסים חדשים. אבל השאלה היא אם הרושם הזה ישאר על מקומו גם אחרי הפסד הראשון. ככלות הכל באווירה ההיסטורית השלטת בכדורגל הישראלי הכל נראה אחרת לפני — ואחרת אחרי.

אכזבה במחזור הכדורגל הראשון אתמול:
פחות מ־12 אלף כרטיסים נמכרו למחזור הפתיחה

מאת משה הר־געש
סופר "ספורט הארץ"

פחות מ־12 אלף כרטיסים נמכרו למחזור הפתיחה — ממוצע של פחות מ־2,000 כרטיסים למשחק — כך מתברר מסקר מהיר שערך "ספורט הארץ" עם נציגי הקבוצות. המספר אינו כולל מנויים. חלק מהנציגים הדגישו שהמספרים אינם סופיים ונקבעו לפי הערכה ראשונית בלבד. חלוקת מכירת הכרטיסים: נתניה — 3,500 כרטיסים; רמת־גן לשני המשחקים: 2,400; חולון — 2,000, בלומפילד — 1,500, כפר־סבא — 1,200, פ"ת — 500. ההכנסה המשוערת של כל המשחקים היתה יותר מ־200 אלף ש"ח.

טבלת הליגה הלאומית

	קבוצה	משח'	נצ'	תיקו	הפ'	שערים	נק'
1.	בית"ר תל־אביב (13)	1	1	—	—	1−2	3
—.	מכבי תל־אביב (3)	1	1	—	—	1−2	3
3.	צפרירים חולון (—)	1	1	—	—	0−1	3
—.	מכבי נתניה (7)	1	1	—	—	0−1	3
—.	הפועל כפר־סבא (8)	1	1	—	—	0−1	3
6.	הפועל לוד (4)	1	—	1	—	1−1	1
—.	מכבי פתח־תקוה (6)	1	—	1	—	1−1	1
8.	הפועל באר־שבע (11)	1	—	1	—	0−0	1
—.	הפועל תל־אביב (12)	1	—	1	—	0−0	1
10.	בית"ר ירושלים (1)	1	—	—	1	2−1	0
—.	שמשון תל־אביב (5)	1	—	—	1	2−1	0
12.	הפועל פ"ת (10)	1	—	—	1	1−0	0
—.	בני־יהודה (2)	1	—	—	1	1−0	0
—.	מכבי חיפה (9)	1	—	—	1	1−0	0

(בסוגריים — מיקום הקבוצות בסיום העונה שעברה)

ההתאחדות יוזמת מישחק רומניה — פולין ברמת־גן

נבחרת צרפת עומדת לבוא לישראל בדצמבר או ינואר

מאת משה הר־געש
סופר "ספורט הארץ"

איצטדיון רמת־גן עשוי לארח בפברואר הקרוב מישחק היסטורי, מיפגש בינלאומי בין שתי נבחרות זרות — פולין ורומניה. שאול סוריר, יו"ר הנהלת ההתאחדות לכדורגל אמר אמש, כי רומניה תבוא לישראל למישחק בינלאומי ב־8 בפברואר. באותה עת תשהה כאן נבחרת פולין שתשחק ברמת־גן עם נבחרת ישראל בתחילת פברואר. ההתאחדות שוקלת להפגיש את שתי הנבחרות המזרח־אירופיות ברמת־גן.

בסוף דצמבר, או סוף ינואר, עומדת להגיע לישראל נבחרת צרפת, אלופת אירופה. הצרפתים מתכוננים לקיים בישראל מחנה אימונים שיכלול מישחק בינלאומי. היו"ר סוריר אמר, כי הפרטים לא נקבעו עדיין והתוכנית הסופית תיקבע רק לאחר פגישה שיקיים החודש בצרפת עם ראשי ההתאחדות הצרפתית.

מנסדורף נכנע ליאריד והודח עם בלום ממישחקי הזוגות

פלשינג־מדו

ניו־יורק (שרות "ספורט הארץ"). עמוס מנסדורף סיים בסוף השבוע את הופעתו באליפות הפתוחה של ארצות הברית כאשר הודח ממישחקי היחידים והזוגות.

מנסדורף נכנע אתמול בסיבוב השלישי למדורג 16 באליפות, השוודי אנדרס יאריד 3־6, 2־6, 2־6. בערב שבת הוא נוצח ביחד עם גלעד בלום, ע"י הצמד הספרדי המצוין (מדורגים במקום השלישי) סרחיו קאסאל ואמיליו סאנצ'ס, 7−6 (9−7 בשובר שוויון), 7−5.

ההפתעה הגדולה של סוף השבוע היתה ניצחונו של האוסטרלי הצעיר מארק וודפורד, שעלה מהמוקדמות והודיח בסיבוב השני את המדורג 12, טים מאיוט (ארה"ב) 7−6, 7−6, 6−3, 2−6, 6−7. מדורג אחר שהודח, הוא השוודי יואכים ניסטרום (10), שנכנע להודי ראמש קרישנאן 4−6, 6−2, 5−7.

לסיבוב הרביעי עלו כבר ג'ימי קונורס ומרטינה נברטילובה. קונורס ניצח את ג'ים גראב (ארה"ב) 6−3, 6−2, 6−4 ומרטינה גברה על ליזה בונדר (ארה"ב) 6−2, 6−1.

כריס אוורט זכתה בניצחונה ה־1,200 שלה כשהביסה את הבראזילית דיאס 6−1, 6−0.

חיים קשים ליורדות: רק יבנה זכתה בניצחון

גברה 1−2 על שעריים, יפו — הכח 0−0, בית"ר נתניה — חדרה 1−1

ליגה ארצית

מאת משה הר־געש

מחזור הפתיחה בליגה הארצית לא הניב הפתעות. בראש צעדות ארבע הקבוצות שהשיגו ניצחונות החוקים: מכבי יבנה, הפועל חיפה, הפועל ירושלים והפועל טבריה. מבין היורדים רק מכבי יבנה ניצח (1−2 את שעריים), מכבי יפו סיים 0−0 עם הכח ברמת־גן ובית"ר נתניה נפרד 1−1 בחוץ מהפועל חדרה. הובקעו 10 שערים. כ־6,000 צופים חזו במשחקים.

מכבי יבנה — מכבי שעריים 1−2 (0−1)

ליבנה: ציון יעקב (37, 76). לשעריים: אהוד עידן (75, מ־11 מ').

★ המצטיין: ציון יעקב.

יבנה שלטה ברוב שלבי המישחק והגיעה לניצחון צודק. הגיבור היה ציון יעקב שהבקיע את שני השערים לקבוצתו. שפט סאבי אלנקווה, 1,000 צופים, יבנה.

משה בוקר

הכח רמת־גן — מכבי יפו 0−0

★ המצטיין: יצחק לוי.

המישחק היה משעמם ודווקא, למרות עדיפות שחקני הכח שלא ניצלו את ההזדמנויות הנוחות. הלוץ הרכש של יפו אבי גולדר היה חלש. שפט דוד יוסף. 1,000 צופים, בווינגר.

יוסף חבה

הפועל חיפה — הפועל בת־ים 0−1 (0−1)

השער לחיפה: רוני מלכה (27).

★ המצטיין: רן סהר.

נגיחת ראש של רוני מלכה בדקה ה־27 העניקה לחיפה ניצחון על העולה החדש הפועל בת־ים, שלחץ במחצית השניה ללא הועיל. שפט יעקב ממן, 3,000 צופים, בחיפה.

אברהם ציבין

הפועל ירושלים — הפועל רמת־גן 0−1 (0−1)

השער: יעקב נוימרד (38).

★ המצטיין: יעקב נוימרד.

הפועל ירושלים לחץ ברוב שלבי המישחק לעומת התקפות מתפרצות של האורחים. שער בודד של יעקב נוימרד הספיק לניצחון בכורה. שפט עמית קליין, 1,500 צופים, בירושלים.

שוקי לבנון

הפועל חדרה — בית"ר נתניה 1−1 (1−1)

השער לחדרה: מג'די אבומוך (14). לנתניה: זאב שטולברג (48).

★ המצטיין: בועז בר.

מישחק חד צדדי. רק החמצות משוועות של החדרתים מנעו מהאורחים הפסד. שפט שלמה שחר, 300 צופים, בחדרה.

דוד רוזנבלום

מכבי רמת־עמידר — הפועל יהוד 1−1 (1−1)

השער לעמידר: עופר עדוסי (21), ליהוד: יורם אורן (7).

★ המצטיין: רחמים שלום.

המישחק לא התעלה לרמה גבוהה. שני השערים הובקעו במחצית הראשונה ונבעו מטעויות הגנה. שפט רחמים שאשו, 400 צופים, בעמידר.

יוסף חבה

הפועל טבריה — הפועל עכו 0−1 (0−0)

השער: יוסף שמריה (67).

★ המצטיין: שבתאי שינו.

חלוץ הרכש יוסף שמריה ביטא יתרון קל של קבוצתו. שפט יוסף כועי, 1,000 צופים, בטבריה.

טבלת הליגה הארצית

	קבוצה	משח'	שערים	נק'
1.	מכבי יבנה	1	1−2	3
2.	הפועל י־ם	1	0−1	3
—.	הפ. טבריה	1	0−1	3
—.	הפו. חיפה	1	0−1	3
5.	ב. נתניה	1	1−1	1
—.	הפו. חדרה	1	1−1	1
—.	רמת־עמידר	1	1−1	1
—.	הפועל יהוד	1	1−1	1
9.	מכבי יפו	1	0−0	1
—.	הכח רמת־גן	1	0−0	1
11.	מכ. שעריים	1	2−1	0
12.	הפו. בת־ים	1	1−0	0
—.	הפועל עכו	1	1−0	0
—.	הפועל ר"ג	1	1−0	0

במחזור הבא

- ● ב. נתניה — בת־ים
- ● יהוד — הפ. חיפה
- ● ה. ר"ג — עמידר
- ● שעריים — ה. י־ם
- ● מכבי יפו — יבנה
- ● הפ. עכו — הכח ר"ג
- ● חדרה — הפ. טבריה

● נבחרת הנערים של ישראל בטניס עד גיל 16 יצאה בסוף השבוע לפרייבורג, מערב גרמניה. שם תשתתף בבית הגמר של אליפות העולם. בנבחרת הטניסאים: אהוד וינברג, יובל הירש, גיל דקל. המאמן: דודו מזלב. ראש המשלחת: מיכאל שגער. לפני התחרות השתתפו הצעירים בשני טורנירים בינלאומיים בלוקסמבורג, אוסטריה, והורגינג מערב גרמניה.

● בליגה לנוער היו שני מחזורים: מכבי ת"א ניצח את מכבי רחובות 2−4 וממשיך להוביל את הטבלה. ★ יתר התוצאות: הפועל ת"א — הפועל ירושלים 5−1, אסא ת"א — מכבי צפון ב' 3−3, מעודון הכרמל — הפועל צהלה 4−2, הפועל ירושלים — מכבי צפון 4−2, מכבי רחובות — הפועל צהלה 4−2, מעודון הכרמל — מכבי צפון ב' 4−2, אסא ת"א — הפועל ת"א 4−2.

פתיחה צוננת: 11 שערים, רמה בינונית, פחות מ־20 אלף צופים, מורחק אחד

ביש מזל לאלוף: נוצח בדקה ה־89

ניסים כהן, מבקיע שער הניצחון בדקה האחרונה, מניף אצבעו לניצחון. בית"ר ת"א ניצח 1−2 את האלוף בית"ר ירושלים, במשחק הפתיחה ברמת גן. (צילום: עוזי קרן)

ונדרמולן הבקיע ראשון — בית"ר ת"א הגיב וניצח 1−2

מאת דרור מגר

עד סיום עונה זו ימשיך בית"ר ירושלים להיקרא האלוף, אך כבר אתמול נגרעו מכתרו שלוש נקודות ראשונות.

במחצית הראשונה שלטו יותר הירושלמים, בעיקר בזכות של הברזילאי דידה, שגרם ליתרון הירושלמי. בדקה ה־30 הפתיע בבעיטה אדירה מ־20 מטר, השוער אבי ליברמן הצליח רק להדוף למשקוף ואל הכדור החוזר הגיע ראשון גרי ונדרמולן שנגח פנימה, 0−1.

שגיאה של מאמן ירושלים הביאה למהפך במחצית השניה: מאיר קדוש בכלל לשמור אישית על ירון כהן, שנכנס לשורה במחצית השניה, ואת דידה הציב כשומר אישי על ניסים כהן. כך נעלמה ירושלים כליל ממרכז השדה שהתפנה ללחץ תל־אביבי רצוף, שגילה את אוזלת רגלם של חלוצי ת"א שהתמצעו בשלומיאליות. בדקה ה־68 שגה יוסי מרוזי כשיצא רחוק מדי, נכשל בקליטת הכדור הכשיל ללא צורך את נסים כהן. רוני צמח בעט את כדור העונשין מ־11 מטר פנימה, 1−1.

בדקה ה־89 הסיט דוד לביא בעקב כדור לאחור וניסים כהן שלח כדור אדיר מ־16 מטר אל הרשת העליונה, 1−2.

בית"ר ת"א — בית"ר ירושלים 1−2 (0−1)

השערים לת"א: רוני צמח (68 — בעיטת 11 מטר), ניסים כהן (89). לירושלים: גרי ונדרמולן (30).

★ המצטיין: ניסים כהן.

● בית"ר ת"א: ליברמן, קצב, יעקב כהן, עמר, טורס (ירון כהן), צמח, ניסן כהן, ניסים כהן, אדרי (עמרן), תגר, לביא. המאמן: יצחק שום.

● בית"ר ירושלים: מרוזי, שירזי, שמואלי, אשש, נחמני, קדוש, בראליה, שוורץ, דידה, ונדרמולן, דוקמן. המאמן: מרדכי שפיגלר.

שפט צבי שריר, 4000 צופים, איצטדיון רמת־גן.

החיפאי זאהי ארמלי הוביל את התקפת מכבי חיפה, אך צפרירים חולון, בטעם הראשונה בלאומית, הפתיעה בניצחון 1−0, כבר ביום שישי. (צילום: אריה קנטר)

שחר חדש עלה במכבי ת"א

מאת חיים מלינק

מכבי תל אביב הוכיח שהוא מוכן יותר לפתיחת הליגה משמשון תל אביב.

כל הקבוצה פעלה כראוי במחצית הראשונה, כשהמכבה על המלאכה היה גריאני והמוציא לפועל שחר בראל.

מכבי פתח בצורה נמרצת ובדקה העשירית אותת על כוונותיו: אלון נתן הורין הרים כדור משמאל שהורחק לגריאני, הלה הסיט אל בראל שמחמישה מטרים בעט ללא היסוס ל־1−0 למכבי. שמשון נזקק ל־30 דקות, כדי להבין שזה אינו עוד משחק ידידות קייצי. החל ללחוץ, אבל דווקא אז ספג שער שני: גולדברג הגיע לפינת חמשת המטרים, נגח לעבר בראל, שבעט בבעיטה פנימה מתחת לגופו של חדר המופתע ל־2−0 למכבי ת"א.

בפתיחת המחצית השניה הפגין טבק ממטר, וזה היה כמעט סוף עידן מכבי. שמשון החל ללחוץ, ובדקה ה־54 תעתע שלמה מזרחי במגינו ובעט בשמאל מ־15 מטר, 1−2 למכבי. מרגע זה שקע המשחק לאפרוריות מוכרת. בדקה ה־71 פרץ צבי גורדון לרחבה והוכשל מאחור על ידי יוסי כהן השמשוני. השופט פסק על בעיטת 11 וגולדברג שרץ בפזיזות בעט החוצה.

מכבי תל־אביב — שמשון תל־אביב 1−2 (0−2)

השערים למכבי: שחר בראל (10, 45). לשמשון: שלמה מזרחי (54).

★ המצטיין: שחר בראל.

● מכבי תל־אביב: מרסס, מיקי כהן, גולדברג, שמעונוב, איתן לוי, צרפתי, לולו, גריאני, נתן, בראל (סנדורי), בני טבק (גורדון). המאמן: דרור ברינר.

● שמשון תל־אביב: חדר, יפתח הלוי, ברדה, אורי כהן, עובדיה, הלל, שמעונוב, יוסי כהן, שלמה מזרחי, דמתי (אורי), ארמוני (צוצקשווילי). המאמן: יעקב גרונדמן.

שפט עובדיה ברייצוק, 3500 צופים, באיצטדיון רמת גן.

במחזור הבא

- ● מכבי חיפה — בני־יהודה
- ● הפועל פ"ת — מכ. נתניה
- ● באר־שבע — הפ. כפר־סבא
- ● שמשון ת"א — הפועל ת"א
- ● בית"ר י־ם — מכבי ת"א
- ● הפועל לוד — בית"ר ת"א
- ● צפר. חולון — מכבי פ"ת

בני יהודה: השיא נשכח

מאת חנן פארי

29 מחזורים שיחקה אשתקד קבוצת בני יהודה ת"א ולא הפסידה. אתמול, כבר במחזור הבכורה של העונה החדשה, נוצחה הקבוצה, הפעם בהדרכתו של דוד שוויצר.

נתניה פתחה במערך של 4 קשרים ושני חלוצים: מאיר ישוקה ויגאל מנחם, דבר שהקל על מלאכת ההגנה התל־אביבית. בשורך תיהם איכוב ברוך ממן, בעוד שהוד לוצים המסוכנים משה אייזנברג ומורדנה שיזוקו הרחוק איש מרעהו, וכמעט שלא שיתפו פעולה.

במחצית השניה העז יותר מאמן נתניה זאב זלצר, כאשר שילב קשר התקפי עידן גבאי, במקום קשר הגנתי, ובכך הגביר המוניץ של קבוצתו.

הבולט בנתניה היה הוותיק בני לם, שהרבה להוביל כדור ולמסור היטב לחלוצים. לידו בלט דני עציוני, ששב לאחר עונה בחולון. עציוני נע על פני שטחים נרחבים, הסף כדורים ומסר היטב לחבריו.

בבני־יהודה הסתפקו הקשרים אבינועם מליחי ואייל חיים במשחק הגנתי, והתקשו בהעברת הכדורים קדימה לחלוצים.

שער הניצחון לנתניה הובקע בדקה ה־75, כאשר יגאל מנחם מסר לבני לם שפרץ לרחבת ת"א ומול אסייג שיצא לעברו בעט מעליו ופנימה 1−0.

מכבי נתניה — בני יהודה ת"א 0−1 (0−0)

השער: בני לם (75).

★ המצטיין: בני לם.

● מכבי נתניה: בלזר, חיים לוי (גבאי, חסן, בר, קווה), לם, הלפתה, אשכנזי, עציוני, תקווה, יגאל מנחם. המאמן: זאב זלצר.

● בני יהודה ת"א: אסייג, סלמן (חזי שירזי), אלקבץ, רוני פרי, עלה, מליחי, ממן, אייל חיים, גיא שרעבי, משה אייזנברג, גורדנה. המאמן: דוד שוייצר.

שפט אריה פרוסט, 6000 צופים, איצטדיון מכבי בנתניה.

כולם חיפשו את סיני

מאת אילן פיש

הפועל תל־אביב והפועל באר־שבע הותירו את הצופים עם טעם מריר.

בתחילת המישחק דומה היה שצפוי מאבק מעניין, בעיקר מצד באר־שבע. בדקות אלה התגלתה הגנת ת"א בכל חולשתה, בעיקר המגינים נסים חלפון ויהודה עמר, שכשלו בהגנה ותרומתם להתקפה היתה אפסית.

רבים ציפו לראות כיצד מתפקד הפועל ת"א בלי משה סיני. במחצית הראשונה ניכר היה חסרונו. מרכז השדה המבולבל לא יצר מצבים מסוכנים והותיר את גיורא אנטמן וחבריו חסרי עבודה. כניסתו של אליאור ברנס במחצית השניה העירה את ת"א. אך גם הוא שקע כמו חבריו ומישחקו נחלש.

באר־שבע, למרות דקות חלשות מרובות כדי, הותירה רושם טוב. היא מנסה לשחק כדורגל חיובי. בבאר־שבע היה תכנון, אך הביצוע היה כושל.

השוער אריה אלתר היה נקודת האור בת"א. לא שנדרש לגלות יכולת יוצאת דופן, אבל היה יציב ופעם אחת מילט שערו ממצב קשה.

הפועל תל־אביב — הפועל באר־שבע 0−0

★ המצטיין: אריה אלתר.

● הפועל תל־אביב: אלתר, עמר, אקסויה, סגל, חלפון, זאנה, כהן, דאנה, רפי שמואל (ברגס), ברשטרית, רובין (ברקוזא). המאמן: יצחק שניאור.

● הפועל באר־שבע: אנטמן, ברחום, דודי, נגנן, רתם, חיה, צרפתי (אלמיט), עזרן, ויצמן (ספורטס), אהרנה. המאמן: נסים בכר.

שפט עובדיה צבי, 2000 צופים, בבלומפילד.

המציל הציל את חולון

מאת מנחם כהן

התמול מלוא של העולה החדשה מחולון לאחד בבכורה הלאומית את הקבוצה האטרקטיבית של מכבי חיפה. החולונים הכינו טכס פתיחה מרשים בתקווה להישג נכבד מול ירדן עזית.

החיפאים ציפו לנצל את פיק הברכיים וההתרגשות של מארחיהם ברגעי הפתיחה כדי לכבוש שער מהיר, אבל מישהו שיבש להם את התכניות.

היה זה השוער החולוני יעקב בירון, בן 23, מציל בבריכת הקאנטרי קלאב, שהציל את שערו מהבקעה כמה פעמים.

זה החל בדקה החמישית כאשר הגיו בוינק שטה לקרן בעצמה תוקח של ברייילובסקי. בדקה ה־19 יצא מול עופר מרזוי שבוקע לרגליו מגע הבקעה. שתי דקות מאוחר יותר הדף בעיטה חזקה של ארמלי ממרחק קצר.

אחרי ההפסקה הבהירו החולונים, כי השתחררו מהמתח וההתרגשות של המחצית הראשונה. הם איימו את יוסי הכוחות ובדקה ה־66 הפתיעו את החיפאים בפעולה בלתי צפויה. אריה מאיר הגביה כדור קרן לרחבה. גינצבורג נותר משותק בשער ומיקו ברבורוך הרשית מקרה. למרות שהכדור פגע ביד של אוסמו בדרכו לשער.

צפרירים חולון — מכבי חיפה 0−1 (0−0)

השער: מיקו ברבורוך (66).

★ המצטיין: יעקב בירון.

● צפרירים חולון: בירון, ג. זיתוני, א. כהן, יעקובי, מחלוף, פרחון, א. מאיר, אהרונוב (פנסה), ברבורוך (ליברמן), דמתי, שקרוקה. המאמן: מאיר נימני.

● מכבי חיפה: גינצבורג, אהרוני, דוד לוי, אוסמו, מרילי, אבוקסיס (שלום לוי), קלינגר, ברייילובסקי, עטר, ארמלי, ע. מרזוי (מלכה). המאמן: דרור קשטן.

שפט יעקב שיינר, 2500 צופים, בחולון.

נוהר, בהקשתת אמן

מאת נפתלי זעירא

מייקל יפה, האיש של המשחק. שחקן המסוגל להפוך משחק שגרתי ושבלוני למלהיב. מרתק ובלתי צפוי. נגיעה מקסימה בכדור, פריצה מוחפת, מסירת עומק בעיתוי מושלם — כל זאת ועוד היו בהצגתו הפרטית של מייקל יפה — וכנגד אלה לא היתה לפ"ת תשובה.

מחצית ראשונה. כפר סבא מסודרת, ומאורגנת יותר והשלטת הבלעדית במבנה המגרש. אבל כשליטה בלבד וללא מעוף תוקף יעיל, כמעט ואין הזדמנויות.

פ"ת מפוחדת יותר ומתמקדת אך ורק בהפרעה ואינה יוצאת ליוזמה עצמית והגל.

מחצית שניה. כפר סבא לוחצת על הדושה ומנסה להשיג הכרעה. מהלך מבריק בדקה ה־65: רביבו־יפה־נוהר והאחרון בהקשתת אמן מול רוני ג'רבי, שער פ"ת — ושער ראשון נכבש לעונת 1987, 0−1 לכפר סבא.

הפועל כפר סבא — הפועל פ"ת 0−1 (0−0)

השער: מאיר נוהר (65).

★ המצטיין: מייקל יפה.

● הפועל כפר סבא: שמיר, מללי, רבינוביץ, סיימון, איינשטיין, יפה, אברהמיים, מרגון, רביבו (גדמישו), נוהר, פילוס. המאמן: שמעון שנהר.

● הפועל פ"ת: רוני ג'רבי, קרושבילי, בודניק, אלון, קייסי, סאבו (בוסו), גיא לוי, חזן, שושני, לוין, מרקוס (אליהו). המאמן: אברהם גרנט.

שפט יאיר טילינגר, 3000 צופים, איצטדיון הפועל בכפר סבא.

לא לזה ציפה הקהל

מאת אהרון שמולביץ

לא לזה ציפה הקהל לאחר פגרת הקיץ. האוהדים התאכזבו לראות שתי קבוצות שהפגינו רמה ירודה, כל אחת ונימוקיה.

לוד ללא הכנה מספקת באימונים חסרה כושר גופני. פ"ת עם הרכב צעיר וחסר ניסיון וללא מנהיג שיגווט את מישחקה.

מן הפתיחה ניכר יתרון המארחים שהתבססו על תנועה מהירה על פני המיגרש תוך העברת כדור במסירות קצרות. סגנון זה התגלה כחסר תכלית מול השחקנים המנוסים של לוד.

בדקה ה־37 מימש מאיר כהן את יתרון קבוצתו, כאשר נגח לרשת כדור קרן שהגביה ששעש.

בדקה ה־42, לאחר ויכוחים על בעיטת עונשין, התפרץ הכרטיס האדום לעברו של בלם לוד יצחק נעמן, שלטענת השופט היכה במרפקו ידיד מפ"ת. את כדור העונשין בעט סמדג'ה לקורה והכדור הרחוק.

דקה מפתיחת המחצית השנייה הצליחה לוד להשוות. בן־משה הסיט כדור עונשין מ־16 מ' וסמדג'ה בעט למרכז השער מתחת למשקוף.

מכבי פתח־תקוה — הפועל לוד 1−1 (0−1)

השער לפ"ת: מאיר כהן (37). ללוד: בני סמדג'ה (46).

★ המצטיין: תמיר דניאל.

● מכבי פתח־תקוה: פביאן, מאיר כהן, צפיר, תמיר דניאל, דאן, אזוכל (רן ברשמטן), שעשוע (בניה), אלישע לוי, אביטל, אסי ברשמטן, רפי שמואל. המאמן: ג'ק מנסל.

● הפועל לוד: טריקי, חביב, נעמן, בדרונו (תורג'מן, שטרית), יצחק בנדים, קטשווילי, בן־ממן, הילל, מאיה, סמדג'ה, שרביט. המאמן: יעקב אסקולין.

שפט יצחק ברייצוק, 1000 צופים, בפתח־תקוה.

גביע

ויקי פרץ כבש שלושער והורחק

● ויקי פרץ הורחק אתמול לאחר סיום המישחק בין מכבי רמת־חן לבית"ר ביתר־גן. פרץ, שהחליט לסיים קאריירה עשירה בליגה ג', פלט לעבר השופט מילים מיותרות וזה נטל בו במקום את כרטיס השחקן שלו. לא ברור על מה רגז פרץ, שכן היה שותף לניצחון קבוצתו רמת־חן 2−4 בגביע המדינה. פרץ כבש שלושה שערים.

פתיחה צולעת לאלוף הליגה

ליגה לאומית

מאת משה הר־געש

לא שקט מדי — לא רועש מדי, זו ההגדרה למחזור הפתיחה בליגה הלאומית לכדורגל. חמשת הניצחונות היו בהפרש שער בלבד, שניים מהם היו מפתיעים והכתירו את גיבורי המחזור, צפרירים חולון ובית"ר תל־אביב.

הראשון הפתיע במגרשו 0−1 את מכבי חיפה במישחק שהיה ביום ו'. השני והגדול ברמת־גן הפסד ראשון 1−2 לאלוף בית"ר ירושלים. את השערים במישחקים אלו הבקיעו שני צעירים אלמוניים יחסית, מיקו ברבורוך מחולון ושחר בראל ממכבי תל־אביב, היחיד שהבקיע השבת צמד.

הניצחונות האחרים היו צפויים גם בגלל שהושגו ע"י המארחים. מכבי תל־אביב ניצח ברמת־גן 1−2 את שמשון, מכבי נתניה גבר 1−0 על בני־יהודה, ובתוצאה זו גבר הפועל כפר־סבא על הפועל פתח־תקוה.

בשני מישחקים היתה חלוקת נקודות: מכבי פ"ת — הפועל לוד 1−1, הפועל תל־אביב — הפועל באר־שבע 0−0. יצחק נעמן, בלם הפועל לוד הוא המורחק הראשון לעונה זו. רק 11 שערים הובקעו במחזור הפתיחה.

מה הם אומרים

שפיגל: חסר למכבי כושר ל־90 דקות

בית"ר תל־אביב — בית"ר ירושלים

● מרדכי שפיגלר, מאמן בית"ר ירושלים: כאלופים היה מתאים לנו יותר לפתוח בניצחון.

● יהודה קצב, ביתר ת"א: היינו צריכים להבקיע את שער הניצחון הרבה יותר מוקדם מאשר בדקה האחרונה.

הפועל צפרירים חולון — מכבי חיפה

● מאיר נמני, מאמן חולון: רווח לחיפה מופתעת של חניכי חיפנה על התרגשותם.

● דרור קשטן, מאמן חיפה: יש הרבה מה לשפר בחיפה. זה ייקח זמן.

מכבי תל־אביב — שמשון תל־אביב

● גיורא שפיגל, מנהל מכבי ת"א: לא הייתי שבע רצון מהמשחק, כי חסר לנו כושר ל־90 דקות.

● יעקב גרונדמן, מאמן שמשון: משחק מעניין, היו רגעים טובים לנו ולהם, המוזל אם הקהל נהנה.

מכבי נתניה — בני־יהודה

● בני לם: בעונה שעברה לא נגעתי בכדור ועתה אין יותר מאושר ממני לפתוח טוב ולהבקיע.

● ברוך ממן, בני־יהודה: סתם הפסדנו. המישחק לא היה טוב, שתי הקבוצות שיחקו חלש.

הפועל כפר־סבא — הפועל פתח־תקוה

● אברהם מריצ'ינסקי, כפ"ס: מישחק שוטף ומסודר של כפר־סבא. פ"ת נקלעה לחולשה כללית.

● אודי קרני, מזכיר פ"ת: מפליא ששחקנים שמתאמנים כל השבוע אינם נותנים כלום בשבת.

הפועל תל־אביב — הפועל באר־שבע

● יוסי זאנה, הפועל ת"א: אנחנו עובדים על שיטה חדשה וצריך להתרגל אליה.

● ניסים בכר, מרוצה מהמישחק, אך שחקני באר־שבע עשו חצי עבודה.

מכבי פתח־תקוה — הפועל לוד

● ג'ק מנסל, מאמן פ"ת: הייתי שמח אילו ניצחנו, אך מול לוד המנוסה גם תיקו טוב.

● יעקב אסקולין, מאמן לוד: אני מרוצה מהתוצאה. הוכחנו שלוד קרוצה מחומר מיוחד.

ליגה סקוטית

ניצחון שני לריינג'רס

גלאזגו (שרות "ספורט הארץ"). גלאזגו ריינג'רס, קבוצתו של אבי כהן, זכתה בניצחונה השני העונה, 1−2 על דאנדי. רוברט פלאק ואלי מקויסט הבקיעו.

סלטיק ממשיכה להוביל עם 9 נקודות למרות התיקו־אפס עם דאנדי יונייטד. גם להארטס (ניצחון 1−2 על מורטון) ואברדין (2−2 בפאלקירק) 9 נקודות.

תוצאות נוספות: מאתרוול — דאנפרמליין 2−1. היברניאן — סנט מירן 1−1.

● באליפות אירופה בטיף־לב־כים בשבוע שעבר בסקוטלנד תפסה נבחרת ישראל את המקום הרביעי במקצוע הפלורט. בבודדים דורג אלישע עודה שביעי.

בונדסליגה

באיירן פיגרה 2−0, ניצחה 2−3

צמרת הבונדסליגה

	קבוצה	משח'	שערים	נק'
1.	וורדר ברמן	7	13−3	12
2.	פ.צ. קלן	7	9−3	11
3.	מנשנגלדבאך	7	12−10	11
4.	באיירן מינכן	7	17−9	10

מאת זיגמונד שפיגלר

דיסבורג (מיוחד ל"ספורט הארץ"). 35 שערים, ממוצע גבוה מן הרגיל, הובקעו אתמול במשחקי הבונדסליגה שמשכו רק 130 אלף צופים, ממוצע נמוך מן הרגיל.

וורדר ברמן ניצחה בלוורקוזן 1−3, בורוסיה מנשנגלדבאך בלי אובא ראמן הפועל ניצחה בבאכוהיים 0−3, באיירן מינכן פיגרה 2−0 בבית מול איינטראכט פראנקפורט וניצחה 2−3, קלן ניצחה 2−1 בדורטמונד בפעם הראשונה אחרי עשר שנים.

★ יתר התוצאות: שטוטגארט — שאלקה 0−4, אירדינגן — האנובר 0−1, בוכום — קארלסרוהה 5−0, נירנברג — המבורג 0−4, האמבורג — קייזרסלאוטרן 5−1.

הניחוש הנכון בטוטו

	מישחק	
1.	צ. חולון — מכ. חיפה	1
2.	מכ. פ"ת — הפו. לוד	x
3.	בי. ת"א — בי. י־ם	1
4.	מכ. ת"א — שמשון ת"א	1
5.	הפו. ת"א — הפו. ב"ש	x
6.	כפר־סבא — הפו. פ"ת	1
7.	מ. נתניה — ב. יהודה	1
8.	ה. חדרה — בי. נתניה	x
9.	הפ. טבריה — הפ. עכו	1
10.	הכח ר"ג — מכבי יפו	x
11.	מכבי יבנה — שעריים	1
12.	הפו. י־ם — הפו. ר"ג	1
13.	ר. עמידר — הפ. יהוד	x
14.	הפועל חיפה — בת־ים	1

כבר 4 נקודות יתרון לק.פ.ר. ● תיקו לאוורטון וליוורפול

ליגה אנגלית

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). קווינס־פארק ריינג'רס הגדילה אתמול את יתרונה בראש הטבלה לארבע נקודות בניצחונה בדרבי הלונדוני על האורחת צ'רלטון אתלטיק 0−1 משער של דין קוני בדקה ה־37.

ריינג'רס נהנתה מהתיקו־אפס של מנצ'סטר יונייטד בקובנטרי והד־טנהאם באוורטון וההפסד של נוטינגהאם, 3−4 בצ'לסי. זה היה מישחק מרתק והפכפך. נוטינגהאם הובילה במחצית 1−3 משערים של פוסטר, קלאף ווילקינסון. אבל צ'לסי הפכה את היוצרות עם שערים של גורדון דורי (2), קליב ווילסון וסטיב קלארק.

גיבור התיקו של "התרנגולים" במיגרשם של האלופים היה השוער הותיק ריי קלמנס שביצע כמה עצירות מרהיבות ובין השאר כדור 11 מטרים מרגלי טרוור סטיבן.

במישחק בקובנטרי הורחק ניק פיקרינג המקומי אחרי סדרת פגיעות במגן יונייטד ויב אנדרסון.

צמרת הטבלה

	קבוצה	משח'	שערים	נק'
1.	ק.פ. ריינג'רס	6	9−1	16
2.	מנצ'סטר יונ.	6	10−4	12
3.	צ'לסי	6	13−8	12

ליוורפול הובילה במחצית נגד וסטהאם בלונדון משער של ג'ון אולדרידג' אבל טוני קוטי קבע את התיקו 1−1.

צ'לסי היתה הקבוצה היחידה שניצחה בבית. ניוקאסל נוצחה 2−1 ע"י ווימבלדון, אוכספורד 5−2 ללוטון, וסאות'המפטון 1−0 לנוריץ'. המישחק בין שתי העולות דרבי ופורטסמות הסתיים בתיקו־אפס. סאות'המפטון ושפילד ונסדיי נפרדו ב־1−1.

רון אטקינסון חזר לנהל את וסט ברומיץ' והוביל אותה לניצחון ראשון העונה בליגה השניה, 1−2 בשרוסברי. בליגה השלישית הביסה ג'ילינגהאם את צ'סטרפילד 10−0.

● יותר מ־200 שחיינים השתתפו אתמול בקיבוץ גבולות שבנגב באליפות ה־10 של חבל אשכול בשחייה.

מזרח־גרמניה וברית המועצות בראש דירוג המדליות ערב נעילת אליפות העולם

בובקה ולואיס — גבוה יותר, רחוק יותר

ניצחו בקפיצות במוט (5.85) ורוחק (8.67) ● פאנטה "שיגע" את איטליה עם מדליית זהב ב־3,000 מכשולים ● נשות ברית המועצות ניצחו ב־1,500 (סאמולנקו) וברזל (ליסובסקיה)

אתלטיקה

מאת יחיאל ארדי
שליח "הארץ" לאליפות העולם

רומא (מיוחד ל"ספורט הארץ"). המכות היו הזוית והברורות: 6.05 מ' בקפיצה במוט, 8.91 מ' בקפיצה לרוחק. בשני מסלולי הרצה ניצבים וסמוכים, בתוך חמש דקות דר־מאטיות עשו אמש ברומא סרגיי בובקה מבריה"מ וקארל לואיס מארה"ב ניסיונות נואשים לשפר את שיאי העולם. שניהם נכשלו, אבל הבטיחו לעצמם עוד קודם לכן את מדליות הזהב ו־68 אלף הצופים הודו להם על ההצגה ועל המאמץ ההדדי הכפול.

זה היה יום גדול לבריה"מ שזכתה בשלוש מדליות זהב, אבל את ההתרגשות הגדולה ביותר ביציעים עוררו ניצחונו של האיטלקי פראנ־צ'סקו פאנטה בריצת 3000 מ' מכשולים בה הוביל למן הפתיחה ויצר לעצמו יתרון מבטיח כדי לזכות בזמן של 8:08.57 ד' — שיא חדש של אליפות העולם וכמובן גם שיא איטלקי. היתה זו המדליה השניה שלו באליפות אחרי הכסף בריצת 10 אלפים מ' ביום הראשון. המערב גרמני האגן מלצר חלף לפני הסיום על פני הבלגי ויליס ואנדייק כדי לסיים שני ב־8:10.32 ד' לעומת 8:12.18 ד'.

קארל לואיס חרץ למעשה את גורל התחרות המסקרנת בקפיצה לרוחק כבר בניסיונו הראשון, בני־תור נפלא ל־8.67 מ', אלא שהתנאים לא הקלו עליו בניסיונו לשפר את השיא בן 19 השנה של בוב בימון (8.90 מ') מ־1968 במכסיקו. לואיס קפץ אחר־כך ל־8.65 מ', חזר וקפץ ל־8.67 מ', פסל, ולבסוף עבר 8.60 מ'. זה כמובן הספיק לו לניצחון. המתחרה הגדול שלו, הרוסי רוברט אמיאן, הבטיח לעצמו סופית את המקום השני ואת מדליית הכסף בקפיצה רביעית מצוינת למרחק 8.53 מ'. האיטלקי ג'ובאני אוואנג־ליסטי ניתר בקפיצה השישית והאח־רונה שלו ל־8.38 מ' וניש1 ממקום השלישי את האמריקאי לארי מירי־קס, שהיה בטוח עד לרגע זה כי 8.33 מ' יספיק לו למדליית הארד.

השיאן העולמי (6.03) בובקה, הצטרף לקופצים במוט בגובה 5.70 מ' ואחרי מאמץ קצר הבטיח את ניצחונו בקפיצה ל־5.85 מ' כאשר שלושת המתחרים אחריו עברו 5.80 מ': הצרפתי תיירי ויניירון, הרוסי רודיון גאטאולין והפולני קולאסה. אחר־כך ביקש בובקה להעלות מיד ל־6.05 מ' ועשה הכנות נפשיות במושכות לשבירת שיאו שלו. אלא שאתרע על הטכסים באיצטדיון האולימפי ברומא הכב אורות, וב־ריזק המזין את המתחרות, לצלילי שיר לכת רועש, לחלוקת המדליות בכדור־ברזל. האיצטדיון כולו רתח מזעם ובובקה הוצא כליל מריכוזו. בשני נסיונותיו עבר, פשוט, מתחת לרף, הכל מאוד שהחמצנו חוויה גדולה.

אחרי האכזבה בריצת 100 מ', זכה קארל לואיס במדליית הזהב הצפויה בקפיצה לרוחק (צילום: אי־פי)

הסובייטיות שלטו אתמול ביתר תחרויות הגמר ו"נקמו" במתחרות הגדולות שלהן ממזרח גרמניה. השיאנית העולמית בהדיפת כדור, ברזל, נטליה ליסובסקיה, הדפה ל־21.24 מ' כדי לנצח בשלושה סנ־טימטרים בלבד את המזרח גרמניה קתרין נייסקה 21.21 מ'. שלישית היתה המזרח־גרמניה אינס מילר עם 20.76 מ'.

המנצחת בריצת 3,000 מ' טטיאנה סאמולנקו מבריה"מ, זכתה אמש במד־ליית זהב שניה גם בגמר המרוץ ל־1,500 מ'. היא חלפה ממש בסיום על פני יריבתה המזרח־גרמנית המופתעת הילדגארד קרנר, כדי לי־טול את הבכורה בזמן 3:58.56 ד' כשהיא מקדימה ב־11 מאיות השניה בלבד את יריבתה. השוויצרית סנדרה גאסר הוניקה לארצה את מדליית הארד בזמן 3:59.06 ד'.

בעוד שרבים עדיין "התהפכו לצד השני" במיטותיהם, זינקה אתמול בשעת בוקר מוקדמת חבורה בת יותר מ־30 הלכים, ל"טיול" של 50 ק"מ בחוצות רומא. בשלבים הרא־שונים הובילו לסירוגין כמה מכ־סיקאים וספרדים, המובכרים בעולם במקצוע המתיש וה"מטורף" הזה, עד שהמזרח־גרמנים הבוטים נטלו את הבכורה והחלו בורחים מהיתר — אבל הפעם, לשם שינוי, תוך זהירות כפולה ומכופלת, כדי לא להיפסל כבעבר. הארטוויג גאודר ניצח אחרי 3 שעות 40 דקות ו־53 שניות, בן ארצו בעל ההישג הטוב בעולם רונאלד וייגל, זכה במדליית הכסף אחרי 3 שעות 41 דקות ו־30 שניות. שלישי הגיע הרוסי איוננקו ב־3 שעות 44 דקות ו־20 שניות.

המלך לא מת — רק קצת גוסס

יומן רומאי

מאת יחיאל ארדי

רומא (מיוחד ל"ספורט ה־ארץ"). האימפריה הרומית של הקיסר הבריטי דיילי תומפסון — התואר העולמי שהביא עימו לכאן במקצוע הקשה והיוקרתי ביותר באתלטיקה, קרב־העשרה — קרסה תחתיה סופית דקות אחדות לאחר השעה 8 בערב, בליל שבת. על חורבותיה הזיל טורסטן פוס, מכונאי מזרח־גרמני בן 24 שהוכתר למלך האתלטים, לבנות קאריירה חד־שה.

סימני השקיעה והאובדן של ה"טורנדו" הבריטי המשופם בן ה־29 מנוטינג־היל, לונדון, ניכרו לאמיתו של דבר הרבה קודם לכן — כבר לאחר שניים־שלושה המקצועות הראשונים של התחרות בת־היומיים. למי שאינו מתמצא באותיות הקטנות ובמספרים היבשים של הס־טאטיסטיקה, אין זה כמובן חשוב אם דיילי קפץ לרוחק 8.01 מטר, רץ 110 מטר משו־כות ב־14.33 שניות והטיל כידון ל־65.24 מטר — כפי שעשה ב־1984 בדרכו לשיא שלב... לימפיאדת לוס־אנג'לס — או הסתפק במקצועות אלה ברומא רק ב־7.52, 14.87 ו־54.14. זה ההבדל "הקטן" הזה הוא כל ההבדל בין תהילה לפני שלוש שנים לבין אכזבה מרה שלשום ברומא.

תשע שנים לא נוצח האתלט הגדול הזה, השני במולדתו, שגובהו 1.84 מטר ומשקלו 88 ק"ג, בענף הקשה מכל. מאז התואר האולימפי הראשון שלו — ב־1980 במוסקווה, ניצח גם באליפות העולם ב־1983 בהל־סינקי וזכה פעמיים באליפות אירופה ובתארים רבים אחרים. להיות תקופה כה ארוכה ולש־מור במחלכה על ההגמוניה העולמית — פירושם ללמוד להיות לוחם, במישור אי־מונים, ולוותר על הרבה הנאות והעטנות. אורח חיים כזה מעצב אופי חזק, הדבר ניכר לא פעם אצל תומפסון, ראיתיו לא פעם כועס ובלתי אדיב, אבל בליל שבת ברומא היה, לשם שינוי, חביב וידידותי מאוד. הוא טרח וחזר במיוחד למסלול, כדי לברך את מנצחיו ולחבקם. עדשות־צל־מים הנציחה את פוס, תומפסון, המערב גרמני וינץ והרוסי סאבוכבצקי מחזיקים בצוותא ידיים ומניפים אותן אל־על. ממש אידיליה ספורטיבית של מערב ומזרח יחדיו.

דקות לא רבות קודם לכך השתרך תומפסון בכבדות, באי־חשק גלוי, במקצוע העשירי והאחרון. בעבר היה העולם כולו מריע לו בשלב זה. הפעם ביקש רק לסיים, שמיני או תשיעי, ובלבד שייגמר הסיוט הזה. וזה היה כה סמלי ואופייני למהלך התח־רויות כולן, שאליה הגיע לא כשיר להולמין ואחרי הפוגה ארוכה מאוד, מאז הופעה יחידה בינואר השנה באולם בפאריס. "מה ציפיתם ממני שאעשה? כלום היה עלי לוותר על הכל מראש, ללא מאמץ כלשהו", שאל תומפסון כמה עיתונאים שביקשו לדובבו. "זה היה אמיץ מצידי להופיע במצבי הקיים. לא בכושר הדרוש. רומא 1987 היתה, מבחינתי, רק ניתוק תולדה. אני מבטיח גם, שזאת לא היתה המלה האחרונה שלי בקרב־עשרה. זה המקצוע שלי ובפעם הבאה לא תראו אותי מנוצח".

ובכן, אחרי יומיים של נסיגה אישית שבסיומה דורג תשיעי — כל כך לא אופייני ולא מתאים ל"מר אתלטיקה" — יכול דיילי תומפסון להתנחם, לפחות, בעוב־דה ששיאו העולמי לא נשבר. אכן, גם ברגעי משבר ומבוכה ברומא, רחוק מאיכותו האמי־תית, הוא היה ונשאר הגדול מכולם.

עכשיו נותרה לו בדיוק שנה עד למשחקי סאול, כדי לנסות לזכות בהישג אדיר ותואר אולימפי שלישי ברציפות. הדור הצעיר והשאפתן ינסה לבטל אותו גם מכתר זה, כמו מאליפות העולם. אבל סביר להניח כי "המלך" הגוסס יתאושש. הוא חי וקיים, והשאלה היחידה היא עד כמה יעמוד לו כוחו לסבול את הנסיונות החוזרים ונשנים לה־דיחו סופית מכס המלכות.

טורסטן פוס — היורש של דיילי תומפסון

המזרח־גרמני ניצח בקרב 10, הבריטי סיים תשיעי ● זהב שלישי לבולגריה (זגורצ'בה ב־100 משוכות), שני לג'וינר־קרסי (רוחק) וראשון לנורווגיה (כריסטיאנסן ב־10,000)

המלך המודח ויורשו: דיילי תומפסון (משמאל) וטורסטן פוס, אלוף העולם החדש בקרב 10, ביום שישי ברומא (צילום: אי־פי)

אתלטיקה

מאת יחיאל ארדי
שליח "הארץ" לאליפות העולם

רומא (מיוחד ל"ספורט הארץ"). שום עימות בין שתי שותפות לשיא עולמי, בשום ענף ספורט, אינו יכול להיות משעמם אף לא לרגע — בפרט לא כאשר המדובר בין הייקה דרקסלר ממזרח־גרמניה לג'קי ג'וי־נר־קרסי מארה"ב, שלזכות שתיהן שיא זהה של 7.45 מטר. למרות שישבו בערב שבת מעבר השני של האיצטדיון, במרחק רב מהעי־תונות, לא היה קשה לחוש במתח הגובר כאשר התייצבו 12 הקופצות לסידרת הגמר. שתיהן התחילו, כמו נדברו ביניהן מראש, עם 6.91 מ' ל"חימום הקנה". ג'וינר עברה בני־סיונה השני ל־7.12, ואחרי כן "הדימה את האיצטדיון" כולו בקפיצה שלי־שית מרהיבה, בניתור ובסגנון מרשי־מים ל־7.36 מטר.

הייקה ידעה היטב, כי זה הרגע להגיב — אבל "עשתה" רק 7.13 ונפלה למילכוד פסיכולוגי. מישהו לידי העיר, כי מבחינה מנטאלית קשה מאוד לשבור את המזרח־גרמניות, אבל זה לא היה היום של דרקסלר. בקפיצתה הרביעית מתחה שריר, כנראה בעת ניתור לא מוצלח או מכל סיבה אחרת, וכיוון שככלות הכל לא פסלה — נרשמה לה תוצאה פורמלית של 5.62... ואם כזה לא היה די, קבעה הרוסיה אלנה בלוסי־קאיה 7.14 בקפיצה הרביעית, אשר כפי שהסתבר בסיום הספיקה לה ל־מדליית הכסף. הייקה הסתפקה בארד, אבל נתגלתה כספורטאית אמיתית וניגשה לברך את האלופה העולמית ג'קי ג'וינר, שקפצה פעמיים ל־6.95 בדיוק ופעם שישית ל־6.99 מטר, כדי לזכות במדליית הזהב השניה שלה באליפות העולם. הישג נפלא, שללא ספק השכיח ממנה את העובדה, שהחמיצה בר־אשית השבוע שעבר שיא עולמי בקרב־שבעה. הפעם היתה נינוחה, מוכנה ומושלמת־הולמת, למרות תנ־אים קשים (גשם ורוח).

לא היה זה יום מוצלח למזרח גרמניות, אם כי הסיכוי שלהן לנצ־חון ב־100 משוכות היה מועט מלכתחילה, מול שתי הבולגריות המהירות בעולם. אפשר היה ל"חתוך בסכין" את האווירה המחושמלת בגמר, אבל השיאנית העולמית (12.25) גינקה זאגורצ'בה השיגה טוחה ביטחון בזמן המתאים, הוריל־קה בפלא שלה מעל המשוכות הקנה לה את הבכורה עם 12.34, לפני שתי המזרח־גרמניות, גלוריה אוּבל 12.44, וקורנליה אושקנאט 12.46. השיאנית העולמית הקודמת, יור־דנקה דונקובה המאוכזבת (12.26) שלא זכתה במדליה וסיימה רביעית עם 12.49 שניות.

כישראלי התקנאתי בליל שבת, כאשר העלה לראש התורן הדגל הנורווגי ונוגן ההמנון הלאומי של ארץ זו, המונה רק 4 מיליון תושבים. אמנם לא היתה זו הפתעה, כאשר אינגריד כריסטיאנסן בת ה־31, השיאנית העולמית ב־10,000 מטר (30:13.74) הובילה למן הזינוק, הכתיבה את הקצב והפכה מירוץ מתיש זה להצגה פרטית — להוציא אולי את שניות הסיום כאשר הסובייטית אלנה זופינבה חמקה מהחבורה שעקבה מרחוק אחרי המובילה, צימצמה את הפער העצום אבל לא יכלה להדביק את אינגריד שניצחה ב־31:05.85 ד'. קאתרין אולריך ממזרח גרמניה דורגה שלישית.

טורסטן פוס, באורח רשמי מכונאי אך למעשה תוצר מובהק של "בית החרושת" המזרח־גרמני לספורט, צבר בסיכום התחרות בקרב־עשרה 8,680 נקודות (שיאו העולמי של תומפסון מ־1984 בלוס־אנג'לס הוא 8,847). הוא גילה בשנים האחרונות התקדמות עקיבית, ושמר על הב־כורה במהלך המקצועות ביום הח־מישי כשם קבע 14.13 ב־110 מ' משוכות, 43.96 בדיסקוס, 5.10 במוט, 58.02 בכידון ו־4:25.93 ד' ב־1,500 מ'. הוא יציב, סולידי, לא כוכב־על, אבל בעל עתיד. הישגו הבולט, שהקנה לו יתרון גדול והולך היה ה־7.88 מ' ביום הראשון בק־פיצה לרוחק. היה שביעי באליפות העולם '83 בהלסינקי עם 8,167 וב־'85 קבע 8,559 נקודות. זיגי וינץ (מערב־גרמניה) זכה במדליית הכסף ופאבל טאראנבצקי (בריה"מ) במ־דליית הארד. תומפסון (ראה "יומן רומאי") דורג תשיעי עם 8,124 נקודות.

"ביום חלשי" למזרח־גרמניה, בג־לל אי הצלחות האתלטיות שלה, צברו הגברים מארץ זו מדליית זהב שניה — על ידי השיאן העולמי (74.08) יורגן שולט בן ה־27, שזרק דיסקוס ל־68.74 כבר בניסיונו השני. אחרי הניסיון הראשון הוביל ג'ון פאואל בן ה־40 מארה"ב עם 66.22 שהספיק לו לכסף. בארד זכה בניסיון האחרון, לואיס דליס מקובה עם 66.02 מטר.

9 מדליות זהב הערב לפני הנעילה

קראם ואוויטה מועמדים לזהב ב־1,500 ו־5,000 מ'

תחזית

מאת שליח "הארץ"

רומא (מיוחד ל"ספורט הארץ"). היום האחרון יהיה כמו תמיד גדוש דרמות גדולות כאשר יוענקו בו 9 מדליות הזהב האחרונות, בכלל זה במרתון, ב־1,500 מ' ו־5,000 מ' וק־פיצה לגובה לגברים, בהטלת כידון לנשים וארבעת מירוצי השליחים.

רגלו הימנית של השיאן העולמי ב־5,000 מ' סעיד אוויטה ממארוקו, שתתה דם, אחרי שנפגע ממסמר נעל ריצה של אחד מיריביו, במהלך מקצה חצי הגמר הראשון בערב שבת, בו רץ ביוזמתו מאחור עד שבהקפה האחרונה הוליס לתקוף וסיים ראשון ב־13:28.63 דקות. קסטרו מפורטוגל פיגר אחריו ב־5 מאיות, אומארה מאירלנד ב־11 מאיות נוספות, מארי מארה"ב ב־9 מאיות נוספות, אנטון מספרד ב־6 מאיות נוספות. המקצה השני היה מהיר יותר וניצח בו הקנייתי ג'ון נגוגי ב־13:22.68 — שיא אליפות חדש. לגמר עלה גם הבריטי בן ה־32 סטיב אובט 13:28.68, ובני ארצו האצ'ינגס ובאוקר, האלוף האירופי.

קשה ומתוח היה חצי הגמר ל־1500 מ'. מהמקצה הראשון עלו, אחרי שהסתכלו היטב סביב, חמישה שסיימו כולם עם 3 דקות ו־35 שניות: בילה מסומאליה עם 67 מאיות, גונזאלס מספרד 68, והבריטי קראם 78, צ'סייר מקניה 82 וסקוט מארה"ב 91 מאיות. בגמר ירוצו גם הרולד ממזרח גרמניה 3:40.57 הבאים אחריה ספיורי מארה"ב 63 מאיות, צ'רויוט מקניה 64, חליפה מסודאן 79, היליארדס מאוסטרליה 95. כן עלו ז'ורדי מצרפת וקולקל מהולנד.

מסתבר שגם מזרח־גרמניה "ה מושלמת", אינה מחוסנת מתקלות. תקר כזה קרה אתמול לרביעיית השליחים המזרח־גרמנית במירוץ חצי הגמר ל־4x400 מ' כאשר הרץ השני שלה, פראנק מילר, הפסיק לפתע בגלל מתיחת שריר, וגרם ככל הנראה לאבדן אחת המדליות לארצה. ארה"ב ניצחה בחצי גמר זה בשיא אליפות חדש — 2:59.0 ד' והיא כמובן מועמדת היום לבכורה בגמר.

סביר להניח, שהאמריקאים ימ־שיכו במסורת וינצחו היום בגמר מירוץ השליחים ל־4x100 מ' בו הציבו בחצי הגמר רק את הזמן השני בטיבו (38.33 שנ' לעומת 38.29 של הרוסים). אבל עם צירופו לרביעיה של קארל לואיס, שהיה עסוק אתמול בקפיצה לרוחק, אין ספק שהאמריקאים ישפרו הישג זה.

המדליות ברומא

	זהב	כסף	ארד
מז.גרמניה	9	8	11
בריה"מ	7	8	5
ארה"ב	6	5	3
בולגריה	3	-	1
איטליה	2	2	1

המאמן קושניר: "על האתלטים יהיה להצדיק את שיגורם לסאול"

הישראלים

מאת יחיאל ארדי
שליח "הארץ" לאליפות העולם

רומא (מיוחד ל"ספורט הארץ"). "איני מרוצה מהישגי האתלטים שלנו באליפות העולם, אבל היו לזה סיבות אובייקטיביות שגבו מאי־לוצים שונים", אמר כאן אתמול דוד קושניר, מאמן המשלחת הקטנה שלנו, בפגישה עם נציגי התקשורת הישראלית ברומא. "אני עובד עם אילן גולדהזר כשנה בלבד. אמנם שבועיים־שלושה לפני האליפות שיפר את השיאים הישראליים ב־400 וגם ב־110 מטר משוכות, אבל כאן ציפיתי ממנו ליותר", הוסיף קושניר. יו"ר איגוד האתלטיקה אריה סלוצקי, העיר בהקשר זה, כי אילן התלונן בפניו על משבר שפקד אותו אחרי שעבר 200 מ' ולא מילא אחרי הציפיות שישפר שיאו הישראלי שקבע בקובלנץ (51.77). אגב, הזמן שהוצג כאן, אשר דירג אותו שמיני ואחרון במקצה השלישי, תוקן בינ־תיים רשמית על ידי הוועדה המארגנת ל־52.54 שניות.

אשר לסיגל גונן - שהיתה אמורה לבוא למסיבת העיתונאים אך נעדרה משום שלא חשה בטוב - אמר קושניר כי המינימום שלה לאליפות היה למעלה מכוחה (6.58 מ'). היא קפצה שבועיים קודם לכן ל־6.27 בסוונסי, אבל כללית היתה בנסיגה והתקשתה לחזור על הישגי השיא שלה. בענין זה הודה גם סלוצקי, כי התוצאה 6.03 שקבעה סיגל היתה פחות מכפי שציפה, אולם לדבריו הסיפה ההופעה באלי־פות העולם לכשעצמה. "לא באנו לכבוש את רומא. הולכנו להפגין נוכחות - בוכות, גם כדי לשמור על רציפות ההופעה ועל הקשר עם הזיר הבינלאומית", אמר סלוצקי.

בהתייחסו לסאול אמר קושניר — שאגב ייצג את ישראל ברומא במשחקי 1960 בקפיצה לרוחק — גם שם יהיה המינימום לא קל, כגבו־לות 6.50 מטר ויהיה על סיגל לעבוד קשה כדי להשיגו. "נמשיך בהכנת האתלטים שלנו, אבל יהיה עליהם להצדיק את שיגורם לסאול", אמר קושניר.

הכדורסלנים פותחים הערב נגד פינלנד שתגיע הבוקר

קדם־אירופי

סופיה, בולגריה (מיוחד ל"ספורט הארץ"). נבחרת הכדורסל של ישראל תפתח כאן היום (17.30) את הופעתה בטורניר דרג ב' של אירופה במישחק נגד נבחרת פינלנד. והמטרה ברורה — ניצחון שיקדם את ישראל צעד ראשון לקראת עליה לדרג העליון של אירופה.

ההכנות של הנבחרת שלנו למישחק זה שובשו כאשר התברר שה־פינים יגיעו לכאן לפני הצהריים, רק כמה שעות לפני שריקת הפתיחה. אי לכך המידע של המאמן משה וינקרנץ מתבסס על המישחק האחרון בין שתי הנבחרות ב־1986 באנטוורפן, כשישראל ניצחה 87—69. עופר פליישר, ששיחק לפני חו־דשיים נגד הפינים באוניברסיאדה בזאגרב, אומר שלפינים יש קלעי חוץ טובים והם משחקים מהר.

וינקרנץ אומר, כי המטרה היא להפעיל את השחקנים הגבוהים, מוטי דאוסו, מתחת לסל וליצור יתרון מבטיח כבר בפתיחה. "אני משוכנע, כי נוכל להציג רמת מישחק טובה". החמישיה הראשונה תכלול עוד את דורון ג'מצ'י, מיקי ברקוביץ' וישראל אלימלך. במיש־חק שני הערב יתמודדו בולגריה המארחת ונורווגיה.

הנבחרת שלנו עברה מסע של תלאות עד שהגיעה לכאן. זה החל בנמל התעופה במינכן. מיקי בר־קוביץ', שיצא את הארץ כמה ימים לפני חבריו לרגל עסקיו, הפתיע שלא למצוא את הנבחרת במקום. רק חמש דקות לפני הטיסה לסופיה הגיעו הישראלים לדלפק של חברת התעופה. ומיקי הנבוך יכול היה להצטרף אליהם.

בנמל התעופה הקטן בסופיה הסתבר לישראלים כי איש מהוועדה המארגנת לא טרח לקבל את פניהם וגם לא סידר עבורם את אשרות הכניסה. הבכירים נאלצו להמתין שעתיים עד להסדרת האשרות והיה צורך לשלם עבור כל אחד מהם 20 דולר. "כאב ראש" נוסף נוצר לאחר שהתברר כי מזוודתו של לאסוף לא הגיעה ועמה גם הציוד הספורטיבי שלו.

הישראלים שוכנו במלון מבודד מחוץ לעיר וערכו אימון ראשון ביום שישי ושני אימונים נוספים אתמול. לאסוף שאל את נעליו של פליישר, הגדולות עליו בשני מספרים, ונאלץ להסתפק באימוני קליעה מאחר שלא היה יכול לנוע בחופשיות. הני־סיונות לארגן עבורו נעליים תו־אמות, עלו בתוהו. אדי רוזנברג, שומר השבת, לא התאמן כלל למורת־רוחו של וינקרנץ.

יש גם הרבה בעיות אירגוניות. כך נדרשה התזמורת ארוכה להס־דיר 40 בקבוקי "קוקה־קולה" לכדורסלנים שלנו. שיפור במצב חל כאשר הצטרף לנבחרת מלווה יהודי דובר עברית.

השחקנים טרם נרגעו מפרשת התשלומים. הם אומרים שאחרי הטורניר כאן "ייעשה חשבון" עם איגוד הכדורסל ויבקשו לפצות אותם רטרואקטיבית, גם עבור אלי־פות אירופה בפיראוס.

מאמן נבחרת פולין, אנדריי קוחאר, הגיע לכאן לחזות במישח־קים. הוא סבור שנבחרתו תתמודד עם ישראל בשלבים הבאים של אלי־פות אירופה ובא ללקט מידע ולהתרשם.

הפועל ת"א (155—77) ואליצור נתניה (115—68) ניצחו באימון

כדורסל

מאת סופר "ספורט הארץ"

הפועל ת"א גבר אמש במשחק אימון על מכבי נתניה 155—77. הפועל הוליך בכל שלבי המשחק. הפתעת המשחק היה שמעון אמסלם הגבוה שקלע 21 נקודות. במחצית היתה התוצאה 42—31 להפועל. הירבו לקלוע לת"א: טאגס 36, אמסלם 21, דלול 18, ולוטיקמן 16. למכבי נתניה: רובינזון 18, ג'יילון 15. לפני הסיום התפתחה תקרית בין דוברייש מנתניה ושטרייכמן מת"א, שניהם הוצאו מהמגרש ע"י המאמ־נים.

● אליצור נתניה הביס ביום שישי במשחק אימון את אליצור נוה דוד רמלה 115—68 (70—32). תוזה ויימסן 20 נקודות, גברסון ונורן 19 כ"א היו הבולטים בנתניה. הנהלת אליצור מחכה לאישור סופי מפיב"א לקיום שני המשחקים נגד שיבנקה שיבניק בארץ. הקבוצה היוגוסלווית הביעה את הסכמתה לקיים את המשחקים בארץ. המשחקים אמורים להתקיים ב־29 וב־30 בספטמבר, עקב כך יבקשו אליצור להקדים את משחק הפתיחה שלהם בליגה נגד בית"ר ת"א ביום.

● גיא בינוון, כדורסלן המתנשא לגובה של 2.04 מ' הוחתם אתמול בשורות מכבי חיפה. בינוון בן ה־26 הגיע ארצה ביום שישי וכבר אמש ערך אימון ראשון. הערב יערוך הופעת בכורה בשורות החיפאים במשחק אימון נגד הפועל גליל עליון.

אבירם ציונן

● למכבי ר"ג הגיעו בסוף השבוע שני כדורסלנים: סטן מאיה, 2.04 מטר, ששיחק בעונה שעברה באגם הצרפתית והרולד קילינג, 1.93 מטר ששיחק בעבר בפיליפינים ובוונצואלה. מרי סטוק שגבתן בקבוצה עוב לאור שהמו"מ איתו נכשל בבעיות. אמש גבר מכבי ר"ג במשחק אימון על אליצור קרית אונו 121—88. מאיה קלע 33 נקודות וקילינג 26 לזכות ר"ג.

● שישה שופטים ישראלים שובצו למשחקי הסיבוב הראשון בגביעי אירופה השנים. השישה: ראובן וירוביניק, דוד רבן, אסא קמינר, יצחק רוטת, משה הרמן, צבי שגב.

● קבוצת הנוער של הפועל ת"א זכתה בגביע שמכבר לנוער, לאחר שניצחה במשחק הגמר את מכבי ת"א 84—41.

נשים

ניצחון 73—54 על בלגיה וסיכוי לגמר

אשפנבורג, מערב־גרמניה (שרות "ספורט הארץ"). נבחרת הנשים של ישראל בכדורסל הבטיחה כמעט סו־פית את השתתפותה בשלבי גמר אליפות אירופה. זאת אחרי שזכתה כאן אמש בניצחון שני, 73—54 (33—15) על בלגיה. ניצחון היום אחר הצהריים על פורטוגל, יבטיח את עלייתן של הישראליות ביחד עם מערב־גרמניה.

בערב שבת נוצחו הגרמניות של מארק זלצר ע"י הגרמניות החזקות 70—91 (32—44). פורטוגל גברה על סקוטלנד 66—48.

שני הפסדים לחולון בהולנד

סרטוחנבוס, הולנד (שרות "ספורט הארץ"). כדורסלני הפועל חולון נוצחו פעמיים בטורניר הבינלאומי כאן. בערב שבת נכנעו לבד־לוני טורינו האיטלקית 76—83. האיטלקים הוליכו גם במחצית 46—39. ג'ו דאוסון היה הקלע הבולט בשורות חולון עם 27 נקו־דות. קני אוראנג' הוסיף 15 נקודות.

אתמול נוצחה הקבוצה ע"י קבוצת למינואר השוודית 77—79. במחצית הובילו השוודים 47—37. הקלעים הבולטים לחולון: סרי 24, דאוסון 19 ובוגין 14.

הערב ישחקו החולונים נגד אלופת הולנד, דן־בוש.

אחרי 6 שנים חוזר אטקינסון לברומיץ'

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). אחרי הפסקה של 6 שנים חוזר רון אטקינסון לתפקיד המנהל בווסט ברומיץ'. ב־1981 עזב אטקינסון כדי לנהל את מנצ'סטר יונייטד משם הודח אשתקד. עכשיו הוא חוזר כדי לחלץ את ברומיץ' מתחתית הליגה השניה.

ביום רביעי החליטה הנהלת ברו־מיץ' להשעות את המנהל רון סונדרס שהיה בתפקיד ב־18 החו־דשים האחרונים. כעוזרו של אטקינ־סון מונה קולין אדיסון שפוטר בחודש שעבר ע"י הקבוצה הספרדית סלטה ויגו.

המשכים מעמוד 1

הפגנת עובדי התעשיה האווירית

(סוף מעמוד 1)

להפגנה של אנשי התעשיה ה־אווירית, ובאלף שוטרים ישתתפו במבצע לשמירת הסדר במקום.

דובר משטרת ירושלים, רפי לוי, אמר כי הרחובות הסמוכים לקרית הממשלה ייסגרו לתנועה בזמן ההפגנה, כדי לאפשר לאנשי התע־שיה האווירית להקיף 7 פעמים את קרית הממשלה.

דובר המשטרה הוסיף כי רשיון ההפגנה ניתן לאנשי התעשיה האווירית, בתנאי שלא יופעלו רמקולים במקום, וכן ימולאו כל בקשות המשטרה.

מהוועד נמסר: "יש לנו כל הכוונות לעמוד בהסדר עם המש־טרה, ולא נסטה מתנאי הרשיון".

למפגינים יחולק דף הסבר על התנהגות בעת ההפגנה, כדי למנוע עימותים עם המשטרה. בוועד חוששים מפרובוקציות העלולות לג־רום הסלמה, ולכן הזמין הוועד אישי ציבור למקום כדי "לשפוט".

בפגישה בין נציגי הוועד לבין השר יצחק פרץ, ביום שישי, נתבקש השר לגרום שלא יבוצעו שינויים בהליכי סגירת פרויקט הלביא עד להבאת תכנית מפורטת, מתורגמת לדולרים, כדי לאפשר את השלמת האב־טיפוס השלישי (ב־3) הדו־מושבי של הלביא, שנועד להוכיח את יתרונות האוויוניקה של המטוס. זאת משום שבין כך ובין כך התעשייה האווירית מקבלת סכום נוסף לפעולה.

הוועד גם סיפק לשרי הממשלה חומר על חיפושים שחיל האוויר האמריקאי עושה: אחר מטוס מחליף לאיי־10, שייוצר באלף יחידות, לשימוש נגד מדינות ברית וארשה המצויידות בציוד סובייטי. "בלביא ישמשו אמצעי טיפול למקרים כ־אלה".

מקור בוועד אמר: "אנו רוצים נתח קטן". שכן התעשייה האווירית תוכל לספק רק 100 — 200 יחידות בגלל חוסר כוח אדם.

אמש החליט ועד עובדי התעשיה האווירית לבטל את העצרת שנועדה למוצ"ש בערב בככר מלכי ישראל בתל־אביב, "כדי לאפשר לפו־ליטיקאים להמשיך לפעול לביטול ההחלטה על סגירת הלביא".

התעסוקה תובטח תוך חודש

במשרד הבטחון מעריכים כי תוך חודש יתבהר עתיד תעסוקתם של עובדי התעשייה האווירית — אמר ביום ו' שר הבטחון יצחק רבין למזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר בפגישה בין השניים, שבחלקה השתתף גם מנכ"ל משרד הבטחון, אלוף (מיל.) דוד עברי. עוד נמסר לקיסר כי לצה"ל חסרים כ־300 מהנדסים.

רבין וקיסר נמנעו למסור פרטים על תוכן השיחה. עם זאת נודע כי קיסר שאל את רבין כמה עובדים יפוטרו הלכה למעשה, על פי אילו קריטריונים ומתי. בשלב זה במשרד הבטחון אין תשובות חד משמעיות לשאלות אלה, אולם מוזכרה תכנית הבראה של התעשייה האווירית שממילא התיחסה לפיטורי 1400 איש (600 מהם כבר פוטרו).

בהודעת דובר ההסתדרות בע־קבות הפגישה, נמסר כי בשיחה נדונו בעיות תעסוקת עובדים גם במערכת המפעלים המשתייכים לתע־שייה האווירית. קיסר ידווח היום לוועדה המרכזת על שיחתו עם שר הבטחון.

תלך ותפחת, מפני שכבר מאתרים בתעשיה האווירית את הדברים שיישארו להפעלה מתוך פרויקט הלביא, לייצור, פיתוח ולייצוא".

שר העבודה והרווחה משה קצב הגיש בסוף השבוע למזכירות ה־ממשלה הצעת החלטה שתובא לדיון בממשלה בעניין יישום ההחלטה בעניין הלביא. ההצעה הועברה לעיונם של שרי הבטחון והאוצר ולאחר קבלת הערותיהם היא תובא לדיון בממשלה. קצב מסביר כי הצעתו נועדה "להבטיח ביצוע נאות של החלטת הממשלה בעניין הלביא ולהקל על ביצועה תוך פגיעה תעסוקתית מינימלית".

סעיפי הצעת קצב

1. משרד הבטחון יפעל להפנות הן את מירב המשאבים שהתפנו עקב ביטול פרויקט הלביא והן מספר גדול ככל שניתן של הזמנות לתעשייה האווירית ולמפעלים באזורי תעסוקה רגישים בלי לפגוע בצרכי הבטחון.

2. התע"א תכין רשימת מפוטרים לאחר שתושלם הערכת תכנית צרכי כח אדם של התע"א הנגזרת מהזמנות צה"ל והכספי ההמרה וכן תכנית מעבר מהתעסוקה בלביא לתעסוקות אלה בתע"א.

3. הממשלה תפעל להבטחת זכויות המפוטרים ותוכן תכנית מיוחדת לטיפול בהם. ייעשה מאמץ שהטיפול במפוטרים ייעשה בתוך התע"א בטרם הופסקו יחסי עובד־מעביד.

4. משרדי האוצר, הבטחון והע־בודה והרווחה יבדקו אפשרות להענקת מימון למסגרות מיוחדות להכשרה ולקליטה תעסוקתית ו־ייבחן מתן תמריץ מיוחד למפעלים להקדמת קליטת מפוטרי התע"א.

5. יוקצו משאבים מתאימים לקי־דום טכנולוגי של מפוטרי התע"א ובמיזור של עובדי הייצור ולפיתוח כח האדם בהתאם לצרכי צה"ל.

בדברי ההסבר להצעתו קובע קצב כי סגירה הדרגתית תאפשר סגירה מסודרת של מרכיבי הפרויקט וה־דבר יתאפשר לאחר גיבוש מפורט יותר של החלופות ובירור אפשרויות תעסוקה הן בתע"א והן במפעלים אחרים, בלי שהמועמדים לפיטורין ייפלטו לשוק. ראוי, לדבריו, ש־התע"א תגיש תכנית לביצוע הזמ־נות על פי המגמות המסתמנות במערכת הבטחון לפני ביצוע ה־פיטורין.

התפטרות ארנס — בתוקף

ביום שישי בערב, לאחר נסיון נפל נוסף של שמיר לשכנע את משה ארנס ליטול בחזרה את מכתב התפטרותו, נכנסה ההתפטרות ל־תוקפה. אם יבקש עתה הליכוד לערוך הצבעה חוזרת בעניין הלביא, יהיה על הממשלה ועל הכנסת לאשר קודם כל את הצטרפותו בחזרה של ארנס לממשלה. במקרה כזה ידרוש גם המערך לאשר מינויו של שר נוסף מטעמו ואז לא יהיה די בשינוי דעתם של זבולון המר או שושנה ארבלי אלמוזלינו כדי לשנות את ההחלטה.

חברי מרכז חרות הנמנים עם עובדי התע"א יתבעו בישיבת מרכז חרות להחליט להמשיך את ייצור הלביא ולחייב את כל שרי הליכוד להצביע, בהתאם לכך, או להתפטר. צפויה התנגדותו של ראש הממשלה יצחק שמיר לתביעה זו.

במענה להתקפות הליכוד שאל אתמול שר הכלכלה גד יעקובי "האם מעשה לאומי הוא מתן יד להסתבכות טראגית בלבנון ולצאת ממנה הוא מעשה אנטי־לאומי? האם מעשה לאומי הוא להגיע לאינפ־לאציה של 500 אחוז, ולהוציא את המדינה ממנה הוא מעשה אנטי־לאומי? האם מעשה לאומי הוא לש־לול את סדר העדיפויות של המשק, ולהתחשב בו הוא מעשה אנטי־לאומי?" יעקובי הוסיף כי יש להכין בהקדם תכנית עבודה מעשית לעובדי התע"א ולהקים מטה פעולה מיוחד למניעת אובדן היכולת הטכנולוגית הקיימת בהם.

שחל: גילוי סודות

תוך כדי הויכוח בין המפלגות על הלביא, התגלו כמה סודות הקשורים לפיתוחו ולכמה מוצרים נוספים סודיים של צה"ל — אמר ביום שישי שר התשתית והאנרגיה, משה שחל, במועדון הימי כלכלי בחיפה. השר אמר, כי אם ראש הממשלה יצחק שמיר סבור שההחלטה על ביטול פרויקט הלביא שהתקבלה בממשלה אינה נכונה — עליו ללכת לנשיא. אי אפשר, לדבריו, לשבת בממשלה ולבקר את החלטותיה. העובדה שלא הוצעה בממשלה הצעת נגד לביטול הלביא מוכיחה, לדברי שחל, כי דרישת שרי הליכוד להמשך יצורו היא בגדר מס שפתיים.

שר האוצר משה נסים אמר בראיון לרדיו, כי יעשה כל אשר לאל־ידו לדאוג למימוש, מהר ככל האפשר, של ההתחייבויות האמריקאיות בכל מה שקשור לסיוע לישראל, ובפגי־שותיו עם האמריקאים יתכן שיעלה בקשות נוספות כדי לאפשר יותר תעסוקה ויותר פיתוחים טכנ־ולוגיים לתעשייה האווירית ולת־עשיות בטחוניות נוספות.

עידוד משולץ

ראש הממשלה יצחק שמיר קיבל בסוף השבוע מסר בעל פה משר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ ובו נאמר: "אני מבין שההצבעה הא־חרונה בממשלה בענין תכנית הלביא היתה קשה ביותר וכי שיקולים מנוגדים בעלי חשיבות גדולה גרמו לעמדות שונות בנושא זה. עתה, משנפלה ההחלטה ברצוני לחזור ול־הבטיחך את האינטרס החזק והמתמשך שלנו ותמיכתנו בכלכלת ישראל ובבטחונה הצבאי. יודע אני שנמשיך בשיתוף פעולה הדוק, כבעבר, בדרכים שיחזקו הן את ישראל והן את ארה"ב".

מה נבקש מארה"ב

במסגרת "הטובות" אותן תבקש ישראל מארה"ב בעקבות ביטול פרויקט הלביא, יבקשו נציגי ישראל להוסיף את הוצאות הפיתוח אותן גובה ארה"ב מכל מדינה לה היא מוכרת מטוסים אמריקאיים. המדובר בהשקעות אותן מוציאות החברות המייצרות מטוסים על פיתוח, ניסוי ובניית מערכות כלים המכונות "הוצאות בלתי חוזרות". ישראל המבקשת לקנות ולייצר במשותף את מטוסי האף־16 עשויה לחסוך כמיליון דולר במחיר כל מטוס אם יוותר הפנטגון על תשלום ההוצאות הבלתי חוזרות. בעבר בקשה ישראל ויתור זה אך נענתה בסרוב. לדברי מקורות בפנטגון נראה כי ביטול הלביא איננו מהווה סיבה מספקת לבטול הוצאות אלה. אולם אפשר יהיה להגיע לעמק השווה, כאשר הפנטגון יהיה מוכן לבטל חלק יחסי של ההוצאות הבלתי חוזרות. חלק זה יהיה תלוי בכמות הרכיבים הישראלים שיותקנו במטוסי האף 16. על ענין זה ידונו נציגי המשל־חות הישראליות והאמריקאיות כ אשר ייפגשו בעוד כארבעה ש־בועות, וכן תידון הבנייה המשותפת של מטוסי האף־16.

בינתיים שיגר שר הבטחון יצחק רבין מכתב לשר ההגנה כספר וינברגר בו פירט את הנושאים אותם הוא רואה כעומדים בסדר עדיפות ראשוני לאחר ביטול פרויקט הל־ביא. המכתב הוא כללי ומפרט, לדברי מקורות, רק את הפרויקטים הראשיים כמו צוללות, טילים ורכש מטוסי אף־16.

גלאסנוסט בישראל

(סוף מעמוד 1)

ישראל לכל אחד מן הצדדים, אבל תפקיד הוועידה הבינלאומית, כפי שאנו רואים אותה, יהיה לזרז את הצדדים ל"התמודדות" ולגרום לכך שכל ההסכמים הדו־צדדיים ייחתמו במקביל ובמועד אחד, כדי להימנע מהסכמים נפרדים".

הדיפלומט הבהיר כי בשאלה זו נעוץ למעשה ההבדל האמיתי בין עמדות ארה"ב וברית המועצות. אך הוא לא הוציא מכלל אפשרות שגם בשאלה זו עשויה ברית המועצות להראות גמישות. הוא לא הטיל ספק בכך שברית המועצות תחדש את יחסיה עם ישראל במהלך הדיונים על השלום ולא תעמוד על כך שיחסים אלה יחודשו רק עם תום התהליך, כפי שהציגה בעבר את עמדתה.

גלאסנוסט ישראלי

הדיפלומט הסובייטי שלל הערכה של מקורות אמריקאיים לפיה עשויה ברית המועצות להציג עמדות גמישות עוד יותר בנושא תהליך השלום בעת פגישת שרי החוץ, שולץ ושוורדנדזה, שתת־קיים בוואשינגטון בעוד עשרה ימים "משום שברית המועצות הציגה שממילא אין עתה בישראל הנהגה בעלת כושר החלטה, ולפיכך היא יכולה להציע כל מה שהיא רוצה מבלי שהצעה זו תזכה לתגובה ישראלית". לדעת הדיפלומט, גמישותה של ברית המועצות נובעת מהתפתחות המצב במזרח התיכון, מנסיון העבר ומהרצון להביא לפתרון. "עשינו שגיאות רבות בעבר", אמר הנציג ברוח הגלאסנוסט, "ועכשיו אנחנו מנסים לתקן. אבל גם ישראל צריכה ללמוד משגיאותיה, גם אתם צריכים קצת גלאסנוסט".

ישראל־הונגריה

(סוף מעמוד 1)

מתפרו המדיני של "הארץ" מוסי־ההודעה שמסר בשבוע שעבר סגן יו"ר הכנסת אהרן נחמיאס על מועד כינון היחסים עם הונגריה בדרג של משרדי אינטרסים. היא שהביאה לדחיית טקס החתימה.

מקורות בכירים בירושלים אמרו אמש כי הפירסום הבלתי מתואם על ידי נחמיאס, עם שובו מביקור בהונגריה, הכעיס את ההונגרים ול־פיכך ביקשו שהטקס שנועד להתקיים מחר בברן שבשוויץ יידחה לשבוע הבא.

מוסקווה: לא יחודשו יחסים

מוסקווה (ע"מ). במוסקווה נמסר אתמול כי לא יחודשו היחסים הדיפ־לומטיים בין הונגריה לישראל.

רדיו מוסקווה מסר כי ראש מחלקת ההסברה במשרד החוץ הסובייטי, גנאדי גראסימוב, השיב לשאלות עתונאים סובייטים וזרים: "הכוונה איננה לחדש את היחסים אלא לפתוח משרד לייצוג האינטר־סים של שתי המדינות בבודאפשט ובתל־אביב".

הוא ציין, כי לא השתנתה עמדת המדינות הסוציאליסטיות שניתקו את יחסיהן הדיפלומטיים עם ישראל במחאה על תוקפנותה נגד מדינות ערב ב־1967.

מו"מ אוצר־הסתדרות

(סוף מעמוד 1)

27% לגימלאים תקציביים, כתנאי לכל הסכם.

האיגודים המקצועיים של האקדמאים תובעים להחיל את ההסכם גם על חברות ממשלתיות, ועל המגזרים, ולשמור על ההפרשיות בינם לבין העובדים בדירוג האחיד. יצחק רז, מזכיר הסתדרות המהנד־סים, אמר אמש כי לא ייתן את ידו לצמצום ההפרש בין המהנדסים לעובדי הדירוג האחיד. רז מציע לאפשר לכל איגוד לחלק את עלות ההסכם הנאמד ב־5% בתוך סולם השכר על פי צרכיו, ולא להסתפק בהעלאת שכרם של בעלי הדרגות הנמוכות ב־100 ש"ח ובתוספת של שקלים מעטים לבינוניים ולבכירים. הצעה אחרת שלו — לשלב תוספת שקלית בתוספת באחוזים. הוא תיאם עמדות בנושא זה עם הסתדרות ההנדסאים והטכנאים, העובדים הסוציאליים, והאקדמאים במדעי החברה והרוח.

ביום ו' שמעו מזכירי האיגודים המקצועיים דיווח על המשא ומתן הצפוי, מפי חיים הבירפלד, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות. בוועד הפועל רווחת הערכה כי ניתן לסיים השבוע את המשא ומתן ולה־תום על ההסכם. בעיקרו, יעניק, ככל הנראה, ההסכם תוספת ישירה מתונה לשכר, יובטח בו קיצור מיכסת שעות העבודה ויוסכם על תכנית רב־שנתית לקיצור שבוע העבודה.

מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, אמר בסוף השבוע כי יש לשנות את המצב שלפיו הופקה נתינת תוס־פות השכר מהמישור המקומי למישור הארצי.

בכינוס מנהלי כוח אדם, מטעם המרכז הישראלי לניהול, הדגיש קיסר כי יש לחתור לכך שלהבא יחוזרו הסכמי העבודה למקומם הראוי, שבו חל העימות הישיר בין המעסיק לעובד.

בהמשך דבריו, הטיל את האשמה למשבר במפעלים רבים על הדרג הניהולי. הנהלות מסוימות מבקשות לקנות שקט תעשייתי במחיר שאינו כלכלי ושבסופו של דבר גורם נזק תעסוקתי לכלל העובדים במפעל.

עשרות נהרגו בלבנון

(סוף מעמוד 1)

נפצעו, וכמה פלסטינאים עדיין נעדרים.

ארגון המחבלים "החזית העממית" הודיע כי 50 נהרגו.

עדי ראיה מסרו כי התקפת הפתע נמשכה 10 דקות, בשלושה גלים. ענני עשן שחור התאבכו לשמיים ממרכז האיזור שהותקף, במבואות המחנה הפלשתיני הגדול עין אל־חי־לווה שבקרבת צידון. אמבולנסים וכבאויות חשו למקום.

פיצוצים נשמעו גם לאחר שהמ־טוסים חזרו לכיוון ישראל. וזה מלמד כי השתמשו בפצצות השהייה.

תושבים באיזור המותקף מסרו כי נהרסו שתי עמדות של ארגון הטרור של אבו ניזאל, וכן שני בתי מגורים בפרדס ממערב לעין אל־חילווה.

אנשים שיצאו לחלץ פצועים מן ההריסות אמרו כי הם נתקלים בקשיים בגלל הבורות הגדולים שנפערו מהפצצות השהייה.

מביירות נמסר כי חלונות הזדעזעו בעיר מההדף העל־קולי שיצרו מטוסים ישראליים שחגו מעל.

מקורות דיפלומטיים מסרו כי אבו ניזאל הוסיף לארגון הטרור שלו זרוע מדינית, הפועלת במחנה ראשידיה בלבנון.

עוד מסרו המקורות כי לאבו ניזאל מקורות הכנסה עצמאיים, והוא חותר עתה להשיג תמיכה גדולה יותר בין הפלסטינאים המתגוררים בשטחים.

לבנון תתלונן במועה"ב

מקור המקורב לראש ממשלת לבנון בפועל, סלים חוס, מסר כי לבנון מתכוונת להגיש תלונה למועצת הבטחון.

החזית הדמוקרטית לשחרור פלסטין (פלג נאיף חוואתמה) קראה לשביתה במחנות הפליטים בלבנון, היום לאות אבל. החזית הודיעה כי אחד ממנהיגיה הצבאיים, רב סרן עבד אל מצרי, נהרג בהפצצה.

אש"ף פרסם הודעה בצידון, ובה נאמר כי "פשע חדש זה של האויב הציוני חייב לציין תפנית ביחסים עם כל הכוחות הלאומיים והלבנוניים, וביחוד "אמל".

אש"ף גם פרסם קריאה "אל האחים הסורים כדי שיתקנו את היחסים הפלשתיניים־הסוריים, כדי להתייצב מול האויב, המנצל את ההתפוררות בשורות הכוחות הלא־מיים והפרוגרסיביים".

صكنا من الاصل

صكتا من الاحل

מצוד אחר שני אסירים שנמלטו מכלא אשקלון

ברחו דרך תעלה פתוחה שחפרו מתחת לגדר בקצה הדרומי מערבי של חצר בית הכלא

(ס) המשטרה מנהלת מצוד ללכידתם של שני אסירים שהצליחו להימלט ביום ו' לפנות בוקר מבית הכלא באשקלון, הנחשב לאחד השמורים בארץ. השניים הם חיים מלול (27) מאשקלון שנידון ל־12 שנות מאסר על גניבות, פריצות ומעשי שוד, ודוד (ריימונד) אייזק (28) מאשדוד שנידון ל־7 שנות מאסר על סחר בסמים בהיקף נרחב.

האסירים נמלטו מבית הכלא דרך תעלה פתוחה שחפרו מתחת לגדר בקצה הדרומי מערבי של חצר בית הכלא. על היעדרם מחדר המאסר עמדו הסוהרים בספירת הבוקר ביום ו' ומייד הוזעק מפקד בית הכלא סגן גונדר רמי ליפשיץ שהפעיל את מערך החירום ותוך דקות, התפרסו כוחות של סוהרים והחלו בחיפושים.

גונדר דוד כייטן נציב שירות בתי סוהר ועדת חקירה בראשות בן גונדר רפאל שוקרון, מפקד כלא רמון, וביקש לקבל את ממצאי הוועדה תוך ימים ספורים.

בבית הכלא באשקלון כלואים כ־450 אסירים בטחוניים, ביניהם רבים שנידונו למאסר עולם ולתקופות מאסר ארוכות וכן כ־20 עד 25 אסירים יהודיים, והעוסקים בעבודות תחזוקה במטבח ובחצר המתקן. בדרך כלל, נבחרים למשימות אלה אסירים שהתנהגותם טובה. הנמלטים בעלו באימון שניתן להם, ניצלו את תעסוקתם בחצר, לחפירת התעלה.

לחיים מלול קרובי משפחה באשקלון. דוד אייזק, עולה חדש מהודו, התגורר לפני מאסרו במרכז הקליטה באשדוד. לא ברור אם קיבלו סיוע מבחוץ, ואם נמלטו מהמקום ברכב או שהלכו ברגל.

הורשע בסחיטת "הלוואות" באיומים — באור עקיבא

(עו) תושב אור עקיבא, אבי רפאל (40), הורשע ביום ו' בבית המשפט המחוזי בחיפה באשמת סחיטה באיומים וגרימת היזק בזדון, לאחר שנהג לדרוש בכפגיע "הלוואות".

הוא האשם כי בחודש ספטמבר אשתקד נכנס לחנות למוצרי חשמל במרכז המסחרי באור עקיבא, ודרש מבעליו ברחיפות סכום של 500 דולרים. "היהוד. כל אחד צריך לחיות," אמר לבעל החנות. על מנת להבהיר את איומיו, שוטט הנאשם בשעת ערב מתחת לבניין שבו מתגורר הסוחר, שנתקף בפחד והורדה. הסוחר שילשל בכתפו של רכו לידי הנאשם סכום של כ־500 דולרים.

האיש הנאשם עוד, כי בחודש פברואר השנה איים על קבלן שיפוצים בדרישה לקבל לידיו "הלוואה". הנאשם חתך את צמיגי מכוניתו הפרטית של הקבלן, כדי לאלצו לשלם לו סכום של 500 דולרים.

בית המשפט דחה את מתן גזר הדין עד לאחר קבלת תסקיר של קצין מבחן, זאת בהיות הנאשם נכה.

בן 38 מפ"ת ניסה לרצוח את אשתו והתייצב במשטרה

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ" בפתח תקוה

תושב פתח תקוה בן 38 ניסה ביום שישי בצהריים לרצוח את אשתו. לבני הזוג שני ילדים שלא נמצאו בבית בשעת המעשה.

ביום שישי הגיע לתחנת משטרת פתח תקוה אדם, שפנה מייד ללשכתו של מפקד תחנת המשטרה במקום, סגן ניצב יעקב שובל. "רצחתי את אשתי" אמר. מפקד התחנה ושוטרים נוספים יצאו למקום הארוע, ברחוב הרברט סמואל 14 בפתח תקוה.

בדירה מצאו את האישה, בת 37, פצועה קשה בראשה ומוטלת בשלולית דם. למקום הוזעקה ניידת טיפול נמרץ של מגן דוד אדום, שפינתה את האישה, במצב קשה, לבית החולים בילינסון בפתח תקוה.

הבעל נעצר ויובא הבוקר לבית משפט השלום בפתח תקוה, להארכת מעצרו.

ניר ועדי מוזס מאלפי מנשה החלימו וחזרו ללימודים

(עו). ניר ועדי מוזס מאלפי מנשה, ששכלו אם ואח בהתקפת מחבלים שהשליכו בקבוק תבערה לעבר רכבם לפני חצי שנה, חזרו ללימודים לאחר שהחלימו מפציעתם.

אביהם, אייבי מוזס, עומד להיכנס השבוע לבית החולים שיבא, כדי לעבור ניתוח בידו. עדנה רגב, תושבת אלפי מנשה שנפגעה מבקבוק תבערה לפני חודשים, עדיין מאושפזת בבית החולים ותשהה בו עוד מספר שבועות.

בשר שוב הגיע רחוק!
כף
פלקון
מעדני בשר כשר
הבשר הנכון במקום הנכון

העיר
עברינו
טלפון חדש 03־267111

כתובתם החדשה:
רח' יוסף קארו 19 (פינת שד' החשמונאים) ת"א 670014
טל: 03־267111. ת.ד 20565 מיקוד 61205. פקס 265420

מנאמיד אלברט גור, הנחשב כאחד המועמדים האמיתיים של הדמוקרטים לנשיאות ארה"ב, נפגש בארץ עם עולים מאתיופיה שביקשוהו לפעול לאיחוד משפחותיהם. הפגישה נערכה ביוזמת מילרד רוזנברג (ליד הנאמיד) שהיתה קשורה בהעלאתם מאתיופיה (צילום: זום 77)

2 מואשמים במתן שוחד בקשר להלוואות שקיבל שלום גניש

התובע: שמואל עטיה, רזיאל בדפורת יחד ומנהל הבנק שמשון בוריה, הצליחו לזייף ערבויות בנקאיות

(ע). שמואל עטיה (44) ממבשרת ציון ורזיאל בדפורת (54) מנווה אביבים, בעלי חברת "משקיעי עיר חן" בלב דיזנגוף בתל אביב, מואשמים בבית המשפט המחוזי בתל אביב במתן שוחד למנהל בנק המזרחי לשעבר בהרצליה, שמשון בוריה, בקשר להלוואות שניתנו לקבלן שלום גניש.

התובע, עו"ד אכנון רוזה, מנהל המחלקה הפלילית־כלכלית בפרקליטות מחוז תל אביב טוען בכתב האישום, כי בחודש אוקטובר 1983 ביקש שלום גניש לקבל הלוואה באמצעות חברותיו "לב העיר אחוזות" ו"ורוד השרון". הוא פנה אל שמשון בוריה, שהיה אז מנהל סניף המזרחי בהרצליה, ובוריה פנה בעניין זה אל הנאשמים עטיה ובדפורת.

בעקבות זאת נפגש שמואל עטיה עם בוריה במשרדו והודיע על נכונותו לתת את ההלוואה המבוקשת, תמורת מכתב ערבות של הבנק, שישמש כביטחון. בוריה אמר שזה בלתי אפשרי בבנק, ואז הציע עטיה שבוריה יחתום על מכתב בנוסח "אישור פרעון צ'ק", ואת בלי קשר למצב החשבון שעליו משוך הצ'ק, ובלי ידיעת הנהלת הבנק ורישום בספרי הבנק. עוד אמר, שהמכתב יישמר בכספת כדי שלא יירָאה על ידי אדם זר.

לפי כתב האישום, הסכים שמשון בוריה להצעה זו וכך נעשה. עטיה נטל את המסמך ומסר לשלום גניש צ'ק על סך 50 מיליון שקלים ישנים. התובע טוען, כי ההלוואה ניתנה לחודש ימים ועם תום המועד הציג עטיה את המיכתב הנ"ל בפני בוריה וביקש לקבל צ'ק בנקאי לפרעון ההלוואה — וכך אכן נעשה.

"מסמך ערבות בנקאית מזוייף"

בתביעה נאמר עוד, שהמסמך היה מסמך ערבות בנקאית מזויית, שניתן ללא סמכות והתחזה להיות מה שאינו. עוד נטען, כי רזיאל בן פורת חברת "משקיעי עיר חן" ידעו על פעולות עטיה, אישרו אותן והשתתפו בביצוען, ובכך הם מעורבים בפרשה.

התובע עו"ד רוזה טוען עוד בכתב האישום כי הנאשמים, יחד עם שמשון בוריה, הצליחו לזייף ערבויות בנקאיות נוספות. בכתב האישום מפורט עוד מקרה בו נתנו הנאשמים לשלום גניש הלוואה בסך 150 מיליון שקלים ישנים וקיבלו כבטחון מיסמך מזוייף שהתיימר להיות ערבות של בנק המזרחי בהרצליה. ואילו במקרה אחר, הם הילוו 150 מיליון שקלים ישנים לחברת "שיווק והפצה גבעתי גלפנד", תמורת ערבות בנקאית מזויפת, שנפרעה כעבור שלושה חודשים בסך 234 מיליון שקלים ישנים.

תמורת פעולות אלו, נטען בכתב האישום, קיבל שמשון בוריה שוחד בסך 172,500 שקלים ישנים.

"ליל הבקבוקים" בקלקיליה במרכז המשפט ביום ו'

קצין צה"ל: דניאלה וייס קראה "אני לא מפחדת מהם" — וניפצה בקבוקי קוקה־קולה ריקים

בין 50 ל־200 איש הגיעו באותו לילה מישובי השומרון וניסו לפרוץ את המחסום, שעליו הופקדו 4 חיילים

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ" בכפר סבא

"ליל הבקבוקים" בקלקיליה עמד במרכז הדיון שהתחדש ביום ו' בבית משפט השלום בכפר סבא, במשפטה של מזכירת גוש אמונים, דניאלה וייס. וייס הואשמה בהתנהגות פרועה, בהקמת מהומה במקום ציבורי ובגרימת נזק במזיד בכיכר הטעון בקלקיליה. הופיעו 7 עדי ההגנה, ביניהם חיילים שהיו עדים לארועי 5 במאי.

קצין צה"ל שפיקד על היחידה שהיתה אחראית על המחסומים באותו לילה סיפר בבית המשפט, כי בין 50 ל־200 איש הגיעו באותו לילה מישובי השומרון וניסו לפרוץ את המחסום, שעליו הופקדו 4 חיילים. הוא סיפר על צעקותיה של דניאלה וייס שקראה "דם יהודי לא יישפך, אני לא מפחדת מהם" ועל כך שניפצה בקבוקי קוקה קולה ריקים.

עדת התביעה שולמית דינסר תושבת אלפי מנשה העידה, כי תושבי האיזור החליטו באותו ערב לצאת למחות ולהפגין לאחר שהושלך בקבוק תבערה באיזור. "אנשי הצבא ביקשו שלא נישאר במקום ודניאלה אמרה: 'הנה לכם, לא יהיו יותר בקבוקי תבערה לזרוק על ילדינו', וניפצה בקבוקים על הכביש. דניאלה וייס כלל לא צעקה. היא בכלל לא מסוגלת לצעוק," טענה שולמית וייס.

בעת החקירה, ביקשה התובעת מבית המשפט להכריז על עדה זו כעדה עויינת, אך השופט קבע כי עדותה אינה סותרת את עדותה במשטרה.

"שטח צבאי אינו מקום ציבורי"

העדה אמרה עוד: "לא ידענו שזה שטח צבאי סגור. אילו ידענו, לא היינו נכנסים".

עורך הדין אליקים העצני, סניגורה של וייס, ניסה להוכיח כי השטח שבו התפרעה, לדברי התביעה, וייס, היה שטח צבאי סגור ולא מקום ציבורי. הוא הרבה לשאול את עדי ההגנה שאלות אודות אופיו של השטח לאחר שהוכרז כסגור.

מפקד פלוגה שהיתה אחראית אותו לילה על המחסום, סיוון יחיאלי, אישר להעצני כי קיבל באותו לילה צו המורה על כך ששטח הארוע היה אזור צבאי סגור. כן העיד כיצד ראה שוייס "שפכה את הבקבוקים מהארגז". מפעיל המסעדה שבקבוקיה נופצו על ידי וייס סיפר כי הבקבוקים מונחים מחוץ למסעדה רק בחודש רמדן. כי־מים כתיקנם אין משאירים בחוץ בקבוקים.

יוסף אחמד חסאן, מפעיל המסעדה, סיפר כי היוזמה להגשת התלונה לא באה מצידו, אלא מצד המשטרה. ביום ו' יחל שלב ההגנה.

ראש המכון לבריאות הסביבה במש' הבריאות:

"מסעדות בתוך תחנות דלק חשופות יותר לחומרים מזוהמים ומסוכנים"

הדברים נאמרו בישיבת וועדת הכנסת לאיכות הסביבה

מאת אלי אלעד
סופר "הארץ" לאיכות הסביבה

מנהל המכון לבריאות הסביבה במשרד הבריאות הד"ר שמואל ברנר התריע בסוף השבוע, כי מסעדות הממוקמות בתחנות דלק, חשופות יותר לפליטות של חומרים מזוהמים ומסוכנים הנמצאים בדלק.

דבריו של הד"ר ברנר נאמרו בישיבת ועדת הכנסת לאיכות הסביבה בראשותו של ח"כ יצחק פרץ, שנתכנסה לדיון בעניין המתנול והפחתת שיעור העופרת בבנזין.

מנהל השירות לשמירת איכות הסביבה הד"ר אורי מרינוב אמר, כי השרות אינו מקבל את לוח הזמנים שיתבע בישיבה מנכ"ל משרד האנרגיה הד"ר נתן ארד.

הד"ר מרינוב הטעים, כי השירות הגיע למסקנה, שאפשר למהול דלק מחומצן בשיעור של עד 3% בכל הבנזין הנצרך בארץ וזאת תוך 6־3 חודשים, צעד שיביא להפחתה ניכרת בפליטות המזוהמים חד תחמוצת הפחמן ותחמוצות חנקן מרכב ממונע. לפני כן אמר מנכ"ל משרד האנרגיה, כי תוכנית המשרד היא למהול את הדלק המחומצן כשלב ראשון רק באזור חיפה והצפון ולא בכל הארץ. ראשי השרות לאיכות הסביבה והמכון לבריאות הסביבה אמרו בתגובה על דברי מנכ"ל משרד האנרגיה: "מעט מדי ולאט מדי".

פרקליט טחן, הישראלי שנידון למוות במצרים על הברחת הרואין, פנה לראש הממשלה יצחק שמיר

ביקש ממנו לפעול אצל נשיא מצרים להסדרת חנינה לטחן

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

עו"ד צבי לידסקי, פרקליטו של יוסף טחן, הישראלי שנידון בשנה שעברה למוות במצרים על הברחת הרואין, פנה בסוף השבוע במכתב לראש הממשלה יצחק שמיר, וביקש ממנו לפעול אצל נשיא מצרים חוסני מובארק, להסדרת חנינה לטחן.

הפרקליט כתב, בין השאר, לראש הממשלה: "בחודש ינואר השנה פניתי בבקשת חנינה לנשיא מובארק, וביקשתיו שיחוס על חיי יוסף טחן ויבטל את עונש המוות שנגזר עליו. לטחן אשה וארבעה ילדים קטנים. בנו הקטן מעולם לא ראה את אביו. הילדים רדופים סיוטים וביעותי לילה מחשש שיתלו את אביהם. אני פונה אל כבודו ומבקש שיצטרף לבקשת החנינה. ראש ממשלת ישראל יכול להצטרף לבקשת חנינה על חיי אזרח ישראלי, לאחר שמוצו כל ההליכים המשפטיים במצרים. בקשת חנינה אינה התערבות בהליך משפטי של מדינה אחרת, אלא פניה לרגש החמלה והחסד, והיא מקובלת בין ראשי מדינות".

תקדים ניו־זילנד

כדוגמה, מביא עו"ד לידסקי את הודעתו מהשבוע שעבר של ראש ממשלת ניו־זילנד, כי ישקול להתערב למען אזרחית ארצו שנידונה למוות במלזיה על סחר בהרואין.

יוסף טחן יושב בכלא המצרי מאז חודש אוקטובר 1985. הוא הורשע בחודש מארס אשתקד בהברחת יותר מקילוגרם הרואין למצרים, נידון למוות ועירעורו נדחה. לבד מעונש המוות גם תלוי נגדו קנס של 10,000 לירות מצריות. לפי הדיווחים ממצרים, מצבו הפיזי והנפשי של יוסף טחן מעורערים. תא הכלא שבו הוא מוחזק נמצא במרחק כמה עשרות מטרים בלבד ממקום התליה הצפוי שלו.

ערך את העמוד: חיים טל

ניספו שני תלמידי ביה"ס מבואות ים שליד מכמורת

שני צעירים נוספים שהיו ברכב נפצעו קשה

מאת נורית אמיתי וסוכנות עתי"ם

שני צעירים בני 18, אסף פסו, וערן אבירים נהרגו ביום ו' לפנות בוקר לאחר שמכוניתם, מסוג ריינהסו, שבה נסעו, התהפכה סמוך לג'סר א זרקא, בכביש החוף תל אביב חיפה. שני צעירים נוספים בני 18 אלון שקולניק ויגאל תורגמן, שהיו ברכב נפצעו קשה. הארבעה הם תלמידי בית הספר הימי מבואות ים שליד מכמורת.

אחד הפצועים הועבר לבית חולים בילינסון בפתח תקוה, ופצוע אחר לבבית חולים הלל יפה בחדרה.

התאונה אירעה סמוך לשעה 5.30 בבוקר בעת שהמכונית נסעה בכיוון דרום בכביש חיפה חדרה. המכונית סטתה מהדרך, לאחר שנהגה איבד שליטה על ההגה.

שוד אלים ב"לה־קרואסאן" בת"א תוך הכאה בכת־דובה

היקף השוד כ־1000 ש"ח מעובדת בת 21, הורידו שרשרת מצוארה וכן צמיד זהב מידה

(ס) בשוד מזוין במסעדת "לה קרואסאן" ברחוב קיהודה 155 שהיה ביום ו' בשעה 1 בלילה, נשדדו יותר מאלף ש"ח.

שני צעירים נכנסו למסעדה, כשבידי אחד מהם רובה גליל. עם פריצתם הם צעקו: "זה שוד כולם לשכב על הארץ ולהרים ידים, אחרת תיפגעו".

אותה שעה היו במקום הבעלים יצחק גולדשטיין בן 41 מנתניה, עובדת ועובד. אחד השודדים הוציא מהקופה 700 ש"ח. אחר כך היכה את יצחק גולדשטיין על ראשו בכת הרובה והוציא 300 ש"ח מכיסו. מעובדת בת 21, תושבת גבעתיים הורידו השניים שרשרת מצווארה וכן צמיד זהב מידה.

שני השודדים הוציאו מכיסי העובדים את התשר שקיבלו במשך הערב.

השניים נמלטו במכונית אוטו־ביאנקי שהתגנבה שומן קצר קודם לכן נגנבה.

"עדיין אינני מצליח לשחזר את פרצופיהם" סיפר הנשדד. "במשטרה אמרו שהתמונה תחזור אלי בעוד יום יומיים. כרגע אני זוכר רק שהם היו מאד צעירים, ממוצעים קצר, אחד מהם בלונדיני".

2 רועים נפצעו מיריות בשטח חקלאי ליד נתניה

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ"

שני קטינים, ערבים, נפצעו ביום חמישי אחר הצהריים, מיריות שנורו לעברם בעת שרעו בשטח חקלאי באזור התעשייה הישן בנתניה. כשהשודדים נעצרו בעל השטח הר חקלאי ושומרים שהביא עימו למקום כדי לפנות את הרועים מהמקום. כן נעצר אחד הקטינים, שלא נפצע.

ביום חמישי לפנות ערב הגיעו לשטח החקלאי בעליו ושומרים מחברת שמירה. הם נתקלו בשלושת הרועים וניסו לגרשם. לאחר שנכשל ניסיונם הם ירו לעברם. שני קטינים נפצעו ואושפזו בבית החולים מאיר בכפר סבא ובילינסון בפתח תקוה.

טייס נפגע קל כשדאונו נחת על חוטי חשמל בתבור

(ע). טייס דאון חולץ בשבת בצהריים כשהוא סובל פגיעות קלות, לאחר שהדאון נחת על חוטי חשמל במורדות הר תבור.

הדאון דאה במהירות מהר תבור לכיוון דבוריה. מחמת רוח עזה הוא נתקל בחוטי חשמל ונתפס מהם.

משטרת מרחב העמקים שהגיעה למקום חילצה את הטייס שנחבל קלות בלבד.

רצח בבית לחם על רקע בריונות בבית קפה

שני שוטרים ערבים ממשטרת נפת יהודה ואחר מחבריו של החשוד ברצח היו עדים למעשה הרצח.

(ע). צעיר ערבי נרצח בשבת בצהריים בבית לחם בדקירות אולר לעיני שני שוטרים ממשטרת נפת יהודה. הרקע לרצח פלילי.

הנרצח (28) הוא עובד בית הקפה נביל מחמד עלי קרש. הוא הותקף בשבת בצהריים על ידי צעיר ערבי אחר בן 19 חוצי. לאחר שקרבן הרצח שיהה אותו כאחד מחבורת צעירים, אשר פגעה במכונות מזל בבית קפה שבו עבד קרש.

התוקף שלף אולר דקר את עלי קרש ביד ובבטן ופצע אותו אנושות. קרש מת בדרכו לבית החולים.

שני שוטרים ערבים ממשטרת נפת יהודה ואחר מחבריו של החשוד ברצח היו עדים למעשה הרצח. השוטרים לא הספיקו להתערב ולחלץ את הנרקר בשל ההתרחשות המהירה.

משטרת נפת יהודה לכדה את החשוד ברצח במהלך מרדף. מן המשטרה נמסר, כי הוא הודה בגד קידתו בפרטי האירוע.

ראשיתה של התקרית בבית לחם במעשה בריונות של 7 צעירים בבית הקפה שברחוב ראסאפטס, לשם הגיעו כדי להשתעשע במכונות מזל. הצעירים, אשר באו בכיסים ריקים מכסף, גרמו נזק למכונות. נביל מוחמד עלי קרש, עובד בית הקפה, הזעיק שני שוטרים ממשטרת נפת יהודה. שבעת הצעירים נמלטו. הרוצח אירע לאחר שקרש זיהה, כאמור, אחד מהם.

צעיר בן 19 מאתיופיה ניסה להתאבד

מאת סופרת "הארץ"

נער אתיופי, בן 19 הלומד בפנימיית "הדסה נעורים" ניסה לשים קץ לחייו בתליה, בחצר המוסד. הנער, שתלה עצמו על עץ בחצר בית הספר, התגלה על ידי אחד מחבריו ללימודים. הנער מצא אותו כשהוא תלוי על העץ ומיד הזעיק עזרה.

למקום הוזעק רופא וחובש מהמוסד והם החלו לבצע בו הנשמה שלמעשה הצילה את חייו. לאחר מכן הגיע למקום ניידת טיפול נמרץ שפינתה אותו לבית החולים מאיר בכפר סבא, שם נמצא שהנער סובל מפגיעה מוחית. הוא אושפז ביחידה לטיפול נמרץ נשימתי.

נודע כי הנער, תלמיד הפנימיה, הגיע לישראל ללא משפחה.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

ישראל לרנר

הלויה תצא היום יום ראשון י"ב אלול תשמ"ז 6.9.87 בשעה 3 אחה"צ מבית הלוויות בסנהדריה ירושלים להר המנוחות

המשפחה המתאבלת

למריאנה למיכה ולמשפחה

כואבים עמכם

אליהו ספקטור וב"ב
ליאורה ובני טוכטרמן

לרות שביט ולמשפחה

משתתפים באבלכם הכבד במות

אלפרד בנימין שביט

חברנו לעבודה

"דלק"
ההנהלה והעובדים

למר נורברט רובנשטיין

משתתפים באבלך במות

אמך ז"ל

רוז'נסקין הלפי מאירי ושות'...

לשכת המסחר תל־אביב יפו

משתתפת באבלה של חברת הועד

מריאנה הרצנו

עם פטירת האב

אפרים הרצנו ז"ל

הועד, הנשיאות
וצוות העובדים

לעו"ד יוסי ליזורע

איתך באבלך הכבד על מות

אביך ז"ל

הנהלת אוניברסיטת תל־אביב
וציבור עובדיה

בית שבי ציון

מודיע בצער על פטירתה של
אחת מוותיקות המשק

שרה ברלינגר ז"ל

ומשתתף בצער המשפחה

הלויה התקיימה ביום שישי 4.9.87

דב דרורי

היקר והאהוב — איננו עוד איתנו

אשתו שולמית, בניו בועז ודותי, אסף ובטי, נדב והנכדים.

ההלוויה תתקיים בבית העלמין בהרצליה ברח' פינסקר, ביום ראשון, 6.9.87, י"ב באלול תשמ"ז בשעה 16.30.

אוטובוס יצא מבית משפחת דרורי בשעה 15.45.

במלאת שנה לפטירת יקירנו

רו"ח יהושע מררי ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו היום יום ראשון י"ב באלול תשמ"ז (6.9.87) בשעה 17.00 בבית העלמין חולון.

נפגשים ליד השער הישן

המשפחה

עיתונות מאנילה: ארה"ב תמכה בהתקוממות הצבאית נגד אקינו

השגרירות האמריקאית בפיליפינים הכחישה השמועות ● הפרלמנט הפיליפיני מתחיל מחר בחקירה בדלתיים סגורות

בניינים הרוסים בעיר בצרה בדרום עיראק לאחר הפגזה איראנית ביום רביעי. העיראקים טוענים, כי בהפגזה זו בתותחים ארוכי טווח נהרגו 8 איש, בכללם ילד, ו־36 נפצעו. (תצלום איי־פי)

שירות "ניו־יורק טיימס" (מאנילה). בפרלמנט ובעיתונות של הפיליפינים נשמעות טענות, שאמריקאים תמכו בהתקוממות הצבאית נגד הנשיאה אקינו לפני עשרה ימים.

האינטנסיביות של השמועות התגברה בימים האחרונים, עד ששגרירות ארה"ב במאנילה נאלצה להכחיש אותן רשמית. אבל כמה פקידי ממשלה בפיליפינים עומדים על דעתם, שמנהיג ההתקוממות, קולונל גרגוריו הונאסאן, נראה בחברת אנשי צבא אמריקאים ימים אחדים לפני המרד.

כמה עתונים מקומיים דיווחו, שמסוק־צבאי אמריקאי חילץ את קולונל הונאסאן, כאשר התמוטט המרד שלו. המסוק, לפי הדיווחים, המריא מבסיס האוויר קלארק, מיתקן צבאי חשוב של ארה"ב סמוך למאנילה.

לא נמסרו שום ראיות להאשמות האלה. מחר מתחיל הפרלמנט הפיליפיני חקירה בדלתיים סגורות של ההתקוממות.

בהתפתחות אחרת במאנילה הודיעה המשטרה ביום ששי, כי היא תפסה מצבור נשק וציוד צבאי בבניין משרדים של חברה, הנמצאת כנראה בבעלותו של שר ההגנה לשעבר, חואן פונסה אנרילה.

אנרילה, הודח בסוף השנה שעברה, אחרי שנחשד בקשירת קשר נגד הנשיאה אקינו. הוא אחד משני החברים היחידים של האופוזיציה בסנאט הפיליפיני. ראש ההתקוממות לפני עשרה ימים, קולונל הונאסאן, היה בשעתו עוזרו האישי של אנרילה. אנרילה עצמו מכחיש כל קשר לנסיון ההפיכה.

ביום ששי ביקרה הנשיאה אקינו בבסיס הראשי של הצבא, "אגינאלדו", שבו התחוללו קרבות כבדים במהלך ההתקוממות. ליוה אותה רמטכ"ל הצבא, גנרל פידל ראמוס. הגנרל ביקר בימים האחרונים את הממשלה על גישתה כלפי הצבא, וגם ביום ששי הוא דיבר על הצורך להעלות את שכרם של החיילים.

נכשל נסיון נשיא בורונדי בפטיסט בגזה לשוב לשלטון

המנהיג החדש בויויה הוא בעל נטיות פרו־מערביות ותומך בכנסיה

ניירובי (ע"צ וע"ד). נסיונו של נשיא בורונדי, קולונל ז'אן באפטיסט־בגזה, לחזור לשלטון נכשל, יום לאחר הדחתו.

בגזה (41), שיצא לוועידת ראשי המדינות הדוברות צרפתית בקנדה, שמע שם ביום חמישי כי הודח בהפיכה חצר ומיהר לשוב הביתה. בנסיון ליטול שוב את השלטון לידו.

אולם ביום שישי הוא הגיע רק עד ניירובי. שם מסרו מקורות מהימנים, כי הוא היה יום שלם בחדר האורחים החשובים בנמל התעופה המקומי, ולא המשיך לבורונדי.

ההפיכה בוצעה על ידי קבוצה של קציני צבא בשעת היעדרו של הנשיא, ונמסר כי נמל התעופה בעיר הבירה בוג'ומבורה נסגר. מקורות בניירובי מסרו, כי הוא לא יורשה לחזור לבורונדי.

המנהיג החדש של בורונדי, מייג'ור פייר בויויה, הוא קצין בעל נטיות פרו מערביות. הוא מפקד בצבא ובאחרונה היו חילוקי דעות בינו לבין הנשיא.

רדיו בורונדי מסר, כי ממשלת הנשיא הודחה והוחלפה ב"וועדה לאומית לגאולה" בהנהגת בויויה. [illegible] אשר קיים קשר עם השגרירות שלו בבירה בוג'ומבורה אמר על בויויה בשבח: "הוא במוצהר פרו־מערבי והוא מצדד בכנסיה יותר מקודמו".

בהקשר זה נמסר כי בגזה נכנס לסכסוכים עם הכנסיה הקאתולית בארצו בשנים האחרונות. הוא גירש מבורונדי 200 מסיונרים והטיל הגבלות על הפעילות הדתית בטענה כי הכנסיה חותרת תחת סמכות ממשלתו.

השליט החדש בויויה התחנך באקדמיה הצבאית בבלגיה והשתתף בקורסים בצרפת ומערב גרמניה, אמרו דיפלומטים.

בגזה (41) היה בשלטון חמש שנים לאחר הפיכה צבאית שהוא ביצע. בינתיים הוא נשאר בניירובי, ועדיין לא ידוע מה הוא מתכוון לעשות. כתבים שניסו ליצור מגע עם באגאזה, הורחקו מנמל התעופה.

מקורות דיפלומטיים שקיימו קשר עם בורונדי אמרו, כי שקט שורר שם בשבת. עם הגבולות עדיין סגורים.

כל המקורות עד כה אישרו שלא היו מעשי אלימות בעת ההפיכה האחרונה.

השליטים החדשים השעו את החוקה, הטילו עוצר לילה, ביטלו את החופשות בצבא ופירסמו הכרזות, כי בורונדי תכבד את כל ההתחייבויות הבינלאומיות שלה.

בויויה, חבר הוועד המרכזי של המפלגה השלטת, לא ידוע מחוץ לגבולות בורונדי. הוא גם לא הבהיר מה היה המניע להפיכה שביצע.

מקורות דיפלומטיים הוסיפו כי, כמו קודמו, משתייך בויויה לשבט טוטסי, שהוא שבט קטן בבורונדי, אשר השתלט על מוקדי השלטון וסילק את נציגי השבט הגדול הוטו מכל עמדות המפתח.

המקורות תיארו את ההפיכה, כתוצאה של תככים פנימיים בכת השלטת.

שבט הטוטסי מהווה כיום 15 [illegible]

332 חולי איידס חדשים בצרפת

עלתה למקום השני לאחר ארה"ב

ז'נווה, (ע"ד). צרפת, בה נתגלו 332 מקרים חדשים של מחלת איידס בשלושת החודשים האחרונים, עלתה למקום השני אחרי ארה"ב במספר החולים במחלה קטלנית זו — לפי סיכומי ארגון הבריאות העולמי, שפורסמו ביום שישי.

כיום יש בצרפת לפי רישום רשמי 1,964 חולי איידס. מספרם בארה"ב מגיע ל־40,845 — עליה של 1,582 בחודש האחרון.

כל המספרים האלה הם של חולי איידס רשומים. ההערכה היא כי מספרם האמיתי של החולים הוא הרבה יותר גבוה, משום שרבים אינם מדווחים על מחלתם לשלטונות.

ארגון הבריאות העולמי מסר, כי 123 מדינות מסרו בסך הכל על 58,880 מקרי איידס עד השנים בספטמבר, גידול עולמי של 2,485 במספר החולים לעומת הסיכום האחרון לפני שלושה שבועות.

באומר, הודיע משרד הבריאות העולמי, כי הסיכומים האלה הם רק חלק קטן מחולי האיידס בעולם. ההערכה באפריל היתה של 100 אלף חולי איידס בעולם.

הסופר הרוסי נקראסוב מת בצרפת מסרטן

זכה בפרס סטאלין לספרות לפני שהוקיע את המשטר הסובייטי והיגר למערב

פאריס, (ע"ד). הסופר הסובייטי, [illegible] מת ביום חמישי ליד פאריס בגיל 76.

דובר מרפאה פרטית בפרבר ז'נטיל ליד פאריס מסר, כי נקראסוב שהה בבית החולים 10 ימים. הוא סבל מסרטן.

נקראסוב זכה בפרס סטאלין לספרות ב־1947 בעד ספרו "בחפירות סטאלינגראד", אותו כתב על סמך זכרונותיו כקצין סובייטי במלחמת העולם השניה.

הספר הושווה לעתים קרובות לספר הנודע על מלחמת העולם הראשונה "הכל שקט בחזית המערב" של אריך מאריה רמארק.

בעקבות הביקורת שמתח על היבטים שונים במשטר הסובייטי, הסתכסך נקראסוב עם השלטונות. ניקיטה חרושצ'וב גינה אותו על ספר מסעות שכתב ב־1962 "שני צידי האוקינוס".

ב־1968 גינה נקראסוב את הפלישה הסובייטית לצ'כוסלובקיה. הוא תמך בסופר הסובייטי הנרדף אלכסנדר סולז'ניצין; הוא גורש מן המפלגה הקומוניסטית ומאיגוד הסופרים הסובייטיים והיגר למערב ב־1974.

ייערך פסטיבל קולנוע שנתי באילת החל מהשנה הבאה

מאת יואב טוקר
סופר "הארץ" בצרפת

פאריס, (מיוחד ל"הארץ"). במסגרת פסטיבל הקולנוע (האמריקאי) בדוביל שבמערב־צרפת, יוכרז היום על ארגון פסטיבל קולנוע שנתי באילת, החל מן השנה הבאה.

שגריר ישראל בצרפת, עובדיה סופר, השוהה בדוביל, אמור להודיע הערב על כינון הפסטיבל באילת. הפסטיבל הראשון באילת אמור להיפתח בסתיו 1988 ויוקדש בשנתו הראשונה להקרנת סרטים צרפתיים.

חוקרים בשוודיה מזהירים:

"השדה המגנטי של מחשב עלול לסכן נשים הרות"

לקרינה המגנטית של מסכי המחשבים השפעה ישירה על תאי העובר

מאת אליהו זהבי
סופר "הארץ" בסקנדינביה

קופנהגן (מיוחד ל"הארץ"). לשדה המגנטי של מסך המחשב השפעה ישירה על הכרומוזומים של תאי עובר אנושי — עולה ממימצאי מחקר שבוצע בשוודיה. הנפוץ בעתוני סקנדינאוויה, עתון הבוקר השוודי "דאגנס ניהטר", הקדיש אתמול למימצא זה את כותרתו הראשית.

קרינה זו עשויה לגרום להפלה או לפגמים גנטיים בעובר לאחר הלידה.

נסויים דומים נערכו מזה כמה שנים לגבי תולדות הרות במכון הרפואי "קארולינסקה" בשטוקהולם.

מימצאי המחקר גרמו לתגובות סותרות בין חוקרים. שוללי הממצאים טוענים, כי מחקרים רבים בעולם הגיעו למסקנות הפוכות, בין היתר, מתוך מחקר שבוצע בקנדה בקרב 50 אלף נשים הרות, שהוכיחו כי אין השפעה שלילית לקרינה המגנטית. אך גם חוקרים אלו מסכימים כי יש למצוא דרך להקטנת את עצמה הקרינה על ידי מסכי־ביחוד שיפחיתו את הסכנה הנשקפת בראש וראשונה לנשים הרות. בשוודיה מועסקת כיום כל אשה רביעית בעבודה הקשורה למחשב. גם ביתר מדינות מערב אירופה קרוב ל־25% מן הנשים מועסקות במשרה מלאה או חלקית ליד מחשב.

סיאול מתכננת עונשים חמורים נגד השובתים

ירידה בייצוא של תעשיית המכוניות ● במקומות רבים משתלטים פועלים על מפעלים, משחיתים ציוד ומאיימים על ההנהלות

סיאול (איי־פי). ממשלת דרום קוריאה הודיעה אתמול, כי תעניש בחומרה פועלים המעורבים בשביתות האלימות במדינה. מתעשיית המכוניות במדינה נמסר על ירידה בייצוא.

ראש ממשלת דרום קוריאה, קים צ'ונג־ייל, אמר בפני כינוס מיוחד של הממשלה, כי השביתות האלימות מהוות איום ליציבות המדינה ויש לדכאן. הוא הורה לרשויות הממונות על אכיפת החוק להחזיר לאלתר את הסדר במדינה.

השביתות בדרום קוריאה נמשכות מאז יולי בדרישה להעלאות שכר ולקיצור שעות העבודה. מאות אלפי עובדים השתתפו מאז ביותר משלושת אלפים שביתות. משרד העבודה דיווח אתמול על כ־570 שביתות המתרחשות עתה ברחבי המדינה.

יצרני המכוניות נתקלים בקשיים ואינם יכולים לעמוד בהתחייבות הייצור שלהם.

במקומות שונים משתלטים פועלים על מפעלים, משחיתים ציוד ומאיימים על ההנהלה. במסגרת המדיניות החדשה נכנסה המשטרה לפעולה במספנות הלחמה בשובתים בגן מרמיע מספר פעמים במהלך יום שבת. 508 שובתים נעצרו; נגד רבים מהם יוגשו כתבי אישום, אמרו פקידים שביקשו לא להזדהות. הרשעה באלימות תוך שביתה פירושה — עד 10 שנות מאסר.

רוסט נידון לארבע שנות מאסר במחנה עבודת כפיה

השופט: העדויות מוכיחות כי המניע של הטייס הגרמני בן ה־19 היה הרפתקני ● לא ניתנה לנאשם זכות ערעור, אך למנהיגות הקרמלין יש סמכות לחון אותו

ולדימיר אנדרייב, עוזר בכיר לפרקליט המדינה בבריה"מ, שהיה התובע במשפטו של מתיאס רוסט, בעת המשפט. (תצלום איי־פי)

מוסקווה (ע"צ וע"ד). בית הדין הסובייטי העליון גזר ביום שישי ארבע שנות מאסר במחנה עבודת כפיה על הטייס המערב גרמני בן 19 מאתיאס רוסט, לאחר שהורשע בהטסת מטוס קל דרך המרחב האווירי הסובייטי והנחתתו ליד הכיכר האדומה, במרכז מוסקווה, ללא רשות.

השופט רוברט טיסמינדנב גזר עליו ארבע שנים [illegible] על עבירת חוליגאניזם, שלוש שנות [illegible] ושתי שנות מאסר על מעבר דרך גבול סובייטי ללא רשות. כל העונשים חופפים.

רוסט קיבל בקור רוח את גזר הדין ונפרד מאמו מוניקה, אביו קארל־היינץ ומאחיו הצעיר אינגו. הוא היה, כאשר אמו התקרבה אל דוכן הנאשמים, נישק אותה על לחיה בעת שעשרות אנשים וכתבים התקרבו אליו.

רוסט נידון לרצות את שנות המאסר שלו ב"מחנה עבודה כללי", הנחשב לפחות קשה מבין ארבעת סוגי מחנות עבודות כפיה בבריה"מ. לא ניתנה לו זכות ערעור, אולם למנהיגות הקרמלין יש הסמכות לחון אותו.

השופט אמר, כי העדויות שהוצגו בפני המשפט הוכיחו כי המניע של רוסט היה הרפתקני.

רוסט הטיס מטוס קל מדגם "ססנה" מרחק של 800 ק"מ מהלסינקי למוסקווה ב־28 במאי, תוך שחדר דרך מסך ההגנה האנטי־אווירית הסובייטית.

אמו של רוסט הביעה תקווה, כי בנה לא יישאר במאסר ארבע שנים.

היום — משאל עם בטורקיה בנושא החרם על פוליטיקאים

ראש הממשלה אוזאל: האם על המדינה לשוב לימים של אלימות ואימהות בוכות?

אנקרה, (ע"ד). ראש ממשלת טורקיה, טורגוט אוזאל, השמיע אתמול קריאה נרגשת של הרגע האחרון לבוחרים לדחות את שובם של פוליטיקאים לזירה הפוליטית.

אוזאל אמר ברדיו ובטלוויזיה, כי השאלה שתוצג היום במשאל העם, היא האם על המדינה לשוב לימים שהיו לפני הקשר הצבאי ב־1980, כאשר יותר מ־5000 איש מתו באלימות פוליטית ברחובות.

"הבעיה היא האם מדינה זו תשוב לימים החשוכים של העבר, האם טורקיה שוב תתפצל למחנות פוליטיים, האם שוב יהיו לנו אימהות שיבכו על מותם של בניהן ובנותיהן", אמר.

כ־25 מיליון איש, שישתמשו בפתקים בצבע כתום ל"לאו" ובצבע כחול ל"הן", יצביעו במשאל העם בדבר ביטול החרם הפוליטי שהוטל אחרי הקשר על מנהיגים לשעבר.

אוזאל גם אמר כי הוא מתכוון להשמיע הודעה חשובה לאחר משאל העם.

סבורים כי משאל העם יסתיים ברוב קטן למען ביטול החרם הפוליטי.

מקורות פוליטיים אמרו, כי "מפלגת המולדת" השלטת של אוזאל סוללת את הדרך לאפשרות של הקדמת הבחירות הכלליות אחרי ההצבעה.

ערכה את העמוד עדה אושפיז

צו מעצר נגד בורלטי ובנו באשמת מכירה בלתי חוקית של מוקשים ימיים לאירן

השניים מנהלים את חברת "ואלסאלה" באיטליה שייצאה את הנשק

מאת תולדה ליברטומה
סופרת "הארץ" באיטליה

פירנצה (מיוחד ל"הארץ"). באשמת מכירה בלתי חוקית של מוקשים ימיים וכן נשק מסוגים אחרים לאירן, הוצא אתמול צו מעצר נגד פרדינאנדו בורלטי ובנו ג'ובאני, על־ידי שופט שלום בעיר מאסה שמצפון לפיזה. לבני בורלטי, המנהלים את חברת "ואלסלה" שייצאה את הנשק, 50 אחוז ממניות החברה, בעוד היתר בידי חברת גג פיננסית של פיאט, שהודיעה אתמול שלא היתה מודעת לעיסקות הנשק עם מדינות המפרץ הפרסי.

הערכה: 5000 מתים ומיליון וחצי ללא קורת גג בשטפונות בבנגלאדש

פקיד ממשלה: אלפים רבים ימותו בימים הקרובים ברעב ובמגיפות

שירות "ניו יורק טיימס"
דאקה, בנגלאדש

מיליון וחצי בני אדם איבדו את בתיהם בחודש האחרון בשטפונות כבדים שפקדו את בנגלאדש, אחת המדינות העניות והצפופות־באוכלוסים ביותר בעולם. יתכן שמספר המתים מתקרב לחמשת אלפים, אף כי הממשלה נוקבת במספר 613. פקיד ממשלה אמר, כי "אלפים נוספים ימותו בימים הקרובים ברעב ובמגיפות".

נשיא בנגלאדש, גנרל חוסיין ארשאד, אמר, כי השטפונות הם "החמורים ביותר זה 70 שנה".

השטפונות פגעו כמעט בכל דרום מערב בנגלאדש, השוכנת בין הודו לבורמה. היא גדולה פי שבעה מישראל, אבל חיים בה מאה מיליון בני אדם ויותר, 1140 בני אדם לכל קמ"ר. ההכנסה השנתית לגולגולת היא 119 דולאר. נזקי השטפונות מוערכים במיליארד וחצי דולאר.

בבנגלאדש יש מדי שנה שטפונות בגלל השלגים על הרי ההימאלאיה, ובגלל הצפת שני הנהרות הגדולים הזורמים בה — הגאנגס והברהמאפוטרה. עוצמת השטפונות של השנה מיוחסת לאבדן שטחים מיוערים. היער היה בולם בשנים קודמות את המים הגואים.

כדי להתמודד עם האסון צריכה בנגלאדש בבהילות, לפי הערכה רשמית, מיליון וחצי טונות של דגנים למאכל, ומאה מיליון דולאר ויותר לתיקון התשתית ההרוסה ולהרחבת פעולות ההצלה.

שטפונות כבדים מילאו תפקיד מרכזי בהיסטוריה של בנגלאדש. ב־1971 הם החישו את ההתקוממות נגד שלטון פקיסטן, שהביא בסוף אותה שנה לניתוק בנגלאדש מן המדינה הפקיסטנית. ב־1974 הרגו שטפונות חמורים פחות מאלה של השנה לפחות 40 אלף בני אדם.

הערכה לא רשמית העמידה את הקרבנות על 300 אלף. השטפונות ההם החישו את ההפיכה הצבאית ב־1975, שבה נרצח מייסד בנגלאדש, השייח' מג'יבור רחמן.

נראה שהשטפונות החדשים מאיימים על יציבות ממשלתו של גנרל ארשאד, אשר תפס את השלטון בהפיכה צבאית ב־1982. האופוזיציה, שבראשה עומדת בתו של שייח' מג'יבור רחמן, מאשימה את הממשלה בחוסר־אונים, ודורשת את התפטרותה.

הנשיא ארשאד אמר לאחרונה לעתונאים זרים, כי "שטפונות בבנגלאדש אינם ניתנים למניעה, אפילו נעמיד את כל משאבי העולם לצורך זה. אבל אפילו הגנה חלקית דורשת כסף רב, ואנחנו מדינה עניה".

2 הצעות
לחופשה מים אל ים

מלון נפטון אילת ומלון גלי כנרת טבריה

הצעה ראשונה:
הזמן 5 ימים בחצי פנסיון וחלק את חופשתך בין מלון נפטון למלון גלי כנרת. אנו נסיס אותך, על חשבוננו, מאילת לטבריה וכדי להשלים את ההנאה נחזיר אותך בתום החופש במונית מטבריה לירושלים או תל־אביב או חיפה.
הזמנת החופשה אך ורק בתאום מראש.

הצעה שניה:
הזמן 5 ימים בחצי פנסיון במלון נפטון או גלי כנרת וקבל יומיים נוספים חינם, בתאריך אחר, במלון השני.
את היומיים הנוספים ניתן לנצל עד ל־31.3.88.

המחיר לכל אחת משתי ההצעות
650 ש"ח לאדם בחדר זוגי כולל מע"מ.

לפרטים והזמנות:
נפטון - אילת - 059-79333
גלי כנרת - טבריה - 06-792331
מלונות נופש בישראל
מקבוצת הכשרת הישוב

רכבת ישראל

סגירת כביש מס' 4 דרומית לזכרון־יעקב

בימים 7.9 עד 9.9 תתבצענה עבודות שיקום מיפגש מסילת הברזל עם כביש מס' 4 דרומית לזכרון־יעקב
לצורך זה יחולו שינויי תנועה כלהלן:

ביום ב' 7.9 התנועה במקום תתנהל בנתיב אחד בלבד בין השעות 06.00 ל־15.00.

הכביש ייסגר לחלוטין לתנועה מיום ג' 8.9 בשעה 20.00 ועד יום ד' 9.9 בשעה 05.00.

שילוט מתאים בצמתי האזור ושוטרים יסייעו להפניית התנועה אל הכביש העוקף שבין בנימינה לזכרון־יעקב.

הנהלת רכבת – ישראל

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למדעי החברה

קרן מלגות על שם סלמה פיצ'וטו לשנת הלימודים תשמ"ח

קרן המלגות על שם סלמה פיצ'וטו מכריזה על חלוקת מלגות לתלמידי הפקולטה למדעי החברה באוניברסיטה העברית לשנת הלימודים תשמ"ח.
הקרן מיועדת לתלמידים הלומדים לקראת התואר מוסמך תכנית לימודים מלאה ומתעדים להשתלב באחד מתחומי השירות הציבורי. עדיפות תינתן לתלמידים המתמחים במינהל ציבורי. (עפ"י בקשת מייסד הקרן תינתן עדיפות מסוימת לבני עדות המזרח).
קיימים שני סוגי מלגות:
א. מלגה בסך $850 לשנה (בשקלים) – המלגה מיועדת לתלמידים אשר ילמדו בשנת הלימודים תשמ"ח לקראת תואר מוסמך. ותלמידי שנה ב' אשר ילמדו בשנת הלימודים תשמ"ח לפחות בהיקף של 16 נ"ז.
ב. מלגה מוגדלת בסך $2500 לשנה (בשקלים) – מיועדת לעובדים בשרות הציבורי אשר סיימו לפחות שנת לימודים אחר לתואר מוסמך ואשר יהיו מוכנים לצמצם את משרתם ולהקדיש זמנם לסיום לימודיהם לתואר בשנת הלימודים תשמ"ח.

נוהלי הגשת הבקשות
הועדה תדון במועמדות למלגה על בסיס ציוני מועד א' וב' של שנת הלימודים תשמ"ז אשר יתקבלו עד מועד הדיון.
– עובדי השרות הציבורי יגישו בקשתם במזכירות הפקולטה למדעי החברה בצרוף המלצת נציבות שירות המדינה עד תאריך 18.10.87.
– תלמידים הרשומים ללימודי מוסמך ותלמידי מוסמך ימשו בקשותיהם למזכירות הפקולטה עד 30.9.87.
– תלמידים המתקבלים מאוניברסיטאות אחרות מתבקשים לצרף אישורי ציונים ואישור על קבלתם ללימודים. הועדה תדון רק במועמדים שהתקבלו ללימודים סדירים (לא כולל לימודי השלמה) ואשר הגישו כל אישורי הציונים הנדרשים.
– לקבלת טפסי הרשמה נא לפנות למזכירות תלמידים, בפקולטה למדעי החברה, הר־הצופים, אשנב בחדר 2713, בימים א'־ה', בשעות 11.00–13.00.
* המלגה כוללת פטור מלא משכר לימוד אך לא מהאגרה.

פרס קפלן
ועדת פרס קפלן | המכון לפריון העבודה והייצור | משרד העבודה והרווחה

פרס קפלן, תשמ"ז — 1987

הפרס הממלכתי בעד הישגים ייחודיים בהעלאת הפריון ובהגברת הייעול

ביום ראשון, י"ט באלול תשמ"ז, 13 בספטמבר 1987, ייערכו הטקסים הבאים:

* בשעה 16.30 – כבוד נשיא המדינה יערוך קבלת פנים חגיגית לחתני הפרס. במשכן נשיאי ישראל, בנוכחות שר העבודה והרווחה, מזכ"ל ההסתדרות ונשיא התאחדות התעשיינים.
* התכנסות החל משעה 16.00.
* בשעה 18.30 – במשכן הכנסת ייערך טקס ממלכתי להענקת התעודות והפרסים ע"ש אליעזר קפלן ז"ל, על ידי שר העבודה והרווחה, יו"ר הכנסת, חברי ועדת פרס קפלן, מזכ"ל ההסתדרות, נשיא התאחדות התעשיינים, אנשי ציבור ומוזמנים.
* התכנסות החל משעה 18.00.
* הכניסה לארועים באמצעות הזמנות בלבד.

לפרטים נוספים נא להתקשר למזכירות וועדת פרס קפלן, 03-430238, 03-430212

השנה הטיסה אל על 139,000 טון מטען בהשוואה ל־93,000 טון ב־1983/4.

הלב של ממר"א אל על

זה הרבה ואנחנו מתכוונים ליותר.

EL AL אל על

חדשות כלכלה

קונצרן כור מקים חברת השקעות חדשה שתגייס בבורסה 20 מיליון דולר

לחברה החדשה יועברו שמונה מפעלים רווחיים ★ בנק הפועלים קיבל פניה כדי שישמש חתם ההנפקה

מאת יהודה שרוני

קונצרן כור עומד להקים חברת השקעות חדשה, שנועדה לגייס בבורסה 20 מיליון דולר על ידי הנפקת מניות. מבנה החברה החדשה, וסכום ההנפקה הסופי שיגוייס באמצעותה, ייקבע סופית בדיונים שיתקיימו בימים הקרובים. בדעת ראשי כור להעביר לחברה החדשה מניות ב־8–10 מפעלים רווחיים, כדי להבטיח את הצלחת ההנפקה. המדובר במניות של חברות ריווחיות והבק טמבור, כרמל פלדו (שמניותיה כבר רשומות למסחר בבורסה של ניו יורק), ואגן כי־מיקלים (שמניותיה כבר רשומות למסחר בבורסה בת"א).

בקונצרן כור שוקלים הקמת חברת השקעות נוספת, אם יגיעו למסקנה כי גיוס ההון באמצעות חברה אחת בלבד יהיה בלתי אפשרי. כי הוא יכביד על המשקיעים בבורסה. בשנים האחרונות נמנע קונצרן כור לגייס הון נוסף במניות.

חתמי ההנפקה החדשה יהיו בנק הפועלים ובנק נוסף (ככל הנראה בנק לאומי). אנשי מחלקת ההנפקות של בנק הפוע־לים כבר קיבלו פניה בנידון הם החלו לטפל בהנפקה. במקביל, ממשיכים ראשי כור בבדיקת האפשרות לגייס הון במניות ייעודיות באמצעות כור תעשיות. שהיא חברת האם. גיוס ההון בדרך זו הוא מסובך, מכיוון שכ־הן המניות של החברה סוגי מניות רבים וכונים, והיהדם כרוך בבעיות משפטיות קשות.

ביטול הלביא עלול לפגוע במפעלים בכרמיאל ובמצפים

מאת נורית כהנא סופרת "הארץ"

ביטול פרוייקט הלביא מעמיד בסכנה את תעסוקתם של מאות עובדי מפעלי אלביט, ציקלון, ומתל"ם בכרמיאל. 130 עובדי אלביט כרמיאל, מתוכם 50 מהנדסים עשויים להיות מ־פוטרים כתוצאה מביטול הפ־רוייקט. גם המשך תעסוקתם של 40 אחוז מקרב עובדי "ציקלון" העוסקים בשיפוץ כנפיים ל־תעשיה האווירית אינו מובטח, אם התעשיה האווירית תעדיף למסור עבודות אלו לעובדיה. בנוסף לכך נשקפת סכנה לתע־סוקת 20 מעובדי ציקלון שעסקו ישירות בפרוייקט.

במצפים בגליל פעלו כמה חברות קבלנות מ־כנה בפרוייקט ועתה לא ברור עתידם של 30 מעובדיהם, תושבי המצפים.

מתוך 110 עובדי סימת בקרית שמונה, מפעל לעיבוד שבבים של לכור ־ 80 עסקו עד כה בעבודה הקשורה בפרוייקט. ב־אחרונה סופח המפעל למפעל מתל"ם כרמיאל, וסכנת הפי־טורים רובצת על המפעל ה־מאוחד.

יו"ר מועצת פועלי כרמיאל עזרא פיק מסר כי המפעלים במ־קום ייאבקו לקבלת עבודות חדשות במסגרת החלופות ל־לביא.

שכר הימאים הועלה ב־12.5%

הסכם עבודה חדש נחתם בוועד הפועל של ההסתדרות

מאת נורית כהנא

הסכם עבודה חדש לימאים שת־חולתו לאורך שנת הכספים 8/1987 נחתם בסוף השבוע בבית הוועד הפועל. ההסכם מקנה תוספת של 12.5 אחוז לשכר הי־מאים ־ הקצינים והדרוגים. התוספת חלה הן על כל מרכיבי השכר, וכן מרכיב המשכורות במ־טבע זר.

מזכיר איגוד הימאים שלמה אביטן מסר כי ההסכם הושג לאחר איחוד ותאום עמדות בין שני האיגודים המקצועיים, קציני הים והימאים הדירוגים, שבמשך שנים רבות פעלו בנפרד. באחרונה נוצר מחסור גובר בימאים בכל הדרגות. בקרוב יתווספו 4 אניות חדשות לצי הסוחר ה־ישראלי אשר יגדילו את הביקוש לימאים: שלוש בחברת הספנות של האחים עופר, ואחת בחברת האחים נקש.

שמחה שנקר התלונן על דיווח מטעה מאספת בל"ל

מאת אריה לביא

רואה החשבון שמחה שנקר, הגיש תלונה לבנק ישראל, לרשות לניירות ערך, לבורסה ולרשם החברות, על דיווח מטעה מאספת בעלי המניות של בנק לאומי שנערכה ב־1 ביולי השנה. הדיווח נמסר לרשות לניירות ערך ולבורסה לניירות ערך.

בתלונתו טוען שנקר שמתוך ארבע החלטות, שתיים לא דווחו כחוק (הדיווחים מתייחסים להחלטות על מינוי דירקטורים, שכר הדירקטורים, החזר הוצאות ודמי השתתפות בישיבות). כן טוען שנקר שהושמטו סעיפים מהדיווח ובכלל זה הצעת רואה החשבון יחזקאל פלומין, לכנס אספה של בעלי מניות כדי לתקן את תקנות הבנק, כך שלא יהיה צורך לשלוח מאזן לכל בעלי המניות. תקנה הקיימת אך לא מבוצעת.

שנקר מבקש שבנק ישראל, הרשות לניירות ערך והבורסה יבהירו אם על פי החוק ניתן לשלם לדירקטור בחברה הוצאות גלובליות וקבועות מראש שלא כנגד קבלות, כפי שנעשה בבל"ל, ואם התקיימה הישיבה של הדירקטוריון של הבנק ב־23 בינואר כדין. סופר "הארץ" מציין שבאספה זו צורפו לדיר־קטוריון בל"ל חלק מהדיר־קטורים החדשים בבנק.

בבל"ל סירבו להגיב על תלונת שנקר.

תביעה לשרי המשטרה והאוצר לשפר שכר קצינים בדרגות פקד ורב־פקד

ח"כ כהן: שכר קצינים בדרגת פקד, בשירות בתי הסוהר, נמוכות בכ־200 ש"ח משל בעלי דרגות נמוכות יותר

מאת צבי זרחיה

ח"כ רן כהן (רצ) תבע משרי המשטרה והאוצר לשפר את שכר קציני משטרה בדרגת פקד ורב־פקד. כהן טוען כי קיים עיוות בלתי מתקבל על הדעת בשכר הקצינים בדרגות הללו, דבר הגורם להם לסבל רב ומסב נזק רב למשטרה ולמוטיבציה של קצינים בעלי כישורים ונתונים טובים להמשיך ולשרת בשירות המשטרה.

ח"כ כהן אומר כי משכורותיהם של קצינים בדרגות פקד ב־משטרה, בשירות בתי הסוהר, נמוכות בכ־200 ש"ח ויותר ממשכורותיהם של קצינים בדר־גות נמוכות יותר. לדוגמה: פקד משתכר 1192 ש"ח ברוטו ל־חודש לעומת סמ"ר המשתכר 1405 ש"ח ברוטו לחודש. שכרם של קצינים בדרגת רב־פקד נמוך בשיעור שבין 150 ל־250 ש"ח לעומת שוטרים שאינם קצינים. משכורתו של רב־פקד הכוללת תמריץ ותוספת שיטור מגיעה ל־1314 ש"ח ברוטו, בעוד משכורת של רס"ר בדירוג 4 מגיעה ל־1494 ש"ח ברוטו. תופעה זו, מציין ח"כ כהן תגרום לאי רצון של שוטרים מוכשרים שאינם קצינים להתקדם לדרגות קצונה, שכן יחששו מירידת שכר משמעותית.

גובה המשכורות גורם להת־מרמרות רבה מאוד של קצינים בדרגות פקד ורב־פקד החשים מקופחים. ח"כ כהן תובע משני השרים למצוא הדרך לבטל העיוות בשכרם של קצינים בדר־גות אלו.

עורך את העמוד: חיים כל

היום מתחדשים הדיונים על גובה הפיצויים לעובדים

אהרון דברת: "רום כרמל" סגור ואין כל סיכוי לפתיחתו מחדש

מאת יהונתן שרמן

הדיונים בין הנהלת "אורדן" ונציגי עובדי מפעל "רום כרמל" על גובה הפיצויים שישולמו לעובדים המפוטרים, מתחדשים היום.

ביום ו' נערך הדיון הראשון בנושא זה בבית הארחה של ההסתדרות בזכרון יעקב, לאחר שהנהלת "אורדן" הבהירה לעובדים ולמשרד התעשיה המסחר כי אין סיכוי לפתיחת המפעל מחדש.

אהרון דברת

פער ניכר קיים בין עמדות הצד־דים. עובדי "רום כרמל" דורשים פיצויים על פי המפתח שנקבע ב"סולתם" הכולל פיצויים בגובה 230 אחוזים וכן מתן שכר לעובדים לעוד חודשים אחדים, נוסף לפיצויים בקרנות הפנסיה.

ההנהלה מציעה סכומים נמוכים בהרבה הדיונים היום נועדו לגשר על הפער בין עמדות הצדדים.

מיכאל תמרי, מנכ"ל "אורדן" מסר כי ההנהלה הציעה לעובדים לקלוט 40 מתוך 120 המפוטרים במפעלים אחרים בחיפה ובכרמיאל. אך עד עתה לא היתה היענות רבה להצעה.

אהרון דברת, מנכ"ל חברת "כלל" ש"אורדן" בבעלותה, מסר כי "כלל" נחושה בדעתה לסגור את המפעל. הוא ציין, כי הוא הבהיר עמדה זו גם לשר שרון בסוף השבוע בפגישתו עמו. דברת מסר, כי על מנת להרגיע את הרוחות הוא התחייב ש"אורדן" לא תוציא ציוד מהמפעל משך ימים מספר.

דברת ציין גם, כי הציע לשר שרון לבדוק את התוצאות התפעו־ליות של "רום כרמל" ואת ספריה. אך בדיקה כזו אינה קשורה להחלטת "כלל" לסגור את המפעל. לדבריו הפעילות הפוליטית סביב סגירת מפעל "רום כרמל" רק מגבירה את סבל העובדים.

"מדיניות דו־צדדית"

"אורדן" נאלצת לדבריו לצמצם את העובדים ב"רום כרמל" בגלל הקשאת שער הדולר, ואין היא יכולה להרשות לעצמה לסכן את תעסוקתם של 1,300 עובדי התשר לובה רק כדי לשמור על פרנסתם של כ־60 עובדים ב"רום כרמל". לדבריו, הממשלה לא יכולה לנקוט במדיניות דו צדדית שמצד אחד כולל קווים המקשים על היצוא ומצד שני דורשת כי המפעלים ישמרו על תעסוקה מלאה.

פעילות "אורדן" מתבססת על יצוא לארה"ב בשיעור משמעותי כיוון שהיא נאלצה למצוא שווקים חלופים לביקוש ממשרד הבטחון אשר קיצץ בהזמנותיו.

בבית הדין האיזורי לעבודה בחיפה:

כל אחד מהצדדים האשים את האחר בהתבצרות בעמדותיו

מאת נורית כהנא סופרת "הארץ" בחיפה

בית הדין האיזורי לעבודה בחיפה התכנס אתמול כדי לקבל עדכון על המשא ומתן בין הנהלת רום כרמל לבין העובדים. ההנהלה והעובדים באוזר הצהירו, כי מו"מ ביניהם לא הוחל וכל אחד מן הצדדים האשים את הצד שכנגד, בהתבצרות בעמדותיו.

העובדים ביקשו מבית המשפט כבר לפני שבוע, לקבוע כי מכתבי הפיטורין שקיבלו אינם תקפים, משום שהמכתבים נשלחו אליהם ללא מגע מוקדם עם נציגות העובדים בניגוד להסכם הקיבוצי.

השופט אליעזר כנפי דחה את טענת העובדים ואמר כי היה זה אינטרס של העובדים לפנות לוועדה פריטטית ולבוררות, וכי המצב העובדתי שנוצר הוא שהעובדים הם שלא מילאו אחר ההסכם הקיבוצי. לכן דחה השופט את תביעתם של העובדים.

מחזיק תיק המפעל במועצת פועלי חיפה, יצחק מסיקה, אמר בסיום הדיון כי כעת יפנו העובדים לוועדה פריטטית או לבוררות. וכי יבדקו דרכים נוספות להחזרת המצב לקדמותו.

לפני הדיון המשפטי סערו הרוחות בקרב עובדי רום כרמל כש־מנהל המפעל, דן אנטין, הגיע עם שלושה שומרי ראש שנשכרו על ידי חברה פרטית. הוא אמר שאינו חושש מציבור העובדים, אלא רק ממעטים העלולים לאבד את העשתונות בעקבות המצב שנוצר. עוב־דים שועמו על הופעת שומרי הראש, והוזקו על ידי חבריהם לבל יתקפו את המנהל.

מכשיר "לאמצטוף" הוצג ביום שישי בפקקי על ידי חברת מיצובישי שייצרה אותו בארה"ב ומשם הוא מיבאת אותו ליפאן. [illegible] המכשיר — כ־1400 דולר. בארה"ב נמכרו כבר כעשרות אלפים מכשירים כאלה (צילום: אי־פי)

תביעה למנות ועדה קרואה לרמת ישי

(ע). חמישה מתוך שבעת חברי המועצה המקומית של רמת ישי, נציגי כל שלוש המפלגות המיוצגות בה, ליכוד, מערך ורשימה מקומית, פנו בסוף השבוע אל הממונה על המחוז הצפוני במשרד הפנים, עמרם קלעג'י, ותבעו ממנו למנות במקום המועצה הנבחרת ועדה קרואה שתנהל את היישוב עד לבחירות.

סולל בונה יבצע המשך בניית פארק המדע בראשל"צ

מאת אריה לביא

סולל בונה חתם על הסכם לפיו ימשיך בבניית הפארק לתעשיות עתירות מדע בראשון לציון.

הפארק המוקם ע"י קבוצת משקיעים מדרום אפריקה בראשות פראנק גירון, עתיד להשתרע על 100 דונם ויכלול מבנים בשטח 120 אלף מ"ר.

המבנה הראשון ששטחו עשרת אלפים מ"ר מוקם בהשקעה של 4 מליון שקל וישלם באפריל 1988. המבנה השני שעל בניינו הוסכם עתה, יוקם תוך 14 חודשים על שטח של 8600 מ"ר בהשקעה של 4 מליון שקל.

בקו הבריאות

לשכת דובר קופת חולים הכללית והמוקד לחנוך לבריאות עורכים:

קו פתוח לבריאות הציבור

בנושא:

הורים במתח עם גיוס ילדיהם לצבא

דאגנות יתר וכיצד משתחררים ממתח מיותר

צוות מומחים ישיב טלפונית לפניות השואלים במבצע מיוחד, שיערך, ביום שלישי, 8.9.87 בין השעות 16.00 - 19.00

רותי פוריסמן- פסיכולוגית
יחיאלה כרמון- פסיכולוגית
אורה זמיר- פסיכולוגית
אסתי הירשפלד- עוסי פסיכולוגית

טלפון 03-433500

שלך יוקר בריאות!

קופת חולים ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

הוקמה ועדה ב"תדיראן" לבדיקת מבנה שכר העובדים

דגש על שכרם של העובדים בגילים המתקדמים

מאת יהונתן שרמן

הנהלת "תדיראן" ונציגי עובדי חטיבות הקשר ומערכות החליטו על הקמת ועדה מיוחדת שתבדוק את מבנה שכר העובדים ותגבש את מסקנו־תיה בכשבועיים.

הקמת ועדה זו מהווה פריצת דרך בתחום יחסי העבודה ב"תדיראן", שכן היא תאפשר לעובדים שינוי מהותי של מבנה השכר בחברה.

העובדים דורשים כי יורחב בסיס השכר המשמש להפרשות לקרנות הפנסיה והפיצויים, כך שיכלול גם את מרכיבי השכר הנלווים דוגמאת החזקת רכב, המהווה כמחצית שכרם.

הנהלת "תדיראן" סירבה עד כה לדון בנושא זה, אך כעת הסכימה לבחון מחדש את עמדותיה, עם פתיחת המשא ומתן לקראת הסכמי השכר החדשים שתוקפם מינואר 88'.

הועדה המשותפת תבדוק במיוחד את מצבם של העובדים העומדים לפני פרישה ותנסה למצוא דרך להרחבת תקבולי הפנסיה שלהם בעתיד.

המרכז החקלאי ייאבק למנוע ביטול הפטור ממס על יחידים

(ע). הצעה לבטל את הפטור ממס הכנסה בגובה 7.5 אחוזים במס על יחידים שנידונה בוועדה לרפורמה (ועדת ששינסקי) עלולה לפגוע באלפי מתיישבים, ביותר מ־250 ישובים בגבולות — אמר בסוף השבוע מזכ"ל המרכז החקלאי, שמחה אסף, בדיון שנערך במרכז החקלאי.

הוא אמר, כי ביטול הפטור עלול להחליש עוד יותר את כוח עמידתם של המתיישבים בישובי הספר והעימות.

הוחלט כי המרכז החקלאי יפעל בכל דרך אפשרית לסכל אפשרות של פגיעה נוספת באוכלוסיית איזורי הספר.

רוב חברי הוועדה המייעצת לביטוח — מונו מחדש

מאת אריה לביא

שר האוצר משה נסים מינה מחדש לתפקידם את רוב חברי הוועדה המייעצת לביטוח. לגוף זה סמכויות נרחבות בכל הקשור לקבלת הב־רעות בענף הבטוח ובכלל זה הפסקת פעילותן של חברות ביטוח.

בראש הוועדה ימשיך לעמוד המ־פקח על הביטוח יהודה דרורי. חברים שתוקף מינויים חודש, מ־ספטמבר, הם רואה החשבון ישראל שטראוס, גדליה רכטר שעמד בראש לשכת סוכני הביטוח וצבי הרמוני העומד בראש החברה לביטוח נזקי טבע. שני חברים, עוזי לוי מנכ"ל חברת מגדל ורואה החשבון יעקב דרורי, מונו עוד לפני כן. בוועדה היה גם רואה החשבון שמאי שמעונוביץ, אך הארכת תוקף המינוי שלו עדיין נשקלת על ידי השר ניסים.

נפטר רוני שלם

מאת עדנה ארידור

יו"ר הוועד הארצי של עובדי המנהל והמשק של קופת חולים, רוני שלם, נפטר בשבת, מהתקף לב. רוני שלם ז"ל היה בן 57 במותו. יליד עיראק, ממניחי היסוד לעליה הבלתי לגלית מארץ זו. נעצר מספר פעמים עקב פעילותו ונמנה עם אסירי ציון מארץ זו.

הוא השאיר אשה, בן ובת ואם.

בשנתיים האחרונות עמד רוני שלם בראש המאבק לשיפור שכרם ותנאי עבודתם של עובדי המשק והמנהל במוסדות הקופה.

סקירת בנק גדול: רמת השערים בשוק המניות הינה סבירה להשקעה

ההערכה — על רקע התוצאות העיסקיות החיוביות של פירמות רבות

מאת יהודה שרוני

רמת השערים הנוכחית בשוק המניות היא סבירה להשקעה, בהת־חשב בתוצאות העיסקיות המשופרות המתפרסמות בימים אלה, נאמר בסקירת אחד הבנקים הגדו־לים שהועברה ליועצי ההשקעות של אותו הבנק. כותבי אותה סקירה ממשיכים ומציינים כי ניתן לצפות בתקופה הקרובה לאווירה חיובית, מתונה וסלקטיבית בשוק המניות.

הגורמים העיקריים שהביאו בי־מים האחרונים לשיפור האווירה בבורסה הם ביטולו של פרויקט הלביא, והשיפור בתוצאות העיס־קיות. כלכלני הבנק סבורים כי השיפור בתוצאות נובע הן מהגדלת חלקו של הרווח הגלמי במחזור המכירות כתוצאה מתהליכי התייע־לות ועצירת האינפלציה, והן כתוצאה מהרפורמה במס ההכנסה.

סוחרי בורסה אחרים קראו לציבור הרחב לשקול היטב את צע־דיו לפני קבלת החלטת השקעה. להערכתם, שוק המניות עדיין לא התייצב באופן סופי, ועובדה שזרי־מת הכספים לקרנות הנאמנות המתמחות במניות עדיין לא התחדשה. בבורסה סבורים כי ריבוי ההנפקות במחירים הנמוכים מתחת למחירי הבורסה, עשויה למשוך את שוק המניות כלפי מטה.

איל הון יהודי קנה את רשת "הילטון"

מאת שאול צדקא

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). איל ההון היהודי סיריל שטיין, בעל רשת המלונות ובתי ההימורים הבריטית "לדברוק", קנה את רשת המלונות "הילטון" בברי־טניה וב־42 מדינות אחרות, בעסקה ששוויה יותר ממיליארד דולר.

שטיין, פעיל בקהילה היהו־דית, תומך עקבי בישראל ותורם קבוע למגבית. יוסיף, עקב העיסקה, לממלכתו 40,000 חדרים, ובבעלותו יהיה גם "היל־טון רעמסס" בקהיר.

טיסה שבועית מס' 5 של קל"מ — החל מחורף 86/7

מאת א. קרן

מספר הטיסות השבועיות בקו תל־אביב־אמסטרדם שתפעיל קל"מ בחורף יגדל מארבע לחמש ־ מסר מנכ"ל חברת התעופה ההולנדית בישראל, פרד בורס, עם גידול בביקוש לטיסות החברה.

קל"מ מפעילה בקו לישראל מטוסי "איירבוס" איי־310 בעלי 205 מקומות ישיבה (185 מקומות במחלקת התיירים ו־21 מקומות במחלקת העסקים). הנוסעים הממשיכים ליעדים אחרים נהנים מאפשרות שימוש במסוף הנוסעים שבנמל התעופה סכיפול של אמסטרדם למעבר ממטוס למטוס ללא צורך בהחלפת מסופים. סכיפול נבחר במשאלי דעת קהל כנמל התעופה הטוב שבעולם זה כמה שנים.

מתקבלות הזמנות
ללוח כל העיר
02-247118
לבעלי כרטיס אשראי
ויזה וישראכרט

לאהרון ולינה קסטרו

שפע ברכות
לפתיחת מפעלכם החדש
עלו והצליחו!

מאחלים:
יעל ומיכאל מאור
ועובדי המשרד

מערכת אישית יבמ/2
עכשיו בישראל

למערכת האישית יבמ/2 תכונות יחודיות רבות, ביניהן:

■ חיבוריים ליחידות נלוות רבות בנויים במערכת. ■ זכרון עד 16 מיליון בתים. ■ תקליט קשיח בתכולה של עד 230 מ' בתים. ■ תקליט אופטי חד־פעמי המכיל עד 200x8 מ' בתים. ■ גרפיקה וטקסט באיכות גבוהה - עד 256 צבעים בו־זמנית. ■ שילוב ברשתות תקשורת לסוגיהן. ■ בסיס לישומים גדולים ומתוחכמים.

פרטים והדגמות אצל המשווקים המורשים של יבמ
לקבלת שמותיהם טלפון 03-618500

IBM יבמ

ורשבסקי פרילינג דובר

הארץ

יום א' י"ב באלול תשמ"ז
6 בספטמבר 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל-אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 610012 — טלקס 33748

ירושלים: רחוב ההבצלת 2 טל' 224245-6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 661166-8, ת"ד 5259 מיקוד 31052

מו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל-אביב
העורך: גרשום שוקן עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה ורדי, גדעון לוי

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי-יד
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

אין להסעיר את הרוחות

ראש הממשלה יצחק שמיר אמר בסוף השבוע כי לא יביא היום את עניין הלביא להצבעה חוזרת בישיבת הממשלה, עם זאת לא הוציא מכלל אפשרות שהצבעה כזאת תתקיים בישיבה אחרת. לדבריו, "אי אפשר לומר כי נסתם הגולל על הלביא, אנו משתדלים לתקן את המעוות".

עקרונית חוקית אין מניעה שהממשלה תדון ותצביע מחדש בנושא שלגביו קיבלה החלטה, וכבר היו דברים מעולם. אולם דיון מחדש בהחלטת ממשלה שהתקבלה כדת וכדין אפשרי רק אם התמלאו תנאים מסויימים: נוצרו נסיבות חדשות, או שהתגלו נתונים שלא היו ידועים, או שחל שינוי מהותי בעמדותיהם של חברי ממשלה.

אף לא אחד מהתנאים האלה אינו מתקיים בפרשת הלביא, ואין גם כל סימן שתנאי אחד או יותר מהם עומד להתקיים בעתיד.

דיון מחדש בהחלטת ממשלה במגמה להפכה על פיה צריך להיות דבר תדיר ונדיר. ככלל, על הציבור להתרגל לכך שהחלטה שהתקבלה בממשלה, כדת וכדין, מופעלת ללא שהיי פהיי, גם אם קיים מיעוט גדול שהתנגד לקבלתה. לא ניתן לתאר סדרי ממשל ומינהל תקינים על בסיס אחר.

ההצהרות של ראש הממשלה על האפשרות של דיון מחודש מזיקות מכמה בחינות. ראשית — הן מעוררות את הרושם בציבור שהחלטות הממשלה אינן סופיות.

שנית — הן עלולות לגרום רחוות ושיבושים בדרגי הביצוע, על רקע הנוהה שיחול שינוי בהחלטה. שלישית — ועיקרית: הן מעוררות תקוות שווא בלב עובדי התעשייה האווירית, כאילו ניתן עדיין להעביר את רוע הגזירה, וכל מה שדרוש הוא להפעיל עוד קצת לחץ באמצעות איומים והפגנות.

ראש הממשלה סייג אמנם את הצהרתו בעניין "תיקון המעוות" בכך שנהוטים "תנאים מתאימים", לשינוי ההחלטה, אבל האפקט הכללי של דבריו עשוי לגרום את המשך סערת הרוחות בקרב עובדי התעשייה האווירית. לא זה הוא תפקידו של ראש ממשלה בעת כזאת, אלא היפוכו: להבהיר לציבור עובדי התעשייה האווירית כי ההחלטה היא סופית, כי אין סיכויים לשנותה וכי מוטב שכל הנוגעים בדבר יתנו עכשיו את דעתם לעניינים החשובים באמת — כיצד לבצע את השינויים הנדרשים בעדיפויות התקציביות של צה"ל תוך מיזעור הפגיעה בעובדי התעשייה האווירית והקלת תקופת המעבר.

פסילת איזכור לאומיות

מאת סופר "הארץ" בלונדון

דייויד אינגליש, עורך הדיילי מייל, התנצל על שפורסם בעמוד הראשון כתבה על שוד הכספות הגדולות תחת הכותרת "הקשר הישראלי" ולידה הדפיס את הדגל הכחול-לבן.

תלונה על כך נמסרה למועצת העיתונות על ידי גוף המטיף לקירוב בין נוצרים ליהודים ונאמר בה כי בכתבה לא היתה התייחסות ללאומיותם של השודדים אחרים באותו שוד. כמו כן הועלתה הטענה כי אחד משני השודדים (ישראל פנקס, השני הוא אלי אפרתי) עזב את הארץ לפני 25 שנים ואינו יכול להקרא "ישראלי".

עורכי העיתון הבריטי התנצלו מייד ואמרו להנהגתם כי השימוש בדגל הישראלי היה רק לצרכים גרפיים. לפני שבועיים הם התנצלו שוב, על השימוש בביטוי "כושר נוספים", לתיאור מעורבותם של בנקאים שחורים בהונאה בכספת "בגנב" אשר הסעיפה את המבוגרת של לב' ריח.

הכדור במגרש האמריקאי

ואשינגטון לא קיימה הבטחות שנתנה לישראל בנושאים של סיוע צבאי

מאת זאב שיף

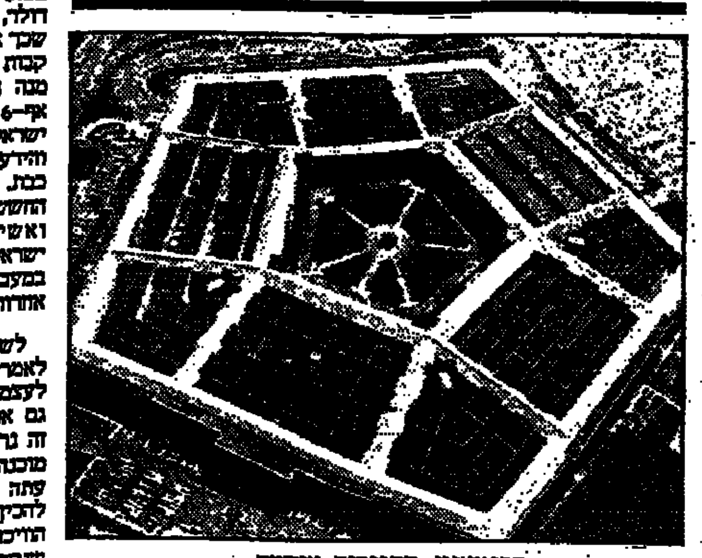

הפנטאגון: התנגדות עיקשת

בצדק טענו הבקיאים ביחסי ישראל-ארה"ב כי אילו היה נמשך פיתוח הלביא היה מרף המלצותיו המפורשות של הממשל האמריקאי, כולל ידידים כג'ורג' שולץ, היה הדבר מעיב על יחסים אלה. בוואשינגטון היתה נוכחת בוודאי התחושה כי אנו מתייחסים לכספי משלמי המיסים האמריקאים כאל כסף קל. משנפלה ההחלטה כפי שנפלה, נמצא עתה הכדור במגרש האמריקאי. יכולת הספיגה של ההחלטה הבאבת, וקצב ההתאוששות מפרשת הלביא, תלויים הרבה בכוונתה של ואשינגטון לסייע לישראל בעניין זה. אם תסתפק ואשינגטון בהבטחות שלא ימומשו, או יוממשו רק בחלקן, כפי שכבר קרה, תהיה לדבר השפעה שלילית על טיב היחסים בין שתי המדינות. ההתייחסות הישראלית ל"עצות אמריקאיות" תהיה חשדנית ושלילית מלכתחילה.

בוויכוח על הלביא השמעו האשמות (מפי השר שרון, לדוגמה) כי ההחלטה לחסל את הפרויקט נעשתה בהשפעת זרים. הדבר על כניעה לזרים. נאמר עוד כי דאגתה של ארה"ב אינה נתונה בעניין זה לביטחונה של ישראל, אלא קודם כל לחיסול מתחרה־כבוח של התעשייה האווירית האמריקאית. בעלי טענות אלה יתחזקו אם ואשינגטון לא תקפיד הפעם לממש, ובהקדם, את הבטחותיה לישראל, האם לא תבין כי הוויכוח בישראל אינו רק על עתידו של מטוס. זה מכבר הפך הדבר לוויכוח פוליטי בין שני הגושים המפלגתיים הגדולים וישמש בוודאי נשק בבחירות הקרובות.

פרשיות תמוהות סביב ה"כפיר"

אותן ההבטחות האמריקאיות שלא מומשו קשורה במטוסי ה"כפיר" שהוחכרו לצי האמריקאי. זו פרשה מוזרה של סחבת המתחילה בדרגים גבוהים ונמשכת בעיסיות טורפד מצד פקידים אמריקאים בדרגי־הביניים. תחילה הועברה הקבוצה הראשונה של מטוסי "כפיר", 12 במספר, למארינס. באחרונה, למרות שלא מומשו ההבטחות, העבירה ישראל את הקבוצה השנייה לבסיס אחר בארה"ב. לישראל הוסבר כי לצי האמריקאי אין אפשרות לשלם במזומן בעבור המטוסים. סוכם כי בתמורה להחכרת ה"כפיר" יחכיר הצי ציוד לחימה אחר לצה"ל. בתחילה הודבר על החכרת מסוקים, ואז התברר כי בכוונת האמריקאים לבקש מישראל מיליון דולר בעבור כל מסוק מוחכר. לאחר מכן הודבר על החכרה של מנועי מטוסים בתמורה לכפירים. אך הכל נשאר במסגרת דיבורים, למרות שניתן היה להקל כאן בקלות ובמזומן על ישראל.

גם הבטחות אחרות עלו בעשן. לפני כשנה הודיעה ישראל לפנטגון כי בכוונתה לפנות לידידיה בקונגרס, על-מנת שיעבירו בחקיקה כי הממשל יקל על ישראל ברכישת מערכות-נשק תוך ויתור על הוצאות הפיתוח של מערכות אלה. נציגי הפנטגון כעמו על עצם ה[illegible] ישראל [illegible] הסכימה לדחות את הגשת הבקשה. ההבנה היתה כי בתמורה יקל הפנטגון על ישראל למכור מטוסי "כפיר" להונדורס. מהבטחה זו לא יצא דבר, משום שבמקביל עודדו תעשיות אמריקאיות להבטיח להונדורס הקלות מרחיקות-לכת אם ירכשו מטוס אמריקאי במקום ה"כפיר".

הבטחה לא־כתובה אחרת היתה קשורה בהחכרת ציוד אמריקאי מסוגים שונים לצה"ל, בלא כל קשר ל"כפיר". קיים סידור כזה לגבי מדינות נאט"ו, כשמחכירים ציוד מיושן לצבאותיהן. הדבר היה יכול להקל ביותר על תקציב צה"ל. גם מעניין זה לא יצא דבר.

מה לבקש מארה"ב?

בפני מערכת הביטחון עומדת עתה השאלה, מה לבקש מארה"ב ובאיזו עדיפות, על-מנת להקל על המשבר שבא בעקבות חיסול פרויקט הלביא. ברור שלא די במה שהובטח לשר רבין בביקורו האחרון בוואשינגטון. אז נאמר לרבין כי יגדילו את סכום ההמרה מדולרים לשקלים מתקציב הסיוע הצבאי, מ־300 ל־400 מיליון דולר בשנה, וכי הסכם רכישת-הטומלין של ארה"ב מישראל (אופסט) בסכום של 150 מיליון דולר לא יבוטל השנה כפי שתוכנן אלא יוארך בשנתיים. זה הישג מכובד, אך מוגבל בעניין זמני. נראה לי כי במקום ראשון צריכה לעמוד הבקשה להשיג ויתור על הוצאות הפיתוח ממחיר מערכות-נשק שאנו רוכשים בארה"ב. אותה בקשה שהוסכמנו לפני שנה לדחותה על-פי בקשת הפנטגון. הסכמה בעניין זה תחסוך לישראל כסף רב, שיאפשר מימוש פרויקטים חליפיים. יהיה גם בכך תקדים חשוב לעתיד.

התנגדות הפנטגון בעניין זה היא עיקשת. הסיבה היא שכסף זה בא ישירות מ"כיס" של הפנטגון. ראשי הפנטגון מודים כי [illegible] אך להרחיבו מעולם לא ניתנה הקלה כזו כאשר רוכשים את מערכות-נשק מכספי הסיוע הצבאי האמריקאי. המדינות האחרות שמקבלות את ההנחה משלמות מכיסן ולא מכספי משלם המיסים האמריקאי. הקלה אחרת על ישראל, גם היא מכספי הפנטגון, יכולה לבוא על-ידי צמצום הוצאות האדמיניסטרציה מכל עסקת-נשק שעושים בארה"ב. הוצאות אלה מגיעות לכ־5% מהעסקה, ואם מדובר בעסקה גדולה כמו זו של מטוסי אף־16, המגיעה למיליארד דולר, אזי החסכון הוא עצום. ודאי שכך אם ישראל מתכוונת עתה, בעקבות ביטול פרויקט הלביא, לרכוש מנה נוספת, שלישית, של מטוסי אף־16. אל אלה מצטרפות בקשות ישראליות ישנות בתחום הרישוי והידע הטכנולוגי, שוואשינגטון מעכבת. אך במקרה זה בעיקר בגלל החשש של השיפת סודות. אם תלך ואשינגטון בעניין זה לקראת ישראל, היא תוכל להקל עליה מאוד במעבר הקשה מהלביא לתוכניות אחרות.

לשם הכנתה של רשימה מפורטת לאמריקאים, על ישראל לקבוע לעצמה לא רק מה שהיא רוצה אלא גם את רשימת העדיפויות. בעניין זה נראה כי מערכת הביטחון אינה מוכנה כראוי. העובדה שצה"ל זקוק עתה לעוד מספר שבועות על-מנת להכין רשימה זו, מעידה על כך. הוויכוח במערכת הביטחון על מה שנקרא — בטעות, לדעתי — "חלופת צה"ל", עדיין לא סוכם והרשימה לא גובשה סופית. האמריקאים, שרוזו עד עתה את הפגישות בוועדה המשותפת לנושאים צבאיים-פוליטיים, כבר החלו לדחוק בנו לקיים בהקדם פגישה כזו. בישראל, לעומת זאת, דורשות הכנות גדולות כדי להיות מוכנים לפגישה שתתקיים אולי בסוף החודש.

היהודים והקול הקאתולי

שני מנהיגים יהודיים מסבירים את "פגישת" הפסגה עם האפיפיור ברומא, דוחים בכעס ביקורת ישראלית, ומזכירים את חיוניות תמיכתם של הקאתולים בארה"ב לישראל וליהודים

מאת יואב קרני

ניו יורק

ביום חמישי יבוא האפיפיור יוחנן פאולוס השני לארה"ב. 20 מיליון דולר תשלם הכנסיה הקתולית להסיע אותו על פני שבע ערים, ולהציג אותו לעיני 53 מיליון קתולים אמריקאים. בימים האחרונים ניסתה אמריקה להזכיר לעצמה, שהאפיפיור מגיע אל העולם החדש בעיקר כדי לפגוש את חברי כנסייתו. אין הוא בא לכאן בעיקר כדי לפגוש את היהודים, או לדון במצוקותיהם.

התזכורת הזאת היתה נחוצה לאחר כמה שבועות אינטנסיביים מאד, שהתחילו ערב פגישת האפיפיור עם נשיא אוסטריה: נמשכו אגב איומים של הממסד היהודי להחרים את האפיפיור במהלך ביקורו בארה"ב: הסתיימו בשבוע שעבר בפגישה הדרמטית, במעון הקיץ של האפיפיור, סמוך לרומא.

כמה דוברים יהודים מרכזיים בארה"ב מתרעמים, לפעמים במידה גדולה של מרירות, על האופן שבו הצטיירה בישראל הפגישה ברומא. אחד מהם, הרב מארק טננבאום, מראשי "הוועד היהודי האמריקאי", שנכח בפגישה, אמר בראיון טלפוני: "מה שאנחנו עשינו ברומא היה קידוש השם, ומה שעשו מבקרינו (בישראל) היה חילול השם... מגונה מבחינה מוסרית".

אברהם פוקסמן, המנהל הארצי של "הליגה נגד השמצה" של בני ברית", אמר: "בישראל אומרים עלינו, שיש לנו 'מנטאליות של גלות', אבל התגובה בישראל היא חלק ממנטאליות גלות ישראלית".

דברים קשים. ביחוד כאשר הם באים מפי שני אישים יהודיים, שיש להם מוניטין מובהקים של תמיכה בישראל והגנה על עניינה. שניהם התלוננו על אי־הבנה ועל אי־התחשבות של ישראלים ברגישויות של יהודי ארה"ב. מר פוקסמן אמר: "בישראל אין מעריכים את הצורך בדו-שיח בינינו ובין הקאתולים. בעיני ישראלים, אין בזה בכלל צורך. ומבחינתם הם צודקים, כי בישראל אין קאתולים, ואין צורך בדו-שיח עם קאתולים. בעיני ישראלים אנחנו 'הולכים אל הפריץ'".

"אם נכון שהגלות שלילית, וש'גלות' היא מלת-גנאי, והדבר היחיד החשוב הוא להשיג את הכרת הכנסיה בישראל — כי אז באמת אין בזה צורך", המשיך מנהל הליגה נגד השמצה. "אבל ההצהרות האלה הן עדות מצערת של קוצר-ראייה בישראל. טיפוח היחסים בין אחת הדתות הגדולות בעולם, הקאתולית, ובין אחת הדתות העתיקות בעולם, היהודית, חשוב לקידום הבנה ולמלחמה בקנאות השוכה".

סכנה ממשית

הרב טננבאום, המעיד על עצמו שהוא לוחם זה 25 שנה לשיפור יחסי יהודים וקאתולים אומר, שהתגובה היהודית בפרשת ולדהיים התחילה לסכן סכנה ממשית את יחסי היהודים והקאתולים בארה"ב. הוא מזכיר סקר דעת קהל שנעשה באיזור ניו יורק — אחד המרכזים הקאתוליים הגדולים בארה"ב — שהראה כי 56 אחוז מן הנשאלים התייחסו באיבה אל תגובת היהודים כלפי פגישת האפיפיור עם נשיא אוסטריה.

הרב טננבאום, העומד בראש המחלקה ליחסים בין-לאומיים של הוועד היהודי האמריקאי אומר, שבעשרים השנה האחרונות התחולל שינוי "ענקי" בגישת הקאתולים כלפי היהודים, בעידוד ההיראר־כיה של הכנסיה. ההסלמה בהיסטוריה היהודית נגד האפיפיור עוררה "סכנה שיאבד מה שהושג".

"בישוף קאתולי ידוע באמריקה", מספר הרב טננבאום, "אמר לי ברומא: 'אנחנו מבינים את תגובתכם בעניין ולדהיים, אבל הדי לא יעלה על הדעת שאתם תלקו את האפיפיור ותלקו את הכנסיה'. קאתולים רבים, גם אינטליגנטים, אמרו: 'זה פשוט בלתי נסבל, את מי הם חושבים לעצמם'. עניין אחד היה בעיניהם התגובה היהודית לעצם פגישת האפיפיור עם ולדהיים — ועניין אחר היה הביקורת הנמשכת על האפיפיור כראש הכנסיה הקאתולית".

הרב טננבאום נותן את הפירוש הבא לתגובה הקאתולית העממית, אשר השתקפה בסקר דעת קהל של העתון 'ניוזדיי', היוצא בלונג-איילנד שבמדינת ניו יורק: "הם ראו את ביקורתנו בחינת 'היהודים תוקפים את שליחו של ישו'. עלה פתאום הדימוי של היהודים צולבים את שליחו של ישו".

"אשליה, הוצפה, אי הבנה"

כאשר נשאל הרב טננבאום אם אין דבריו משקפים בעצם את תחושת אי-הביטחון של יהודי אמריקה, המוזכרת מדי פעם על ידי מבקרים ישראלים, הוא השיב: "זו אשליה, זו חוצפה, זו אי-הבנה של המציאות ההוכחתית". 53 מיליון קאתולים באמריקה, הוא הזכיר, "הגיעו למעמד חברתי, כלכלי ופוליטי בארה"ב, הדומה למעמד שהשיגו היהודים. הקאתולים באמריקה הם מרכיב מכריע בחשיבותו. תמיכתם חיונית לחלוטין לאינטרסים שלנו, גם לאינטרסים של ישראל, גם לאינטרסים של יהודי ברה"מ. אין אנחנו יכולים ליצור תחושת ניכור אצל ציבור כזה.

"אילו המשכנו את המערכה נגד האפיפיור, היינו מתחילים לאבד את תמיכתם: הן בפוליטיקה, הן בכלי התקשורת, והן באינטליגנציה". הרב טננבאום המשיך: "אני שותף עכשיו למאמץ לקיים את הרמה הנוכחית של הסיוע הבין-לאומי של ארה"ב. הסיוע הזה קוצץ השנה ב־50 אחוז, בגלל חקיקה של הקונגרס להגבלת הגרעון בתקציב הפדראלי. ישראל פטורה מן הקיצוץ, בשעה שארצות כמו טורקיה, יוון, ספרד ואיטליה נפגעות". ספרד ואיטליה הן ארצות קאתוליות, ובארה"ב יש שדולה אתנית חזקה באר של יוונים. "כמה זמן אתה חושב יוכל המצב הזה להימשך, אם ייגרם ניכור אצל חלק גדול מדעת הקהל. האם תוכל ישראל להסתדר בלי הסיוע האמריקאי? בוודאי שלא. ובמלה 'אמריקאי' אתה צריך לכלול את כל האמריקאים, 53 מיליון קאתולים אמריקאים, וגם 50 מיליון אוואנגליסטים אמריקאים".

אברהם פוקסמן ומארק טננבאום מדברים על "פריצת דרך" ביחסי היהודים עם הכנסיה. מר פוקסמן אומר: "אני מסכים, כי כל זמן שלא תוכר ישראל, לא יהיו יחסים נורמאליים. אבל איוולת היא להגיד, שלא יהיו שום יחסים". הרב טננבאום מתאר את הפגישות ברומא "מן הימים החשובים ביותר" בתולדות היחסים בין יהודים לקאתולים.

ביקורת קשה על פגישות רומא באה משני קצוות של הקהילה היהודית בארה"ב. קול קצת בלתי-צפוי בקע מגרונו של מייקל לרנר, עורך הרבעון היהודי השמאלי "תיקון". הוא תיאר את השיחות עם האפיפיור כ"אורגיה של כניעה" מצד הממסד היהודי. מר לרנר מאשים את הממסד, ש"סיפק עלה-תאנה לאפיפיור, להלבין אותו מן הפקר".

המשפטיזציה: דוגמא נוספת

שר הקליטה אינו זקוק להכרעת היועץ המשפטי לממשלה בנושא ההפלייה

מאת אמנון רובינשטיין

היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, הוציא חוות־דעת חשובה בעניין שוויון הזכויות של כל אזרחי המדינה. עיקרו של דבר הוא, שמשרד הקליטה נותן סיוע מסויים לאזרחים חוזרים וכי על-פי הוראות פנימיות ניתן סיוע זה רק לאזרחים יהודים. היועץ המשפטי, בצטטו הלכות של בית-המשפט העליון, קובע את מה שצריך היה להיות ברור לכל: משרד ממשלתי, המוציא כספי מדינה ומעניקם לאזרחי ישראל, חייב לנהוג בשוויון כלפי כל 'אזרחי המדינה, ללא הבדל מוצא, דת וגזע.

בכך בא משנה על תיקונו. אם כי שורש הרע אינו נעוץ בפגם זה או אחר אלא בעצם חלוקת כספי ציבור על־פי שיקול־דעת מינהלי, בלא שחוק של הכנסת יקבע אמות-מידה כיצד לחלק את הכסף. אני מקווה שיום אחד יושם קץ לנוהג משיחיית־מידה זה, ואם לא תעשה את הכנסת, אולי — כך יש לקוות — יבוא מעות על תיקונו בבית־המשפט העליון.

כך ראוי אנו, גם בפרשה זו, כי החלטות פוליטיות עקרוניות מועברות להכרעות שיפוטיות. מדוע בכלל, חייב היה היועץ המשפטי לממשלה להתערב ולהורות לשר יעקב צור להפסיק את הנוהל המפלה ולקיים אחר האמור בהכרזת העצמאות בעניין שוויון זכויות של כל הישראלים? מדוע צריך היה להמתין חצי שנה להתדיינות המשפטית בין היועצים המשפטיים של היועץ המשפטי לממשלה והיועצים המשפטיים של משרד הקליטה? איזו סוגייה ליגליסטית סבוכה היתה כאן?

אני פניתי לשר יעקב צור, וסברתי לתומי כי מרגע שאפנה תשומת־לבו לאפלייה, יורה לבטלה. בסופו־של־דבר, השר צור הוא גבור ציבור, איש התנועה הקיבוצית, חבר במפלגה סוציאליסטית. מפלגה זו פנתה לציבור עם מצע של שוויון זכויות מלא, פנתה לבוחר הערבי על סמך מצע זה, שהיה מלווה בכבילי בהבטחות [illegible] וגם קיבלה כ־60 אלף קולות ערבים בבחירות לכנסת. למעשה, השר צור יושב בממשלה על־סמך קולות אלה, שכן בלעדיהם לא היה סיכוי להקים ממשלת אחדות לאומית על בסיס של שוויון בין שני הגופים. לשם מה זקוק היה לייעוץ משפטי בעניין, שכל כולו עקרוני ופוליטי במובן העמוק ביותר של המלים? האם אין זה ברור ומובן מאליו כי נציגי מפלגת העבודה מחוייבים לפעול על פי עקרונותיהם, מצעם והבטחותיהם לציבור בוחריהם? מי זקוק להכרעת יועץ משפטי זה או אחר? רק מי שאין לו עמדה עקרונית משלו.

* * *

בלית ברירה, טוב שהכרעות עקרוניות כאלה נתונות ברוח הדמוקרטיה הכרזת העצמאות בידי מוסדות משפטיים. אך אי־אפשר להתעלם מכך, שגם בעניין זה של משרד הקליטה, תהליך המשפטיזציה מעיד על חולשתו של מי שחייב לקבל הכרעות פשוטות וחורות כמו זו שהועברה להכרעת היועץ המשפטי לממשלה.

מספנה על פרשת דרכים

מאת יהושע גלבוע

קשה לתאר מצב, טוען מנכ"ל מספנות ישראל, שמדינה עם תנועת אוניות כה גדולה כישראל, לא יהיה לה בסיס לתיקון כלי שיט. כושר קיומה של המספנה אינו מותנה בעבודות ביטחוניות, אולם הצידוק העיקרי שלה הוא יכולתה לבצע אותן בשעת הצורך

מנכ"ל מספנות ישראל זאב אלמוג אמר, שאם לא תצא לפועל תוכנית בניית הכלים עבור חיל־הים, תהיה זו מכת מוות לחיל־הים. אני כשלעצמי, אמר, לא אראה יותר את מקומי במספנה זו. הבנתי את התפיסה של הכלים הללו ורציתי לראות אותם מתממשים. אין לי עניין לנהל מספנה גדולה במקום מספנה.

זאב אלמוג היה כשש שנים מפקד חיל־הים ומאז תחילת 1986, עם העברת מספנות ישראל לידי כונס הנכסים, נתמנה למנכ"ל המפעל. הוא מתייחס לתוכנית הצטיידות עבור חיל־הים הכוללת 4 סטי"לים מסוג סער 5 וכן 3 צוללות, במחיר כולל משוער של 1.4 מיליארד דולר.

לפי תוכנית זו ייבנו 4 הסטי"לים בארה"ב. צוללת אחת תיבנה כולה בגרמניה, שתי האחרות אף הן בחלקן הגדול בגרמניה, ואילו הרכבת הקטעים הפנימיים של שתי הצוללות הצ"ור, ייעשו במספנות ישראל. החישוב הוא לדבריו שכל 3 הצוללות על מערכות הלחימה שלהן צריכות לעלות יותר 650 מיליון דולר, מזה חלקה של מספנות ישראל 55–60 מיליון דולר, הרוב הגדול בהוצאות עבודה.

אשר לעתידה של המספנה, משר כבע אלמוג שיש לה זכות קיום, גם ללא המנת הכלים המלחמתיים. אך זאת בתנאי מפורש, שתפוקת העובדים בה תגדל במידה ניכרת ותתקרב למקובל במספנות המפותחות באירופה. כרגע ניתן לעשות זאת וזה מה שהוא מתכוון לעשות. הוא טוען כי בכל 27 שנות קיומה שררה אנרכיה במפעל והגיעה לשיאה בימי המנכ"ל הקודם. "לקראת בואי, הכל היה כמו משתקף", הוא אומר.

בבואו למספנה מצא, כי הוצאותיה מגיעים לכדי 44 מיליון דולר, ובם הגדול לממשלה, לאחר שבמשך שנתיים וחצי (עד ספטמבר 1983) כילה המפעל עתודות בסך 32 מיליון דולר שנצברו בתקופת הגיאות שלו כשבנה כלי מלחמה. מאז שנתמנה למנכ"ל, השקיעה הממשלה בהבראת המפעל 43 מיליון ש"ח, או כ־100 אלף ש"ח לכל עובד.

מה אומרים אלה המביעים ספקות באשר ליכולת המספנה לפעול באורח רווחי והשוללים את חיוניותה למדינה. שתצדיק המשך הפעלתה על חשבון משלם המיסים?

המספנה בחיפה הוקמה כדי שתעסוק בבניית אניות לצי הסוחר הישראלי, אשר התפתח בקצב דראמטי הודות לכספי השילומים ולשם תיקון אניות. האמברגו הצרפתי דחפה גם לבניית כלי-שיט מלחמתיים.

מיד לאחר שהוקמה הסתבר לקברניטי המשק שהלקוח הפוטנציאלי הכמעט בלעדי שלה, חברת צים, יכולה לרכוש בחו"ל את אניותיה בזול בכמה עשרות אחוזים. לעומת עלות בנייתן בארץ, וכי רק הסובסידיה שמעניקות הממשלות בחו"ל בענף זה, המהווה בדרך כלל גם בסיס למפעלי עוד רבים, מתבטאות בכמה מיליוני דולר לאניה ממוצעת בגודלה. עליכן חוץ ממקרים יוצאי דופן, נרכשו כמעט כל אניות הסוחר הישראליות בחו"ל.

המעטות, שבע במספר, שנבנו בחיפה בסובסידיה ממשלתית, אף כי השתבחו באיכותן, נמסרו באיחור ניכר מאוד וגרמו הפסדים למספנה. לפי מה שמסר אלמוג ארכה בניית האניה הראשונה במספנה, מכלל סדרה של 4, יותר מ־850 אלף שעות עבודה, האחרונה 560 אלף, לעומת 300 אלף לאניה זהה בהולנד. בניית גוררת עבור רשות הנמלים ארכה 138 אלף שעות, בעוד שלדברי אלמוג אפשר היה לייצרה ב־74 אלף. היא טרם נמסרה בגלל חילוקי דעות, בין השאר, באשר לקנס שצריכה לשלם המספנה בגלל האיחור במסירה. ואילו גוררת עבור חיל־הים בנו במספנה המקומית, ב־25 אלף שעות לעומת תשעת אלפים שעות בהולנד. את הגוררות אפשר לבנות באותה מידה של הצלחה ובהוצאות פחותות בהרבה בבית מלאכה במפרץ חיפה.

אך כאמור טוען אלמוג, כי המספנה מוכשרת לבנות כלים ייחודיים לה באותו הקצב שבונים אותם באירופה. מה שיאפשר גם לעובדים להשתכר מעל למה שהם משתכרים כיום. התייעלותה של המספנה שתהליך זה דורש, היא בסופו של דבר, לפי הסבה, מקור הסיכסוך שבינו לבין העובדים, שבעקבותיו "התנהלו" חברי הוועדים למשך 3 ימים בחדר הישיבות של ההנהלה. ושבתגובה לכך פוטר ראש ועד העובדים (כשההסתדרות מוסיפה להתנגד לכך).

הבעיה עם תיקוני אניות היא פועל יוצא מהעדר הבנייה. כשמספנה עסוקה בבנייה היא יכולה, עם הגיע אניה לתיקונים, להקצות גם חלק מאנשי המקצוע שמבין עובדיה לתיקונים. במספנות ישראל פיטרו מספר גדול של עובדים משום שהתהלכו בטלים מחוסר עיסוק. לא היה טעם להחזיקם בין תיקון אניה אחת לאחרת בהפרש של שבועות. עתה כשמגיעה אניה למבדוק לתיקונים, אין המספנה מסוגלת לעתים להקצות מספר מספיק של בעלי מקצוע בתחומים שונים, ויש להביא בחשבון שכל יום מיותר שמבלה אניה פעילה במבדוק, עולה לבעליה אלפי דולרים. מכאן, על אף שלרוב אין מספיק עבודה לפועלי המפעל, נאלצת הנהלתו בה בשעה, להיעזר בקבלני משנה. זו גם הסיבה שהמנכ"ל רוצה להקנות לפועלי המספנה מקצוע, או שני מקצועות נוספים. כך למשל, שמסגר יוכל לשמש גם כרתך וכמבוצאי, דבר שיתרום לניידותם וגם לתוספת בשכרם.

אך הבעיה מחריפה, אומר אלמוג, משום שעם הגעתה של אניה לתיקונים, שבסך־הכל צריכים להימשך 12 ימים, גדולה היעדרותם מעבודה של בעלי המקצוע וגדל מספר הפועלים המתחמקים מעבודת שעות נוספות. "דווקא באותם הימים שמתקנים את צים־סואנה יש להם 4 חתונות שהם חייבים ליטול בהן חלק". הסיבה, לדעתו היא, שהפועלים זוכים לפרמיה אוטומטית גם כשאינם מופיעים לעבודה. זאת הוא שינה עתה בהסכם העבודה החדש שחתם עם ההסתדרות, ושהוועדים במקום אינם מוכנים להוסיף עליו את חתימתם.

אך מה שלא יהיה, אומר אלמוג, קשה לתאר מצב שמדינה עם תנועת אוניות כה גדולה כישראל, לא יהיה לה בסיס לתיקון כלי־שיט. כושר קיומה של המספנה אינו מותנה בעבודות ביטחוניות, הוא מציין. אולם עם זאת לדעתו הצידוק העיקרי לה, שהיא עונה על הצורך לבצע עבודות ביטחוניות, כשאין אלטרנטיבה אחרת, כפי שכבר קרה לנו בעבר. הוא דוחה טענה כי אין טעם להשקיע את המיליונים להשתתית לגימור שתי הצוללות במספנות ישראל, משום שלאחר שתסתיים עבודה זו, תישאר התשתית ללא שימוש.

התעשייה צריכה לעלות 13 מיליון דולר, ובעולם השלישי יש פוטנציאל ביקוש ל־100 צוללות לעשור הקרוב. אם נזכה ל־3%–4% מזה נהיה מספנה משגשגת. אין ללמוד מהסטי"לים שבנינו, הוא אומר. היתה אז הזמנה גדולה בשיווק. לא השכילו או לנצל את ההזדמנות הגדולה שנפלה לידינו. בהיותנו הראשונים במערב בתחום זה.

מצב־רוח / ב. מיכאל

סוחר קטן נשאר סוחר קטן

חיוך של סיפוק מרושן התפשט על פניו של הסוחר הקטן, עם הגיע הבשורה. עיניו החלו להתרוצץ בברק ערמומי, שוקלות ובוחנות את המצב החדש: "הלך הלביא", הוא ליחשש לעצמו, "נראה מה אפשר להוציא מזה". כהרף־עין נשלף העיפרון הקטן שמאחורי האוזן, קצה־הלשון ליחלח את קצהו והסוחר הקטן החל לחשב בזריזות את הפרוצנטים: "כל העובדים שמה — זה משהו כמו 20.000. זה נותן לכל הפחות איזה שניים מנדטים מינימום. יחד עם משפחות — אפשר אולי להוציא עוד איזה מנדט־לה. יוצא זה נותן שלוש. זה אומר: שאנחנו הולכים לשים בכיס עוד כמה ת'אלפים אחרי הבחירות מהמד־מודרפלגות. אז צריך תיכף ומיד לדבר עם יצחק שיעשו בחירות".

הוא כמובן היה שמח יותר אילו פוטרו לאלתר גם כמה אלפי עובדים.

הסוחר הקטן ידע שפועלים מפוטרים הם בשר־הקלפי רצויים ביותר שלו. מיד הוא רשם בפנקס, לדבר עם זה־איך־קוראים־לו, הסגן של השר, שיראה מה אפשר לעשות כדי שיפוטרו כמה שיותר פועלים. וגם־כן לדבר עם מה־שמו ממשרד־העבודה וגם עם ההוא ממשרד התעשייה. שחלילה לא יבואו למפוטרים עבודה לפני הבחירות. שלא יתקרר להם הדם לפני שהם הולכים לקלפי.

בינתיים הוא עיין קצת בעיתון. אי־פעם־אי־אפשר לדעת מאיפה יבוא הרעיון החדש לעשות עוד כמה קולות. הנה הוא מצא משהו: מישהו נרצח. בזריזות הוא הריץ את אצבעו לאורך השורות, חש לגלות אם הנרצח הוא יהודי או ערבי. ברוך־השם — זה יהודי. "עכשיו רק צריך להוציא מהר איזה משפט שאמר פרס על השלום — ותיכף להודיע ברדיו שבגלל המלים של פרס שוב נשפך הדם של היהודים".

אך בסתר ליבו ידע שזה לא מי־יודע־מה. אולי־אולי כמה עשרות קולות. לא יותר. הוא המשיך לחפש. פה מפעל נסגר, שם בנק התמוטט. ספקולנט פשט רגל. יש הפסד. לא רציני. "שתתחיל כבר אינפלציה" הוא מלמל לעצמו.

"30־40 אחוז אינפלציה — ואני עושה את העסק של החיים שלי". אבל אין עם מי לדבר. שר־האוצר מתנהג כמו פרק. הוא עדיין לא מבין מי מורח את החמאה על הלחם שלו. צריך ללמד אותו. בינתיים יש רק סיכוי קטן שבתי־הספר, או — עוד יותר טוב — בתי חולים, ישבתו. הוא שוב הוציא את העיפרון מאחורי האוזן ושרבט כמה חשבונות מהירים על המפה של השולחן. התוצאות לא היו מעודדות: "רק אם יזרקו כמה זקנים לרחוב — רק אז כדאי אולי ללכת על זה".

האיידס. כולם מדברים על זה. בקצות־אצבעותיו הוא חש שבאיידס טמון פוטנציאל אלקטוראלי גדול. קודם־כל, צריך לשכנע את הקונים שהמערך אשם באיידס. זה לא בעיה: קיבוצים, מתנדבים, מקלחות משותפות, מתירנות, שבדיות — צריך לקשור את החוטים.

והרהורים המתוקים באיידס ציפעו את עיניו של הסוחר הקטן בדוק חולמני. בעיני רוחו הוא כבר ראה את כל העיר מרוצפת מודעות־ענק: "המערך — ויראוס". או — "שמעון פרס — האבא של האיידס". או משהו מתוחכם מן הסוג הזה. אלפי אזרחים מבוהלים מפגינים מול מרכז מפלגת העבודה, ורק הוא, הסוחר הקטן, עומד ממול ומחלק פתקאות של הליכוד...

אבל הסוחר הקטן היה ריאלי. הוא ידע שהסיכוי למכור את האיידס כתוצר של המערך הוא קלוש ביותר. הוא המשיך לשקוע בחלומות מתוקים: מלחמה. מלחמה קטנה היתה מסדרת לו את העניין. מנסיונו הוא ידע כי אין כמו קצת שכול כדי לעודד עסקיו. אבל המצבולים השמאלנים האלה לא מגלים אפילו שמץ של רמז של נכונות להרוג כמה חיילים.

הסוחר הקטן לא התייאש. בעיני העיט שלו הוא המשיך לתור. מחפש את השכול ואת היגון, את המצוקה ואת התסיסה, את הייאוש ואת התסכול. רק תנו לו כאב וסבל, הוא כבר יעשה מהם קולות. רעידות־אדמה או פיגוע טירוריסטי, מכה כלכלית או כישלון מדיני. הוא יקנה הכל. רק מגיפה של שיתוק־ילדים אל תתנו לו. כי ילדים אינם בוחרים "מערך", אך לעומת־זאת הם קונים הרבה. מאוד "לגר".

صكنا من الاحمل

הדמוקרטיה כאויב האדריכלות

מסקנות לאחר ביקור בהודו, נפאל, דרום אמריקה, מצרים ועוד כמה עשרות מדינות

מאת ציונה שמשי

בחלק זה של המאה גברה מוד־ רעותם של עמים למורשתם התרבו־ תית בצורה בולטת ביותר. הרישות להחזיר יצירות אמנות וחלקי מבנים מתרבות בפורומים בינלאומיים, נהפכות לנושא לדיונים. יתכן שהו תהליך אמיתי של צרכים היסטוריים וכל העוברות בשטח, ויתכן גם שזהו תהליך שאינו מנותק מצורכי פרנסה. תיירות היא סעיף נכבד בכלכלת מדינה החייבת לספק את ציפיות התייר הפורש ברחבי עולם להזות בנפלאותיו וביחודו.

לדעתי, יש להקים גוף משפטי־ פוליטי בינלאומי, שיוכל להתערב בעיקה בארצות השונות בתחום שי־ מור האדריכלות, שהיא אבן־היסוד החשוב שבכושרי תרבותו של עם. יש הכרח לארגן השקעת ידע וכסף בכל אותם מקומות שבהם קיימת אכבם הנאוה על קיומם של מבנים, אך ללא כל הבנה או איכפתיות לגבם. כשם שהעולם התערב בהצלת אבו־סימבל (ומהמבצעים ה־ מופלאים ואולי היחידים במאה העשרים המיטתים לפלאי מבצעי העבר) כך עליו לדאוג לניקוי בסיסי של מבנים במסוי כינופת אנרגית יומיומית.

לא ברור אם עליבות מצבם של המבנים נובעת מדלות המדינות בע־ לות הנכסים או במלחמות פנימיות על בעלות ומחויבת (הבהרג'ה או המדינה), או מערכים מוטעים של סדרי עדיפויות וצורכי שימור.

הבעיות שונות כמובן במזרח ובמערב ובארצות העולם השלישי. כמויות האנשים שעיסוקם היחידי הוא הישרדות גדול פי מיליונים רבים מאלו המודעים לחשיבות עניין השימור של אתרים. הבעיות שונות כאשר מדובר בשימור אר־ כיאולוגי וכאשר מדובר במבצר או בארמון הכולל בתוכו שש מאות שנה של בנייה ותוספות.

האחריות העולמית קיימת כפני שאי אפשר להתייחס היום לכל ארץ בנפרד, כפרק מנותק מתולדות התרבות העולמית. די לקחת ל־ דוגמה את התפתחות אדריכלות האיסלם במקביל בארצות שונות, או השוואת האריה שבהשוואות ה־ בנייה בארצות שונות באותה תקופה.

ההתייחסות לאדריכלות העבר אינה רק לערכים צורניים הנראים לעין, אלא להבנה שכל בניין היה תוצאה של נתונים ומגבלות ה־ סביבה, ההשפעות והאפשרויות ה־ אנושיות. ברור היום שכמעט כל מבנה ייחודי הוא גם דוגמה ייחודית לפתרונות הביצוע שלו על רקע התקופה והמקום, והסתמכות על ידע קודם ומוער. בנוסף על תוספות והיזמורים של הבונים והמתכננים.

תולדות האדריכלות הם תולדות עם שלם ולא של בודדים. כאן שוזר האמונות כבצעי הבנייה הם ה־ מרתקים ביותר, כערות לחזון, לרעיונות וליכולת הארגונית של האדם. האדריכל הוא רק אחת החו־ ליות. כמערך מבני הקבורה הנפלא של ולהי זכה גלב הקיכר לקבר נפלא וגדול בהרבה מזה של אדריכל המבנה, שהובא במיהור מפרס. אדריכלים רבים לא זכו להיזכר בשמם.

על כן אין כאדריכלות לתיאור מבצעים ומצבים אנושיים. מחוררות ארכיאולוגיות המעבירות ברמז ("אדריכלות טובה מייצגת חוזרות טובות" — לה קורבוזיה) ועד־ למבנים וגנים שתכניותיהם ה־ מדויקות נשתברו ואין ספר ציורים מצליחים להעביר את יופים ומור־ כבותם או, לעוכת עליבותם היום.

תולדות האדריכלות אינן תולדות הדמוקרטיה במדינות המדינות ה־ דמוקרטיות. ראגו לפם ולא למבצעי ראווה אדריכליים. והדבר קורה עד היום. רוב הבניינים קיימים בזכותם של שליטים מגלומניים שהקימו לעצמם טירה ומבצר וארמון ובתי קבורה, בשעה שעשרות אלפי אנשים מילאו את זוכתם בבנייה בין אם מתוך הערצה אמיתית או מחוסר ברירה אמיתי. רבים הקדישו את חייהם לעבודה שברוב המקרים גם לא זכו לראותה. וברור לחלוטין הפער הקבוע בין חיי העם לחיי הכד־ ליטים הבונים, וברור שפאר היה מנת חלקם של בודדים, אך זה גם מה שנשאר.

יכורם השליטים המגלומניים שהשאירו אחריהם מבצעים נפלאים ולא רק היטיבו עם העם. דבר זה מכילא לא היה מורגש היום. כמותם נהגו גם כהני דת ואפיפיורים ודורי רוח קודש. אך תאבי גשמיות, שידעו שצבירת כוחו של האל האבסטרקטי ביותר היא במבנה מרשים מקיז רם בנויה. אך במספר את פאר היצירה (על מרש; הפוסטוני לא ידעו להזהב).

במהפיכות ובשינויים שעברו ארצות מזרח ומערב כאחד היתה האדריכלות הקורבן העיקרי. מבנים עברו בירושה והתאימו לרוח היזו־ שים. כאלה שנהרסו על מנת למחוק נוכחות ובעיקר כדי לשמש חומרי בנייה למבנים ברוח השליטים החדשים או הדת החדשה וה־ משתלטת. אך ההרס המשמעותי והגדול ביותר היה ברוב המקרים הדמוקרטיה שאיפשרה לתושבים לחיות את חייהם בהתאם להבנתם ולחוקי ההישרדות.

עד לנפילת פארוק המלך היתה קהיר עיר לבנה של תכנון ופאר שמור ומטופח. בהודו הביאה העצ־ מאות לנדידת מיליונים הכפריכל לערים, והפכה אותן למה שהן היום. בפרס קרה תהליך דומה כחלק מההפיכה החקלאית וחלוקת האדמות. הקהל המקומי המעריך את עברו הוא מראה מקבל באיטליה, יפאן והודו כאחד (וקצת גם אצלנו), אך אין כל קשר בין ביקור לשימור. ההתעוררות לשימור התחילה מאוחר כשבהרבה מקרים כבר היה מאוחר מדי.

ידוע מזלם של מקדשי הודו ופרו שהיו חבויים ביערות עד לתחילת מאה זו. או מקדשי מצרים שהיו קבורים בחולות, ורק הקצה העליון החשוף קשקש והשחת. והאכפ־ תיות האחריות לדרישות השימור חייבות לבוא היום מאוהדי העולם, מתיירים הנוסעים בארצות השונות לראייה, חיפוש והבנה. התייר של היום אינו זהה לזה של פעם, וכמספר התיירים כן מספר הנושאים המעניינים אותו. אך האדריכלות, הבנייה והארכיאולוגיה הן תמיד סעיף מרכזי בכל ביקור בכל ארץ, מאחר שהן מלמדות על תולדות המקום. בזכות התייר המשלם כר־ טיסי כניסה מתחזקים את המקום, ועל כן האחריות האמיתית היא כלפי אוהדי העולם הורים, ה־ מציגנים.

בכפר קוראו שבהודו נמצא מערך המקדשים ההינדיים משנת 1000 לספירה. זהו אחד המערכים המורכבים והמיוחדים שנהפך לי נקודת ביקור תיירותי. הכפר בן 4000 הנפשות זכה לשורה תקופה. מלון מפואר וקיום מבוכר. ה־ מקדשים נמצאים באיזור מטופח ומ־ גודר. שאליו לא נכנסים כלל תושבי המקום, אלא כדי לנקותו ולתחזקו לפי הבנתם. כמותו זכורים לי מקו־ מות רבים בדרום אמריקה ו־ בתאילנד.

הכרחי לציין שהפער בין העין החיה לבין עדשת המצלמה מרדים תמיד מאוד. המבנים המוזנחים הנצאים ביותר פוטוגניים מאוד. גם כאן פועל הכלל הידוע בצילום. ככל שהמצב בלתי נסבל יותר הוא פוטו־ גני יותר. ריחות כידוע אינם מוע־ ברים בצילום. ברור לי שקשה לרכוש אוהדים לרעיון ההפקעה בקרב אלו ש"לא היו שם".

במעקה אמיתית איני יודעת להחליט אם חשיבותם של חיי אדם בקיום יום יומי גדולה יותר מחשיבות שימור המקדשים לטובת התייר המציגן, שכן אותם בני אדם ממשיכים לעבוד את המוכחים גם כשהם נתונים בערימות ההפרשות והזבל, והמקדשים הנעלמים בסבך התנויות והקיום האנושי בכל פינה הם בעיה שלי, הבאה מצורת חיים אחרת ורוצה לראות הכל ומהר. מצד שני, מה שנבנה היום ברוב הארצות שבהן מדובר אינו יכול לספק לנו דבר לראות ולהיאחז בו.

מעטות הארצות המצליחות לבנות היום מבנים המסוגלים להתחרות באדריכלות העבר, וברוכן אלה ארצות ללא עבר מפואר כל כך. גם באירופה מספרן בטל בששים. כר־ זבי הודו מסומנים כל העצים הגוד־ לים במספר, לבל ישחתו, ושידעו שיש שומר עליהם. ארמנות העבר מתנוזים, ומתחזקים בעיקר כאטוא אבק. ברור, שאם לא תתבצע פעולה מהירה לשימור והפקעת המבנים מידי השלטון הדמוקרטי, יהיה העולם במאה העשרים ואחת עם תיעוד בלבד. צבעוני ומפואר ככל שיהיה אין בתיעוד ממש.

עוד שנה בעכו

פורסמה תוכנית הפסטיוואל ה־8 לתיאטרון אחר בעכו — סוכות תשמ"ח. הנושאים כרגיל: יהודים־ ערבים, דתיים־חילוניים, שב"כ, חריגית ומוות

ג'ולי גולדשטיין ודודי כהן ב"זונה ציונית"

פסטיוואל המתקיים בפעם השמינית הוא כבר עובדה המבוססת היטב בשטח. זה כבר לא ילד, ואפילו לא נער. שמונה שנים זה במובן מסויים רוקסטרים. יש יו"ר חדש להנהלה ד"ר אליעזר מרכוס שבא במקום ד"ר דוד אלכסנדר, אבל המנהל האמנותי הוא זה שניהל גם בשנה שעברה: ד"ר שמעון לוי.

מחרתיים מתחילה מכירת הכרטי־ סים, וכדאי להודרז, לטובת המוסד החשוב הזה. תקציבו עומד על 377,915 ש"ח (מעניין מה עלה שם, בסוף, 15 ש"ח), אשר מהם מוקצבים 270 אלף להפקת ההצגות שבמסגרת התחרות. להוצאות הפקה, אש"ל, תאורה, הגברה וכו'. איש אינו מתעשר מזה שהוא משתתף בפס־ טיוואל לתיאטרון אחר בעכו, ואפילו ההכנסה ממכירת הכרטיסים אינה יכולה לגרום לו להיות פחות עני, שכן היא כבר נלקחת בחשבון. תקציב הפסטיוואל עולה על ה־ הכנסה הצפויה. תודה לאל שהמדינה מוכנה בכל זאת לסבסד קצת תרבות. גם אם היא פופולארית כמו הפסטיוואל לתיאטרון אחר בעכו.

עכו, כמו בכל שנה, היא ההווי והאווירה. תשע הצגות חדשות. אבל גם דגש על דו־קיום יהודי ערבי, שהוא חלק משגרת היום־יום בעכו: 4 הצגות בערבית, מהן 2 של אל חכואתי, אחת של התיאטרון ה־ קהילתי בטייבה ואחת של תיאטרון הקרון. לאווירה יתרמו במשך שלושה וחצי ימים 150 מופעים בחוצות, שיוגשו לקהל חינם אין כסף. עכו זה גם השינה בחוף בין ההצגות. וההומוס בסמטה שליד אולמות האבירים.

אבל עכו זה גם ההצגות החדשות. השנה יש 9 כאלה. אם זכרוני אינו מטעני, הרי זו הכמות הקטנה ביותר שהיתה אי פעם, וצריך לקוות שהכ־ מות באה כדי לקדם את האיכות. אז הנה לפניכם הפרטים על תשע המאושרות שעלו לגמר, אחרי התמודדות עם המנהל האמנותי, הלקטורים, המציאות הקשה שבה צריך להקים הפקה לא ממסדית בישראל, גם כשהממסד תומך:

1. "אז כמות" מאת אבישי מילש־ טיין. בימוי ומוסיקה: שוש רייזמן (בכורה בבימוי). תפאורה ותלבושות: איילת הרפז. תנועה: גבי אלדור. משתתפים: ענת סלעדייין, רות הו"ל, אברהם ששנר, יואל דרורי. מפגש בין שני גברים המוביל לסיום בלתי צפוי.

2. "עותים" מאת מוטי בהרב בבר־ מניו. משחק: עביר זיבקווה, שמר־ אל אקסלרוד, דוד דבינו, יעקב כהן, רבאח נזי, נחום שליט ואחרים. כשמו כן הוא: בעיות של עותים, אחרי 20 שנות כיבוש, בעזה ובתל־ אביב. [illegible]

3. "המקובליסטים" מאת דניאל דאלאי. בימוי: הרוהר צינס. משחק: מאיר רקנטי, פלורה לגרמן, שידלי עבודי, סילביה אקסמן, קלרה סתיו, קלריטה רוסנברג וקלאודי רימנס. משהו בתורת הקבלה, שפירושו להיות מקובלים בחברה, מזוית ראיה של דוברי ספרדית יוצאי דרום אמריקה.

4. "אלמנות" בעיבודו ובימויו של גדי ענבר, על־פי ספרו של הצ'י־ ליאני אריאל דורפמן, החי ב־ וואשינגטון. כפר במשטר צבאי. מאבק הנשים, שימוש בכוח בלתי נראה לעין. משתתפים: רות גלר, ני־ סים זוהר, מירי פביאן, יאשה גי־ לינסקי, עידית שילה, מוטי כץ, נטע מורן, יהודה כידן, רותם נועם ושירי גולן.

5. "רק הכוכבים קרובים כל כך" מאת דודו פלמה בבימוי ארנה ספיר. משתתפים: איילה קורקוס, ניר רזן, שמואל טוביה, הלן משלי ואודית ייני. מחקר על המיתוס, חנה סנש, חיפוש המוות.

6. "זונה ציונית" על פי "הזונה המכובדת" של סארטר. עיבוד ובי־ מוי: חגית יערי. משחק: ג'ולי גול־ דשטיין, דודי כהן, יעקב עיבה ומשה פרסטר. זונה חיפאית, רצח ערבי, חייל צה"ל. התחקות אחרי רשותו של גזען.

7. "ביקורת חצות" מאת סיני פתר בבימויו. משחקים: נויה לבצט ויונתן צ'רצ'י. מאבק, שב"כ, עיתונות ותיאטרון — קוקטייל תל־אביבי מתבקש.

8. "סחרחורת" מאת ישי אורן, בבימוי שי בר יעקב. משחק: בשמת אלוני, אבינועם מור חיים ודוד פלס. התמודדות יצר המין ויצר הדת זה בזה.

9. "יש בסיוח" מאת אוריאל יר־ מיה. בימוי: ויקטור עטר. משחק: פביאנה מיוחס, אילייה מגנס, יוסי אשדות ואחרים. הוא והיא לא מסתדרים עם העולם, ורוצים לשנות אותו. יחסים ביניהם ובין העולם.

רשימת היוצרים היא התערובת העכואית של ותיקים וחדשים, אבל כמעט כל השמות היותר ותיקים הם בכל זאת לא ממסדיים. והרי בזה בעיקר מדובר.

המגילות המצויירות

מאת דני קרוון

קם אמן בבוקר ומחליט לבעוט בכל מה שעשה, לנתק עצמו מקשריו עם אספנים, גלריות, מ־ קנרות הבנמה, ללכת למדבר כדי להתחיל הכל מהתחלה. זה מה שקרה לרפי קייזר, אמן ישראלי החי זה שנים בין צרפת לישראל, ואשר ציוריו הפוסטמודרניים מצאו להם קונים, גלריות, אוספים ותומכים. כשהחלו להזמין אצלו תמונות "לפי הטעם שלו" נדלקה אצלו נס־ טורית נורה אדומה, והוא חש בסכנה של מעבר מיצירה לפס ייצור לפי הזמנה. סגנון ושוק מסויים, רק כדי לכסות הוצאות ולאגור ממון.

או אז נעל את דלת הסטודיו שלו בפריז והלך למדבריות שלנו — לסיני, לנגב, למדבריות יהודה וים המלח. השמש צרבה את פניו. הרוח יבש מהר בציפורן הרכה, והוא שב וטבל וחזר וטבל אותה בדיו שהכין, ורשם ורשם. קווים, קווים, קווים. כך, במשך כמה שנים. עבר ומדד את נופי הארץ לאורכה ורוחבה. מסע אובססיווי שהסתיים בגליל נייר ארוך ומגילה מקופלת של 10 מטר על מטר, שהיוותה סיכום חוויה שצוירה בהמשכים, כשההתחלה וה־ סוף מגולגלים והיד הרושמת הולכת קדימה. הוא אינו בוחן את מה שעשה ואינו יודע מה יעשה.

מגילות צויירו בסין כבר לפני ספירת הנוצרים. אך הקטע השיא של רישום נוף במגילות היתה בת־ קופת סונג, במגילת... השני לספירה, ובעיקר באיורים של הרים הצהובים באיזור והאן הצ־ פונית. כשגמר קייזר את נופי הארץ, החל לתכנן את המשך במסע לסין בעקבות הציירים הסיניים, שרישום המגילות היה אחד מביטויי התרבות והפילוסופיה שלהם.

ארבע חודשים הוא הלך בעקבות תרבות רחוקה ובמקומות שבהם נוצרה, בעם שאת שפתו לא הבין. כך מילא 30 ק"ג נייר מיוחד, בקווקודים וקווים. מנהל דוקומנטה, מנפרד שנקנבורגר, שראה את רישומיו בפריז, הגדיר אותם כרישו־ מים מודרניים מציינים. פייר רסטני ראה בהם העברת סימני החו־ הזחל ומשאיר את עקבותיו על האדמה בגוף קווים, קווים, קווים, שנולדו במסורת הרישום האירופית.

עתה מפתח קייזר את הרעיונות שצייר וצילם בסין למגילות ומחבר־ נייר ברישום. הוא הציג את מגילת רישומי סיני במוזיאונים וגלריות חשובים בעולם.

בתפן, המוזיאון פתוח

"הולכים" — עבודה של עפרה צימבליסטה

כשאתה מטייל בגליל אתה מוצא בכביש סאסא את השלט המפנה אותך לכפר ורדים ולתפן. לאחר שעברת ליד כפר ורדים, אתה מגיע אל איזור התעשייה של תפן, וכשאתה פונה לתוכו, למה שמכונה "גני התעשייה" (מפעל "ישקר" של סטף ורטהיימר, שהגה את רעיון הגן, המוזיאון והכפר הזה, נמצא מחוץ לגן עצמו) אתה מוצא את עצמך באיזור נעים שבו מבני תעשייה הערוכים בטעם, ובהם שטחים ירוקים והרבה פסלים הניצבים בטבע.

הרעיון הוא במיקומו של המו־ זיאון: בתוך התעשייה והלב הגליל. כאילו כדי להדגיש שוב שאין כל סתירה בין האמנות, העוסקת כביכול רק בעצמה, ובין התעשייה היוצר. שילוב מודרני של המהנה והמועיל.

בתוך המבנים נמצאים כרגע 14 מפעלים, שהמשותף לכולם הוא היותם מתוחכמים (ולכן מכוונים בעיקר ליצוא) ואי היותם מזהמים. מייצרים שם מיקרוכלים, כספות, מערכות ממוחשבות, תכשיטים, עי־ בודי קווץ חמכית, יציקות מתכת מדוייקות, אלקטרוניקה, וגם סטודיו לצילום ולהדפסי משי. לכל המבנים מרכז שירותים אחד, ליד הכניסה לגן. המבנים ממוספרים, ואולי אין זה מקרה שהמבנה מספר אחד הוא החלל הסגור של המוזיאון הפתוח, המאכלס תערוכות מתחלפות (כ־ נראה בין 3 ל־4 בשנה).

כל מי שעט בידו, וחזון התעשייה העשייה היזמית של סטף ורטהיימר לא זר לו שר כבר שירי הלל למפעל כולה: אדם ברוך ויצחק בן נר, חיים חפר ועמוס קינן. קינן הוא כרגע אוצר המוזיאון הפתוח, שמנהלו ואוצרו הראשון היה עמי שביט.

כשכוח הפארק ניצבות כרגע ארבעים וכמה עבודות, בעלות אופי שונה, מותאמות פחות או יותר למקום שבו הן מוצבות. תומרקין רסמי, הרינג, מלה, דרורה דומיני, דוד פיין, פרלטה, מרקוז, בוקי שוורץ, אברהם אופק — וזוהי רשימה חלקית של עבודות שאפשר להיתקל בהן בנוף פסטורלי של תעשייה ישר־ אלית. חלקן נוצרו בהשראת המקום, חלקן הובאו למקום ממקומות אחרים או מאלפנו של האמן. חלקן תשוארנה שם וחלקן תעבורנה למקום אחר.

התוספת החדשה ביותר היא עבודתה של עפרה צימבליסטה "הולכים": 15 דמויות עירומות בגובה אמיתי של גברים ונשים העשויים משלד שעליו אבן־חול, בתנועה של הליכה (בתמונה). הם לא הולכים לגן התעשייה של תפן, כי הם כבר שם, וחוץ מזה כדי להגיע לשם צריך לנסוע, וכדאי לנסוע.

החלל הסגור של המוזיאון הפתוח נפתח בתצוגת עבודות של אשר, בהשאלה מאוספי מוזיאון ישראל. והיה מי שעיקם אפו על הבחירה הכמעט בנאלית. התערוכה השנייה היא בהשראה ישירה של המקום ומסגרתו: אורי ליפשיץ ראה אנשים ליד המכונות, במפעלי ישקר, ובה־ שראתם יצר עבודות שמן גדולות, רישומים ועבודות מחשב של "איש ליד מכונה". התהליך היה מורכב: תחילה רישומי עיפרון בהשראת הביקור במפעל. אחר כך סדרת ני־ סויים בעזרת מחשב להפרדת ה־ גוונים שבין השחור ללבן. אחר כך תחריטים והדפסי משי, ועליהם בצבע שמן הושלמו 20 תמונות, שעם תום התערוכה ימצאו את דרכן לאולם הייצור של ישקר. מה שהת־ חיל באולם הייצור יחזור אליו בתום התהליך.

במבנה התערוכה עצמו ניצבות גם מכונות ישנות, אולי כדי לרמוז שפעם היחס בין האדם למכונה היה נכון יותר, ואילו היום, כשאנחנו שבים לנושא, אנחנו צריכים התנצ־ לות או הצדקה. כותרת המשנה של התערוכה היא "הכבוד האבוד של העבודה".

עמוס קינן, בדברי הפתיחה בקט־ לוג של התערוכה, כותב על ורט־ היימר מ"ישקר" כעל מצנאס מודרני של האמנות, הממלא את מקומם של האפיפיורים, המלכים והנסיכים שה־ זמינו עבודות מאמנים לפני מאות שנים. אבל — לדברי קינן — "צריך היום, אחרי הריאליזם הסוציאליסטי והאמנות הפשיסטית, אומץ לב, טוהר לב ושמץ של תמימות, כדי לחזור אל העבודה". דומה שגם ורט־ היימר, גם קינן וגם ליפשיץ ניחנו בשלוש תכונות אלה, והן בהחלט גלויות בגן התעשייה ובמוזיאון הפתוח של תפן, לצד ערך התעשייה וערך האמנות לכשעצמם.

מכונות צילום

החל מ־ 1990 ש"ח

לא כולל מע"מ.

קנית היום. הרווחת.

88 ...

מבצע ספטמבר

דגמים חדשים במחירים טובים במיוחד, בתנאי אשראי נוחים ועם אפשרות ל־TRADE IN.

מבחר גדול ומגוון:
מאפשר לך למצוא בדיוק את מה שמתאים לצרכיך.

שרות מהיר ואמין:
באמצעות 5 סניפים בארץ.

השווה לפני שתקנה:
התקשר אלינו כבר היום - אתה יכול רק להרוויח.

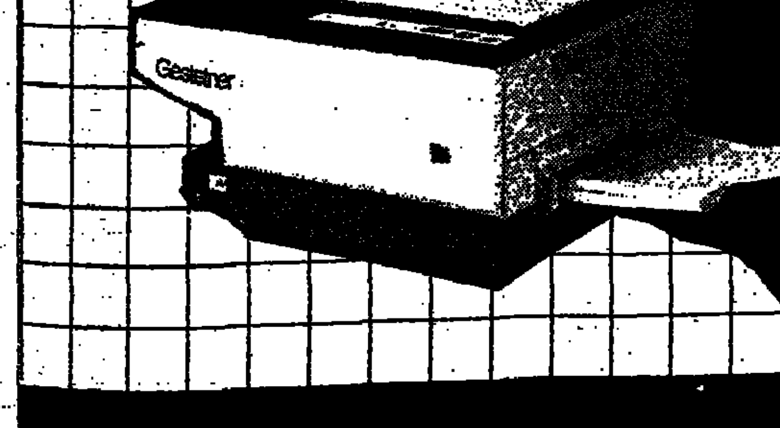

גסטטנר - נאמן למקור

תל־אביב 03־5121712, ירושלים 02־245831, חיפה 04־663251,
באר־שבע 057־72076, טבריה 06־792647

Gestetner

ב"ה

מתתיהו ליפשיץ בע"מ

הודעה בדבר פרסום תשקיף

ניתנת בזה הודעה לפי סעיף 23 לחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 בדבר פרסום תשקיף

הנפקה של

5,931,750 ש"ח ע"נ אגרות חוב (סדרה 1) רשומות על שם (להלן — "אגרות החוב") עומדות לפרעון ביום 30.6.1993, ונושאות ריבית שנתית בשעור 4%, צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן וניתנות להמרה בכל יום עסקים החל מיום 1.10.1987 וכלה ביום 29.6.1993 (כולל) למניות רגילות רשומות על שם בנות 5 ש"ח ע"נ לפי שער המרה של 16.5 ש"ח ע"נ אגרות חוב למניה רגילה אחת בת 5 ש"ח ע"נ (330%) (כפוף להתאמות).

ביחד עם

47,454 כתבי אופציה (סדרה 2) רשומים על שם (להלן — "כתבי האופציה") הניתנים למימוש בכל יום עסקים החל מיום 1.10.1987 ועד ליום 31.12.1989 (כולל) באופן שכל כתב אופציה ימומש למניה רגילה אחת רשומה על שם בת 5 ש"ח ע"נ (כפוף להתאמות) תמורת תשלום במזומן של 6 ש"ח לכתב אופציה (120%) צמוד לשער היציג של הדולר של ארה"ב (להלן — "השער היציג"), באופן שלמחיר המימוש יתווספו הפרשי הצמדה לתאריך המימוש ביחס לעלית השער היציג ליום 6.7.1987 (ראה סעיף 2.4.3 לתשקיף). כתב אופציה אשר לא ימומש עד ליום 31.12.1989 (כולל) — יפקע ויהיה בטל ומבוטל ולא תהיה למחזיק בו כל זכות שהיא כלפי החברה.
אגרות החוב מוצעות במחיר מינימלי של 0.95 ש"ח לכל 1 ש"ח ע"נ של אגרות החוב (95%).

ניירות הערך הנ"ל מוצעים לציבור ב־47,454 יחידות, במחיר מינימלי של 118.75 ש"ח ליחידה ובמחיר מקסימלי של 130 ש"ח ליחידה: [illegible]
כל יחידה כוללת 125 ש"ח ע"נ אגרות חוב וכתב אופציה אחד.
היחידות האמורות מוצעות לציבור בשלב א' בדרך של מכרז.

המחיר המינימלי ליחידה: 118.75 ש"ח. מרכיבי המחיר המינימלי ליחידה:

125 ש"ח ע"נ אגרות חוב במחיר מינימלי של:	118.75	ש"ח
כתב אופציה אחד, ללא תמורה:	—	ש"ח
סה"כ המחיר המינימלי:	118.75	ש"ח

המחיר המקסימלי ליחידה (המורכבת כאמור לעיל) הינו 130 ש"ח. מחיר היחידות שייקבע במכרז יכול שיהיה גבוה מהמחיר המינימלי, אך לא יעלה על המחיר המקסימלי.

יחידות שלא תונפקנה בדרך של מכרז תוצענה לציבור במסגרת שלב ב' בהצעה רגילה (ראה עמ' 8 לתשקיף).

רישום אגרות החוב וכתבי האופציה למסחר בבורסה, מותנה בפיזור מינימלי של היחי־ דות (ראה סעיף 2.1.4 לתשקיף). אם לא יתקיים פיזור מינימלי תבוטל ההנפקה והחברה תחזיר למבקשים את הכספים ששילמו עבור בקשותיהם תוך 48 שעות ממועד הודעת הבורסה על אי רישום אגרות החוב וכתבי האופציה כאמור (ראה סעיף 2.1.4 לתשקיף).

מתוך כספי התמורה מיועדים 2,800,000 ש"ח להשקעה בחברת הבת מגדלי על בע"מ (מלון בים המלח) ו־630,000 ש"ח להחזרת הלוואות קצרות מועד, מהן 440,000 ש"ח לבנק לאומי לישראל בע"מ ו־190,000 ש"ח לבנק דיסקונט לישראל בע"מ. עם החזרה זו, יפחת בהתאם סכום ערבותו האישית של מר מתתיהו ליפשיץ לחובות החברה.

כבטוחה יחידה להבטחת פרעון אגרות החוב (קרן, ריבית והפרשי הצמדה) תשעבד חברת־הבת מגדלי על בע"מ לטובת הנאמן למחזיקי אגרות החוב בשע־ בוד קבוע שני בדרגה את זכויותיה במקרקעין עליהם מוקם מלון בחוף ים המלח, לרבות כל הבנוי על המקרקעין, ציוד המלון וריהוטו. שעבוד זה יבוא לאחר השעבוד הקבוע הראשון בדרגה, ללא הגבלת סכום, שנתנה מגדלי על בע"מ על הנכסים הנ"ל לטובת החברה לפיתוח מפעלי תיירות בע"מ ("חפ"ת"). יתרת הקרן המשוערכת של הלוואות מגדלי על בע"מ המובטחות בשעבוד לטובת חפ"ת לתאריך 31.7.1987 היתה 6,481,461 ש"ח ועם השלמת המלון תהיה כ־10 מיליון ש"ח. מימוש השעבוד להבטחת אגרות החוב טעון הסכמת חפ"ת אשר לא תימנע מתיותו אלא מסיבות ומטעמים סבירים. מגדלי על בע"מ תהא רשאית לשעבד את הנכסים המשועבדים הנ"ל בשעבודים שווים בדרגה (פרי פסו) עד לסך 1.5 מיליון דולר בלבד וכן תהא רשאית לשעבדם בשעבודים מאוחרים בדרגה לשעבוד הנ"ל. אין באמור לעיל כדי לפגוע בזכותה של החברה לשעבד את נכסיה (למעט נכסי חברת הבת מגדלי על בע"מ, לגביהם יחולו השעבוד הנ"ל והתנאים הנ"ל) בכל שעבוד שהוא ובאיזו דרגה שהיא, ללא שום הגבלה. החברה תודיע לנאמן ולבורסה על יצירת שעבודים כאמור לפני הווצרם. בעקבות הערכת שמאי, שקבע את ערך המלון ליום 31.12.1986 בסך כ־24,750,000 ש"ח, הפחיתה החברה בספריה את העלות המתואמת של המלון והעמידה אותה על אותו סכום. להערכת החברה, אילו מומש המלון ביום 31.12.1986, היה המס החל על המכירה עולה לכ־4,450,000 ש"ח (לפרטים נוספים ראה סעיף 2.3 לתשקיף).

יתרת הסכומים המובטחים ע"י שעבודים של החברה, הנה כ־25 מיליון ש"ח.

הפסדי החברה לאחר מס (באלפי ש"ח של חודש דצמבר 1986) לתקופה של שנה שהסתיימה ביום:

	31.12.86 (9 חודשים)	31.3.86	31.3.85	31.3.84
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מס	(2,466)	(8,263)	(10,685)	347
הפסד מהפחתת נכסים	(4,751)	—	—	—
הפסד נטו לתקופה	(6,905)	(5,946)	(10,971)	(2,808)

רשימת החתימות בהנפקה לציבור תיפתח ביום א' 6.9.1987 בשעה 8.30 לפני הצהריים ותיסגר באותו יום בשעה 13.30 בצהריים.

סך כל עמלות ההנפקה והוצאותיה יעלו כ־14.8% מתמורת ההנפקה וזאת בהנחה שהי־ חידות יונפקו במחיר המינימלי.

הנאמן לאגרות החוב: **חברת נאמנות של בנק הפועלים בע"מ**

החתמים: **בנק הפועלים בע"מ** (מנהל הקונסורציום)
כלל מנפיקים בע"מ
בנק דיסקונט לישראל בע"מ
החברה המרכזית לניירות ערך בע"מ
בנק למימון ולסחר בע"מ
בנק הספנות לישראל בע"מ
מוריץ את טוכלר בע"מ
"אייל" אנגלו־ישראל להשקעות וניירות ערך בע"מ
צמיחה ניירות ערך והשקעות בע"מ

תאריך התשקיף: **31 באוגוסט 1987**

מנפיקים בלבד

מאת יהודה שרוני

ליל ה־31 באוגוסט. חדר קטן ואפוף־עשן בבניין הרשות לניירות ערך בירושלים. התאריך האחרון לקבלת אישור הנפקה למניות. מהו מקור בהלת ההנפקות של החודשים האחרונים.

גיוסי ההון בשנים 1985/87 (מיליוני דולרים)

שנה	מניות	איגרות חוב	אחרים	סה"כ
1985	40.4	614.5	137.1	792.1
1986	71.0	1721.6	433.1	2225.7
ינו'־יולי 87	98.9	1263.5	312.7	1675.1

ליל ה־31 בחודש אוגוסט, שהיה התאריך האחרון שבו רשאיות פירמות לגייס הון על פי הוראות הבסיס מדצמבר 1986, לא ישבה במתח ממנהלי פירמות רבות. הזירה חדר קטן ואפוף עשן בבניין הרשות לניירות ערך בירושלים. עורכי דין (ורואי חשבון) באים ויוצאים בחולים מתמיד, ומבקשים לשכנע את פקידי הרשות לתת את אישור ההנפקה המיוחל. הפקידים, שאווירה של חשיבות עצבית נסוכה על פניהם (והרי הם יודעים את הכח הרב המשמש בידם), מפליאים בהד־ישותיהם לזה הם אומרים תקן את הדו"חות ולאחר הם אומרים פרט בצורה נרחבת יותר את התנאים. ממרבית המנפיקים הם דורשים להציג את קלונם בעמוד הראשון של התשקיף, לכען ידעו ויראו. לזכות עובדי הרשות ניתן לומר כי הערותיהם למנפיקים היו ענייניות. הם לא ניצלו את מצוקת המנפיק לשם סיפוק נחמות רגעיות.

בהלת ההנפקות של החודשים האחרונים קשורה לרפורמה בשוק ההון שעליה החליטה הממשלה, ושכניסתה החל ב־1 באפריל שנה זו. עיקרי הרפורמה: מתן נגישות חופשית לשוק ההון לפירמות המבקשות לגייס הון במניות, או בניירות ערך הניתנים להמרה במניות. אפשרות גיוס הון חופשי באיגרות חוב, למעט בנקים להנפקות, שהוגבלו בסכום של 250 מיליון שקל.

זאת לדעת, עד הרפורמה בשוק ההון, היתה הממשלה אחת המתחרות העיקריות של הפירמות העיסקיות, כשביקשה לגייס הון לצרכי תקציב המדינה. כשהקיצוץ בגירעון בתקציב בוצע, פחתה פעילותו בשוק ההון של בנק ישראל, שהוא הברוקר של המדינה. נקדים ונאמר כי חופש ההנפקות המוחלט לא נוצל במלואו על ידי מרבית הפירמות הפעילות במשק.

בשוק איגרות החוב מחד גיסא, הפעילות ממשיכה להתבצע בעיקר על־ידי גופים בנקאיים. הסיבה לכך היא העלות הגבוהה יחסית הכרוכה בביצוע הנפקות בסכומים קטנים, ואי קיומם של בטחונות נאותים מצד הפירמות. מאידך גיסא, חופש ההנפקות בשוק המניות לא פתח צוהר לפירמות עיסקיות חדשות לגייס הון בהיקפים גדולים, ומרבית ההנפקות ממשיכות להתבצע על ידי הגופים הקיימים. ראוי לציין כי בשנה האחרונה גדל מאוד מספר של החברות החדשות שגייסו הון, בדרך סכומי גיוס ההון היו נמוכים יחסית, ובדרך כלל היו נמוכים מ־5 מיליון דולר להנפקה.

בבורסה מסבירים זאת כחוסר נכונותם של הגופים המוסדיים כמו קרנות הפנסיה, קופות הגמל וחברות הביטוח לקחת חלק בתהליך ההשקעה, ובכך ששוק המניות הינו עדיין צר בהיקפו, ולא ניתן לגייס סכומים מהותיים בלי לגרום לזעזועים רציניים. למרות כל אלה, הבורסה עדיין קורצת לפירמות עיסקיות, שגיוס ההון בבורסה הוא הכרח עבורן. פירמות כאלה נאבקות תחת נטל הריבית שאותה הן נאלצות לשלם לבנקאים, והדרך היחידה להפחית מעט את העומס היא הבורסה.

במנהלי פירמות אחרות, מרביתן משפחתיות, קצו בחברה המשפחתית. לדידם אין כמו הבורסה למימוש רווחי השקעותם, וכל המרבה הרי זה משובח. דוגמאות לחברות מסוג זה יש לרוב, ובהן חברת הבניה הגדולה רובינשטיין, אחים בולוס, אטאס, אלרוב, מישגאל, עפר וסלע. בדרך למימוש האחזקות, היו מקרים אחרים של "תקלות", שבהן תהליך המימוש הפך למלחמת אחים, במקרה האחים רובינשטיין הסתיימה הפרשה בבית המשפט.

ראוי להזכיר כי בעבר יכלה כמעט כל חברה, או כלשון אחד ממנהלי הבורסה "כל קיוסק בפינת אלנבי" לגייס הון. ברבות הימים הכניסה הנהלת הבורסה מידה כלשהי של שפיות, וגיבשה קריטריונים לגיוס הון. מעתה, כל חברה המגייסת הון לראשונה חייבת להציג רווחיות ומחזור מכירות בגובה מסוים. החברות בעלות הסיכון העיסקי הגבוה (ובכלל זה מניות חברות חיפושי הנפט), נסתרות ברשימה מיוחדת הנקראת "רשימה מקבילה". מרבית החברות לא אהבו את אות הקלון החדש שהודבק עליהן.

תהליך גיוס ההון מורכב ויקר, ולעיתים פרק הזמן הנמשך בין ההחלטה על גיוס ההון, עד כניסת הכסף לקופת החברה המנפיקה נמשך חצי שנה. פרק זמן זה הוא סיוט עבור אחדות מהחברות המנפיקות, אך חוויה מראסטית לדידן של האחרות. יש המכנים פרק זמן זה כמלחמה, ויש המוכנים להשבע כי את התהליך המבזה לא יעברו פעם נוספת.

במשך תקופת ההנפקה אמורה החברה לנהל מגעים לפחות עם תשעה גופים שונים: הבנקאי, מנהל ומרכז ההנפקה, החתם, כלכלן, רואה החשבון, עורך הדין, הבורסה והרשות לניירות ערך. בבורסה לניירות ערך עצמה מנהלת החברה מגעים עם סגל הבורסה, חברי ועדת ניירות ערך וחברי הוועד הפועל של הבורסה או חברי דירקטוריון הבורסה.

המשא ומתן עם מנהל ומרכז ההנפקה נוגע לגובה עמלת החיתום. בהמשך מייעץ המנהל על מבנה ההנפקה הרצוי, והוא אחראי לכך שבתשקיף ההנפקה יכללו כל הפרטים הרלוונטיים. עמלת ניהול ההנפקה המקובלת בהנפקות ניירות הערך היא כ־1.75 אחוזים מתמורת ההנפקה, אך במקרה של חברה מסוכנת או היקף הנפקה מצומצם האחוז גדל. מנהל ההנפקה לוקח סיכון רב בעבודתו, מכיוון שבמקרה של הגשת תביעה נגד החברה בגין עבירה על חוק ניירות ערך, עלול גם מנהל ההנפקה להיתבע (הדבר היה במקרה רובינשטיין ונראה כי יתרחש גם ב"פרשת אלסינט").

החתם הנפקה אחראי לכך שאם ההנפקה תיכשל וניירות הערך לא יופצו לציבור הרחב, הוא יהיה אחראי לרכישת ניירות הערך. על שירות זה מקבל החתם עמלה ממוצעת של 3.5 אחוזים מתמורת ההנפקה, אך היא עלולה לנסוק, בהתאם לטיב המנפיק ובמצב שוק המניות. באחרונה גדל מאוד הסיכון של החתמים, הם העלו מאוד את עמלות החיתום. אחדים מהמנפיקים, ובראשם בנק לאומי, קיבלו בשבוע שעבר "רגליים קרות" וביטלו כוונתם לשמש כחתמים להנפקות רבות. את ניירות הערך השונים מעבירים החתמים למפיצים השונים, ובתוכם בנקים וחברות ברוקרים. מובן שגם הפצה כרוכה בעמלה, ומפיצים נוגסים ב־3 אחוזים מהתמורה.

עורך הדין של ההנפקה, הכלכלן ורואה החשבון — כל אלה אינם מקופחים. ועבודתם המאומצת זוכה לתמורה ראויה של 25 אלף דולר להנפקה על מנת שתשקיף ההנפקה ישלם ויגיע סוף סוף לבית הדפוס (שם החברה צריכה להוציא 5000 דולר על הדפסת 3000 עותקים), נאלצת מגייסת ההון לצאת במסע קשה בין "רשויות הפיקוח".

העבודה עם הרשויות כרוכה בתסכול רב — מעידים מנפיקים רבים. במהלך מגעים אלה מופעלים אמצעים שונים כדי לקדם את ההנפקה, ובהם קשרים אישיים, אזהרות שכנוע, איומים, צעדי "שמור לי ואשמור לך" ועוד פעולות פרי הדמיון, ובלבד שההנפקה תאושר.

התחנה הראשונה היא הבורסה. המגע הראשוני נוצר עם סגל יושבי רח' אחד העם 54. המנחים את המנפיקים בסבך החוקים והתקנות השונים. העצות המועילות נוספות לטיוטת התשקיף, וזו מועבר לאישור ועדת ניירות הערך בבורסה. בוועדת ניירות הערך יושבים נציגי חברי הבורסה השונים, ואלה הופכים קודם לישיבה למושא של מסעי שתדלנות, שהוזכרו לעיל. אחרים מחברי הוועדה מספרים שלא לציטוט על הצעות שגבול הוקיזון רק.

אישור הטיוטה על ידי ועדת ניירות הערך נחשב בעבר לצעד גדול לעבר האישור הסופי. אך באחרונה חל פיחות במעמד ועדת ניירות ערך. יש המסבירים את הפיחות בגידול מעורבותה של הנהלת הבורסה, ובכלל זה של יו"ר דירקטוריון הבורסה, בדיוני הוועדה. כך או אחרת, גם אם אושרה ההנפקה בוועדת נ"ע, ההמלצה עלולה להידחות על ידי חברי הוועד הפועל או חברי דירקטוריון הבורסה. מסעות השתדלנות חוזרים על עצמם גם בקרב חברי דירקטוריון הבורסה. במקרים מסוימים, אישור ההנפקה הוא פונקציה של טיב השתדלנות של חתם ההנפקה או הגוף המנפיק.

ההבדל בין טיוטת התשקיף המוגשת לבורסה, ובין התשקיף לאחר תיקונים בבורסה הוא במקרים רבים עצום. הפער נובע מדרישות שונות של הבורסה ובהן שינוי מבנה ההנפקה, דרישה למינוי דירקטורים (לפני קבלת חוק הדירקטורים החיצוניים), שינוי הסכמי ניהול ושכר, הסדרים למניעת ניגודי אינטרסים וכיו"ב. פירמות רבות שקלו בעבר פניה לבג"ץ כנגד הנהלת הבורסה, אך התרצו בסופו של דבר. ככלות הכל, החברה זקוקה לבורסה יותר ממה שהבורסה זקוקה לחברה. ואף מנהל שראשו בין כתפיו, אינו רוצה להסתבך עם הבורסה.

רח' לינקולן, משכן הרשות לניירות ערך בירושלים, מהווה את הכתובת האחרונה של החברה המנפיקה. הרשות, על פי חוק ניירות ערך, אמונה על "הגילוי הנאות", כלומר, שכל הפרטים הרלוונטיים להנפקה יופיעו בתשקיף. חברה המסתירה חלק מהפרטים עלולה להסתבך בפלילים. לא אחת חורגים אנשי הרשות מסמכותם על פי חוק ניירות ערך ומעלים דרישות חריגות כמו שינויים חשבונאיים במאזני החברה. הגופים המנפיקים נאלצים לחרוק שיניים, ו"לומר אמן על כל נוהל" — דברי אחד מעורכי הדין.

ערבים בישראל / עטאללה מנצור

סופרים וסיפורים

עד לפני שבוע היתה לסופרים הערבים בישראל "אגודה" על הנייר בלבד. פארוק מואסי, מורה תיכון מבאקה אל גרביה, שימש מזכיר האגודה וניסה להפיח בה רוח חיים. הוא הצליח לספח את האגודה להתאחדות הסופרים בישראל, לממן מספר הרצאות לסופרים מתחילים, ולקבל הבטחה כי סגנו דוד, מעסקני אגודת הסופרים, יעשו לשכנוע משרד החינוך והתרבות להזרמת תקציבים לסופרים הערבים בישראל.

מואסי נדרש להוכיח כשרון ארגוני, והוא ניסה את כוחו. הוא אירגן כנס סופרים בחיפה ובדאלית אל כרמל, ומיהר לגלות את הרגישות הרבה של קהל היעד שלו. מייד נפתחה נגדו האש מכל הכיוונים. העובדה כי הוא חבר הוועד המרכזי של התנועה המתקדמת לשלום עוררה את החשד נגדו מצד אנשי רק"ח. הוא מיהר להתפייס עם אנשי רק"ח וחבריו מאתמול התנפלו עליו בשצף קצף. הוא ניסה להסתתר מאחורי סופרים ותיקים שאינם שייכים לזרם זה או אחר ויצאו נגדו משוררים הטוענים לזכות בבכורה על היצירה הספרותית הערבית בישראל. ככל שהתאמץ יותר עורר נגדו בקורת קשה יותר. לבסוף הוליש כי בישראל כיום אין גב רחב כדי להישען עליו יותר מאשר זה של רק"ח. לה עיתון יומי יחיד בשטח ישראל, ירחון ספרותי, ירחון לענייני נוער, מנגנון מפלגתי מסועף ומועדונים בעשרות ישובים. הוא קפץ על עגלת רק"ח ועשה עסקה עם עסקני התרבות של המפלגה. כתוצאה מכך זומנו לכנס 55 סופרים ומשוררים — רובם מאנשי המפלגה ומקורביה. הוזמנו כתריסר אנשים מהגוש היריב — אנשי "התנועה המתקדמת לשלום" ועצמאים הנוטים אחריהם. אבל אלה החליטו להחרים את הכנס. לטענתם, זו היתה הצגה. הקומוניסטים הכתיבו את התסריט ורשימת המוזמנים כך שתבטיח מראש את בחירת המשורר סמיח אל־קאסם. בן העדה הדרוזית מכפר ראמה, חבר הוועד המרכזי של רק"ח, כיו"ר האגודה.

מארגני הכנס טוענים כי אין הדבר נכון. את מועמדות אל־קאסם העלה מחמוד דסוקי. איש טייבה שאינו חבר רק"ח. (והדברים נכתבים כבראה. דסוקי, משורר ותיק וחסר תהילה מנסה מזה עשרות שנים להיבחר ברשימה לאומית־עצמאית־נאצריסטית למועצה המקומית של טייבה, ולשווא. באחרונה התקרב לחד"ש). כל חברי הוועד המכין תמכו בהצעה לבחור באל־קאסם בהתלהבות. אנשי המתקדמת נוטים להסכים עם ההערכה לאל־קאסם. הוא משורר כשרוני ומפורסם "אבל הוא חבר הוועד המרכזי של רק"ח, ואנחנו דרשנו יו"ר עצמאי שיהיה מקובל על כל הסופרים."

האם היה נושא אחר לוויכוח? לא. כולם הסכימו כי הארגון של הסופרים הערבים בישראל יקרא להכיר באש"ף ושיתופה במו"מ לשלום בוועידה בינלאומית ולהכרה בירושלים כבירת המדינה הפלשתינאית העצמאית שתקום לצדה של ישראל.

אבל אנשי המתקדמת טוענים כי לא שותפו בוועדה המכינה, וכי אנשי רק"ח הביאו תכנית מושלמת, כולל הצעה לנשיאות ומנגנון שהיה כופה את שלטון הקומוניסטים על ארגון הסופרים הערבים — ולזאת לא הסכימו.

התנגדות אנשי המתקדמת לא הרתיעה את אנשי רק"ח. את הכנס קיימו ביום ב' האחרון במרכז התרבות העירוני. מתוך 55 מוזמנים הופיעו כ־35 מוזמנים, רובם ככולם מאנשי חד"ש. בסיום פגישה של כשעתיים קמה התאחדות הסופרים הערבים בישראל. כמעט ללא ויכוח, ללא התנגדות ובלי הצבעות. כל הצעות הנשיאות נתקבלו פה אחד. הארגון החדש נקרא "התאחדות הסופרים הערבים בישראל", (בין המשתתפים נשמעה הצעה כי לשם זה יתווסף לערבים התואר פלשתינאים. נשיאות הוועידה הבטיחה לדון בהצעה בכנס הבא).

מחרימי "הוועידה" פרסמו באותו יום גילוי דעת ובו הצהרה על הזמנת הוועידה הכנות לוועידה, וקראו לכנס מחודש להקמת אגודה חדשה. ליוזמי האגודה המתחרה אין חילוקי דעות פוליטיים עם חבריהם. הם מודים בגלוי כי עניין ראשות האגודה הוא הדבר שהכריע עבורם. הם רוצים יו"ר מקובל על כולם.

אבל העניין לא הסתיים בפילוג הסופרים הערבים. ביום בו התפרסם גילוי הדעת של הפורשים, התפרסמה ברבים כוונת מרכז ההסברה לארגן, לראשונה מאז קום המדינה, כנס ארצי של סופרים ויוצרים ערבים. לכנס זה קראו "הוועידה הארצית הראשונה לקידום מעמד היוצר והיצירה הערביים בישראל". את הכנס אירגנה ועדה מכינה בראשות אשה שאינה שולטת בשפה הערבית, בקי פריישטדט, יועצת שמעון פרס לענייני אמנות ותרבות. היא מפיצה ברבים "ניירות עבודה" שהכינו עבורה פארוק מואסי "מזכ"ל" אגודת הסופרים הערבים (וסגן יו"ר ההתאחדות החדשה שנוסדה השבוע). מואסי, חבר הוועד המרכזי של המתקדמת לשעבר, קובע בראשית נייר העבודה שלו כי האגודה נוסדה ב־1974. "על ידי סופרים מתונים שנתקלו בהתקפות מצד סופרים שאינם רואים נכון את עצם המפגשים עם הסופרים היהודים". אבל, ובכל זאת, לא זכו בסיוע ממשלתי. הם שכרו דירה ומכרו את הרהיטים לכיסוי חובותיהם. הוא "מבקש בכל לשון של בקשה" שמשרד החינוך והתרבות יעניק מילגות ופרסים ספרותיים ליוצרים ערבים. אין הוא רוצה לקבל פרס על־שם ראש הממשלה "דבר שישתמע כאקט פוליטי".

מואסי מציע כי האגודה שלו, החברה בהתאחדות סופרי ישראל "תהיה חלק מהתאחדות הסופרים הערבים ותפעל כרצונה במסגרת הציונות". או שתעלם ואין לזה מה להפסיד.

במלים אחרות, מציע פארוק מואסי המתון, לקבל פרסים מיצחק נבון (ולא מיצחק שמיר), הוא רוצה סיוע ממלכתי לתרגום שירים מערבית לעברית (אותם כתבו חבריו סמיח אל קאסם, נזיה חיר, מחמוד גנאים, "הוא עצמו", ומתחייב כי שירים אלה יהיו "קריאים". מהו הדבר המשותף לרביעיה הזאת — הם חברים אישיים של מחבר התזכיר. רמת שירתם שנויה במחלוקת, אבל אין ספק כי אין כשרון חברי הרביעיה אחיד. כמו כן, קרוב לוודאי כי הבחירה בארבעה אינה תעודת כבוד, ללא רבב, לשיקול של בעל ההצעה. שתי השורות הראשונות בתזכירו מספיקות כדי להטיל ספק זה. הוא מתאר את אגודת הסופרים הערבים כחבורה של מתונים, שנתקלו בהתקפות מצד סופרים ערבים המתנגדים לעצם המפגש עם סופרים יהודיים — ואין סופרים כאלה בישראל. אינני יודע על חוג, עיתון, עלון, בטאון, חבורה, אגודה, ארגון, תנועה או מפלגה של ערבים כאלה. ישנם ערבים בישראל הכותבים "משיתוף פעולה עם ציונים". וכאלה המגנים שיתוף פעולה כזה בהצהרת השותף היהודי כי הוא מכיר בזכויות הערבים לשיוויון בישראל. או בהכרה בזכויות הפלשתינאים להגדרה עצמית. אבל אין סופרים ערבים שאינם רואים לנכון את "עצם המפגש". כפי שניסח זאת פארוק מואסי. הוא פשוט משתבש בנוסחת המתונים נגד הקיצונים כדי למצוא חן ולזכות בתקציבים. מצד אחד הוא מסית נגד סופרים ערבים (קיצוניים, לאומניים), ומצד שני הוא משמש סגן יו"ר "התאחדות הסופרים הערבים". כלומר סגנו של סמיח אל קאסם המפורסם ממרוקו ועד לעיראק.

"הפיל הלבן" של דולצין

מאת גדעון אלון

טרם פרישתו שואף יו"ר ההנהלה הציונית להשקיע 20 מיליון דולר בהקמת "בית הציונות" שיהיה מונומנט ראוותני ומיותר

מי שמעיין בתזכיר הפנימי שהגישו מנכ"ל הסוכנות היהודית אלוף (במיל) שלמה גזית ויו"ר הנהלת בנייני האומה יצחק בר־און ליו"ר ההנהלה הציונית אריה דולצין, תחת הכותרת "תוכנית מסגרת ראשונית להקמת "בית הציונות", עלול לקבל את הרושם המוטעה שמדובר במבצע דחוף לגיוס כספים שנועד להצלת יהדות באחת מארצות המצוקה. כותבים ה"ה גזית ובר־און: "הזמן בשל ואולי אף דוחק להקמת "בית הציונות"... ההנהלה הציונית חייבת ליטול יוזמה מידית ולהחליט על הקמת "בית הציונות". יש לשתף את הסוכנות היהודית על מוסדותיה הלאומיים (קרן היסוד וקק"ל). בגיוס המימון הדרוש להקמת בית מכובד וראוי לשמו. יש להקים מיד עם קבלת ההחלטה הפרלימינרית את הגופים השונים שיעסקו בגיבוש פרוגרמה, ניהול, גיוס ידידים ותרומות.

מדוע ביקש דולצין מה"ה גזית ובר־און להגיש תוכנית להקמת "בית הציונות"? האם אין להסתדרות הציונית יעדים חשובים ודחופים יותר להקצאת משאביה המדולדלים מאשר הקמת מונומנט שייהפך עד מהרה ל"פיל לבן"?

האם לא פשוט וזול יותר להקים אגף נוסף בבית התפוצות בתל־אביב? הרי רק באחרונה הודיע גזבר הסוכנות, עקיבא לוינסקי כי בשל המצוקה הכספית של ההסתדרות הציונית יש כוונה לצמצם את מספר השליחים. רק באחרונה סירבה גזברות הסוכנות להענות לבקשת ראש מחלקת העליה, חיים אהרון, לאשר 4.5 מיליון דולר לשיפוץ מרכזי הקליטה, ורק אחרי דין ודברים ממושך אישרו 500 אלף דולר למטרה זו.

דומה כי דולצין, שנאלץ בעל כרחו להתחייב בפני חבר הנאמנים של הסוכנות לפרוש מתפקידו הרם בקונגרס הציוני הל"א שיהיה בחודש דצמבר שנה זו. שואף להטביע את חותמו לפחות בהקמת בית "שימלא בעת ובעונה אחת שתי פונקציות: של מוזיאון הסטורי לתולדות הציונות ושל מרכז לחינוך ולהסברה, להפצת מורשת הרעיון הציוני והתנועה הציונית" — כפי שמנוסח רעיון הפרוייקט הראוותני בתזכיר של ה"ה גזית ובר־און.

לעתים נראה שמדובר במסמך הנושא "אופי סאטירי". שימו לב להנמקות: "תוך כדי לימוד והתעמקות בנושא, הגענו למסקנה החד־משמעית כי מורגש חסרונו של מוסד מעין זה בארץ וכי היעדרו של "בית הציונות" בנוף הציבורי־חינוכי של המדינה, גורם בעקיפין נזק ועוול לרעיון הציוני ולתנועה הציונית. מכאן שעל ההנהלה הציונית להשקיע מאמצים עליונים לתקן את העיוות ההסטורי הזה ולהקים תוך תקופה סבירה מוסד שימלא חלל זה בחיינו הציבוריים ובמיוחד בכל הקשור לחינוכו ולעיצוב אופיו של הנוער היהודי בארץ ובעולם". בדברי הסיכום להצעה נאמר: "אנו חיים בתקופת מעבר הסטורית במדינת ישראל. דור המייסדים של המדינה הולך ונעלם וקם דור חדש שלא חווה את חווית ההקמה של המדינה. נוצרה פרספקטיווה הסטורית ואנושית מתאימה כדי להקים מפעל אוביקטיווי ב"תפר" ההסטורי של חילופי דורות במדינה".

קשה להבין האם בשימוש במינוח "תפר" הסטורי של חילופי דורות במדינה, הכוונה בין השאר לפרישתו הקרובה של אריה דולצין מכהונתו כיו"ר ההנהלה הציונית? האם הכוונה למינויו הצפוי של גזבר הסוכנות עקיבא לוינסקי כיורשו? עורכי התכנית לא הסתפקו בהצגת תכנית כללית, אלא גם הגיעו למסקנות באשר לפונקציות שימלא "בית הציונות". על פי הצעתם יהיו בו מוזיאון לתולדות הציונות המודרנית, מרכז לחינוך, להסברה ולהפצת המורשת הציונית, ואתר זיכרון להנצחת פועלו וכבודו של בנימין זאב הרצל. העולה: הצעה שהמוזיאון לתולדות הציונות יהיה בנוי מארבעה אגפים שיכללו תצוגה של תולדות התנועה הציונית, תצוגות משנה לנושאים ספציפיים, כגון מפעל ההתיישבות, לשון ותרבות עברית וכדומה, מרכז מידע אור־קולי ממוחשב וכן שטח לתערוכות תצוגות מתחלפות. גם המרכז לחינוך ולהסברה ולהפצת מורשת הציונות יורכב משלושה אלמנטים שונים: יחידה להכנת תכניות לימוד והסברה, סגל מורים ומדריכים שיבצע תכניות לימוד והשתלמות לקבוצות שונות ומתקנים פיסיים כגון חדרי הרצאה ולימוד.

ההצעה המפורטת כוללת אלמנטים נוספים שכולם יחד מגבירים את התחושה כי המגמה היא להקים מאוזוליאום ענק שישתרע על שטח של 6000 מ"ר בעלות משוערת של 20 מיליון דולר.

לפני כשבועיים הובאה ההצעה להקמת "בית הציונות" לדיון ראשוני בישיבת ההנהלה הציונית. עסקני ההסתדרות הציונית התפנו מבעיות השעה הכבדות והקדישו שעה ארוכה לדיון מעמיק בתוכנית שהגה אריה דולצין.

דומה שאין זה מקרי שכל חברי ההנהלה הציונית, למעט שני ראשי המחלקה להתיישבות, מתי דרובלס (ליכוד) ונסים זווילי (מערך) וראש מחלקת העליה חיים אהרון (ליכוד), תמכו בהקמת "הפיל הלבן". שכן עסקנים אלה, החל בגזבר עקיבא לוינסקי שנושא את עיניו לכסאו של דולצין וכלה בראש המחלקה לדור ההמשך אליעזר שפר שוהים במשך חודשים עד שלושה בכל שנה במדינות רחוקות על חשבון קופת העם היהודי, מתגוררים במלונות יוקרה ומקבלים דמי אש"ל במטבע זר. גם בעת שהותם בארץ הם נוהגים להתאכסן בבתי מלון מפוארים ולנסוע במכוניות מהודרות. היחידים שעדיין לבם שזוהו מבצע בזבוני ממדרגה ראשונה, הם אותם שלושה חברי ההנהלה העוקבים מקרוב אחר מצוקתם של הישובים החקלאיים או אחר קשיי הקליטה של העולים. לא בכדי אמר מתי דרובלס: "ישראל אינה זקוקה להקמת בית לציונות. ישראל היא בית הציונות, היא היא התרשמת ולא צריך להכניס את הציונות לתוך בית". ההרהור החזיק אחריו נסים זווילי שהדגיש כי "יש האומרים שהציונות סיימה את חייה ובית כזה עלול לתת גושפנקא לכך, משום שהוא יהפוך את הציונות לאנדרטה".

יש לקוות ש"בעלי המאה" בסוכנות היהודית (התורמים הגדולים למגבית וראשי חבר הנאמנים — גדולד הופברגר והנדל קפלן) שמפגינים באחרונה מעורבות גדולה הולכת בכל תחומי הפעילות של הסוכנות, ואגב כך מגבירים את פיקוח הבקרה על ההוצאות הבזבזניות, יקפצו את ידם ולא יתנו "אור ירוק" לביצוע הרעיון.

תיק תיירות / זהר בלומנקרנץ

אקדמיזציה של ענף התיירות

אוניברסיטת תל־אביב נבחרה על־ידי ועדת הקרן להקמת אקדמיה למינהל בתי מלון ותיירות בישראל, לשמש אכסניה לקתדרה ללימודים אקדמיים בנושא. חברי הוועדה בראשותו של מנכ"ל מלון [illegible] נפגש בגב הטכניון בחיפה, בשל מרכזיותה של העיר והריכוז הגבוה יחסית של בתי המלון בה. המדובר במשך של מסלול לימודים חדש לתואר שני למינהל בתי מלון ותיירות, במסגרת לימודי מינהל עסקים לקראת שנת הלימודים הבאה, 89־88.

הקרן, אשר בה שותף גם משרד התיירות, מתכוונת לגייס כ־2 מיליוני דולר להקמת הקתדרה, שבה ילמדו בשלב ראשון 20 עד 30 סטודנטים בעלי תואר ראשון. בקרן חברים, בין היתר, מנכ"ל משרד התיירות רפאל פרבר ומנכ"ל רשת מלונות "דן" עמי פדרמן, והיא תפעל בשיתוף עם אוניברסיטת תל־אביב באיסוף תרומות בארץ ובחו"ל. כיום אין בארץ לימודים אקדמיים בענף התיירות. בית־הספר הממשלתי לתיירות והקורסים במקצועות השונים של הענף לא זכו עד כה להכרה אקדמית.

אי־היענות ישראלית לירי"ד בארה"ב

אף לא סוכן נסיעות ותיירות אחד מישראל נרשם להשתתף ביריד התיירות הבינלאומי של ארה"ב, דבר שיש בו כדי ללמד על כרסום בתנועת התיירות מיבשת זו ארצה. המדובר ביריד התיירות שיתקיים זו השנה השנייה במיאמי, בתאריכים 19־22 בנובמבר, על ידי הארגון בישראל: מפעילת חברת "סביב העולם". לשוק תיירות בינלאומית [illegible] המערבית, כמו איטליה ואנגליה, וכ־1500 סיטונאים וסוכנים של נסיעות ותיירות שכ־60 אחוז מהם ממדינות דרום־אמריקה.

מחיר ההשתתפות והצגה ביריד הוא 1450 דולר, והוא כולל אירוח בן ארבעה ימים בבתי מלון במיאמי. יש אף אפשרות להשתתף באירוח ללא דוכן־תצוגה, במחיר של 145 דולר הכולל אירוח לשני ימים ובמחיר 250 דולר הכולל אירוח לארבע לילות.

יותר ישראלים־יורדים בבתי המלון בארץ

עליה במספרם של הישראלים היורדים שבאו להתארח בעונת תיירות הקיץ האחרונה בישראל, נרשמה בבתי המלון בתל־אביב. לדברי חבר הנהלת סניף התאחדות המלונות בתל־אביב ומנכ"ל מלון "דמרה קונטיננטל", חזי הכהן, מניסיון מלונו ומבדיקה בבתי מלון אחרים בעיר עולה, כי חל גידול באוכלוסיית היורדים שהתארחו בעונה לעומת אותה תקופה בשנה שעברה. השנה התאכסנה אוכלוסייה זו בבתי המלון בתל־אביב לתקופות של שבועיים עד חודש, ברציפות. עיקר היורדים היו מצרפת, אנגליה, ניו־יורק ולוס אנגלס שבארה"ב.

רבים מאוכלוסיה זו העדיפו לפרוע את חובותיהם במטבע זר, תוך שהם משתמשים בדרכון הזר שהשיגו לעצמם לאחר שנות שהות בחו"ל, כדי [illegible] מטבע מקומי. לדברי הכהן, הגיע הזמן שלא להתעלם מפלח־שוק זה ההולך וגדל משנה לשנה. בדעת הרשת שעמה נמנה מלונו, להגביר את אמצעי השיווק הפרסום ולהפנות יותר משאבים לעידוד תנועת תיירות זו.

לדברי הכהן, בית המלון שלו מפרסם דרך קבע מודעות־עידוד ליורדים בעיתון היוצא לאור בשפה העברית בארה"ב. לקראת עונת תיירות הקיץ הבאה יש בדעתו לגבש חבילות־נופש בתנאים מיוחדים לאוכלוסיה זו, אשר ישלבו גם את בית המלון השני שברשת, "דמרה רנסנס" בירושלים.

ירושלים בראש מבצע של רשת "הילטון" הבינ"ל

רשת מלונות "הילטון" הבינלאומית הכריזה על מבצע מיוחד לעידוד תנועת תיירות־קונגרסים, שתתפוף את ירושלים למרכז עסקים בינ"ל ראשון במעלה. במסגרת המבצע — שיקיף את כל 39 מלונות "הילטון" ברחבי אירופה, אפריקה, המזרח התיכון ומדינות המפרץ הפרסי — נקבעו המחירים הנמוכים המשתלמים ביותר במלון הרשת בירושלים. המדובר בעיסקת חבילה לעונות החורף הקרובה המיועדת לגופים המבקשים לערוך כינוסים, ועידות או מפגשים בשטח בתי המלון של הרשת הבינ"ל. במבצע [illegible] כינוסים ובו כל הציוד הדרוש (בין השאר: ציוד אור־קולי משוכלל), ארוחות־בוקר קונטיננטליות, סעודת צהריים לרבות משקאות, הפסקות קפה ואף כרטיסי־חבר מיוחדים המקנים הנחות ברשת מלונות "דיסקברי" בארה"ב, הקשורה עם רשת "הילטון" הבינ"ל.

תעריפי העיסקה החדשה יהיו שונים ממדינה למדינה. אולם נקבע כי מלון "הילטון" בירושלים יציע את התעריף המשתלם ביותר של הרשת — 40 דולר לאדם בחדר זוגי. לדוגמה, מלונות "הילטון" בקהיר יציעו אותה עיסקה ב־52 דולר לאדם, באתונה — 56 דולר, במינכן — 127 דולר, בבודפסט — 102 דולר. את העיסקה היקרה ביותר יציע מלון הרשת בלונדון — 157 דולר לאדם בחדר זוגי.

לא ניתן לבטל שירותי תיירות בכרטיס אשראי

תיירים מחו"ל לא יוכלו לבטל שירותי תיירות שהזמינו בישראל והתחייבו עליהם באמצעות כרטיס אשראי, מבלי שיחויבו בשל כך. חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ נאלצה לבטל הוראה חדשה בנושא זה של ארגון "ויזה" העולמי לגבי חיוב תיירים, בשל התנגדות של מגזר הנסיעות והתיירות בישראל.

על־פי ההוראה החדשה שהופצה בכתב בין סוכני הנסיעות והתיירות בארץ, אסור היה לחייב תייר שהזמין טיסה או שירותי טיול ונסיעות אחרים באמצעות כרטיס אשראי "ויזה", ולא מימש את ההזמנה מסיבה כלשהי. לא להיות מחויב. ההוראה החדשה לא היתה אמורה להתייחס לטיב השירות אלא לאי קבלת שירות מכל וכל. התאחדות סוכני הנסיעות והתיירות התערבה והביעה את התנגדותה בכתב בנושא, בשל הנזקים שעלולה הוראה חדשה זו לגרום לציבור סוכני הנסיעות והתיירות זאת, בשל דמי ביטול או תשלומים אחרים העלולים לחול כאשר התייר המזמין מבטל את הזמנתו, בין במלואה ובין חלקית, או פשוט נמלך בדעתו ואינו מבצע את אשר הזמין, ומבלי להיכנס לשאלה איך יוכח שלא קיבל את השירותים שהזמין.

ארגון־הגג של סוכני הנסיעות והתיירות הודיע לחברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ, כי ימליץ לפיכך בפני ציבור סוכני הנסיעות והתיירות בארץ, שלא לקבל בעבור שירותי תיירות בישראל תשלומים באמצעות כרטיס אשראי "ויזה", עד אשר תשונה ההוראה החדשה.

בעקבות התנגדות זו הודיעה בכתב חברת האשראי בישראל, כי היא מבטלת את ההוראה החדשה ותטפל בנושא במישרין עם ארגון "ויזה" הבינלאומי.

עוד על מדרכות בתל־אביב

משמאל לימין: חור במדרכה ברח' אחד־העם 4; מרצפות שקועות על יד התיאטרון הקאמרי ברח' פרישמן; אבני מדרכה שבורות ליד דיזנגוף 41. (צילום: עוזי קרן)

מצרים — להיט חדש

שרות **DER SPIEGEL** מיוחד ל"הארץ"

בניין ענק בצבע חום חלודה, בן 28 קומות, מיתמר זה זמן מה מעל שאר הבניינים הגבוהים לחוף הנילוס בקהיר: סמיראמיס אינטרקונטיננטל, בעל תפוסה של 952 מיטות. מרחק מטרים ספורים משם ניצב מלון שפרד'ס בן חמשת הכוכבים, ובדיוק של קילומטר בצפיפות שישה מלונות ענק מעולים לתיירים שהתפוסה מצויה בביסם. "האנשים באים בגלים גלים מכל העולם. שמו של מרכז התיירות של המזרח התיכון הוא 'מיסר' — מצרים", צהל מנהל משרד התיירות ואגי שאגרי. הוא לא הגזים. במחצית הראשונה של 1987 הגיעו 900 אלף תיירים לארץ הפרעונים. כמעט כמספר התיירים שביקרו במצרים בכל השנה שעברה.

על הנילוס בין קהיר ובין אסואן משייטות 65 ספינות תיירים, הן מביאות מכל רחבי העולם אלפי מבקרים לאתרים ההופכים את מצרים ליחידה במינה, למקדשי הפרעונים אבידוס, דאנדארה, אדפו וקום אומבו, לחומות השניאות ולספינקסים רבי ההוד של כרנך ולוקסור, לקברות בעמק המלכים, לאגם המלאכותי אסואן שאורכו 500 ק"מ ולמקדש אבו סימבל שניצל ממימיו.

יותר מכותנה ומדמי המעבר

קרונות שינה ממוזגים ברכבות וצי של אוטובוסים מקשרים בין הבירה והאתרים ההיסטוריים של עמק הנילוס. חברת התעופה האמריקאית טיוראי וחברת התעופה המצרית איג'יפט אייר פתחו קו ישיר מניו־יורק כדי להביא תיירי דולרים למדינה ללא חניות ביניים. לופטהאנזה טסה כעת לא רק לקהיר אלא גם לאלכסנדריה. טיסות שכר מביאות קבוצות תיירים מאורגנות בטיסה ישירה ללוקסור שבמצרים העילית, שם אפילו חום של 46 מעלות בצל אינו עוצר את גל התיירות. בשנה שעברה בלבד הביאה תעשיית התיירות במצרים למעלה ממיליארד מארק למדינה. היא תפסה כך את המקום השלישי במקורות ההכנסה של המדינה, לאחר משלוחי הכספים הביתה של פועלים ועובדים מצרים בחו"ל ולאחר רווחי הנפט, אך היא מקדימה את מקור ההכנסות הקלאסי, כותנה, ואת דמי המעבר בתעלת סואץ. בעבר נחשבה מצרים בעיקר כאתר נופש בחורף ללורדים אנגלים. שרצו להתרפא באקלים היבש של אסואן מהשיגרון שבא להם ממגורים בטירות פאר לחות וקרות. כיום הדביקה מצרים אפילו את ישראל על המקומות הקדושים שלה כמוקד משיכה לתיירים.

המדינה לא היתה ערוכה בהגדלה לקליטת זרם זה. חמתם של תיירים עלתה כאשר נבהו שחדרי מלון אותם הזמינו הוזמנו גם על ידי אחרים או שהזמנותיהם אבדו. חדר בנילוס הילטון שעל טיילת החוף אפשר היה לקבל, אפילו כאשר הוזמן מראש, רק לאחר תשלום בקשיש של 50 מארק לפחות. אולם בינתיים התגברה מצרים על מחסור זה בביטוח. בקהיר בלבד יש שלושה מלונות שרתון, שני הילטון ושני מרידיאן. כמה ממלונות הפאר של קהיר נמנים על היפים ביותר בעולם, למשל מריוט, באי זמאלק שעל הנילוס, שהתשלובת הראשית שלו היתה פעם ארמונו המפואר של מלך הכותנה לשעבר לופט אללה. במלון מינה האוס ההיסטורי שם יכלו מבקרים אין ספור לישון בביתו של וינסטון צ'רצ'יל, או בסוויטות 1500 המארקים בקומה השמינית העליונה בשרתון באוירה החוגי, נפגשים אנשי החוג הסילון של העולם הערבי. נסיכי נפט ואנשי עסקים כמו סוחר הנשק הסעודי עדנאן חאשוגי נופשים באווירה נעימה ומשתחררים מההגבלות הפוריטניות שבארצותיהם. שום איסור אינו מגביל אותם. כך יכולים גם הסעודים במצרים להמשיך לשתות ויסקי וקוניאק אפילו בחודש הרמדאן. בבתי הקזינו של קהיר ואלכסנדריה הם מהמרים על סכומי עתק. בגלל אילי ההון מהמפרץ הפרסי הפקיעו בתי מלון את מחיריהם ומשרד התיירות הממלכתי הוציא תקנות חמורות כדי להשתלט על התופעה.

הקמת ענף התיירות עולה לממשלה כרבעי. רכבות דיזל ממוזגות עם קרונות שינה נוחים מספקות לנוסעים על מסילה בת 900 ק"מ מקהיר לאסואן מבט קסום על נוף הנילוס. גם הכבישים החדשים, למשל בין קהיר ואלכסנדריה והדרכים ההדרות מקהיר לסואץ ואיסמעיליה, עונים על אמות מידה מערביות. משום כך מספר גדל והולך של תיירים מחליטים לטייל במדינה במכונית שכורה, דבר שהיה עד לפני זמן קצר בלתי אפשרי. דרך חצי האי סיני עובר כביש חוף בן כ־250 ק"מ המקשר בין מצרים לתל אביב. מדי יום נוסעים עליו כלי הרכב של חברת האוטובוסים איסט דלתא ושל אגד הישראלית. 24 אלף ישראלים נפשו ב־1986 במדינת האויב לשעבר. כיוון שתיירים רבים יותר ויותר במזרח התיכון כוללים ביקור בישראל ובמצרים, היה על חברות התעופה להעלות את שיעור הטיסות בין קהיר לתל אביב לטיסה אחת ליום. העסקים כה טובים עד כי חברת אל על הישראלית מבקשת זכויות נחיתה נוספות בלוקסור, שקברות הפרעונים המקודשים שבה מושכים מבקרים הרבה יותר מאשר המטרופולין קהיר, הקולנית והמזוהמת.

ככל שהממשלה מתאמצת לספק את רצונותיהם של הנופשים המפונקים, נותר עוד הרבה מה לעשות. בעיקר חל הדבר על בתי המלון המנוהלים בידי המדינה. לעיתים קרובות הם עתירי ביורוקרטיה ומעוטי יעילות. רק לפני חודשים אחדים החליט סוף סוף משרד התיירות להכניס מודרניזציה במלונות הממלכתיים. על עובדים שלא יגלו חריצות מספקת מאיימים פיטורים והשתות של בתי מלון זרים מחו"ל אמורות להעלות את בתי המלון הממלכתיים לרמה של בתי המלונות הפרטיים במצרים.

התיירות עדיין לוקה בחסר. כיוון שמספר בוגרי בתי הספר למלונאות בלוקסור (תחת פיקוח גרמני), אלכסנדריה ואיסמעיליה אינו מספיק את הביקוש העולה במהירות. פונים מנהלי בתי המלון גם לצעירים שנשרו מהלימודים והכניסים עצמם בתקווה המוצדקת לרווחים טובים כמלצרים. עובדי מטבח או מדריכי תיירים. הצעירות העובדות בבית הקפה של מלון מרידיאן בקהיר מרוויחות מדי חודש בממוצע 1200 עד 1600 מארק, בהרים צעיר בחברה ממלכתית מרוויח רק 150 מארק לחודש. התוצאה — כחות עבודה רבים חסרי כישורים נוהרים לשוק הרווחי.

ביורוקרטיה היבנית

שחיתות ועצלות של הביורוקרטים הנמצאים בכל מקום הם עדיין האויבים העקשנים ביותר של ענף התיירות המצרי. כך מתלוננים מנהלי מלונות רבים על חברות היבוא הממלכתיות הבלתי מהימנות, שרק להן מותר לייבא מצרכים מחו"ל. למשל: כדי לייבא גבינה צרפתית או שווייצית צריך למלא לפחות 24 טפסים. כאשר הקממבר או הגרייאר מגיעים לבסוף לשדה התעופה, יכולים ההליכים הפורמליים להימשך עד לשישה שבועות. כיוון שהיין המצרי "הוא לפעמים תאווה להיך ולפעמים בטעם חומץ" — כפי שאומר מנהל בית מלון גרמני בקהיר — מציעים בתי מלון טובים יינות מיובאים. דמי המכס בה גבוהים עד כי בקבוק של בורגונדי פשוט יכול לעלות עד 200 מארק. בביחוד פוגעים בתיירות נוהגי מפלג המוסר. "בלתי אפשרי לאנשים שאינם נשואים להתגורר יחד בחדרי מלון במצרים", אומר נציג חברת נסיעות אירופית גדולה. המבקרים מהמערב גם אמורים להקדיש את כל מעייניהם להיסטוריה בת 5000 השנה של מצרים, לקניית מזכרות ולהשתזף פה. על מדריכי תיירים נאסר לדבר על פוליטיקה. מי שמפר את האיסור צפוי לקנס כספי.

صكنا من الاصل

صكنا من الاهل

על אנשים ומחשבים / אוד גונדר

מחשבים ותקציבים

דוד בועז, הממונה החדש על אגף התקציבים באוצר, מביא עימו תרגה ניסיון מצידו השני של שולחן הפקיד הממשלתי — כמקבל שירות. אל האוצר מגיע בועז מתפקיד מנכ"ל משותף בחברת סיטמרון (לשעבר מיקרודה), שהיא חברה בת של כלל מחשבים. בשבוע שעבר, סיפר על מקצת מחוויותיו, כאשר צריך היה לשכנע פקידים האחראים על מימון היצוא כי מה שהוא שולח לחו"ל — ומקבל עבור תמורה העתידה להסתכם השנה ב־1.5 מיליון דולר — אינו זקוק לאריזה בקופסאות קרטון, אינו אפילו דיסקטים של הרכנה, אלא מספרי קוד המאפשרים שיכפול התקנה של תוכנה הנמצאת כבר בידי המפיץ בחו"ל.

בארץ, אומר בועז, מעודדים את הפיתוח, אך אין מעודדים את השיווק. כך למשל, סייע המדען הראשי ב־800,000 דולר לפיתוח תוכנית התיק"ם של החברה, המשקיעה עתה מיליון דולר בהקמת משרד שיווק בארצות־הברית. המטרה היא, כי המכירות שם יגיעו לשני מיליון דולר בתוך שנה.

סיטמרון היא דוגמא להצלחה ישראלית בתחום המחשוב. תחילה, פנתה אל השוק המקומי והשתמשה בו כשדה ניסוי. אחר כך, הקימה משרד שיווק בחו"ל, המתבסס על סוכנים מקומיים. עד היום ביצעה כ־220 התקנות, כשליש מהן בישראל והשאר בחו"ל. היא מעסיקה 45 עובדים בארץ, ארבעה מתוכם ישראלים שהוצבו בחו"ל על מנת לעבוד בסמיגרנה. הסוכנים הזרים המפיצים את מוצריה מעסיקים 35 עובדים נוספים.

עיקר יחודה של תוכנת התיק"ם של סיטמרון, בגמישות שהיא מביעה בבודדת התוכנה. בסיס הנתונים שלה אחיד, בין אם אתה מריץ אותה על גבי מחשב אישי, מיקרוואקס, או אפולו. החברה השכילה למצוא לעצמה גומחת שוק פנויה יחסית. כבר ב־1982 בא מייסדה, אריה פלדמן, והציע לקבוצת כלל תפיסה שנראתה אז חדשנית: בערכת תיק"ם מבוססת מחשב משלה. בין מערכות השרטוט בבודדי תוכנה של 3,000 דולר ומטה ובין המערכות ה"כבדות", בעלות של 60,000 דולר ויותר, היא מציעה פתרונות בטווח מחירים שבין 10,000 ל־25,000 דולר.

כמה זמן יישאר השוק הזה פתוח? יש בסיטמרון הקובעת כלל כהסכים כי שאיתם מהמרים על יותר משנתיים. אחרים מדברים על חמש שנים. כאן הופיעה המערכת בשוק הצטמצם מעט יתרון המחיר שלה — אולם מעמדה והחברה בה התחזקו. לפי שעה, מתחבטים בסיטמרון בבעיה הקלאסית בתחום תמחור התוכנה: האם להוריד מחירים ובכמה למכור.

דוד בועז, יש להניח, מביא עימו מסיטמרון לאוצר לקחים אודות תעשיית הטכנולוגיה הגבוהה. בדרך כלל, הוא אומר, נוטים להתייחס בפופוליזם לכשלונות בתחום יצוא התוכנה. על ההצלחות, כמו זו של סיטמרון, כמעט שאין מדברים — וחבל. בתעשיית המחשבים, יש להניח, מקומה עתה לטוב בכל האמור ליחס האוצר.

מהלכים אימים בפיטורים

איך התייצב ראדא בראש מחנה המפעלים הפרטיים המתחבטים בבעיות בעקבות ביטול פרוייקט הלביא

כשבועיים לפני ההחלטה על ביטול פרוייקט הלביא, הוזמנתי למפעל "ראדא" בבית־שאן. שם, הציגו בפני בגאווה את צוות הפיתוח והייצור של מחשב הלביא. כששאלתי מה יקרה אם יוחלט על הפסקת הפרוייקט השיבו, כי מצבה של ראדא טוב יחסית: לפי כעה, עיקר המאמץ בתחום הלביא הוא ברמת הפיתוח ולא ברמת הייצור, ולמפעל קשת מוצרים אחרים — ציוד בדיקה ומחשבים צבאיים — שתאפשר לו המשך פעילות תקין, גם אם לא יבוטל על קצב הצמיחה המתוכנן. הדבר האחרון שביקשו, היה ליצור רושם של מסכנים. את הדברים האלה הבאתי כאן במדור הקודם — ולא קיבלתי דרישות לתקנם.

אולם כשפתחתי את עתוני יום ב' בשבוע שעבר התברר, כי "ראדא" מתכוונת לפטר מייד 30—50 מעובדיה, בעקבות ביטול פרוייקט הלביא.

או שמישהו כאן אינפורמציה לא נכונה לפני ההחלטה. או שעכשיו כנסים להלך עלינו אימים בפיטורים בעיירות פיתוח.

בדיקה שערכתי בעקבות הסתירה הזאת העלתה, כי חלק מן הצעקה בעתונות נולד במועצה המקומית בבית־שאן. אדם הנצוי במתרחש שם, כי המועצה המקומית היא שהוציאה את הכלוליירה, הוציאה את האנשים לרחובות, וכי במצב שכזה קבלת הפנים הסוערת לה זכה שר האוצר, משה נסים, בביקורו במקום, היתה אך טבעית.

חיים ניסנזון, מנכ"ל ראדא, אליו פניתי בבקשה להסבר השינוי בהתבטאויות ההברה אודות מצבה בעקבות ביטול הפרוייקט, שב וחזר על דבריו לפני ההחלטה. "ראדא כוונה תמשיך להתקיים ולא תמכור השנה פחות מאשתקד". אלא שלדבריו, הבעיה אינה ראדא כחברה — אלא התשתית האנושית של בית־שאן בפרט ושל עיירות פיתוח בכלל במוקמים מפעלים שהם קבלני משנה של הלביא בכלל. יומיים לאחר ההחלטה בממשלה, הודיעו לראדא מן התעשיה האווירית על הוראות הפסקת עבודה המגבאות בדרכן למפעל. ניסנזון אומר, כי כל עוד אין בידיו מידע על הזמנת חלופות, הוא חייב לפטר עובדים או להוציאם לחופשה ללא תשלום. טענתו העיקרית בהקשר הזה היא, כי ההחלטה על הביטול יצרה אי ודאות ולוחות בערפל מוחלט בשאלת החלופות.

בתעשיה המתוחכמת הפרטית ובזאת הממוקמת בעיירות פיתוח בפרט, חשו אכזבה לנוכח החלטת הממשלה, הקובעת במפורש כי ייעשה מאמץ להבטיח את עתיד התעשיה האווירית עצמה — מבלי שתהיה כמחויבות לתעשיה המתוחכמת בכלל. ההבהרות שבאו מאוחר יותר ממשרד הביטחון לא הפיגו את החששות. "הבטיחו כל כך הרבה, ואמרו שהסגירה תהיה חצי גן עדן", אומר ניסנזון. "אמרו שיהיו פרוייקטים, יהיו חלופות, יהיה כסף". לדבריו, אסור להרוס את התשתית בבית־שאן, הוא מתריע כי גם פיטורים בהיקף מצומצם שם נושאים עימם השלכות חמורות. בהיעדר תעסוקה חלופית במפעל עתיר ידע, עוזב מי שמפוטר את הישוב.

הטון המיליטנטי בו נוקטים עובדי ראדא נובע לדבריו מהסגירה ללא הבטחת חלופות עבודה למפעל. אם היתה חלופה מיידית, הצעקות של העובדים היו פחות חזקות. הוא מטעים, כי הטון המיליטנטי בא מהעובדים עצמם, ומאשר כי יש מדי פעם תיאום בין עובדיו שלו ובין תעשיות גולן, מפעל המשולב גם הוא בפרוייקט הלביא.

עתיד התעשיה הפרטית

בסוף השבוע שעבר, נפגש נשיא התאחדות התעשיינים, דב לאוטמן, עם נציגי 12 מפעלים פרטיים העובדים עבור הלביא. בסך הכל מייצגים מפעלים אלה מחזור של כ־40 דולר בנושא הלביא, המתחלק בין 600 עובדים הקשורים בפרוייקט. משתתפי הפגישה תבעו ליישם כל פתרון שיחול על התעשיה האווירית גם לגבי התעשיה הפרטית. עוד ביקשו המשתתפים להגיע ללוח זמנים קצר לסגירה — בניגוד לבקשות הנשמעות מחוגי התעשיה האווירית, לסגירה הדרגתית. בהתאחדות התעשיינים אומרים כי יש להעניק עדיפות לטיפול במפעלים קטנים, שנתח הלביא בהכנסתם חיוני לקיומם. עוד מדברים על הצורך בצינורות מידע ברורים לגבי עתיד הפרוייקטים. אף לא אחד מן המפעלים האלה קיבל הודאה רשמית מחייבת להפסקת הפרוייקט, הם מתלבטים אם להמשיך בביצוע על אחריותם.

מחזור התעשיות הבטחוניות בבעלות פרטית נע בין מיליארד למיליארד וחצי דולרים. אם נשווה נתון זה לסך כל הזמנות הלביא בתעשיה הזאת — העומדות על 40 מיליון דולר, נבין כי הפגיעה היחסית הצפויה בה אינה גבוהה בראיה כוללת. בתחום החלופות, עשויה התעשיה הפרטית להשתלב בהיקף של יותר מעשרה אחוז, ובעיקר — לפעול גם כקבלנים ראשיים ולא כקבלני משנה.

בהתאחדות התעשיינים אומרים, כי אין ספק שאפשר לקלוט את העובדים שיפלטו בעקבות סגירת הלביא. ההערכות לגבי מספר העובדים שיפלטו נעים בין 4,000 ל־1,400 — מה שממחיש עד כמה לוטה לפי שעה התמונה בערפל.

לביטול פרוייקט הלביא תהיינה, ללא ספק, השלכות רחבות על התעשיה המתוחכמת בישראל. לערמת הצמצום המיידי בפעילות התעשיה האווירית על קבלני המשנה שלה, יהיו גם מפעלים שייבנו וישגשגו לנוכח נתחי החלופות המוזמנים להם. יש מי שחוזה גם, כי כפי שצמצום תוכנית החלל האמריקאית הוליד שגשוג בתעשיית האלקטרוניקה, אליה פנה כוח האדם שנפלט מנאס"א וספקיה — כן יוזלו עתה בארץ פרוייקטים חדשים, בתחומים רחוקים לחלוטין מזה של הלביא. גם אם יש מידה רבה של אופטימיות בחזון הזה — ראוי לפחות לא להלך על הציבור התקשורת אימים בקריאות פיטורים.

שנת לימוד עם הרבה מחשבים

90% מבתי־הספר התיכוניים ממוחשבים ★ 100,000 תלמידים ילמדו בתשמ"ח על מערכות תוא"ם ★ משרד החינוך מבטיח קיצור ההמתנה לציוני הבגרות

שנת הלימודים, שהוחלה בשבוע שעבר, היא הזדמנות טובה לעריכת ספירת מלאי בתחום מחשוב החינוך. תשמ"ח תהיה השנה הראשונה בה ישלבו כל המוסדות להכשרת מורים מחשבים בתהליכי הלמידה. 90 אחוז מבתי־הספר העל יסודיים ו־50 אחוז מבתי־הספר היסודיים השתלבו כבר בתהליך המחשוב. בעשרים שכונות מצוקה יפעלו השנה מחשבים בגני ילדים.

400 בתי־ספר יפעילו בתשמ"ח מערכות תוא"ם של מט"ח, ובהן 8,000 עמדות תלמיד. בסך הכל, ילמדו בעזרת מערכות אלה כ־100,000 תלמידים. השנה מוצעים שני פיתוחים חדשניים של המערכת: שילוב תואמי יב"ם ומערכת מיני תוא"ם ניידת, שבה עד 8 מסופים, שנועדה לסמינרים, למכללות ולמפתחי למידה.

בין הלומדות החדשות המוצעות לבתי־הספר — תוכנה ללימוד האוטומציה של המישור, תוכנית קידום הבעה בכתב באמצעות מעבד תמלילים (לכתות ה'—ט'), ותוכנית טיפוח קריאה ביקורתית לתלמידים מתקדמים ביותר בעלי שליטה גבוהה בהבנת הנקרא. גם באנגלית אפשר יהיה לשפר הבעה בכתב באמצעות מעבד תמלילים.

לראשונה השנה, ישרתו יחידות תוא"ם גם את בתי־הספר הערביים, באמצעות לומדות חשבון, הנדסה ואנגלית שהוסבו לערבית. במגזר היהודי, תהיה זו שנתה הראשונה של מערכת הוראת ערבית באמצעות מחשב, שלצורך כתיבתה פותחו מערכת אותיות וניקוד בערבית.

כמו כן, מציע מט"ח תוספות תוא"ם להכרת המחשב ("יב"ם פי־סי תואמים), תוא"ם השטל — הקצה אחר של קשת גילי הלומדים, גם תוכנית מיוחדת לתלמידי תוכנית תהיל"ה.

אשר למחשוב משרד החינוך עצמו, הביא בשבוע שעבר דובר המשרד בשורה של ממש לתלמידי השמיניות ולמורים. הדובר מוסר על זירוז תהליך הנפקת ציוני הבגרות וחיסול השיבושים במשכורות מורים. עתה, לא נותר אלא להמתין ולראות אם אכן יצדיק אגף המחשוב החדש, שהוקם במשרד החינוך בשנה האחרונה, את התקוות שתולים בו.

שאלה של יועץ

מאת אבי אלפיה

הכותב הוא מנהל בחברת "מאגל" — יועצים למחשבים ולמערכות מידע.

הכתבה במדור "על אנשים ומחשבים" (23.8.87), תחת הכותרת "על פערי מחירים והזמנות נכונות", ממחישה את הבעיה שבפניה עומד מנהל הצריך להחליט על רכישת מערכת מידע (חומרה ותוכנה) אשר תתאים לצורכי הארגון/המחלקה שעליהם הוא מופקד.

תוכנה היא מוצר "נזיל"; בדרך כלל אין אפילו דמיון בין שתי תוכנות האמורות לענות על אותם צרכים. ההבדלים יכולים להיות שקופים למשתמש, כמו אופן קליטת הנתונים ונחיותם, תדירות עדכון הקבצים (On line / Batch), בסיס הנתונים המוחזק על־ידי המערכת והמידע שניתן להפיק ממנה. לעומת זאת, קיימים מרכיבים בתוכנה אשר רק בעל מקצוע יכול להעריך את טיבם ותרומתם למערכת. המדובר בבדיקות לוגיות המתבצעות בשלבים השונים של העבודה (קליטה, עדכון, חישוב), מידת יעילות ניצול הציוד שעליו רצה התוכנה, מידת הפרמטריות של המערכת למקרים של שינויים בעתיד, שרותים שהמערכת מספקת למקרה של נפילה, ואפילו רמת התיעוד (מרכיב חשוב מאוד אם כי מוזנח).

לגבי חומרה ברמת PC, הבעיה מעט פחות מורכבת, אולם כאן מנהל אשר אינו מתמצא ולו במקצת בנושא, רבים סיכוייו לטעות. הסיבה המרכזית לטעויות הנעשות בתחום בחירת חומרה הינה בעיקר זיהוי לא נכון של מלוא המרכיבים האמורים להשפיע על ההחלטה. טעות בבחירת מערכת אינה מסתכמת בעלות הישירה שלה. הרעיון שהועלה בכתבה "להתנות את ביצוע התשלום בקבלת מערכת עובדת ומתפקדת", אינו לוקח בחשבון הוצאות עקיפות מהותיות החלות על הארגון עד לשלב שבו מגיעים למסקנה שהמערכת אינה פועלת לשביעות־רצון המזמין. על מנת להגיע למסקנה כזו, יש לבצע עבודה רבה מאוד: להתקשר עם הספקים, לבצע התקנה, להקים את בסיס הנתונים, להדריך משתמשים, להריץ ריצות ניסיון ורק אז ניתן בכלל לפנות בטענות כלפי הספק.

ספקים, מטבע הדברים, אינם ממהרים לחסל עסקה, ובדרך־כלל המסמך המגדיר את הצרכים שהוגדר אינו מדויק די על מנת להוכיח שהמוצר שסופק אינו עונה על הספציפיקציות. וכך בדרך־כלל, מגיעים למצב שבו הארגון נוטה להסתפק במה שיש (ובישראל לצערנו, קיימים רבים כאלה). במקרה הטוב, מה שיש גורם לקשיים נסבלים. במקרה הגרוע, יכולות להתרחש קטסטרופות שעלותן עשויה לעלות פי כמה מכל הסכום שהושקע במערכת מלכתחילה.

לפיכך, יש להקטין מראש את הסיכונים הכרוכים בהתמחשבות, וניתן לעשות זאת במחיר נמוך מאוד יחסית להוצאה כולה, על־ידי העסקת בעלי מקצוע מתאימים. הדגש הוא על "בעלי מקצוע מתאימים" ולא רק מומחים למחשבים ולתוכנה, מאחר שאין הכוונה לבעלי מקצוע בתחום המחשבים בלבד. בחירה נכונה של מערכת מחייבת הבנה, ידע וניסיון בדיסציפלינות מגוונות בתחום הניהול.

אם היה המנכ"ל מעסיק איש מקצוע מתאים, אזי יכול היה לקבל ניתוח מפורט בדבר הסיבות לפערי המחירים. קיומו של בעל מקצוע כזה היה אולי גורם לספקים מסוימים שלא להגיש את הצעתם כלל. כלומר, שורש הבעיה הוא אי־ליווי מקצועי מספיק של התהליך, ולמען ההצלחה של תהליך מיחשוב כלשהו יש להעסיק לכל אורך התהליך בעלי מקצוע מתאימים. ומיהו בעל מקצוע מתאים? נוכל להגדירו מתוך ניתוח הבעיה עצמה: מיחשוב של ארגון אינו מסתכם בהכנסת חומרה ותוכנה למשרדי הארגון, אלא הוא כרוך בדרך־כלל גם בשינויים בנוהלי העבודה ולעתים אף בשינויים במבנה הארגוני כולו. כלומר, בעל המקצוע המלווה פרויקט חייב להתמצא בשיטות תפעול וניהול של ארגונים.

הבעיה העיקרית בפרויקט מיחשוב הינה שלא תמיד ברור רצונו של המשתמש למתמחים במחשבים. אמנם רוב מנתחי המערכות מגיעים להבנת מבוקשו של המשתמש, אולם בפרויקטים רבים אין המשתמשים עצמם מצליחים להגדיר את צורכיהם. משום כך צריך מנתח המערכות לדעת יותר מהמשתמש, ואת הידע הנוסף הזה ניתן למצוא אך ורק אצל איש מקצוע הבקי גם בתחומו של המשתמש. אותו בעל מקצוע צריך לחזות גם צרכים עתידיים, במיוחד בתחום העסקי/ארגוני ולא רק בתחום ענ"א. במידה ולא קיימים בעלי מקצוע כאלה בארגון עצמו, טוב יעשה המנהל אם יפנה לקבל יעוץ חיצוני בלתי תלוי.

יועץ חיצוני בלתי תלוי מתאפיין בעיקר בכך שאינו מציע למכירה דבר זולת הידע המקצועי שלו. זאת להבדיל מבעלי מקצוע הפועלים במסגרות של בתי תוכנה או ספקי ציוד, אשר מטבע הדברים מעוניינים למכור את מה שמונח אצלם במלאי.

רמת המיחשוב של חלק ניכר מן הארגונים בישראל (ובכלל זה גם הגדולים שבהם) אינה טובה יחסית למשאבים שהושקעו במערכות. חסרה בדרך־כלל היד המקצועית המתאימה, ומה שגרוע יותר, חסרה המודעות וההבנה שיד כזו דרושה.

עדנה למחשבי 8086

רבים תהו על המדיניות שמאחורי ההכרזה המוקדמת על המערכת האישית פי־אס 2, עוד לפני שמערכת ההפעלה הייעודית של הבריה הגדולים, מבוססי המעבדים 80286 ו־80386, הושלמה. ההצגה הן שכעת, כי יב"ם מנסה בדרך זאת "להקפיא" את שוק התואמים ולבלום את חדירתם של הטאיוואנים לתחום המחשוב המשרדי שבו, כידוע, מרוכז הכסף הכבד. אלא שמתברר, כי מכירות הדגמים הוותיקים לא נפלו. ב"לדגר", למשל, מדווחים ל"הארץ" על מכירה ערה של פי־סי G.

אשר למחשבים מהסדרה החדשה — יב"ם הודיעה, כי דגמי 40 של פי־אס 2, מבוססי 286, יוכלו לעבוד בתשת מול "מארח" שיריץ את מערכת ההפעלה החדשה. גורלם של דגמי 30, המבוססים על המעבד הותיק 8086, אינו ברור בתחום זה. אלא שדגמי 30 הם למעשה הראשונים הזמינים בשוק מתוך סדרת המחשבים החדשה, ועמם פתחה "ידשף מחשבים" במבצע מכירות למשפחה כולה. מערכת פי אס 30, עם 2 כוננים, ו־K640 זכרון פנימי מוצעת תמורת 2,295 ד"ר, כולל מע"מ. בעלי יב"ם פי־סי משומשים יכולים ליהנות מעסקת טריד־אין.

יצרן התוכנה בארץ אינו מתגונן משפטית נגד העתקה

יצרני תוכנה ישראליים אינם נוקטים בהגנה משפטית על תוכנותיהם, כדי למנוע העתקות, בניגוד לעמיתיהם במדינות המערב — כך עולה במחקר על העתקת תוכנה בישראל שנערך על־ידי ד"ר שיפי רפאלי מבית־הספר למינהל עסקים באוניברסיטה העברית בירושלים. המחקר יוצג בכנס ה־22 של האיגוד הישראלי לעיבוד אינפורמציה (אי"א) שייערך בסוף אוקטובר בבנייני האומה בירושלים.

המחקר, המתבסס על תשובותיהם של 79 יצרני תוכנה ישראלים, קובע בין השאר כי בתשובותיהם של היצרנים ניכרת לעתים תחושה של חוסר אונים ואוזלת יד כנגד תופעת ההעתקות. עוד נמצא, כי יצרני התוכנה אינם מודעים או אינם מכירים ביעילותה של שיטת הוזלת מחיר התוכנה, שמטרתה להפוך את ההעתקה לפחות כדאית.

טלקס באמצעות מחשב אישי — דרך לונדון

מחירי הטלקס בבריטניה הם הזולים בעולם. על העובדה הזאת עמדו כבר לפני שנים אחדות יזמים ישראלים, שהקימו את חברת "קונסורציום", המסכמים בבריטניה הנרכו להפצת טלקס והצלה באורח מוזל מן הארץ. אחריהם, עלו על הרעיון הזה גם אנשי "כונטב" ואחרים. בדרך כלל, מתבצעת התקשרות בארץ אל מחשב החברה נותנת השירות, והיא ברכות את החומר ומשדרת אותו ללונדון.

עתה, מציעה "קומסט" אופציה חדשה: חיוג ישיר מן המחשב האישי של הלקוח ללונדון. החיסכון מושג באמצעות שידור באמצעות רשת "ישראפאק", במהירות 1,200 סיביות לשניה (לעומת 50 בטלקס), מה שמקצר ביותר את זמן ההעברה של קבצי טלקס מרוכזים. המחשב בלונדון מפצל את הקובץ המרוכז על פי הכתובות המצויינות בראש כל טלקס — ומשדרו הלאה.

יתרונות השידור בדרך זאת מתבטאים במחיר, הזול ב־34 אחוז עד 40 אחוז ממחירי טלקס באמצעות הבזק, ובתגובה מיידית המאפשרת מעקב אחר מצב החומר המשודר בכל רגע. תיבת דואר אלקטרוני בלונדון עומדת לרשות המנוי לשנה אחת, ללא תשלום.

עם המשתמשים בשירות החדש בארץ נמנות כבר חברות רבות של קונצרן כלל, כיל, מלל, תעשיות ברום ועוד. אגב, בניסיון שערכתי הצלחתי לשדר טלקס ממשרדי החברה, בנווה שרת, דרך לונדון למערכת "הארץ" בתל־אביב, והוא התקבל בתוך פחות מדקה.

שבבי נייר מקופל

ספר מחשב

המחשב האישי, מבט תלת מימדי. כאתא: שרון גלאוה. עיצוב: האן דר מר. עברית: עמי שמיר. הוצאת ידיעות אחרונות. מחיר: 35 ש"ח.

ספר זה מכיל שש זוגות עמודי קרטון, בהם נשלפים דגמים תלת מימדיים כרוכים המקופלים בקרבן, ובאמצעים הצצה כביכול אל קרבי המחשב. בעזרת לשוניות קרטון ניתן אף לבצע פעולות מסוימות, דוגמת הקשת מקש ומעקב אחר הצומן והביטאריים שלו. הרעיון מקורי, הביצוע ראוי להרבה שבחים על הדיוק כמו גם על איכות ההפקה העברית.

אלא שיש לי ספקות מסויימים בשאלת יעודו של הספר הזה. אם מיועדים הדגמים להוות הכרות ראשונית עם מחשב אישי, הרי הם לוקים בקופצנות מסויימת ובאי סדר דידקטי. הנגורים גם מהחשבנות לצרכים הגראפיים המורכבים, לבד מבן. יש גם ליקויים של ממש בתחום העדכון. "גודל הזכרון של מחשבים אישיים טיפוסיים הוא 16K, 48K, 64K ו־128K". מוצדק אם להתייחס לשנת ההוצאה האנגלית המקורית (1984), אולם ארכאי מעט כיום. כך גם, למשל, נזכרים תקליטוני 8 אינטש כ"פופולאריים ביותר", תקליטי 3.5 מוגדרים כ"תקליטי זמנא". דגם המחשב המוצג בתמונה הוא של קופסה אחת, וכוננים תופסים את מלוא גובהה.

יתכן כי בשנת ההוצאה המקורית היה טעם להוציא ספר שכזה, כמיועד להוות "תרגיל יבש" למי שאין מחשב זמין על ידו. אלא שבימים בהם יכול כל מתעניין במחשבים להניח ידיו על מחשב אישי או כרטיסיו ולהביט ישירות אל קרביהם — ספק אם יש טעם רב בספר דוגמת זה.

מה שלא יערער כמובן לספר היפה (כבר אמרנו) להירכש כמתנה לחגים על־ידי צבא ההורים והסבים המצפים בבכור שיהיה לפחות מהנדס מחשבים.

האח הגדול מפקח במפעל

מערכת ניהול יצור מאפשרת מעקב בזמן אמיתי אחר ביצועיהם של כל מכונה וכל פועל

במפעל "ארקל" בית זרע הושלמה התקנת מערכת "פוקוס" למעקב וניהול יצור בזמן אמיתי, בעלות של כ־50,000 דולר. זוהי התקנה שלישית בישראל של המערכת, שהיא תוכנת מוצר אמריקאית המשווקת על־ידי "יפרי" חיפה. שתי ההתקנות הקודמות בוצעו במפעלי "כתר פלסטיק", ביפו ובכרמיאל.

"פוקוס" פותחה במקורה עבור מפעלים בתחום הפלסטיקה, ו־70 אחוז מהתקנותיה בעולם הן במפעלים לתעשיה זאת. היא בודקת נתוני ביצוע בפועל באמצעות בקר המוצב ליד כל מכונת יצור, ומשווה אותם עם נתוני תוכנית הייצור. נורית אזהרה מורה למפעיל המכונה אם הוא עובד בקצב הקבוע, מהר יותר או לאט יותר, וצג קריסטל נוזלי זעיר מאפשר קבלת מידע מפורט יותר ושאילתות. מוקד הבקרה של המפעל — מנהל היצור, מנהל המפעל או בעל תפקיד אחר, יכול לקבל ניתוחים מלאים של זמני מחזור, קצב תפוקה, אחוז מוצרים פגומים, תקלות וסיבותיהן. היא מאפשרת ניהול מלאי חומרי גלם וקשר ישיר עם מחלקת ההזמנות והמכירות. "פוקוס" פועלת על מחשבי יב"ם 36 וכתובה בשפת C. הסבתה לעברית ארכה כחודש וחצי, וגרסתה זאת כוללת מסכי עזרה רבים ומפורטים מאלה של הגרסה האנגלית.

מפיצי "פוקוס" מספרים, כי מפעלים בעולם בהם הותקנה המערכת עברו לשיטת פרמיות המבוססת על אחוזי יעילות. כלומר: התחשבות לא רק בכמות התוצרת, אותה אפשר להשלים במאמץ מסויים גם בזמן קצר יותר — על חשבון איכות. שיטת פרמיות יעילות בודקת ניצולת ציוד לאורך כל זמן העבודה, וקרבת הביצוע בפועל לתכנון. נותר עוד לברר את נכונותם של עובדים בארץ לעבוד בצילו של אח גדול מעין זה.

טכם ב"מילובר": תערובת בפיקוח מחשב

חברת טכם השלימה פרוייקט מחשוב מקיף במכון התערובת מילובר, במפרץ חיפה. המכון, בבעלות משקי הגליל העליון, עמק יזרעאל ומשקי המפרץ, קיים משנת 1962. זהו המכון היחיד בארץ המנוהל כולו על־ידי חברי קיבוצים. הוא מייבא בעצמו חלק גדול מחומרי הגלם. בסך הכל מייצר המכון 180 אלף טון תערובות בשנה, אותה מכינים על פי נוסחאות משתנות לפי מין בעל החיים, זמינות חומרי הגלם ומחיריהם. 15 אחוז מתפוקתו מיועדת ללקוחות חיצוניים.

באביב '83 הוחלט במילובר על החלפת דור המחשוב, שהתבסס על מערכות הא ריצ'רדסון. בסוף אותה שנה הוחל במגעים עם חברות תכנון ויישום. ההחלטה הראשונה היתה לשמור על הפרדה מוחלטת בין המזמין, הספק והמפקח. לצורך פיקוח נבחר האגף הטכני של קואופרטיב חקלאי גדול בהולנד. אנשיו השתתפו בכתיבת מפרט הדרישות וליוו את הפרוייקט לכל אורכו.

למכרז הבינ"לאומי, שהוצא ב־1984, ניגשו שתי חברות ישראליות ושלוש אירופיות. בסופו של דבר, זכתה בו חברת טכם, באגף מערכות זמן אמת.

המערכת מאפשרת שליטה ממוקד אחד אחר תהליכי קבלת החומרים, בשינוע, הגריסה, המינון, הערבול, ובמהולת מערכת הזמנות, טעינה וצי רכב. במהלך קליטתה צומצם צוות העובדים במכון משלושים לשמונה, והוא עתיד להגיע לשישה.

המסך הראשי של המערכת מאפשר מעבר למעקב ועדכון מלאי חומרי גלם והזמנות, והרכבת מסלולי ייצור, המשלבים חומרי גלם במינון קבוע במאגר תפריטי התערובת המתוכננים על־ידי המעבדה שבמכון. נקודות המינון לכל מרכיב נבדקות על פי אחוזי הסטיה המותרים לגביו בתפריט המיוצר. בסך הכל, מנהלת המערכת כ־300 מיכלים של חומרי גלם ותערובת ומסלולי שינוע, שקילה וערבול ביניהם.

בתחום ניהול הטעינה, קיצרה המערכת את זמן ההמתנה הממוצע למשאית משעה וחצי לעשרים דקות. נהג משאית המגיע למקום מזדהה בשער ובנקודת הטעינה באמצעות כרטיס מגנטי, ומקבל מן המחשב מסלול הובלה על פי העדפותיו שלו וצרכי המפעל והלקוחות.

30,000 שעות אדם הושקעו בבניית המערכת, המבוססת על מחשבי ואקס. בטכם ובמילואות מעריכים, כי בשוק המקומי קיימים שלושה עד שישה מכונים העשויים להשתמש בפתרון המחשוב החדש. במאי אשתקד הוצגה המערכת בתערוכה בהולנד, וזכתה שם להתעניינות רבה. בטכם ובחברת מילואות, בעלת מילובר, השותפה בזכויות שיווק המערכת ללקוחות נוספים, מאמינים כי קיים סיכוי למכור את חבילת התוכנה לחברות בחו"ל, כאשר הבעיה, כרגיל ביצוא תוכנה, היא להגיע למכירה ראשונה. המחיר למערכת עומד על מיליון דולר לפחות.

אוניברסיטת תל אביב רכשה מחשב סייבר 990 — החזק ביותר בארץ

באוניברסיטת תל אביב הותקן לאחרונה מחשב מדגם CYBER 990 של "קונטרול דאטה", בעל עוצמת החישוב הגדולה ביותר בארץ.

המחשב החדש מגדיל את עוצמת החישוב שבידי האוניברסיטה עד כדי פי 2.5 מעוצמת המחשב הקודם שברשותה. כן מכיל המחשב החדש מעבד וקטורי המאפשר להאיץ את מהירות החישוב עד פי 20. המעבד הווקטורי הוא היחיד מסוגו בארץ המהווה חלק אינטגרלי ממחשב מתוקן, וחשיבותו רבה לחישובים מדעיים מסובכים בנושאים מגוונים, בשל עוצמתו הרבה.

אוניברסיטת תל אביב היא המוסד היחיד בישראל בעל כוח מחשוב כה חזק במחשב מרכזי אחד הבא לענות על צרכים שונים בנושאי כימיה, פיסיקה, הנדסה ועוד. בין היישומים — פיתוח של רכיבים אלקטרוניים באמצעות זיהוי התכונות של חומרים מורכבים, ניתוח התוצאות של בדיקות שכמו לחיפושי נפט, בדיקת החוזק של בני מטוס, באמצעות זיהוי הזרימה של האוויר סביבו, ועוד.

נוסף לשימושים המדעיים שהאוניברסיטה עושה במערכת החדשה היא מעמידה כרבע מכוח המחשב שלה לשימושם של שאר המוסדות להשכלה גבוהה בישראל. כך בא לביטוי מעשי מרכז החישוב הבין אוניברסיטאי (מחב"א).

עד כה חוברו למחשב החדש 1,500 מסופים הפועל 7 ימים בשבוע, 24 שעות ביממה.

סקר לירן: באוגוסט נמשכה העליה בביקוש לכוח אדם בענף המחשבים

בחודש אוגוסט נמשכה העליה בביקוש לכוח אדם בענף המחשבים באמצעות מודעות "דרושים" שהחלה ביולי.

זאת עולה מסקר שערכה לירן סקרים בענף המחשבים.

מודעות "דרושים" בשלושה הלוחות הגדולים הציעו 352 משרות לעומת 305 ביולי, עליה של 15.4 אחוז.

ביוני התבטא הביקוש ב־281 עובדים בלבד.

הממצא הבולט — ביקוש לעובדים ברמות הביניים הנמוכות וירידה בביקוש לעובדים בכירים.

	8.87	7.87	השינוי באחוזים
מתכנתי מחשב	7	14	−40
מנתחי מערכות בכירים	6	9	−33.3
תוכניתנים/מנתחים זוטרים	55	53	+3.8
טכנאי/הנדסאי מחשב	7	5	+40
טכנאי/הנדסאי תוכנה	—	—	ללא שינוי
מפעילי מחשב	21	13	+61.5
אנשי מכירות מחשב	21	16	+31.3
מנתחי זמן אמת	—	—	ללא שינוי
כתבים טכניים	9	1	+800
קלדניות	220	184	+19.6
סה"כ	352	305	+15.4

קנס לנ־סי־אר על כניעה לחרם הערבי

(איפי) חברת נ־סי־אר אחה"ב נקנסה ב־381,000 דולר על־ידי משרד המסחר האמריקאי, בשל הפרת תקנות נגד החרם הערבי שהותקנו בארצות־הברית. ההפרה נעשתה על־ידי חברות בנות של נ־סי־אר. זהו הקנס הגבוה ביותר שהוטל על חברה אמריקאית מאז הונהגו התקנות האוסרות על עסקים בארצות־הברית להיכנע לדרישות החרם.

שתי מערכות הוצאה לאור זירוקס במשטרה

משטרת ישראל התקינה שתי מערכות הוצאה לאור מן השולחן מתוצרת ראנק זירוקס, המשווקות בישראל על־ידי כידן מחשבים. המערכות הותקנו במטה הארצי בירושלים. הן מיועדות להפקת פרסומים פנימיים והצגתיים.

עד עתה מכרה כידן בארץ בסך הכל 15 מערכות.

לאכול אותה בגדול

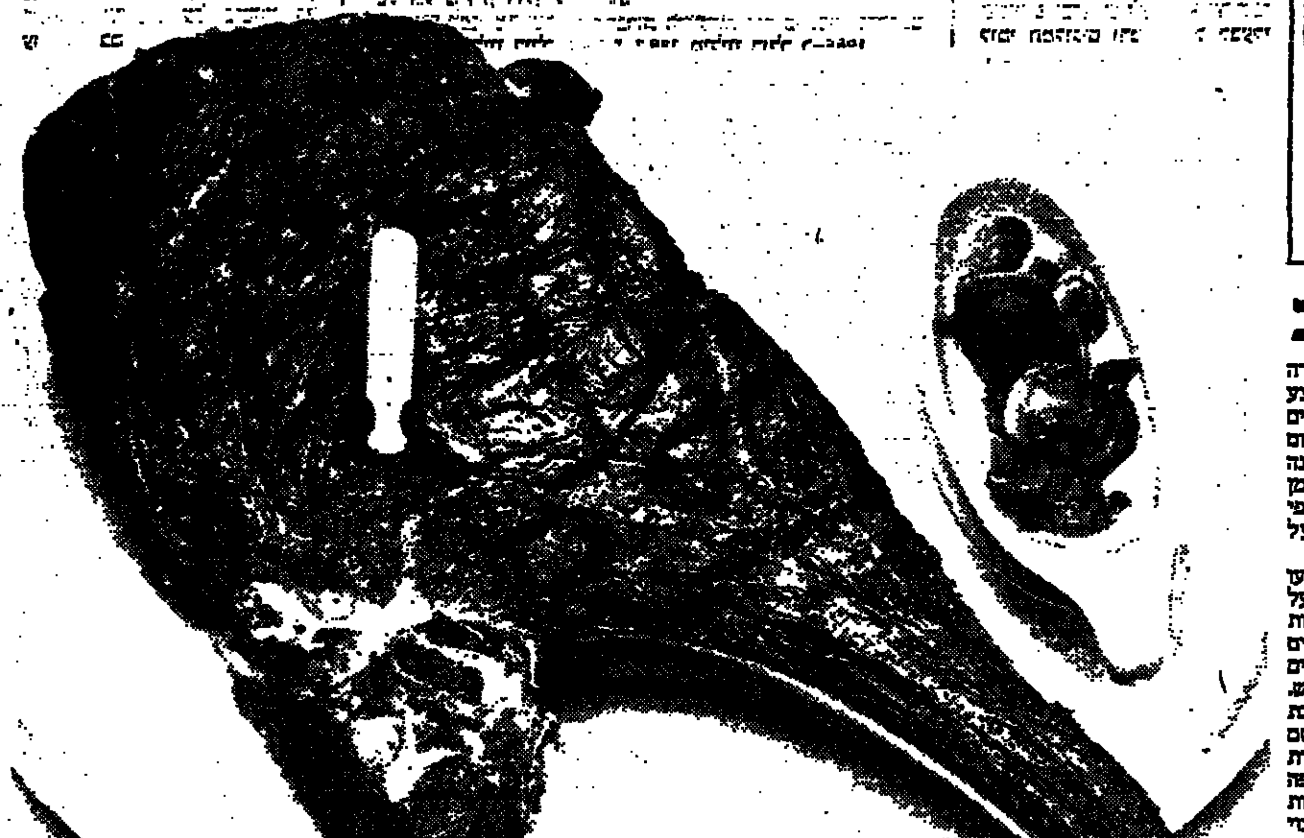

"...ההתפעלות מהכמות המדהימה מפנה את מקומה להתפעלות מהטעם. בשר עגל מצויין שטופל במקצועיות והוכן כהלכה. "הפיישך" בסקרר בטמפרטורה של כאפס מעלות, ושהה שם לפחות שבועיים...

בשר באיכות כזו ובכמות נדיבה שכזו לא פוגשים הרבה במסעדות ארצנו, ואולי בכלל לא...

מי שלבו וקיבתו ערוגים לבשרים טובים של האש — המקום הזה ברחוב מנדלי — מומלץ".

מעריב, חורף 87

קול המפרסם

נגיסה אחת תשכנע אותך

steak house WHITE HALL

רח' מנדלי 6 תל-אביב. טל. 03-249282

טל. מוקד לוח העיר 885-885
למסירת מודעות

קבלת מודעות
מודעות לוח ומשפחתיות
א'-ה' 8.00 עד 20.00

הלוח הארצי
הארץ / חדשות
לוח העיר

עד 60 יום אשראי
03-738707
03-739297
לבעלי כרטיסי אשראי

כלכלה ועסקים

בתעשיות הביטחוניות חוששים שהתעשיה האווירית תזכה במרבית העבודה בחלופות צה"ל

מאת יונתן שרמן

גורמים בכירים במפעלי התעשיה הביטחונית הביעו בימים האחרונים חשש, כי ההפגנות האלימות של עובדי התעשיה האווירית יביאו להעברת עבודות רבות לקונצרן זה על חשבון מפעלים ביטחוניים אחרים.

מנהלי המפעלים הביטחוניים הביעו דאגה רבה נוכח חוסר הוראות לגבי הקצאת המשאבים שהתפנו מפרויקט הלביא למפעלי תעשיה אחרים, שנפגעו אף הם מהפסקת הפרויקט.

מרבית המפעלים שהיו קשורים לפרויקט הלביא ממתינים כעת לתוכנית הכוללת של פירוק הלביא ותחילת ייצור החלופות. מפעלים אחרים אף פנו למשרד הביטחון וביקשו לכבד את תוכניות הפיתוח והייצור שלהם מתייחסות עם התוכניות העתידיות של פיתוח החלופות עבור צה"ל.

אחרים ממנהלי מפעלים אלו מסרו ל"הארץ", כי הם מופתעים מהמאמצים הכבירים שעושים במשרד הביטחון לנסות ולהרגיע את העובדים ולפייס את הנהלת התעשיה האווירית, באמצעות הבטחות עבודות בהיקפים גדולים לקונצרן זה, כאשר עדיין לא גובשה סופית תוכנית ההצטיידות העתידית של צה"ל והקצאת המשאבים על פיה.

מנהלי המפעלים הללו טענו עוד כי סוד גלוי הוא שקיימת אבטלה סמויה בתעשיה האווירית במספרים גדולים, והבנק שמגיעה מהחלטת של פיטורים בתעשיה האווירית לא תשרת את מטרות הקונצרן, הסובל מהפסדים כבדים ללא קשר לביטול פרויקט הלביא. ההערכה בתעשיה האווירית היא, שהקונצרן יפסיד השנה כ-60 מיליון דולר עקב מלאי גבוה של מטוסים אזרחיים, עלויות עבודה גבוהות והקפאת שער הדולר.

עו"ד רפאל מבקש להתמנות לכונס של "היכל הסיטי"

הבניין אוכלס חלקית למרות שאין היתרי איכלוס מהעירייה

מאת אריה לביא

בקשה למנות כונס נכסים זמני לזכויותיה של חברת "מקרקעי סהר" הוגשה על ידי משרד עורך הדין ד"ר אמנון רפאל ושות' לבית המשפט המחוזי בתל אביב.

בתביעה נטען שסהר התחייבה לסיים את הבניין, המכונה "היכל הסיטי", עד ה-15 במאי וכי משרד רפאל יוכל לאכלס את הקומה ה-9 ששכר, בשטח של 550 מ"ר בבית חילת יולי. הבניין נבנה על ידי חברת רמיר בבעלות הקבלן יוסף יורסין.

עו"ד רפאל טוען כי עד היום לא הושלם הבניין וכי העבודה "מתנהלת בעצלתיים ואין כל סימן כי הבניין עתיד להיות ראוי לשימוש ביום מן הימים". הוא מבקש פיצויים בסך 73 אלף שקל על פי המוסכם בחוזה וצו המחייב את סהר לסיים את הבניה.

כמו כן הוא ביקש מינוי כונס נכסים זמני לזכויות סהר בהיכל הסיטי, במטרה להתמנות מטעמם לכונס נכסים של חברת יורסין, לסלקה מהמשך הבניה על מנת שניתן יהיה להשלים את הבניה באמצעות חברה אחרת, על חשבון סהר.

מכתב התביעה עולה שעד היום העירייה לא נתנה היתר לאכלס את הבניין ועד היום לא חובר לו חשמל. סופר "הארץ" מציין שלמרות זאת עברה קרן הפנסיה נתיב לבניין זה והיא מקבלת חשמל מגנרטור. אך אינה נהנית מיזוג אוויר.

בית המשפט ידון השבוע בבקשה למנות כונס נכסים לחברה.

מתוכי התגובות נמסר ל"הארץ" שאכן יש פיגור במסירת הבניין, באשמת החברה הקבלנית רמיר, וכי תוך זמן לא רב יושלם הבניין.

גידול חד בהודעות הפיטורים באוגוסט

"יובל גד" מתכוונת לפטר 300 עובדים

מאת יונתן שרמן

גידול של 46 אחוזים במספר ההודעות על כוונה לפטר עובדים נרשם בשירות התעסוקה במהלך אוגוסט. בסך הכל התקבלו בשירות התעסוקה הודעות על כוונה לפטר 571 עובדים, בהשוואה ל-390 עובדים ביולי ו-322 עובדים ביוני.

העליה במספר הפיטורים הצפויים במשק נובעת בעיקר מהודעת חברת "יובל גד" מקבוצת "כור מתכת" על כוונתה לפטר 300 עובדים. פיטורים אלו הם במסגרת תוכנית הבראה מקיפה המתנהלת בימים אלו ב"יובל גד". שבמהלכה יקוצץ כוח האדם במפעל ביותר מ-50 אחוז והמפעל יפסיק לתפקד כמפעל לבניה טרומית.

הודעות נוספות על כוונה לפטר עובדים נתקבלו מחברת הנגרר בקרית גת, שהודיעה על פיטורי 62 עובדים, ממפעל "שחל" של "עלית" בצפת — 72 עובדים (היקף הפיטורים בפועל נמצא עדיין במו"מ), ממפעל "הזית" בבית שאן — 50 עובדים, חברת "איימבס" ליישום מכשירים רפואיים בירושלים — 34 עובדים ומכבסת גליק בירושלים נמסרה... 30 עובדים... התקבלו הודעות על פיטורי 23 עובדים במקומות [illegible] בצרה.

10 הרווחיות ביותר הרוויחו 150.8 מיל' דולר — ים המלח עדיין מובילה

מאת יהודה שרוני

עשר החברות הרווחיות ביותר, שניירות הערך שלהן רשומים למסחר בבורסה, הרוויחו בשנת 1986 רווח נקי בסך 150.8 מיליון דולר, לעומת 141.9 מיליון דולר בשנה הקודמת, גידול של 6.3 אחוזים, כך מראים סיכומים שנערכו בחברת הייעוץ "גשטול קונסלטנט".

נתוני חברת הייעוץ מראים כי חברת מפעלי ים המלח הציגה ב-1986 את הרווח הגבוה ביותר, 38.5 מיליון דולר, למרות ירידה חדה ברווחיות בשיעור של 40 אחוזים לעומת 1985.

החברות שהציגו את הרווחיות היחסית הגבוהה ביותר בין עשר המובילות היו ניו הדרה, אי.די.בי. פיתוח והחברה לישראל, עם רווח של 9.3 מיליון דולר כל אחת.

הרווח לפני מס של 10 החברות הרווחיות ירד ב-1986 והסתכם ב-[illegible] מיליון דולר, לעומת 238.7 מיליון דולר ב-1985.

נותנים לך הלוואת ענק ל-12 שנה — הרווחת!

בנק לאומי מציע הלוואות לכל מטרה ל-12 שנה.

גודל ההלוואה	עד 60,000 ש"ח	עד 30,000 $	עד 30,000 ש"ח
תקופה	עד 12 שנה	עד 6.5 שנים	עד 5 שנים
ריבית	0.9% צמוד לחודש	19% לשנה + צמוד ל-$*	0.9% צמוד לחודש
החזר חודשי קבוע לכל 10,000 ש"ח (לתקופת ההלוואה המירבית)	124 ש"ח צמודים למדד	224 ש"ח צמודים ל-$*	216 ש"ח צמודים למדד
בטחונות	כנגד שיעבוד דירת מגורים וערבים		כנגד שיעבוד רכב וערבים.

*ריבית משתנה (ליבור + 12%). ההחזר החודשי נכון ליום הפרסום.
ההלוואה עד 40% משווי הנכס המשועבד ו-60% מרכב חדש.
שווי הדירה מינימום $50,000.

הבנק רשאי לשנות את תנאי התכניות או להפסיקן בכל עת.

פרטים בכל סניפי בנק לאומי, בנק איגוד ובנק עליה לאומי.

בנק לאומי - רווח יומי

דו"ח על דו"ח / יאיר שלהב

תדאה, פיתוח טכנולוגי ואוטומציה בע"מ

קושיות חשבונאיות ועסקות תמוהות עם מנהלים שהם גם בעלי מניות

החברה, הפועלת בתחומי סיכון גבוה, משקיעה במו"פ פחות מאחוז אחד מהמכירות ★ שילמה למנהלים על סמך בוררות סכום העולה על הרווח השנתי המתואם

המחבר נמנה עם סגל ההוראה בבית הספר למנהל עסקים, האוניברסיטה העברית ירושלים.

החברה עוסקת בייצור תאי שקילה המבוססים על הפקת אנרגיה מכנית הנובעת ממשקל לאנרגיה חשמלית. תאי שקילה אלה נקראים "מתמרים". שימושם העיקרי של המתמרים הוא במערכות שקילה אלקטרוניות מתוחכמות ומדידת רווחה.

החברה נוסדה בשנת 1969 ר מתרכזת כיום רק בייצור המתמרים. החברה משקיעה במחקר ופיתוח, דבר המגדיל את סיכון החברה, שהיא חברה עתירת ידע. כ-88% ממכירות החברה הינן לייצוא.

לחברה חברה-בת בארצות הברית בבעלות מלאה "תדאה אינק. קליפורניה", העוסקת בשיווק. בשנת 1986 הקימה החברה חברה-בת בבעלות מלאה בשם תדאה U.K. העוסקת בשיווק. כן הקימה החברה באמצעות החברה-הבת האמריקאית חברה משותפת בארצות הברית, שהיא בבעלות של 50% לצורך פיתוח ייצור ושיווק מלגוות שקילה.

הדו"חות הכספיים של החברה מעוררים שאלות קשות. החברה מדווחת בדו"ח הכספי המאוחד על רווחים השונים מהותית מהרווחים שבדו"ח הכספי של החברה. החברה שילמה כתוצאה מבוררות 753 אלף ש"ח למנהלים בעלי מניות בגין "זכויות יוצרים", וסכום זה גבוה מהרווח השנתי שלה.

התוצאות העסקיות

החברה הגדילה את מחזור המכירות שלה בכ-23 אחוזים, ועברה מהפסד מאוחד מתואם בסך 169 אלף ש"ח לרווח מתואם מרווח בסך 738 אלף ש"ח. נראה, שעיקר הייצוא של החברה הוא למדינות אירופה, כך שהחברה נהנתה מהתחזקותם של המטבעות האירופים ביחס לדולר, ולא סבלה מהקפאת שער הדולר בישראל. החברה חודרת בהתמדה לשווקים חדשים. בשנת 1985 חדרה החברה לניו-זילנד ולסקנדינאוויה ובשנת 1986 בעיקר לארצות-הברית. לחברה הסכמים עם כור תעשיות, אולם היא אינה מפרסמת את מהותם. הגידול ברווחי החברה לא קיבל ביטוי בהון העצמי של החברה, אשר קטן בכ-708 אלף ש"ח. למרות זאת — הרכוש השוטף גדל עדיין פי אחד וחצי מההתחייבויות השוטפות.

החברה השקיעה במכונות וציוד סכום הכפול מהפחת השנתי עליהם.

עיקר הרווח הושקע בנכס שמכונה על-ידי החברה "רכוש אחר". המהווה תשלום לבעלי מניות-המשמשים כמנהלים בחברה בגין זכויות יוצרים. כמו כן חילקה החברה לראשונה דיווידנד בשעור 48.7% אשר נטו, לאחר ניכוי המס, הגיע ל-260 אלף ש"ח אשר שולמו בינואר 1987.

חלק ניכר מנכסי החברה כלול בחשבון לקוחות — חובות פתוחים, סכום הגדול פי שלושה מיתרת החוב לספקי החברה. אולם ההפרשה לחובות מסופקים הינה מועטת — כאחוז אחד בלבד. לחברה עסקאות מהותיות עם צדדים קשורים, והן יש לציין בעיקר תשלומי תמלוגים ודמי ניהול לבעלי המניות שהם גם מנהלים, בשיעור של כ-20% מהרווח הנקי של החברה.

החברה משקיעה במחקר ופיתוח כאחוז אחד ביחס למחזור המכירות. שיעור זה של השקעה במחקר ופיתוח נחשב נמוך ביותר ולא הולם חברה עתירת-ידע אשר בה המחקר ופיתוח מאפשר את עצם קיום החברה בשנים הבאות, עם התיישנות הידע הקיים כיום בידיה.

מדיניות הרווח

בכוונת החברה להקים מפעל לייצור מתמרים בכרמיאל. עלותו הכוללת של מפעל זה מוערכת בכ-1.4 מליון ש"ח. המפעל קיבל מעמד של מפעל מאושר לצורכי מס על פי החוק לעידוד השקעות הון. בכוונת החברה לממן את הקמת המפעל עלי ידי הנפקה מתוכננת של איגרות חוב ניתנות להמרה למניות רגילות והנפקת אופציות בסכום של כשלושה מיליון ש"ח.

כללי החשבונאות קובעים כי הרווח המאוחד של חברה וחברות-הבת שלה שווה כמעט תמיד לרווח של החברה, הכוללת בדו"חות הכספיים את השקעותיה בחברות הבת לפי שיטת השווי המאזני, כלומר זוקפת את חלקה היחסי ברווחי או הפסדי החברה-הבת לפי שיעור אחזקתה. בחברת תדאה בע"מ, משום-מה לא מתקיים כלל זה. הרווח המאוחד של החברה הוא כ-738 אלף ש"ח, ואילו הרווח של החברה הוא כ-90 אלף ש"ח. בשנה הקודמת הפער היה גדול יותר, הפסד של כ-169 אלף ש"ח בדו"ח הכספי המאוחד, לעומת הפסד של כ-580 אלף ש"ח בדו"ח הכספי של החברה. לא ברור מדוע נוצר הפרש זה, והאם הוא קשור לעובדה שבשנת 1985 הוכרו הפסדים בחברה הבת עד לגובה ההשקעה בחברה.

האם ניתן להסיק מכאן שבעוד שבשיטת השווי המאזני החברה לא זקפה את חלקה (100%) בהפסדי החברה בת מעבר לסכום ההשקעה בדו"ח המאוחד, היא המשיכה לצבור את חלקה בהפסדים אלה אולם כנראה תירה עומד הנתון, כי העודפים בדו"ח המאוחד גבוהים מהעודפים בדו"ח הכספי של החברה. כמו כן עולה השאלה מדוע כאשר ישנה שליטה מלאה בחברה-הבת, ההכרה בהפסדים מוגבלת עד לגובה ההשקעה? האם אין בכוונת החברה לעמוד מאחורי החברה בת? ואם אכן אין בכוונתה לעמוד מאחורי החברה, צריך להינתן טיפול דומה גם בדו"ח המאוחד. ההשקעה בחברה-הבת מוצגת כיום בגובה יתרת הלוואה לחברה — 52 אלף ש"ח. אם מצבה של החברה חמור, האם לא נכון למחוק לפחות חוב זה? ואם לחברה יש ביטחונות בגין חוב זה, מדוע אין היא מגלה זאת לציבור?

החברה הקימה, כאמור, בשנת הדו"ח חברה-בת באנגליה בבעלות מלאה. בתקופת פעילותה בחודשים נובמבר-דצמבר 1986, צברה החברה-הבת הפסד בשיעור של כ-9,000 ש"ח. החברה לא רשמה חלקה בהפסד זה. החברה נימקה זאת "בכך שלא נערך דו"ח כספי של החברה באנגליה ליום הנ"ל". אולם כללי החשבונאות מחייבים במקרה כזה יצירת הפרשה להפסדים ולא מאפשרים להסתתר מאחורי נימוק פורמלי זה.

החברה מפחיתה מוניטין שנרכש על-ידי חברה בת בשיעורים שנתיים שווים על-פני ארבעים שנה. בארץ ובעולם מקובלת תקופת פחת קצרה הרבה יותר, בין עשר לעשרים שנה. מאידך, החברה רושמת הוצאות הנפקת מניות "כרכוש אחר", ומפחיתה נכס זה משך עשר שנים. ההוצאות הנרשמות מדי שנה הן בסך כ-42 אלף ש"ח. גישה זו מותרת, אולם בדרך-כלל נהוג בארץ ובעולם להפחית סכום זה מהפרמיה על מניות.

אולם הבעיה החמורה ביותר מתעוררת בגין סכום בסך 753 אלפי ש"ח ששולם לבעלי מניות הנמנים עם המייסדים של החברה ומשמשים כמנהלים בה. בגין פיתוח הידע שבבעלות החברה. כאמור, סכום זה גדול יותר מהרווח השנתי המתואם של החברה. הסכום נקבע בפסק בוררות שניתן ביום 9.7.85. החברה מפחיתה סכום זה משך 8 שנים. זכויות היוצרים של בעלי המניות המנהלים לא נוצלו לראשונה בשנת 1986 אלא מאז הקמת החברה. לכן נראה, כי הטיפול בהוצאות אלה היה צריך להיות דומה לטיפול בהוצאות מחקר ופיתוח, דהיינו להיזקף לדו"ח רווח והפסד. הפחתה של הוצאות אלו בשנת החשבון היתה משנה את תמונת הרווחיות של החברה מקצה לקצה.

יתר על כן, התופעה של בוררות בין החברה לבין מנהלים בעלי מניות הינה תופעה שלילית ביותר. השאלה הבסיסית שעולה במקרה כזה היא מי מייצג את החברה ומי מייצג את המנהלים בעלי המניות? האם לא קיים כאן ניגוד עניינים מובהק בין המנהלים לבין החברה? מי שומר על זכויות בעלי המניות מקרב הציבור? אין הכוונה דווקא למקרה ספציפי זה, אך יש צורך לבדוק בוררות מסוג זה כשבע עיניים.

הסכום ששולם עבור זכויות היוצרים והסכומים ששולמו כתמלוגים ודמי ניהול לקבוצת בעלי מניות שהם גם מנהלים, מתקרב בערכו הנומינלי ל-800 אלף ש"ח. השווי המתואם לאינפלציה של סכום זה גבוה הרבה יותר ומהווה מעל לעשרים אחוז מההון העצמי של החברה.

בדו"ח הדירקטוריון לבעלי המניות הם מדווחים על רווח למניה של-1 ש"ח ערך נקוב בשיעור של 4.133%. אולם לאחר תאריך המאזן חולקו מניות הטבה, ולכן מן הראוי היה להתאים גם מידע זה לאותן מניות הטבה, שהוקצו לפני תאריך אישור הדו"ח הכספי. זאת כדי למנוע הטעיה של קוראי הדו"חות הכספיים, המשווים את נתוני הדו"חות לכמות המניות הקיימות כיום. הרווח המאוחד למניה של 1 ש"ח ערך נקוב לאחר התאמה בגין מניות הטבה הוא כ-51%.

■

חברת תדאה פועלת בתחומי סיכון גבוהים. החברה עתירת-ידע ומשקיעה באופן שוטף במחקר ופיתוח, אם כי בשיעור נמוך ביחס למחזור המכירות. החברה מרחיבה את היקף המכירות שלה וחודרת לשווקים חדשים.

חוסר ההתאמה בין הרווח של החברה, הזוקפת את רווחי החברה-הבת בשיטת השווי המאזני, לבין הרווח המאוחד של החברה מחברת-הבת, תמוה ולא מוסבר. כמו כן רשמה החברה כנכס תשלום לבעלי מניות—מנהלים בחברה בסכום זה גבוה מהרווח השנתי.

בעריכת אברהם טל

"אופק" מבקרת העסקה עם דיסקונט השקעות

מאת יהודה שרוני

תדאה נשלטת כיום על ידי שלושה, הנמנים על מייסדי החברה: מתי רז, אמיר רהב ומשה גורפנג. אלה הגדילו באפריל 1987 את אחזקותיהם, לאחר שרכשו את חלקה של חברת ה.אס.סי. שמאחוריה עומדים משקיעים אמריקאים. בשלב מאוחר יותר תפסו את מקומם של האמריקאים משקיעים ישראליים: חברת אס.אס.סי. הנמצאת בבעלות קונצרן כלל, מייקל שטיינהרדט חברת מריל לינץ', וכן חברת השקעות של בנק דיסקונט. אס.אס.סי. רכשה בסוף מרס 9 אחוזים ממניות תדאה, תמורת 520 אלף דולר.

מיד לאחר כניסת כלל התכוונה החברה לגייס בבורסה 3 מיליון דולר באמצעות הנפקה מניות וכתבי אופציה, ולצורך העניין אף חילקה 1000 אחוז במניות הטבה. המצב בבורסה ושווי השוק הנמוך יחסית של החברה הביאו לדחית ההנפקה. אולם תדאה לא יכלה לדחות למועד אחר את תכניות ההשקעה, ובהן הקמת החברה הבת האמריקאית "אטלס", רכישת חברה בארה"ב תמורת 1.2 מיליון דולר והקמת מפעל בכרמיאל בהשקעה של 2.2 מיליון דולר.

ההוצאות הגדולות הכניסו את החברה ללחץ מימוני, שחייב מציאת משקיע חדש באופן מיידי. ואכן, ביולי 1987 נכנסה לחברה דיסקונט השקעות, בצורה מאוד מתוחכמת.

דיסקונט השקעות נתנה לתדאה הלוואה של מיליון דולר לחמש שנים, בריבית צמודה של 6 אחוזים לשנה. תנאי למתן ההלוואה היה הנפקת כתבי אופציה לדיסקונט השקעות. האופציות יהיו לחמש שנים, תמורת מחיר מימוש של 5.5 דולרים למניה. דיסקונט השקעות גם התחייבה לרכוש מבעלי העניין 10 אחוזים ממניות תדאה, לפי מכפיל רווח של 10.

חברת הייעוץ "אופק", המחזיקה 6 אחוזים ממניות תדאה, ביקרה קשות את העיסקה, וטענה כי הנפקת כתבי האופציה לדיסקונט השקעות נעשתה במחיר מציאה. "אופק" טענה כי תדאה יכלה לגייס את ההון בבורסה באיגרות חוב להמרה, בעלות נמוכה הרבה יותר. בסופו של דבר קיבלה "אופק" את הסבר הנהלת החברה, כי העיסקה עם דיסקונט השקעות נעשתה משום שתדאה היתה חייבת להחזיר חובות בסכומים גדולים, באופן מיידי.

הפעילות הבורסאית במניות תדאה מזוהה כיום עם חברת "אופק". מפעם לפעם מורגשת פעילות במניות גם באמצעות חברת הברוקרים "בטוחה" ובנק דיסקונט. הגרף של "מיטב" מראה כי מחיר מניית תדאה עלה מ-3.4 דולרים בתחילת השנה, ל-5.3 דולרים כיום.

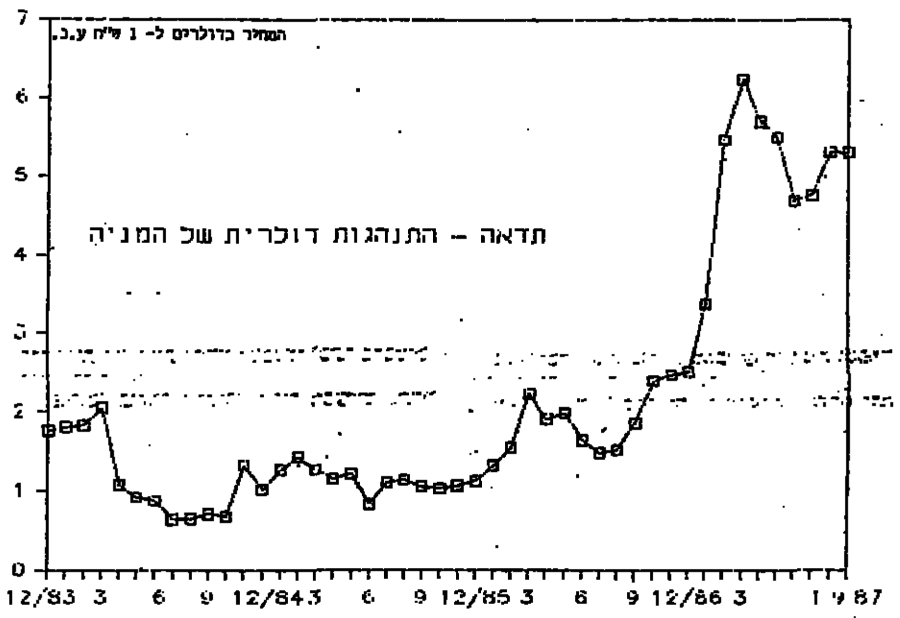

אלפי שקלים

רכוש שוטף	
מזומנים	458
חייבים ויתרות חובה	4,158
מלאי	2,644
רכוש שוטף אחר	58
	7,310
מלות חובה	7
רכוש קבוע — נטו	1,780
רכוש אחר — הוצאות נדחות	1,199
	10,296

התחייבויות שוטפות	
אשראי לזמן קצר	3,345
זכאים ויתרות זכות	1,402
	4,747
התחייבויות לזמן ארוך	600
עתודות	
להשוואת מסים	466
לפיצויים — נטו	114
	580
הון, קרנות ועודפים	
הון מניות	1,284
קרנות הון	2,676
עודפים	419
	4,379
בניכוי מניות מוחזקות על ידי חברה בת	10
	4,369
	10,296

	אלפי ש"ח
רווח מפעולות לפני מיסים על ההכנסה	896
מסים על ההכנסה	(158)
רווח לשנה	738
יתרת הפסד לתחילת השנה	(58)
	680
דיבידנד שהוכרז נטו	(261)
עודפים לסוף השנה	419

חדש!
מכונת כתיבה אלקטרונית ניידת- עכשיו בהשג ידיך!

מכונת הכתיבה האלקטרונית הניידת מתאימה במיוחד לשימושים אישיים – מכתבים, עבודות גמר והדפסות אחרות. ניידת ובעלת תכונות המאפיינות 'אלקטרוניות' גדולות ממנה. כוללת זיכרון מחיקה, מחיקון אוטומטי, טבולטור ועוד.

brother

העתיד בקצה אצבעותיך

לפרטים אודות הסוכן הקרוב אליכם התקשרו - אמפיסל (ישראל) בע"מ אפעל 3, קרית אריה, פ"ת 03-9225921

EXPORT 87

יבקרו בה אלפי יצואנים, אנשי שיווק ומימון

אם יש לך מה להציע לייצואן הבטח עכשיו את מקומך

לפרטים: טל' 233446; 03-239507

התעשיין סטף ורטהיימר

יהיה אורח התוכנית

"מסיבת עיתונאים" בקול ישראל

הערב, יום א' 6/9/87.

המראיינים: יצחק גולן וטדי פרויס

השידור יהיה אחרי חדשות השעה 18.00 ברשת ב'

חברת החשמל לישראל בע"מ

אגף האספקה והאחסנה - מח' חקר שווקים ומכרזים

ת.ד. 10 חיפה - 31000

מכרזים

החברה מזמינה בזה הצעות לייצור/אספקה/שרות כמפורט להלן:

מס' המכרז	הנושא
13928	עמודי משא ומתיחה מפורקים וחלקיהם לקו 161 ק"ו
13943	שנאים לרשת חלוקה עם בדוד שרף יצוק (אפיקסי)
13945	מערכת תאי מדידה ואבטחה
13947	סרטי אזהרה פלסטיים
13949	קרן מגן אחידה
13948	משוורת לוו
13954	רגליים לעמודי משא ומתיחה 161 ק"ו מפורקים
13956	מרכזת טלפונים אלקטרונית עבור תחנת הכח "רוטנברג"
13961	כבל נחושת מ.ג. עם בדוד פוליאטילן מוצלב – 150 ממ"ר
13962	כבל נחושת מ.ג. עם בדוד פוליאטילן מוצלב – 300 ממ"ר
13964	כבל נחושת מ.ג. עם בדוד פוליאטילן מוצלב – 240 ממ"ר

המועד האחרון להגשת ההצעות למכרזים הנ"ל הינו 1.10.87

לקבלת טפסי המכרז ופרטים נוספים יש לפנות החל מהיום בשעות 09.00–13.00 למח' חקר שווקים ומכרזים בתחנת הכח חיפה, או בכתב לפי המען הרשום לעיל.
להצעה יש לצרף אישור על ניהול פנקסי חשבונות ורשומות מפקיד השומה או מרואה חשבון וכן אישור שנתי לעוסק מאגף המכס. - הצעה ללא אישורים ברי תוקף – לא תובא לדיון.
על ההצעות למכרזים הנ"ל להגיע עד למועדים המצוינים לעיל, שעה 13.30 למשרדנו בחיפה.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

מכתבים למערכת הארץ

ואנונו: מוסר וחוק

כישפטו של מרדכי ואנונו מעלה, מבעד להיבטיו המשפטיים והמוסריים, גם היבט בטחוני־קיומי מכריע של פיתוח הנשק הגרעיני ובחירתו. הרי דווקא להיבט הביטחוני הזה של פיתוח נשק אטומי על־ידי ישראל שאף הנאשם להפנות את זרקורי תשומת־הלב והדיון הציבורי. לכך נועדה, ככל הנראה, פעולתו הלא־שגרתית.

לכן אם גם עבר ואנונו עבירות על החוק (אף, כמובן, לאו דווקא רגל או בגדת, אי־אפשר ליטול את המימד המוסרי בפעולתו שעיקרה הבאת עניין קיומי, הגורלי לחייהם ולבותם של כל האזרחים, לתשומת לבם. אפשר גם להציגו בצדיק כבוגעיל — אכנם תוך הפרת חוק — לעיניה של דמוקרטיה, כי ואנונו פעל כפי שפעל כדי שיהיה לאזרחי המדינה מידע על סוגיה מדינית־ביטחונית, הגורלית עוד יותר מהתקנת כורים גרעיניים לשימוש תעשייה אנרגיה ליכי שלום. הרי זה מקרה קלאסי של ניגוד בין מוסר פוליטי ואישי מזה, לבין החוק מזה.

ה"קייס" של ואנונו היה בתחוק עוד יותר אילו טען הוא וסניגורו באומץ שהוא מוכן לשלם מחיר בעד הפרת חוק. ואכנם בבחיר כזה של הפרת־חוק אי־אפשר לדעתי לפטור אותו, כי מי שיטען אחרת יסייע למוטט את אשיות החוק.

לשיקולים הללו יש השלכה מכרעת גם על סוגיית התוצאות של משפט ואנונו. אם לפנינו סוגייה ביטחונית עיקרית מחד גיסא, וסוגיה מוסרית־משפטית מאידך גיסא, לא ייתכן שההחשאיות הטכנית ה־מוצדקת של חסיון פרטים ביט־חוניים מובהקים תטיל את צלה על כל המשפט הזה. לפחות החלק העקרוני שבו — הכוונה, כאמור, להיבט הבטחוני־ביטחוני ולהיבט ה־מוסרי — חייב להיות פומבי כדי שישמע ויראה הציבור בעצמו וישפוט.

ד"ר גבריאל מוקד
תל אביב

*

במאמרו "פולמן ואנונו" ("הארץ" 26.8) מודה דן מרגלית כי "מעולם לא נערך דיון יסודי בנושא ה־גרעיני". ובכל זאת הוא משתלח במרדכי ואנונו במקום לערוך חשבון נוקב עם הקברניטים הישראלים שבמדיניותם הכניסו את כולנו למלכודת הגרעינית־הרדיואקטיבית.

מרגלית טרם עיכל כנראה את משמעותה של מלחמה גרעינית. אין זו מהדורה של מלחמת לבנון שאפשר ליזום אותה תוך גילויי איוולת ורשעות מצד ההנהגה הלאומית, ובכל זאת להישרד ולהתקיים. אבל גם מלחמת לבנון יכולה לשמש מקרה בוחן לגבורת צעדו של ואנונו. האם דן מרגלית, כיום, לאחר שהוא יודע מה עוללה לנו מלחמת לבנון בקורבנות אדם ובוכח משר אבים — האם לא היה מוסר את תוכנית אורנים, אילו הגיעה לידיו, לעיתון אנגלי ובכך מונע את כל המלחמה הנוראה והביזיונית הזו?

תשובתי שלי ברורה: כל מי שהיה מוסר את תוכנית אורנים לעיתונות החופשית ובכך מונע את המלחמה, היתה מתקיימת בו מצוות הצלת נפשות. אני בטוח שהורים שכולים רבים היו קמים לעשות זאת אילו ידעו שבכך הם מצילים את חיי יל־דיהם. ואם מלחמת לבנון כך, מלחמה גרעינית על אחת כמה וכמה.

אני נוטה לחשוב כי ההיסטוריה תישא את ואנונו על כפיים כאיש שתרם תרומה חשובה למניעת שואה גרעינית. מעמידתו לפרס נובל לשלום תרמות לכיוון זה.

גדעון ספירו
ירושלים

לא חזרו בידיים ריקות

כנציג הישראלי במשלחת לפגישות שהיו השבוע החולף עם נציגי הכנסייה הקתולית ועם האפיפיור בוותיקן, אני מבקש לחלוק על מאמר המערכת "מפגש ללא תכלית" ("הארץ" 3.9). לפגישות ברומא היו תוצאות חשובות וביניהן:

א. התחייבותה של הכנסייה הקתולית לפרסם במסמך רשמי על מקורותיה של שנאת היהודים, השואה והאנטישמיות היום, אחרי התייעצות עם מומחים יהודים. זהו הישג ראוי לציון. אין לצפות שבמסמך העשוי להיות בעל משמעות היסטורית. יובן על רגל אחת, ויש לכבד את רצון נציגי הכנסייה לגשת להכנתו בצורה יסודית ורצינית, גם אם תימשך ההכנה תקופה של חודשים אחדים.

ב. הכרזת הוותיקן שאין מניעים דתיים או תיאולוגיים כלשהם לאי־קשירת יחסים דיפלומטיים מלאים עם מדינת ישראל. כל היודע כבר משך כל הדורות הורתה הכנסייה שהיהודים הלכו בגולה בגלל סירובם להאמין בישו ושלא ישובו לארצם כל עוד לא יאמינו בו, יוכל להעריך את השינוי המהפכני שחל עם ההכרזה החדשה הזאת, הרוחה להלוסין את ההשקפה המסורתית שהיתה מקובלת עד כה.

ג. בפגישתה של המשלחת עם הקרדינל קסרולי, ראש מזכירות המדינה של הוותיקן, הובטח לה לקיים פגישות קבועות עם נציגי יהדות העולם לדיון בעניינים מדיניים המעסיקים אותה (כגון עניין מצבם של יהודי רוסיה וכו'). גם להבטחה זו חשיבות ומשמעות מיוחדות.

לנוכח כל ההישגים האלה נראה לי שמסקנת מאמר המערכת שה־משתתפים חזרו בידיים ריקות" אינה נכונה.

ד"ר ג'פרי ויגודר
יו"ר בפועל תציג המועצה היהודית לקשרים בין־דתיים בוועדה היהודית הבין־לאומית
ירושלים

מה לרב ולדיון על איידס

הרב הד"ר הלפרין, שהופיע במשדר כלהידיה (1.9) על החינוך להגנה מפני האיידס, סימל את הצביעות שבהצגת הדברים מנקודת הכבש הדתית־יהודית. לפנינו לקח טוב למפיקי תשדירים ולמנחי דיונים מדוע לא רק מיותר אלא גם מזיק ומסוכן לצרף רב לכל דיון אזרחי — נוהג חסר צידוק שהשתרש בקהילותינו.

הרב הלפרין לא חסך מאמץ באמץ להציג את החינוך הדתי כמוסרי יותר ובכמן יותר מהחינוך החילוני. וההשוואות צרמו גם בפער שבין העמדת הדברים לעניין עצמו. הוא לא שכח לומר לנו שאומרים כל עבירותיו — שהיהדות שלו היא הטובה והנכונה, כמו היתה יהדותינו ויהדותם של יתר המשתתפים פחותות ערכים מכלו. הצביעות בדבר היא, שאם נכון משדר או דיון בחינוך הדתי, נוכל להוכיח כל כך הרבה מגרעות, שמוטב לו לאדם הדתי, שעניין זה לא יועלה כלל.

הגיע הזמן שנבין כולנו שרב אחד תורתכסי הוא בסך הכל בוגר מוסד דתי, שיש לו ידע בעניינים הלכתיים־דתיים־יהודיים. אין לו ידע, מתוך שכזה, בתרבות הכללית אלא אם למד זאת בנוסף ורק מעטים מהם עושים כן.

יש להזמין רב לדיון אך ורק כאשר דנים בעניין דתי־יהודי. בכל עניין אחר, נפסיק להתגעגע בפני "רבנים" ואל נזמין אותם מראש לדיונים שלנו. תוצאות הזמנה כזו תמיד תהיה הוספה לכנסות הדרך האחת, היחידה, של ה"יהדות" שלהם.

נאוה שמאלי
בת־ים

קולנוע / רחל גורדין

אלכס (דבורה וינגר, משמאל) היא החוקרת המשטרתית. תרזה ראסל מגלמת את הרוצחת הסדרתית, המחליפה שמות ותחפושות עם כל בעל חדש

בעקבות החשד

"האלמנה השחורה", קולנוע דקל, ת"א

בשנות השישים היה בוב רפלסון שותף להפקת "אדם בעקבות גודלר" יחד עם פיטר פונדה, דניס הופר וג'ק ניקולסון. בתחילת שנות השבעים ביים את "חמש יצירות קלות" (אצלנו נקרא הסרט "דסיסי חיים"), בכיכובו של ניקולסון. היה זה סרט אמריקאי בעל יושר פנימי על גבר המחפש אבות ובורח מעצמו. שנתיים לאחר מכן הפיק, ביים וכתב סרט לא שגרתי בשם "מלך גני מרווין" בכיכובו של ניקולסון (לא הוקרן בארץ), ובראשית שנות השמונים ע/ה גירסה חדשה ל"הדוור מצלצל פעמיים". עם ניקולסון וג'סיקה לאנג בתפקידים הראשיים. סרטו החדש, "האלמנה השחורה", מתרחק — עוד יותר מ"הדוור מצ־לצל פעמיים" — מנקודת המוצא הלארמטנוסית שנקט רפלסון בת־חילת דרכו הקולנועית. זה סרט מסחרי, במסגרת ז'אנר קולנועי מקובל, עם כוכבים מפורסמים, והוא הופק על־ידי אולפן הוליוודי גדול ("פוקס המאה העשרים"). אך תשומת הלב לפרטים, השימוש המסוגנן באור ובצבעים, האנושיות של הדמויות בסרט והשחקנים המצוינים אפילו בתפקידי־המשנה, עושים את "האלמנה השחורה" לסרט מתח טוב, עם רמזיות שהעניין בהן אינו מתמצה עם סיום תפקיד בסיס.

אלכס (דברה וינגר מ"תנאים של חיבה" ו"קצין וג'נטלמן") היא מוכנת פדרלית העובדת בעיבוד נתונים ליד מסוף המחשב. באחד הימים היא עולה על עקבותיה של רוצחת כפייתית (תרזה ראסל מ"הטייקון האחרון" ו"לוהב משונה"), המחסלת את בעליה בזה אחר זה, זמן קצר לאחר טקס הנישואין עמם. אף באחד מן המקרים לא מתעורר חשד לרצח, ובכל אחד מהם יוצאת "האלמנה השחורה" בהון גדול. אלכס אינה יכולה לספק הוכחות לתיאוריה שלה. היא נוטשת את חדר המחשבים ויוצאת בעקבות הרוצחת, העסוקה בינתיים בתכנון ובהוצאה לפועל של רצח חדש. ככל שהיא מתקדמת בחקירה, נעשית אלכס פחות אובייקטיווית, יותר מעורבת אישית ויותר פגיעה.

ברמה של סרט מתח, "האלמנה השחורה" בנוי יפה. בוב רפלסון פורש את התקדמות החקירה במ־קביל לצעדים היעילים שנוקטת הרוצחת בדרך לנישואין חדשים ולרצח חדש. בעקבות סרטו של היצ'קוק "חשד", הוא מטיל אלומת אור על הברנזרי שמציעה הרוצחת לאחד מבעליה ובונה את הפגישות בין החוקרת והרוצחת כמפגשים טעוני מתח. בצד הסיפור הריאליסטי מספר רפלסון סיפור נוסף, באמצעות התאורה והצבעים, ההלכים ונעשים עזים תיעודיים ככל שהסרט מתקדם לקראת פתרון.

במישור של סרט פסיכולוגי — "האלמנה השחורה" אמנם מפרש באופן פשטני מעט את מניעיה של אלכס, הפותרת מנשיותה ומוקסמת מן האישה היפה והמושכת שאחריה היא רודפת. אך הקירבה הנוצרת ביניהן, הרף הידיעה שבכל אחת מהן גלום אובדנה של האחרת — מוצגת באופן משכנע. יחד עם החוקרת, גוברת מעורבותו של הצופה בהתר־חשויות. אם מותו של הבעל הראשון, בגילומו של דניס הופר, הוא עדיין בבחינת עניין מנוכר ומרוחק — הרצח של ניקול ויליאמסון מתקבל כמעט כאבידה אישית (בעיקר כשוויליאמסון מציג את הדמות כגבר עדין וביישן), ואילו האיום על חייו של סמי פריי באיל ההון בעל רשת של בתי מלון — מפחיד אותנו ממש כמו את אלכס המאוהבת בו.

פריי בחל בתפקיד נער־השעשועים שהוטל עליו לגלם ומשום כך נעשו בתסריט של רונלד בס שינויים שהעניקו לדמותו ממדים אנושיים יותר. גם השחקנים המפור־סמים האחרים בתפקידי־המשנה ה־סיפו לדמויות מגע אישי. רפלסון, שגם סרטו הקודם ("הדוור מצלצל פעמיים") עסק באישה חוקה, מדגיש בעיקר את היחס בין שתי הנשים — את הכפייתיות של האחת לגבי רצח ושל השנייה — לגבי הרוצחת. אך ההופעות הטובות בתפקידי־המשנה מאזנות את הנטייה להתרכז בשתי הנשים ועושות את הסרט יותר הרמוני.

הארץ ממליץ

בלוז לחופש הגדול (ת"א, ירושלים, חיפה) — "החופש הגדול" האחרון לפני גיוסם של בוגרי שמינית בישראל של 1970. סרט צבע ויפה של רנן שור.

ימי הרדיו (ירושלים, חיפה) — קומדיה נוסטלגית של וודי אלן, על משפחה יהודיה בברוקלין של 1940.

חנות מעבר לפינה (ת"א) — קומדיה רומנטית מ־1940. על זוג זבנים בחנות סידקית בבודפשט בבימויו של ארנסט לוביטש ("להיות או לא להיות").

נרדפי החוק (ת"א) — סרטו המקסים של ג'ים ג'ארמוש על שלישיה תמהונית בשולי החיים בארה"ב. הבורחת מבית הסוהר ומנסה לחיות את חייה בדרך הפשוטה ביותר, הנוחה ביותר האפ־שרית. קומדיה רווחיית.

שם הורד (תל אביב) — סיפור מתח המתרחש במנזר במאה ה־14, לפי ספרו של ההיסטוריון אומברטו אקו.

בקצב השעון (ת"א) — קומדיה בריטית על מנהל תיכון נפוח חשיבות, התועה בדרכו לוועידה חשובה. בכיכובו של ג'ון קליז מחבורת "מונטי פייתון".

ז'אן דה פלורט (תל אביב) — הראשון בין שני סרטים על פי ספרו של מרסל פאניול "מהגבעות". מאבק על מקור מים בכפר בפרובאנס של 1920 עם ז'ראר דה פרדיה, איב מונטאן, ודניאל אוטיי.

סרטי בידור

לבירינט (תל אביב) — פרנק עוז ("החבובות") עיצב אגדה על נערה המוסרת את אחיה התינוק למלך השדונים ואח"כ נאלצת לחפשו במבוך. דיוויד בואי מככב ושר משיריו.

חנות קטנה ומטריפה (ת"א) — בחור עני ויתום, בלונדינית טובת לב, וצמח אוכל אדם, מככבים בסרטו המסוגנן של פרנק עוז (אחד מיוצרי "החבובות"), שהינו סרט אימים־קומדיה.

סרטים מיוחדים

בית האמנים (ת"א) — מיצג מרתק ויוצא דופן של מוסיקה, תנועה, מילים, צבעים וקולות. מופע של לורי אנדרסון.

שיחות מלוכלכות (ירושלים) — סאטירה קרית שנונה, שכולה שיחות על אינטלקטואלים, מין, התפוררות התרבות המערבית, והפער בין הגוף ובין הדיבורים עליו.

תיאטרוני ישראל

הערב יום א' 6.9

התאטרון הבימה:
מירל'ה אפרת — 20.30
הורדוס — 20.30

תאטרון הקאמרי:
עלובי החיים — בקאמרי: 20.50

תאטרון העירוני חיפה
אלוף הסדרות — ת' חיפה 20.30
פלשתינאית — ב"ש 20.30
האוטוסימטסט — ת"א צוותא 21.00

התזמורת הקאמרית הישראלית
מנהל מוסיקלי: יואב תלמי
"בית אסיה", רח' ויצמן 4, תל־אביב, טל. 03-210102
קונצרט חגיגי לפתיחת העונה
בשיתוף אגודת
ארתור רובינשטיין הבינלאומית למוסיקה
"מחווה לארתור רובינשטיין"
– קולות וגוונים מס' 1
כריסטוף אשנבך, צימון ברטו
פסנתרים / מנצחים
בתוכנית:
באך: קונצ'רטות מס' 1 ו־2 לשני פסנתרים
מוצארט: קונצ'רטו לפסנתר ק.491 רק. 466
תל־אביב: היכל התרבות יום ה' 10.9.87, 20:30 כרטיסים במשרדי התזמורת הקאמרית ויצמן 4
חיפה: אודיטוריום, יום ב' 7.9.87, 20:30 כרטיסים ב"קופת חיפה" ברוולד 11, ו"גרבר" מרכז הכרמל
ירושלים: תיאטרון ירושלים, יום ג' 8.9.87, 20:30 כרטיסים בקופת התיאטרון
נמשכת מכירת המנויים לעונת 1987–8
★ ★ ★
הרסיטל שעמד להתקיים בירושלים ב־9.9.87
בוטל,
עקב מחלת הזמרת

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי זובין מהטה
הודעה למנויים
מחלקת המנויים בתל־אביב פתוחה לקהל במשך חודש ספטמבר בשעות 14.00 — 09.00 בכל ימות השבוע.
ביום ששי בשעות 13.00 — 10.00.

לשכת המהנדסים, האדריכלים והאקדמאים במקצועות הטכנולוגיים בישראל
הסתדרות המהנדסים בישראל
יש סיכוי אמיתי להמשך פיתוח פרויקט הלביא
אנו קובעים, כי המשך פיתוח פרויקט הלביא הוא צורך קיומי אמיתי לתעשיה הישראלית ולמשק המדינה לשנים הבאות ועל כן — הפרויקט חייב להמשך.
עם זאת, אנו מבינים בשבורה, כי מימון הלביא מתקציב המדינה עלול לגרום נזק רב הן לביטחון והן ליציבות המשק.
מתוך עובדה שמה, כי ניתן לגשר בין הצורך הברור בהמשך הפרויקט ובין משאביה הדלים של מדינת ישראל, אנו קובעים, כי על־ידי רתימת הכוחות האדירים הטמונים בעם, הן בארץ והן בתפוצות, אפשר וצריך להמשיך בפיתוח פרויקט הלביא שלא על חשבון התקציב המקוצץ.
אנו משוכנעים, כי גם צה"ל והתעשיה הבטחונית יתמכו בהתלהבות בפרויקט זה, כאשר יתברר כי הלביא לא יבוא על חשבון צרכים חיוניים אחרים של הצבא.
על כן, החלטנו להקים צוות מידע לאומי, אשר יגבש תוכנית מעשית להמשך הפרויקט, וביחד עם הגורמים הממלכתיים והמוסדיים יוכל אף לגרום ללביא להמריא.
תעשיה, מוסדות, ארגונים — בין ציבוריים ובין פרטיים — מעצבי דעת קהל, עיתונות, עיתונאים ואנשי ציבור אשר מאמינים, כמונו, כי בעזרתו של העם, בהתלהבות ובגאווה לאומית, יוכל הלביא להתממש מבלי שיזדקק לתקציבים ממלכתיים — מוזמנים להתקשר בדחיפות לצוות המידע, לפי הכתובות והטלפונים שלהלן.
יחד, נממש את הגרעין אשר יאפשר ללביא להמריא בזמן, לתפארת עם ישראל ולתועלת המדינה.
להלן הטלפונים:
לשכת המהנדסים: 03—240274; הסתדרות המהנדסים — 03—431842.
טלקס־ENGPE 371690: פאקס — 03—233613 עבור לשכת המהנדסים.

הערב בטלויזיה רביעית אלבן ברג
בתוכנית "מצב הרוח" בשעה 22.30.

פנחס פוסטל מציג:
האירוע הקאמרי של עונת הקונצרטים החדשה.
רביעיית אלבן ברג
רביעיות של בטהובן
תל־אביב היכל התרבות
ירושלים תיאטרון שרובר
חיפה אודיטוריום
רחובות אולם ויקס

להיות מנוי לסינפונייטה לעונת 87־88, זה נשמע טוב!
מכירת המנויים לעונת הקונצרטים 88־1987 מתקרבת לסיומה.
■ ירושלים - תיאטרון ירושלים. פרטים בתיאטרון ירושלים, 02-667167.
■ תל־אביב - מוזיאון תל־אביב. פרטים במשרדי הסינפונייטה, 057-31616.
■ אשקלון - בית יד לבנים. פרטים בעירית אשקלון מח' תרבות, 051-21111.
■ באר־שבע - הקונסרבטוריון העירוני. פרטים במשרדי הסינפונייטה 057-31616.
לוח שנה של הסינפונייטה יישלח לכל המעוניין.
הסינפונייטה הישראלית באר־שבע

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים מ־8 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר: בתחנת מד"א טל' 101.
מגן דוד אדום:
ירושלים 523133
תל־אביב 5460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-541333
נהריה 823333
רחובות 08-451333
כרמים 5511111
חולון 805133
לוד־רמלה 08-321022
באר שבע 057-74767
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' — 20.00—8.00
בימי ו' — 15.00—8.00
טלפונים: 03-433300
טיר"ן — שירות רפואי ביתי 24 שעות ביממה, כולל רפואת שיניים:
ירושלים, מוקד יום — 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג — 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
תל־אביב, מוקד יום — 218820, 218898
מוקד לילה — 651011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
שק"מ — שירות רפואי לקו
שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 24—19:
טל' 03-7549111 "שקמי" קוד מנוי 222
כוננות שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב:
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טלפון: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00, אחרי חצות בתאום מלפני בלבד. בר כוכבא 49 טל. 03-284649 פתוחה בימים א'־ה בין 21.00 עד 23.00 יום ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
קשב לבית —
שרות מיטיים לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575
1500 איתורית 7549111
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית: 24 שעות ביממה:
ירושלים 227171
תל־אביב 5461111
ילדים ונוער 261113
חיפה 672222/3
נתניה 053-35316
באר־שבע 057-418111
מרכז רפואי באר־יעקב 08-223958
מרכז מידע לקורבנות אונס 24 שעות ביממה:
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-660111
יד ביד — אוזן קשבת לילד ולהורים תל אביב — לילד 226027 24 ש' ביממה להורים, בימים ב', ה' מ־20.00 — 17.00, 222732
ירושלים — 245358
חיפה והסביבה — 229488
הגליל המערבי — 04-922222
מרכז מידע למצבי לחץ
א' ה' 13.00—11.00
ב' ו־ד 18.00—16.00
טל. 220031
רח' מסגר 15 תל־אביב
קו אל"ף — האגודה למען הילד עזרה במצבי אלימות כלפי ילדים 261070 א'־ה' 16.00—20.00
ארגון לשירות אזרח — תמיכה מקצועית לשירות הציבור בנושא רק 24 שעות ביממה
03-3461727/8
שחל — שרותי גיהות טיפול במצוקה לחולי לב בבתם רק 330848

תורנות בתי־חולים

תל אביב רוקח — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגיה)
ירושלים בקור חולים — (כירורגית)
הדסה ע"כ — (ילדים, עיניים, א.א.ג., אורתופדית)
שערי צדק — (פנימית, נשים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב כללי שאול 1 פינת טולדנו 10 טל' 440552
בנה ישראל בנה ישראל 11 226545
ירושלים אליסון ישעיהו 10 252553
חיפה הדס הרב 55 252214
רמת גן 99 7514434
חולון 52 889153
בת ים גני בת ים הנביאים 3 5515671
נתניה פ"ת 76 340967
הקריות ק. מוצקין 715136
רחובות טל הרצל 134 451228
חדרה קופ"ח לאומית רוטשילד 60 322204

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אנונימי. ימים ב' ג' ד' — 16.00—19.00.
רמב"ם 9, 5101511/2
חיפה: ימים א' ד' 16.00—19.00 רח' הספורט 14 טל' 381520

מרכזי מידע — אגד

02-304304 03-432777 04-549121

מוגש כשירות לציבור על ידי **הסנה** חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

לימודית

☐ 08.00 טלטקסט. חדשות קול ישראל
☐ 08.05 שעת כושר
☐ 08.15 תלמוד. היכי דמי חלק 1 (כ)
☐ 8.40 ספרות יחדי. יש לי חלום (כ)
☐ 09.00 אנגלית ר'
☐ 09.20 חינוך מיוחד. דירה להשכיר (כ)
☐ 10.00 שעת כושר
☐ 10.10 אנגלית ד'
☐ 10.30 פרפר נחמד. בגד ללבוש
☐ 11.00 חשבון ה. מבוא לשברים (כ)
☐ 11.15 צרפתית עליסודי
☐ 11.30 גאוגרפיה ה'־ו'. יפאן. הארץ והעם
☐ 12.00 ספרות ז'־ט'. מעשה בפעמיים א' (כ)
☐ 12.25 אנגלית ט'
☐ 13.00 אנגלית י'
☐ 13.30 היסטוריה כללית. יוון הקלאסית, אתונה תור הזהב
☐ 14.00 טלטקסט. חדשות קול ישראל
☐ 14.05 האוניברסיטה הפתוחה. מבנה גבישי
☐ 15.00 היום בו השתנה היקום. סדרה
☐ 15.30 כמאתיים שנות למשרד הבריאות
☐ 15.55 רחוב סומסום
☐ 16.25 ילדת הפלא. סדרה
☐ 17.00 ערב חדש

כללית

☐ 17.30 אליפות העולם השנייה באתלטיקה קלה
☐ 18.30 (ע) קיצור החדשות
☐ 18.32 (ע) ספורט מרחבא
☐ 18.45 (ע) חידושים והמצאות
☐ 19.00 (ע) יומן השבוע
☐ 20.00 אליפות העולם השנייה באתלטיקה קלה
☐ 21.00 מבט לחדשות
☐ 21.30 תשדירי שירות
☐ 21.35 לקראת שידור
☐ 21.50 שושלת
☐ 22.40 מצב הרוח
☐ 23.30 גבול הדמדומים
☐ 00.00 פסוק של יום וחדשות

ערוץ 2

☐ 19.00 החתול שמיל
☐ 19.30 בידור 2. ג'או
☐ 20.00 מבט שני
☐ 21.00 פוס 2

ירדן ערוץ 6

☐ 17.30 סרט קולנוע צרפתי
☐ 19.00 חדשות בצרפתית
☐ 19.15 סרט תיעודי
☐ 19.30 חדשות בעברית
☐ 19.45 לקט שירים
☐ 20.00 חדשות בערבית
☐ 20.30 כאבי גיל ההתבגרות
☐ 21.10 סרט תיעודי
☐ 22.00 חדשות באנגלית
☐ 22.20 העגור (בלשי)
☐ 23.10 האם משרתים אותך

לבנון ערוץ 12

☐ 13.30 חיים אחרים (סדרה)
☐ 14.00 מועדון 700
☐ 14.30 מעשיות משפחות (ערבית)
☐ 15.00 סרט (ערבית)
☐ 16.30 אי המטמון (מצויר)
☐ 17.00 הבית המעופף (מצויר)
☐ 17.30 שובבי הסלעים (לילדים)
☐ 18.00 משפחת הלטון (סדרה)
☐ 19.00 60 דקות
☐ 20.00 תכנית מוסיקאלית
☐ 21.00 סרט. "מרדף האימה" עם גרגורי פק
☐ 22.30 מעשיות משפחות (ערבית)

רדיו

קול המוסיקה

☐ 06.01 צלילי בוקר
☐ 07.09 בהנאה נינוחה
☐ 09.00 קונצרט בוקר
☐ 11.57 פינת השיר
☐ 12.00 אהבים באולפן
☐ 13.05 בהנאה נינוחה
☐ 15.00 מוסיקה כאן ועכשיו
☐ 16.00 מוסיקה ליום ראשון
☐ 18.00 דף פסנתר
☐ 19.00 מוסיקה קלאסית קלה
☐ 20.05 אינטרלוד. רגע מוסיקאלי
☐ 20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי
☐ 22.30 קונצרט קצר
☐ 23.00 מחזורי יצירות

רשת א'

☐ 07.30 הדיזקל. עברית קלה
☐ 08.05 חוצה. עם בני הגדל
☐ 09.05 סלודיו. שירות ומידע
☐ 10.05 שידיקה. מחולות ושירים
☐ 11.05 פניני בוקר
☐ 12.05 מעורב ים תיכוני
☐ 14.06 בראש צעיר
☐ 15.30 האוניברסיטה הפתוחה
☐ 16.05 הדי־עשרה. מגאזין נוער
☐ 17.10 שירי עמים
☐ 18.06 מגמה. עצב. הגות ומסורת
☐ 19.05 סיכום החדשות היומית
☐ 19.10 דף גמרא יומי
☐ 19.20 פרקי־הים
☐ 19.30 שידורים לעולים
☐ 22.05 תפוח ועץ

רשת ב'

☐ 18.06 מסיבת עיתונאים
☐ 18.45 היום בספורט
☐ 19.00 היום הזה
☐ 19.35 עם ישראל
☐ 20.05 שלום לבן דודי
☐ 22.05 בינינו לבין עצמנו
☐ 00.05 יומן חצות
☐ 00.15 להואזה בחלום. שירים

רשת ג'

☐ 18.06 מצעד הפזמונים הלועזיים
☐ 21.05 צפיות ברכש
☐ 23.05 הלילה הוא שירים

גלי צה"ל

☐ 16.05 שעה קלה על כלכלה
☐ 18.45 מבזקים. פינות יומן
☐ 19.05 רדיו. ספורט
☐ 20.05 עושים מדינה
☐ 21.00 מבט לחדשות
☐ 21.30 לילה לא שקט
☐ 22.05 על הדבש ועל העוקץ
☐ 23.05 עשרים הגדול, היום שהיה
☐ 23.55 שירת חצות
☐ 00.00 ציפורי לילה משוחחות
☐ 02.05 לא רוצים לישון. מוסיקה
☐ 05.05 צלילי בוקר. שירים עבריים

שידור קבוע

רשת א'

07.30 רדיו קל — עברית קלה
08.05 חוצה
09.05 סלודיו. שירות מידע
10.05 שידיקה. מחולות ושירים
11.05 פניני בוקר
12.05 מעורב ים תיכוני
14.06 בראש צעיר — מגאזין לילדים
15.30 האוניברסיטה הפתוחה

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה
08.08 עושים עניין
09.05 כוכב הבוקר
10.05 כל צבעי הרשת־מגאזין יומי
12.10 אלף־אלף בכל
13.05 בוקרי החדשות והמוסיקה
14.06 לראות לאור לא־תרבות ואמנות
14.30 בת צחוק־הדף והומור
15.05 רגעי קסם
16.05 תוצרת הארץ—שירים עבריים
16.55 קראתי ספר—קוראים ממליצים
17.05 יומן כלכלה
17.30 על מספרים ואנשים

רשת ג'

06.05 בתורה לאשר להיטים
07.05 שיר בבוקר־בבוקר־פזמונים
09.05 זה כבר תשעה עם אבי אתגר
10.05 דברים טובים, עם שמירה אימבר
11.05 שבעים מי יודע, שירי שבעת השבועים
12.05 אחוזה יומיומית
13.05 רק בימי חול
14.06 לי ולך שיר וברכה
15.05 חדש, חדים ומיוחד
16.05 הנצה יומית
17.05 משקפים — עם מיכל שמואלי

גלי צה"ל

06.05 צלילי בוקר. שירים עבריים
06.30 פוקים עק־חדשות
07.07 שבע אפס שבע
08.05 בוקר טוב ישראל — אקטואליה
09.05 אלדהבוקר. עם אלי ישראלי
10.05 שעה עם אורלי יניב
11.05 נכון לעכשיו
13.05 אחר אחר — להיטים עבריים
14.05 דהרה יומי
15.05 מה אין. עם ארז טל
16.05 ארבע אחר־הצהריים
17.00 ערב טוב ישראל

שידורי צה"ל 2

19.05 רדיו, רדיו
20.05 מאבאבה בנסים
22.05 הפסקת עשר
23.05 קול הג'אם הזה

קולנוע

תל־אביב

אורלי — משפחת פלודר 5.00, 7.15, 9.30
אסתר — ההורה של הרי 5.00, 7.30, 9.45
בית ציוני אמריקה — שבלול 5.00, 7.45, 9.45
בית לסין — ראשים מרובים 7.30, 9.30
בן יהודה — כלא הילטון 4.30, 7.00, 9.30, 11.15
גורדון — קבנטר 5.00, 7.45, 9.45
גת — בלוז לחופש הגדול 5, 7.30, 9.45
דיזנגוף 1 — שם הורד 11.00, 13.30, 4.30, 7.15, 9.45
דיזנגוף 2 — גבר מאוהב 11.00, 13.00, 5.00, 7.30, 9.45
דיזנגוף 3 — פישר מבטל וילדה קטנה 11.00, 13.00, 5.00, 7.30, 9.45 שרותים אישיים
דקל — האלמנה השחורה 7.30, 9.30
דרייב אין — 7.45, 9.45
הוד — נינג'ה אמריקאי 3 5.00, 7.30, 9.30
המוזיאון הישראלית — סרט אילם 9.50
חן 1 — הגוכל האוהבת והמאוהבת 5.40, 7.55, 9.55
חן 2 — ליבו של אנגל 3.35, 7.35, 9.50
חן 3 — אני והחברה 5.00, 7.40, 9.55
חן 4 — ב"ס לשוטרים 11, 2, 5.40, 7.40, 9.50
חן 5 — נשק קטלני 11.00, 2, 4.30, 7.40, 9.50
לימור — נוח מכוכב אחר 4.00 פוסו רומן 5.30, 7.30, 9.30 שכרון חושים 12.00 חצות
לב 1 — קפה וסיגריות (סרט קצר) + נרדפי החוק 2.00, 5.00, 7.50, 10.00
לב 2 — גברים גברים 2.00, 5.00, 8.00, 10.00
לב 3 — ימי הרדיו 2.00, 5.00, 8.00, 10.00
לב 4 — בקצב השעון 2.00, 5.00, 8.00, 10.00
מוזיאון ת"א — מותו של מוכר 4.30, 7.00, 9.30
גן המוזיאון קולנוע קיץ — לורי אנדרסון — בית האמנים 9.00
סינמה 1 — 007 באור המבוכן 5.00, 7.15, 9.40
סינמה 2 — ילדים חורגים לאלוהים 5.00, 7.15, 9.40
סיון — חנות קטנה ומטריפה 5.00, 7.30, 9.40
סינמטק ישראלי — חורים בדיים + הגן 7.15 כאורי לגורדון 9.00
פאר — לא שם זין 5.00, 7.30, 9.30
פריז — לבירינט 12.00, 2.00, 4.00, 7.15, 9.30 מנטי פייתון — הגביע הקדוש 11.30 — בלילה
צפון המזרח — ז'אן דה פלורט 4.30, 7.00, 9.30
שחף — סוד הצללוה 5.00, 7.15, 9.30
תכלת — בכי בלו 7.15, 9.40
תבלת — החנות מעבר לפינה 5.30, 7.40, 9.50
תל־אביב — שומר ראש 5.00, 7.30, 9.30

עפולה

היכל התרבות — מלקולם 9.00

ירושלים

סמדר — ימי הרדיו 7.00, 9.15
אדיסון — שומר ראש 4.30, 7.30, 9.30
אורנה — לבו של אנגל 5.00, 7.30, 9.45
אור 1 — לא שם זין 4.30, 7.15, 9.15
אור 2 — גבר מאוהב 4.30, 7.15, 9.15
אור 3 — אהבה בחלון ראווה 4.30, 7.15, 9.15, לעולם אל תאמר לא 11.15 בלילה
אור 4 — התיך אמריקאי 4.30, 7.15, 9.15; 11.15 בלילה
אור 5 — פוסו רומן 4.30, 7.15, 9.15; סטרדסט 11.15 בלילה
ארגע — קינג קונג מס' 2 4.30, המכל האוהבת והמאוהבת 7.15, 9.15
בית אגרון — מפרץ מוסקיטו 6.00. מנטי פייתון 8.15. חנות קטנה ומטריפה 9.45
כפיר — סוד הצללוה 4.30, 7.15, 9.30
מיטשל — גבר מאוהב 7.15, 9.30
רון — בלוז לחופש הגדול 4.30, 7.30, 9.30
תיאטרון ירושלים — 7.15 — שיחות מלוכלכות 7.15, 9.30
שרון — נינג'ה אמריקאי 3 4.30, 7.30, 9.30

רמת גן

ארמון — לבו של אנגל 7.30, 9.40
אורדע — נינג'ה אמריקאי 3 4.30, 7.15, 9.30
ארמון — המוכל האוהבת והמאוהבת 7.30, 9.45
הדר — סוד הצללוה 5.00, 7.15, 9.30
לילי — לא שם זין 5.00, 7.30, 9.30
רב גן 1 — בלוז לחופש הגדול 5.00, 7.30, 9.40
רב גן 2 — דקה לחצות 4.30, 7.30, 9.50
רב גן 3 — אני והחברה 5.00, 7.30, 9.40
רב גן 4 — קרוקודיל דנדי 5, 7.30, 9.45
שבדים — ימי הרדיו 7.30, 9.30

נתניה

סבוריי — פוסו רומן 6.00, 8.00, 10.00
שרון — המכל האוהבת והמאוהבת 6.00, 8.00, 10.00
חדר — קרוקודיל דנדי 5.30, 7.30, 9.30

חדרה

חדרה — שיחות מלוכלכות 7.15, 9.15
חוף — לא שם זין 4.30, 7.00, 9.15

טבריה

יד שמירית — המכל האוהבת והמאוהבת 7.15, 9.30

רמת השרון

כוכב — מלון לצעירים 7.00, דקה לחצות 9.30

כפר סבא

חן — פוסו רומן 7.30, 9.30
בית ב"ל — מכם אחר 8.00, 10.00
סבל — חנות קטנה ומטריפה 7.30, 9.30

חיפה והסביבה

אורה — גבר מאוהב 4.30, 7.00, 9.15
אורלי — המכל האוהבת והמאוהבת 7.00, 9.15
אטמוס — התיך אמריקאי 4.30, 7.00, 9.15
חן — החנות מעבר לפינה 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 1 — נינג'ה אמריקאי 3 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 2 — גבר מאוהב 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 3 — ילדים חורגים לאלוהים 4.15, 6.45, 9.15
קיץ אחר הצהריים — לא שם זין 4.30, 7.15, 9.15
פאר — האלמנה השחורה 4.30, 7.00, 9.15
רון — סוד הצללוה 4.30, 7.00, 9.00
שבדים — ז'אן דה פלורט 7.00, 9.00
רב בת 1 — אני והחברה 4.30, 7.00, 9.15
רב בת 2 — בלוז לחופש הגדול 4.30, 7.00, 9.15
אורות — 7.15, 9.15
בית העם — לא שם זין 9.30
התזגל — פוסו רומן 9.15
ספיר — סיפור מהחיים 7.15, 9.30
ציון — ימי הרדיו 7.00, 9.15
סינמטק — אהבתי הלילה 9.30

הרצליה

מלון דניאל — שם הורד 7.00, 9.30
הוד — לא שם זין 7.15, 9.30
היכל — חבר מכוכב אחר 5.00 כלא הילטון 7.15, 9.30
תפארת — סיגליות הן כחולות 7.30, 9.30
דן אכדיה — 007 באור המבוכן 7.00, 9.30

חולון

מגדל קרית שרת — נוח מכוכב אחר 4.00, 7.15, 9.30
בלוז לחופש הגדול 7.15, 9.30
ארמון — לא שם זין 7.30, 9.30
נינג'ה אמריקאי 3 5.00, 7.30, 9.30
ריגה — שומר ראש 5.00, 7.30, 9.30

פתח־תקוה

היכל 1 — משפחת פלודר 5.00, 7.30, 9.30
היכל 2 — סוד הצללוה 5.00, 7.15, 9.30
היכל 3 — עמי ותמי 5.00. שם הורד 7.00, 9.30

בת־ים

אורנים — ב"ס לשוטרים 5.00, 7.30, 9.30
עצמאות — נינג'ה אמריקאי מס' 3 5.00, 7.30, 9.30

בית־שאן

פוסו רומן 9.15

עפולה

היכל התרבות — פוסו רומן 7.00, 9.15

רחובות

בית העם — לא שם זין 7.30, 9.30
הדר — שם הורד 7.15, 9.30
חן — חנות קטנה ומטריפה 7.15, 9.15